TALÂT S. HALMAN

Eski Uygarlıkların Şiirleri

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

Eski Uygarlıkların Şiirleri bin yıldan önceki kültürlerden – Sümer, Mezopotamya, Mısır, Hitit, Sanskrit, Yunan, İbrani, Çin, Arap, Japon, Fars, Aztek, Maya edebiyatından, Eskimo, Afrika, Kızılderili, Pasifik sözlü geleneklerinden 1300'e yakın aşk, hiciv, inanç, övgü, eleştiri, sevinç şiiri, türküler, ağıtlar, ninniler ve güzellemeler... Dünya coğrafyasının dört bir yanından dokunaklı, sevecen, lirik söyleyişler...

Bu derleme 1974'te ilk kez yayımlandığında, ünlü edebiyatçılar şu değerlendirmeleri yapmışlardı. **Melih Cevdet Anday**: "Halman'ı bu büyük emek ürünü yapıtı için ne denli kutlasam yeridir."
Çetin Altan: "Çok zengin bir güldeste." **Rauf Mutluay:** "Hemen her gün elime alıyor, istediğim yerden, istediğim kadar okuyorum."
Zeyyat Selimoğlu: "Halman'ın titiz çevirisiyle dilimize kazandırdığı *Eski Uygarlıkların Şiirleri*, tüm yeryüzüne dağılmış eski şiir bahçelerini günümüze getirip gözlerimizin önüne seriyor..."

DİLİN GÜCÜ

Güçlü olmak istersen söz ustası ol:
Dil, yiğit elindeki kılıç gibidir.
İyi konuşan daha merttir iyi dövüşenden.
Dize getiremezler yüreği cerbezeli olanı.
İyilikle, adaletle hüküm sürer
Atalar dilini güzel konuşan.
(Eski Mısır)

İZLER

Kader kısa kesse bile iyi insanın sevgisini,
O sevginin izleri sürer gider insanlarda
Bir canın titreşimleri gibi.
(Sanskrit)

eski uygarlıkların şiirleri

TALÂT S. HALMAN

TÜRKİYE İŞ BANKASI
Kültür Yayınları

TÜRK EDEBİYATI

TALÂT S. HALMAN
ESKİ UYGARLIKLARIN ŞİİRLERİ

© TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI, 2010
Sertifika No: 11213

EDİTÖR
ALİ ALKAN İNAL

GÖRSEL YÖNETMEN
BİROL BAYRAM

DÜZELTİ
MÜGE KARALOM

GRAFİK TASARIM UYGULAMA
TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI

I. BASKI: 1974, İSTANBUL
II. BASKI: ŞUBAT 2010, İSTANBUL

ISBN 978-9944-88-802-8

BASKI
KİTAP MATBAACILIK SAN. TİC. LTD. ŞTİ.
DAVUTPAŞA CADDESİ NO: 123 KAT: 1
TOPKAPI İSTANBUL
(0212) 482 99 10
Sertifika No: 16053

Bu kitabın tüm yayın hakları saklıdır.
Tanıtım amacıyla, kaynak göstermek şartıyla yapılacak kısa alıntılar dışında gerek metin, gerek görsel malzeme yayınevinden izin alınmadan hiçbir yolla çoğaltılamaz, yayımlanamaz ve dağıtılamaz.

TÜRKİYE İŞ BANKASI KÜLTÜR YAYINLARI
İSTİKLAL CADDESİ, NO: 144/4 BEYOĞLU 34430 İSTANBUL
Tel. (0212) 252 39 91
Fax. (0212) 252 39 95
www.iskultur.com.tr

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ix
ESKİ UYGARLIKLARDAN YAZILI ŞİİRLER 3
Mezopotamya 5
Babil 7
Akad-Babil 9
Asur-Babil 16
Sümer 19
Ugarit 33
Mısır 37
İbrani 79
Yunan 99
Eski Yunan 101
Bizans Dönemi 155
Dönemi Bilinmeyen Ozanlar 164
Ozanı Bilinmeyen Şiirler 167
Çin 177
Sanskrit 209
Latin 237
Japon 263
Arap 301
İran 347
Çeşitli Eski Şiirler 369
Ermeni 371
Sinhal 374
İzlanda 378

UZAK UYGARLIKLARDAN SÖZLÜ ŞİİRLER 383
Kızılderili 385
Asya ve Pasifik 511
Hindistan 513
Borneo 516
Endonezya 522
Malezya 528
Filipinler 530
Yeni Gine 531
Yeni Zelanda 539
Avustralya 541
Çeşitli Yöreler 546
Eskimo 551
Afrika 573
Orta ve Güney Amerika 623
Meksika, Maya, Aztek, İnka, Peru 625

"Gitgide daha iyi anlıyorum ki şiir bütün insanlığın ortak malıdır...

Ulusal Edebiyat terimi artık fazla anlam taşımıyor, *Dünya Edebiyatı Çağı* açılmak üzeredir, herkes bunu hızlandırmak uğrunda çalışmalıdır."

Goethe – (1749-1832)

ÖN SÖZ

Eski uygarlıkların, dönem ya da yer bakımından bize uzak kalmış kültürlerin ve sözlü şiir geleneği ağır basan toplumların şiirlerinden örnekleri bir araya getiren bu kitabın adı, *Şafaktaki Şiirler* de olabilirdi. Şiirlerden bazıları, Mezopotamya ve Eski Mısır gibi, yeryüzünde uygarlığın şafağı olan çağlardan... Bazıları, sonradan gelişen edebî geleneklerin (Arap ve Fars şiiri gibi) şafağından... Bazıları ise sözlü şiir gelenekleri günümüze kadar süregelmiş olan Eskimo, Afrika, Kızılderili, Pasifik topluluklarının yazıya geçişten önceki şafağından...

Başlangıcından bugüne kadar insanlığın şiir serüvenini bir ucundan bir ucuna dünya coğrafyasına yayılarak ele alan böyle bir derlemenin sınırları ne kadar dikkatli çizilirse çizilsin, bazı belirsizlikler, tedahüller (geçişme ve örtüşmeler), eksiklikler olacaktır. Kitabın birinci bölümü, "Eski Uygarlıklardan Yazılı Şiirler" başlığını taşımaktadır ama, bu bölümdeki uygarlıkların hepsine "eski" demek doğru olmasa gerek: Mezopotamya, Mısır, Sanskrit ve Latin dilleri ve kültürleri bugün yaşamıyorlar ama, İbrani, Çin, Yunan, Arap, Japon, Fars edebiyatında dil ve tür, üslup ve kültür çerçevesi bakımından kesintisiz gelişme, büyük ölçüde devamlılık olduğu için bu edebiyatları ancak "eskiden başlamış yaşayan gelenekler" olarak düşünmeliyiz. "Yazılı" terimini günümüzdeki anlamıyla ele almak da

yanlış olur. Bize yazılı olarak kalan bu şiirlerin çoğunluğu, zamanında –tıpkı Türk halk şiiri geleneğinde olduğu gibi– önce sözlü olarak yaratılmış sonra yazıya geçirilmiştir. Bazıları belki de birkaç nesil boyunca ozanlar ve halk tarafından söylene söylene değiştikten sonra yazılmıştır. "Şiir" terimini bile geniş kapsamı içinde düşünmek zorundayız. Yazıtlarda, papirüslerde, anıtlarda, defterlerde bulunan bu çok eski metinlerden bazılarının şiir olarak yaratılmış olduğundan emin değiliz.

Birinci bölümdeki bazı uygarlıkların –özellikle Mezopotamya, Mısır ve Sanskrit şiirinin– tarihini baştan sona izlemekteyiz. Edebî sürekliliği olan öteki yazınlar –İbrani, Çin, Yunan, Latin, Arap, Japon, Fars v.s.– için Milattan Sonra 1000 yılını bir "kesinti noktası" olarak aldık. Bu tarihin belirli bir anlamı yoktur; herhangi bir tarih olarak, sadece pratik nedenlerle seçilmiştir. Yoksa, zamanımıza yaklaştıkça bu dillerin şiir hacmi o kadar büyümüştür ki hepsini gerektiği gibi sunmak için buna benzer sekiz on cilt doldurmak zorunda kalırdık. 1000 yılı, bıçakla kesilmiş gibi kullanılmadı seçmelerimizde. 11'inci yüzyıl başlarında, hatta daha sonra bile yazılmış birçok şiirler de çeşitli edebiyatların ilginç eserleri olarak yer almaktadır.

İkinci bölümdeki "Uzak Uygarlıklardan Sözlü Şiirler" başlığında "uzak", bir yandan coğrafi mesafeyi bir yandan da bizim geleneksel kültürümüzden çok değişik özellikleri ifade etmektedir. Burada "uygarlık" terimine itiraz edenler olabilir, çünkü Afrika, Kızılderili, Eskimo, Orta ve Güney Amerika, Pasifik v.s. topluluklarının hayatına ve sanatına Batı'da ve bizde son zamanlara kadar, bilginler bile "ilkel", "az gelişmiş", "geri" gibi damgalar vuruyordu. Ancak, söz konusu toplulukların sanat ve edebiyat değerleri geniş bir açıdan, objektif ölçülerle, ön yargılara saplanılmaksızın incelendiğinde, "ilkel" sıfatının yanlış ol-

duğu anlaşıldı ve "yazı-öncesi", "sözlü", "yerel" gibi nötr terimleri kullanmak yoluna gidildi. Gerçekten, egzotik meraklısı olanların çarpık düşüncelerine hiç kapılmaksızın, bu "sözlü" şiirlerin birçoğunda yüksek bir kültür ve sanat başarısı bulunduğunu rahatça söyleyebiliriz. "Uygarlık", yalnızca Batı normlarına ve ölçülerine göre düşünülüp değerlendirilmemelidir. Hele bir uygarlığın başka bir uygarlıktan üstün ya da zayıf olduğunu öne süren görüşler, artık bayatlamıştır. Birbirinden değişik, türleri ve özellikleri farklı uygarlıklardan söz edilebilir; ancak böyle kıyaslamalar geçerli, verimli olur. Ama, bir kültür ya da uygarlık hiyerarşisi kurmaya çalışmak, hatta sadece iki uygarlık arasında "seviye" yarıştırması yapmaya kalkışmak, çağımızda gülünç bir gafletten başka bir şey değildir.

"Sözlü" terimi, ikinci bölümdeki şiirlerin büyük bir çoğunluğunu kesinlikle belirlemektedir. Bunlar, gerçekten, uzun yıllar, hatta yüzyıllar boyunca, yazılmaksızın söylenmiş, okunmuş, ezberlenmiş, kimisi türkü güfteleri olarak kullanılmış şiirlerdi. Bazılarının başlangıçta "yazılmış" olduğu düşünülebilir: Aztek şiirlerinin pek çoğunun "sözlü" değil "yazılı" olarak yaratıldığını söylemek, yanlış bir tahmin olmayacaktır. Bu bölümdeki şiirler –birkaç tanesi bir yana bırakılırsa– kolektif yaratıcılığın eserleridir, ozanlarının adları bilinmemektedir ve herhalde M.S. 1000 yılından sonra yaratılmıştır.

Çevirilerin çok yönlü ve çeşitli yöntemlerle yapılmasına önem verilmiştir. Genellikle orijinal yapı ve biçim, Türkçeye aktarılmış, ama bazı şiirlerin düzeni bir hayli değiştirilmiştir. Okurların kolayca göreceği gibi, çevirilerde serbest nazım da vardır, kafiyeli ve kafiyesiz aruz vezinleri de, uyaklı ve uyaksız hece vezinleri de... Bazı çeviriler, orijinallerdeki ritmik düzeni Türkçede de vermeye çalışmaktadır. Şiirlerin büyük çoğunluğunun başlığı olmadığı hâlde çevi-

rilerinin hepsine birer başlık koydum. Orijinallere yaptığım müdahale budur. Niyetim, okurlar için kolaylık sağlamaktı; hoş görüleceğini umarım.

Çevirmenin temel amacı, günümüzden en az 4.500 yıl önceki Sümerlerden beri, dünya şiirinin gelişmesini en güzel örnekleriyle sunmaya gayret ederken, hem çeşitli uygarlıkların sanat panoramasını çizmek, hem de o uygarlıkların manevi ve estetik duyarlıklarını ve seslerini bugünün okuyucusuna tattırmaktır. Her şeyden önce, şiirlerin ruhuna ve duygu âlemine sadık kalmak ve *şiir olarak* zevk verecek çeviriler yapmak istedim.

Lirik şiirler, türkü güfteleri ve değişik türlerden alınma lirik pasajlar, antolojimizin ağırlık noktasıdır. Özellikle en eski şiir geleneklerindeki din ve inanç şiirlerine de, lirik nitelikte olsalar da olmasalar da, belirli ölçüler içinde yer verildi. Ancak, İbrani şiiri bölümü dışında, büyük dinlerin kutsal kitaplarından yararlanılmadı. Kitabın kapsamına hemen hemen hiç alınmayan iki tür, uzun epik ile dramatik şiirdir. Bunun nedeni bir yandan hacmin çok genişlemesini önlemek istememiz, bir yandan da bu iki türde şimdiye kadar çok sayıda güzel –hatta nefis– çeviri yayımlanmış olmasıdır. Lirik tür yanında, satirik, didaktik, felsefi, metafizik v.s. türlerden düzinelerle şiir sunulmaktadır. Homeros, Sophokles, Euripides, Firdevsi gibi önemli isimlerin bu kitapta bulunmaması, yukardaki iki nedenden olduğu kadar, büyük şairlerin eserlerinin bölük pörçük değil, bütünüyle ya da hiç olmazsa uzun bölümleriyle sunulması gerektiğine kuvvetli bir inanç duyduğumuzdandır. Ama, başka türlerden çevirdiğimiz şiirler, dile getirdikleri kültürlerin özünü ve sanat yaşantılarını geniş bir kapsam içinde yansıtmaktadır. Bu derlemedeki şiirlerin sayısı, 1.300'den fazladır.

20'nci yüzyılın önde gelen eleştirmenlerinden I. A. Richards demiştir ki: "Büyük kültürler, şiirde başlamıştır."

Kitabımızdaki seçmeler, bu gözlemin doğru olduğu inancıyla yapılmıştır. Çağlar boyunca yazıya geçirilmiş olan şiirlerde hem tek tek uygarlıkların özelliklerini buluyoruz, hem de insanlığın zaman ve coğrafya sınırlarını aşan ortak yaşantılarını... Antolojideki değişik bölümleri karşılaştıranlar, tarih boyunca hiç ilişkisi olmamış, birbirinden kıtalarla ve birkaç bin yılla ayrılmış toplumların bazı şiirlerinin birbirine ne kadar benzediğini göreceklerdir.

Uygarlık tarihine meraklı olanlar, bu şiirlerin kültürler arasındaki farklar ve benzerlikler bakımından ne kadar ilginç bir kaynak olduğunu izleyebilecektir.

Antoloji, eski ve uzak uygarlıkların panoramasını bir ölçüde sunmakla beraber, bir uygarlık tarihi değildir. Bir eski edebiyatlar araştırması olarak da düşünülmemelidir. Sadece bir şiir antolojisidir. Bu bakımdan, her uygarlığın ve her edebiyatın gelişmesi konusunda –özet olarak bile– bir araştırma ya da yazı sunulmamaktadır. Kitabın hazırlanmasında uzun yıllar boyunca kullanılmış olan yüzlerce eser, antoloji ve başka kaynakların bibliografyası da eklenmemiştir. Umudumuz, her eski ve uzak uygarlığın tarihi, sanat ve edebiyatı konusunda ilerde uzmanların ayrı ayrı araştırmalar yayımlamasıdır.

Türk kültürünün ve şiirinin gelişmesinde, şimdiye kadar az tanıdığımız eski uygarlıkları, tarihi, mitolojisi, plastik sanatları ve edebiyatı bakımından incelememizin büyük yararlar sağlayabileceğine inanıyorum. Bin yıla yakın İslamî Arap ve Fars edebiyatının etkisi altında kalan edebiyatımız, son yüzyılda Avrupa edebiyatıyla içli dışlı olurken başka birçok kültürleri ihmal eder gibi oldu. Atatürk, kültür cumhuriyetini yarattığı yıllarda, bu tehlikeyi sezerek, hem bütün uygarlıkların yararlı unsurlarını alıp kullanmak, hem de eski uygarlıkları inceleyip öğrenmek gerektiğini belirtmişti. Arkeoloji ve sanat tarihi, gitgide hız-

lanan bir tempoyla, bize Anadolu'daki eski uygarlıkların eserlerini göz kamaştırıcı buluntularla sunmaktadır. Ülkemiz, tarihin en zengin mitoloji kaynaklarından biridir. Buna rağmen, eğitim sistemimizde eski uygarlıklar, hatta Anadolu uygarlıkları yeterince öğretilmemektedir. Kendi ülkemizin geçmiş değerlerine kör ve sağır kalacak nesiller yetiştirmekteyiz. Bu alanda üniversite eğitimi gören yüzlerce aydınımızı ise ihtisaslarıyla hiç ilişkisi olmayan işlerde –banka memuru, PTT memuru, tapu-kadastro memuru olarak– kullanıyoruz. Toplumumuzun değişik kesimlerinde tarihimizin değerleri ve kendi topraklarımızdaki kültür hazineleri ihmale uğruyor, az biliniyor.

Türk edebiyatının 1940'lı yıllardan beri eski ve uzak uygarlıkların şiirine, tarihine ve mitolojisine ilgi göstermeye başlamış olması, sevindirici bir gelişmedir. 1940'larda ve 1950'lerde Milli Eğitim Bakanlığı Klasikleri, Yunan ve Roma eserlerine önem verdi, Hint, Arap ve Fars edebiyatlarından çeviriler de yayımlandı. *Tercüme* dergisi, dengesiz denecek kadar Yunan ve Roma edebiyatı üzerinde durdu. Daha önceki edebiyatlarda "ilkel" diye düşünülen "sözlü" şiirlere ilgi gösterilmedi. Ne yazık ki Türkiye'deki azınlıkların şiirleri bile Türkçeye çok az çevrilmektedir.

Çağdaş edebiyatımızın birçok önemli simaları, eski ve uzak uygarlıkların şiirlerinden çeviriler yapmışlardır: Orhan Veli Kanık, Asaf Halet Çelebi, Oktay Rifat, Sabahattin Eyuboğlu, Can Yücel, Ülkü Tamer, A. Turan Oflazoğlu, Cemal Süreya, A. Kadir ve Azra Erhat, Selâhattin Batu, Tahsin Yücel, Said Maden... Çeviri sanatındaki ustalıklarıyla tanınmış olan Said Maden, Cevat Çapan, A. Sami Akalın, Bülent Ecevit, Rüştü Şardağ, İsmet Zeki Eyuboğlu, Gürkal Aylan, Yekta Ataman, Mustafa Canpolat, Sami Ferliel, Musa Baran ve başkaları bu alanda Türk şiirine büyük yararlar sağladılar. İsmail Hikmet Ertaylan, Samim

Sinanoğlu, Nihad Çetin, Muhaddere N. Özerdim, Ali Nihat Tarlan ve Cemil Meriç'in kitapları ya da makaleleri bu edebiyatların tarihini ve geniş estetik çerçevesini verdi bizlere. Kitaplarıyla en değerli katkıları yapanlar, Çin ve Japon şiirinde A. Sami Akalın, Homeros'tan çevirileriyle A. Kadir ve Azra Erhat, Hint edebiyatı tarihiyle Cemil Meriç, Yunan ve Latin antologyalarıyla Oktay Rifat, Latin ozanlarından çevirdiği kitaplarla İsmet Zeki Eyuboğlu, Yunan trajedi yazarlarından çevirileriyle Sabahattin Eyuboğlu ve Güngör Dilmen, Sappho kitabıyla Cevat Çapan ve kapsamlı antolojileriyle Said Maden olmuştur.

Eski uygarlıkların değerlerinden yararlanma geleneğimiz (Arap ve Fars edebiyatları hesaba katılmazsa) Abdülhak Hâmit'in 1875'te yazdığı Sardanapal piyesiyle başlamıştır, denebilir. O yıldan bu yana birçok yazarımız ve şairimiz, yabancı uygarlıkların mitolojisinden, tarih ve edebiyatından bilinçli olarak yararlanan eserler verdi: Ali Haydar, Halide Edip Adıvar, Celâl Esat Arseven, Yakup Kadri Karaosmanoğlu, Nâzım Hikmet, Halikarnas Balıkçısı, Salih Zeki Aktay, Selâhattin Batu, Mustafa Seyit Sutüven, Munis Faik Ozansoy, Orhan Asena, Refik Erduran, Güngör Dilmen, A. Turan Oflazoğlu ve başkaları... Şiirde Yunan mitolojisinden yararlanarak en ilginç modern felsefi destanımızı yazan, Melih Cevdet Anday oldu. *Kolları Bağlı Odiseus*'ta eski Yunan –çağdaş Türk– felsefi araştırma sentezi yapan Anday, sonradan "Truva Önünde Atlar" adlı uzun şiiriyle birçok kültürlerin özlerini ve değerlerini bir araya getiren çok yönlü bir senteze yöneldi. Eski uygarlıkları modern şiirimize en ilginç ve en etkili uygulayan birçok şairimizden biri *Galile Denizi, Çivi Yazısı ve Mısırkalyoniğne* gibi eserleriyle İlhan Berk olmuştur. Bu çeşitli çalışmalara bilgi kaynağı olan mitologya sözlüklerini ve araştırmalarını hazırlayanlar, telif ve çeviri kitaplar yayımlayanlar

arasında, Behçet Necatigil, Azra Erhat, İsmet Zeki Eyuboğlu, Ülkü Tamer gibi önemli yazarlar vardır.

En eski Türk şiirlerinin bilginler tarafından ayrıntılı incelemelerle, ozanlarımız tarafından yeni çeviriler ya da yeni söyleyişlerle etkili ve yaygın olarak sunulması da, edebiyatımız ve kültür bilincimiz bakımından çok yararlı olacaktır. *Dede Korkut* üzerinde Türk ve yabancı araştırmacıların çalışmaları bunun iyi bir örneğidir. Mulıaddere N. Özerdim'in "Çin'in Şimalinde Hanedan Kuran Türklerin Şiirleri" başlıklı araştırması, edebiyat tarihimizin erken ufuklarını bize gösterdi, ama Türk edebiyatının ilk dönemleriyle ilgili bilimsel incelemeler ve önemli buluntular, o makalenin yayımlandığı 1943 yılından bu yana pek gelişmedi. Reşit Rahmeti Arat'ın *Eski Türk Şiiri* adlı kitabı bu alandaki en göz doldurucu eserdir. Ancak Arat'ın bu eserde sunduğu çeviriler, doğru ve asla sadık olmakla beraber, yeteri kadar şiirsel değildir. *Divan ü Lügat-it Türk* ile *Kutadgu Bilig*, şiir yönünden iyi incelenmemiş, ozanlarımız bu iki kaynak eserin duyarlığına henüz pek varamamışlardır.

Uzak olmayan bir gelecekte eski Türk şiirinin estetik ve edebî açıdan incelenmesiyle birlikte orijinal şekillerinin ve çevirilerinin ya da bugünkü dille yeniden söylenişlerinin geniş kapsamlı bir kitap hâlinde yayımlanmasını diler ve umarım. Elinizdeki antolojide eski Türk şiirine yer verilmemiş olmasının tek nedeni, söz konusu ettiğim eski Türk şiiri kitabının alanını bütünüyle açık bırakmak ve böyle bir kitabın ne kadar gerekli olduğunu belirtmektir. Eski Türk şiirini kültürel çerçevesi içinde ve edebî değerleriyle inceleyerek en güçlü ve güzel örneklerini bir araya getirecek olan eser, memleketimizde yayımlandıktan sonra, belli başlı birkaç yabancı dile de çevirilerek dünyaya sunulmalıdır.

Eski Uygarlıkların Şiirleri'nin ilk kez 1974'te yayımlanmasına Türkiye İş Bankası'nın o zamanki Kültür Danışmanı Ümit Yaşar Oğuzcan ile Halkla İlişkiler Müdürü Vedat Varol ilgi göstermiş ve değerli yardımlarıyla beni desteklemişlerdi. Onları minnetle anıyorum.

Bu kitap, 1974'te ilk çıktığında ve sonraki yıllarda, önde gelen bazı edebiyatçıların ilgi ve övgüsünü kazandı.

Çetin Altan, Güneş gazetesindeki köşesinde, "Binlerce yıl öncesinden şiirler" başlıklı yazısında diyordu ki:

"Talât Sait Halman'ın 'Eski Uygarlıkların Şiirleri' adlı çok zengin bir güldestesi var... Dört-beş bin yıldan bu yana, çeşitli uygarlıklarla çeşitli yörelerde oluşmuş şiirleri süzüyor... İnsanlık serüveninin binlerce yılın içinden çınlayan yürek atışlarını dinlerken, durmadan değişen çağlarla 'insan'ın ne kadar değişip ne kadar değişmediğini, ister-istemez düşünmeye başlıyorsunuz..."

Cumhuriyet'te Rauf Mutluay, şöyle yazıyordu:

"Başucuma yerleştirdiğim bir kitap da Talât Sait Halman'a ın düzenlediği çok ilginç bir antoloji. Doğrusu önceleri umutlu değildim adından; şimdi hemen her gün elime alıyor, istediğim yerinden istediğim kadar okuyorum: 'Eski Uygarlıkların Şiirleri'... Mezopotamya'dan yola çıkacaksınız, bütün dünyayı dolaşacaksınız. Halman'ın hakkı var: "İnsanlığın manevi ve duygusal varlığının çağları ve sınırları aştığını –dillerimiz ve geleneklerimiz ne kadar değişik olursa olsun– aşkta, yaşam sevincinde, inançta, ölüm korkusunda, adalet ve iyi yönetim özleminde, üzüntülerimizde, özyaşlarımızda ve kahkahalarımızda, daima ve her yerde bir, kısaca insan olduğumuzu"göreceksiniz. Keşke dünyayı sanat yönetseydi, sanatçıların sözü dinlenseydi. En insancıl düzen o zaman doğardı. Şiirler dinlenirken en has kanım bu oldu."

Yine Cumhuriyet'te ünlü öykü ve roman yazarı Zeyyat Selimoğlu, "İktidarda bir kitap" başlıklı yazısında şu değerlendirmeyi yapıyordu:

"Elimin altında bir kitap var. 'Eski Uygarlıkların Şiirleri'. Kitabı Halman hazırlamış. İçindeki şiirleri toplayıp, dilimize çevirmiş. Mezopotamya'dan yola çıkmış şiirler, eski Yunan'dan, Çin'den, Arap Yarımadasından geçmiş, Afrika'yı, Orta ve Güney Amerika'yı, Asya'yı dolaşmış, Eskimo şiirlerini yanına katmış, Pasifik'e kadar uzanmış. El ele tutuşmuş, bütün dünyayı saran şiirler bunlar. İçlerinde yazılı olanlar var. Yazılı olmayarak, kulaktan kulağa söylenerek gelmiş olanlar var. Yatağımın başucundaki sehpa kitapların iktidar koltuğudur. İktidar el değiştirir orada, Kitaplar da savaşırlar. Kitap kitabı geri püskürtür, geri çekilmeye zorlar, kitap kitabı yener. 'Eski Uygarlıkların Şiirleri' hanidir iktidarda. Geldi, kendinden önceki kitabı silip süpürdü sehpanın üzerinden, geriletti, kendisi kuruldu iktidar koltuğuna. 'Eski Uygarlıkların Şiirleri' bir elaltı kitabıdır. Hep elinizin altında dolaşacak, sık sık elinize değecektir günlerce... Halman'ın titiz çevirisiyle dilimize kazandırdığı 'Eski Uygarlıkların Şiirleri', tüm yeryüzüne dağılmış eski şiir bahçelerini günümüze getirip, gözlerimizn önüne seriyor... Kitabın adına bakmayınız. 'Eski Uygarlıkların Şiirleri', içindeki şiirlerin büyük çoğunluğuyla 'Yeni Uygarlıkların Şiirleri' de olabilirdi. Halman'ı, bu yararlı ve geniş kapsamlı çalışmasından ötürü kutlamak gerekiyor."

Melih Cevdet Anday, Ocak 1976'da Cumhuriyet'teki "Olaylar ve Görüşler" köşesinde "Eski Uygarlıkların Şiirleri"nden şöyle söz etti:

"Bizde Gılgameş'in kimi parçalarını ilk ve tek olarak koşuk düzeninde veren ozan Talât Sait Halman oldu. 'Eski Uygarlıkların Şiirleri' adlı büyük çeviri yapıtında Halman'ın Hurri, Hitit, Asuri, Akad, Mısır, Yunan, Latin... yazınlarından yaptığı çeviriler içinde Gılgameş'ten de dört parça vardır.... Sayın Halman'ı bu büyük emek ürünü yapıtı için ne denli kutlasan yeridir. Bu çevirileri ayrı ayrı ki-

taplar halinde basıp tarihin uygarlık bölümlerinde okullara okutmalıyız."

Eski Uygarlıkların Şiirleri'nin yeniden gün ışığına çıkması, belki de, güzel değerlendirmeleriyle eseri onurlandıran bu dört büyük edebiyatçının ruhunu şad edecektir.

Eski Uygarlıkların Şiirleri'nin yeniden yayımlanmasını isteyen ve bu baskıyı özenle hazırlayan Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları Genel Müdürü Ahmet Salcan ile editör Ali Alkan İnal'a candan teşekkürlerimi sunarım. Kitabı canla başla ve özenle çalışarak yayına hazırlayan Demet Güzelsoy Chafra'ya teşekkür ederim.

Umudum, şiirseverlerin bu kitapta bazı eski uygarlıkların yaratıcılığını izlemek ve yüzyıllar önce yazılmış ya da söylenmiş şiirlerin bugün de yaşantılarımıza renk ve tat katabileceğini görmek fırsatını bulmasıdır. *Eski Uygarlıkların Şiirleri*, insanlığın manevi ve duygusal varlığının çağları ve sınırları aştığını ve –dillerimiz ve geleneklerimiz ne kadar değişik olursa olsun– aşkta, yaşamak sevincinde, inançta, ölüm korkusunda, adalet ve iyi yönetim özlemimizde, üzüntülerimizde, gözyaşlarımızda ve kahkahalarımızda –daima ve her yerde– birleşik olduğumuzu da göstermektedir. Belki bu kitap, insanlık tarihinin her döneminde, her uygarlıkta, her tür ve tarzda güzel şiirler yaratılmış olduğunu belirtmeye de yarayacaktır. Eski ve uzak şiirler âleminde dolaşırken aldığım derin zevki ve duyduğum heyecanları okurlarım benimle paylaşırsa mutlu olurum.

Talât Sait Halman

Bu kitapta baştan sona, Türk Dil Kurumu'nun 2005'te yayımladığı "Yazım Kılavuzu"ndaki kurallar uygulanmıştır.

Eşim
Seniha T. Halman
için sevgiyle

ESKİ UYGARLIKLARDAN YAZILI ŞİİRLER

MEZOPOTAMYA

(Babil / Akad-Babil / Asur-Babil / Sümer / Ugarit)

Yazıyı ilk kullanıp geliştiren (M.Ö. 5000 yıllarında) Sümerliler olmuştur. İnsanlık tarihinin en eski yazısı olan Mezopotamya şiirinin ilk örnekleri M.Ö. 2500 yıllarında, hatta belki daha önce yazılmıştır. Bu bölümde, Sümer'den başlayarak, Hitit, Asur, Babil, Akad, Hurri vs. dillerinde yazılmış şiirler ve destan parçaları yer almaktadır. Bu eserlerden bazıları bugünkü Türkiye sınırları içindedir.

YARATILIŞ DESTANI (Parçalar)

TANRILARIN DOĞUŞU

Gökler yoktu bir zamanlar,
Yeryüzü yoktu, yükseklik ve derinlik,
İsim yoktu. Toprak altında Apsu vardı yalnız,
İlk yaratıcı olan tatlı su.
Bir de acı su Tiamat vardı.
Bir de döl yatağına dönen Mummu;
O zamanlar tanrılar yoktu daha.

Birbirine karışmamıştı tatlıyla acı,
Örgülü kamışlar belirmemişti henüz,
Suları bulandırmıyordu sazlar.
Tanrıların adı yoktu, doğası yoktu,
Geleceği yoktu, işte o vakit
Sürüklenip gelmiş çamurlarla dolu suda,
Apsu'dan ve Tiamat'tan, ansızın,
Tanrılar yaratıldı:

Çamurdan doğan Lahmu ile Lahamu,
Daha genceciktiler, boyları uzamamıştı,
Göklerin ufku Anşar ile yeryüzü ufku Kişar
Onlara baskın çıktı da
Uzadı göğün ve yerin çizgileri,
Ufuklarda bulutları çamurlardan ayırdı.

Günler günleri kovaladı, yıllar yılları,
Anşar'la Kişar'ın ilk çocuğu Anu, boş gök,
Ulu Tanrı Ea'yı doğurdu kendi başına.
Ea: göğün ufkundan daha geniş bir akıl,
Benzerlerinin hepsinden kat kat güçlü.

MARDUK,* EA'YA İNSANI BİR SANAT ESERİ GİBİ YARATMAK İSTEDİĞİNİ ANLATIYOR

Kanı kanla birleştireceğim,
Kanı kemikle;
Bir şey yaratacağım benzeri görülmemiş,
Adı İNSAN olacak,
İlk insanı yaratıyorum.

BABİL KENTİ

Burası Babil
"Tanrıların sevgili kenti"
Canın gibi sevdiğin yurdun.
Bu kent senindir,
Boylu boyunca, senindir,
Tadını çıkar, benimse onu.

* Marduk: Güneşin Oğlu

GILGAMIŞ DESTANI (Parçalar)

Gılgamış destanı, evrenin düzeniyle kargaşalık arasındaki mücadeleyi anlatan uzun bir epik şiirdir. Akad dilinde yazılmıştır. Günümüze kadar gelen levhalar üzerindeki en eski metinlerin milattan önce 1700 yılı dolaylarında yazılmış olduğu sanılmaktadır. Ancak, bazı atıflara, dil ve üslup özelliklerine dayanarak, birçok bilginler destanın başlangıcını M.Ö. 2000 yılına kadar götürmektedirler. Buna göre, Gılgamış Eski Babil çağında yazılmıştır. Destanın Eski Babil versiyonu, Asurca olarak da mevcuttur. Hitit ve Hurri versiyonlarının ancak küçük bölümleri bulunabilmiştir.

Destanın belli başlı temaları, insanla doğanın çatışması, aşk ve macera, dostluk ve cenktir. Kahramanın alın yazısını değiştirmek için eski sel felaketinin kahramanından ölümsüzlüğün sırrını öğrenme çabası, başarısızlığa uğrar. Kadere boyun eğerek huzura kavuşur. Gılgamış Destanı, dünyada destan türünün ilk büyük eseridir.

Ülkenin dört bucağında her şeyi görmüş,
Her şeyi yaşayıp öğrenmiş olan,
Aklın her yönünü bilen,
Her sırra eren, her gizliyi açıklayan,
Büyük selden önceki olayları izledi de
Çok uzun bir yolculuktan yorgun argın
Dönünce taş levhalara yazdı bütün bunları.

. . . . .

Gılgamış'ın üçte ikisi tanrıdır;
Gövdesi yaban öküzü gibi güçlü.
Eşi yoktur saldıran silahlarının
Davullarla ayağa kaldırır arkadaşlarını.
Odalarında Uruk'un soyluları üzgün.
"Oğulları babalara bırakmıyor Gılgamış.
Küçük dünyaları o yaratmış gibi kibirli.
Gılgamış bu mu? Surlu Uruk'un önderi?
Çobanımız bu mu? Mert, görkemli, akıllı?
Gılgamış, analara bırakmıyor kızları,
Alıyor cenkçinin kızını, soylunun karısını."

Enkidu önde, yosma arkada,
Girdiler Uruk çarşısına,
Halk Enkidu'nun çevresini aldı.
Durdu Uruk çarşısının ortasında.
Dediler ki: "Gılgamış, kıl gibi
Kalır bunun yanında.
Boyu daha kısa ama,
Kemikleri sapasağlam.
Ülkenin en güçlü adamı.
Uruk'ta silahlar şakırdayacak artık."
Soylular öyle sevindi ki:
"Doğru dürüst bir kahraman çıktı,
Tanrıya benzeyen Gılgamış'la
Boy ölçüşecek biri var artık."
Aşk tanrıçasının yatağı hazır.
Geceleyin Gılgamış yaklaşırken
Enkidu durmuş sokağın ortasında
Gılgamış'ın karşısına dikilmişti.

Gılgamış, bozkırda fışkıran çiçek gibi
Çıkıverdi ötekinin karşısına.
Bakıştılar Kent çarşısının ortasında.
Enkidu, kapının önüne koydu ayağını
Gılgamış içeri giremesin diye.
Kapıştılar iki boğa gibi,
Devrildi, paramparça oldu kapı,
Duvar sarsıldı.

Gılgamış ile Enkidu tutuştular
Boğalar gibi: devrildi kapı.
Paramparça oldu duvar sarsılırken.
Gılgamış ayağını yere perçinleştirmiş,
Dizini bükmüştü – ansızın öfkesi geçti,
Bırakıp geri döndü, o zaman
Enkidu arkasından dedi ki:
"Senin başın bütün insanlardan yüksek.
Evrensel hava tanrısı Enlil,
Halka hükümdar olmanı buyurdu!"

Gılgamış da konuştu, Enkidu'ya dedi ki:
"Kim egemen olabilir göklerde?
Ancak tanrılar sonsuz yaşar güneş altında.
İnsanların günleri sayılıdır;
Başarıları, esip giden hava gibidir.
Şurda durmuşsun da ölümden korkuyorsun.
Neye yarar senin kahramanca kuvvetin?
Ben önden gideyim, sen bağır arkamdan:
'İlerle, korkma!' diye.
Düşersem adım kötüye çıkar:
'Gılgamış düştü,' derler,
Yaman Huvava'nın karşısında!
Torunlarım bile utanç içinde yaşar."

(Gılgamış ile Enkidu'nun Huvava'yı yendiği, sonraki levhalarda bulunan bazı eksik parçalardan anlaşılmaktadır.)

. . . . .

Fırat'ta ellerini yıkadılar,
Kucaklaştılar sevinç içinde.
At üstünde Uruk çarşısına girdiklerinde
Sıra sıra birikmişti halk.
Gılgamış sordu Uruklu çalgıcılara:
"Söyleyin, en yüce kahraman kim?
En görkemlisi kimdir insanların?"

"Kahramanların en yücesi Gılgamış'tır,
İnsanların en görkemlisi Gılgamış."

. . . . .

(Enkidu'nun ölümünden sonra ölümsüzlüğü aramaya başlayan Gılgamış'a Güneş-Tanrı Şamaş der ki:)

"Niçin koşuyorsun ordan oraya?
Bulamazsın ki aradığın hayatı."

Cesur Şamaş'a şu cevabı veriyor Gılgamış:
"Bozkırları aşmışım bir baştan bir başa,
Başımı toprağın yüreğine sokmasam olmaz mı?
Yıllar yılı uyumak zorunda mıyım?
Gözlerim baksın da güneşe
Işıkla dolup taşsın varlığım!
Aydınlığın gücü varsa karanlık kaçar.
Gerçekten ölen, artık göremez ki
Güneşin aydınlığını."

. . . . .
Kadını dedi ki Gılgamış'a :
"Niçin çırpınıyorsun, Gılgamış?
Bulamayacaksın aradığın hayatı.
Tanrılar insanlığı yarattığında
Ölümü ayırdılar insanlar için,
Sonsuzluğu kendilerine sakladılar."

Gılgamış, sen tıka basa yemeye bak,
Keyfine bak, gece gündüz gül, söyle.
Her gün bir şölen ver, gönül eğlendir,
Vur patlasın çal oynasın gece gündüz.
Pırıl pırıl yepyeni giysilerin olsun,
Mis gibi sularla yıkasınlar seni.
Ellerine sarılan çocuğunla vakit geçir,
Koynunda eşinin gönlü şenlensin.
İnsanın işi gücü bu olmalı dünyada."
. . . . .

(Gılgamış, Ölüm Sularını aşarak bilge Utnapiştim'e ulaşır. Utnapiştim, Gılgamış'a şunları söyler:)

Kurduğumuz ev sonsuz mu ki?
Yaptığımız anlaşmalar yürürlükte midir sonsuz?
Kardeşler sonsuz paylaşmaz ki malı mülkü?
Ülkede sonsuz sürüp gider mi nefret?
Irmak hiç durmadan yükselip sel olmaz ki?
Yusufçuk sonsuz bakamaz ki güneşe.

Hiçbir zaman hiçbir şey kalıcı olmamıştır.
Birbirine ne kadar benzer uyuyanlarla ölüler.
Yoksullukla soylu, kaderin isteğine yaklaştıkça
Bir örnek olurlar, değil mi?

(Utnapiştim, Gılgamış'a Büyük Seli anlatır. Bu anlatı, çok ünlüdür.)

Bora Tanrısının getirdiği yaman fırtına
Yerden tâ göklere fışkırıyordu,
Aydınlığı her yerde ezmişti karanlık.
Toprak, baştan başa sular altında kaldı.
Bütün bir gün azgın esti bora,
Yükseldi yükseldi de dağları aştı.
Kardeş, düşünmez oldu kardeşi.
Gök merhametini esirgedi insanlardan.
Tanrılar bile korkmuştu boradan selden,
Kaçışıp Cennetin en yüksek katına sığındılar.
Köpekler gibi sindiler Cennet duvarının dibine.
Sevgi Tanrıçası İştar, doğum sancısı
Çekiyormuş gibi kıvrandı.
Tanrıların eşleri ağlayıp inlediler:
"Eski dünya, balçık oldu. Ne yazık!
Tanrılar Meclisinde nasıl da onayladık
Kendi insanlarımızın yok edilmesini?
Yarattıklarım nerede şimdi?
Balık sürüleri gibi, denizi doldurmuşlar."

Daha aşağılardaki tanrılar da başlarını
Önlerine eğip ağladılar hüngür hüngür.
Dudaklarını ısırdılar korkudan ve yastan.

GILGAMIŞ'IN ENKİDU'YA SÖYLEDİĞİ AĞIT

Göz kamaştıran şölenlerde yoksun artık,
Meclisimize çağıramıyoruz ki seni.
Yayı yerden kaldırıp alamıyorsun;
Senin için değil yayın attığı ok.
Elin değneği tutup avın başına indiremiyor,
Yere boylu boyunca yatıramıyorsun düşmanı.
Öpemiyorsun canın gibi sevdiğin karını,
Dövemiyorsun nefret ettiğin karını.
Canından çok sevdiğin çocuğunu öpemiyorsun,
Dövemiyorsun nefret ettiğin çocuğunu.

Toprağın amansız gücü yuttu seni,
Ey karanlık, Karanlık! Ey Karanlık Ana.
Kefenine sardın benim dostumu,
Derin bir kuyu gibi içine düşürdün!

HAKANIN YAŞAMI

Ben Agade* Hakanı, kudretli hükümdar Sargon'um.
Anam, aşağı tabakadanmış, babamı hiç bilmedim.
Dağlılardanmış babamın erkek kardeşi.
Doğum yerim, Fırat kıyısındaki, Azupiranu kenti.
Yoksul anam bana gebe kalınca saklanmış,
Gizli doğurmuş beni; sağlam bir sepete
Yerleştirip ırmaktan aşağı yollamış,
Batmadan boğulmadan gitmişim ırmağın sularında.
Akki bulmuş beni, tarlalara su dağıtan Akki.
Aldı, öz oğlu gibi büyüttü de beni,
Kendine bahçıvan yaptı sonunda
Bahçıvanlık yapıyordum, İştar'ın sevgisini
Kazandım da... Dört yıl hüküm sürdüm ülkede.

İKİNCİ NABUKADNEZAR'IN SENKERE YAZITI

Ey Şamaş, yüce efendimiz,
Sen sonsuzluk tapınağına girince,
Girince sen kutsal barınağına,
Kıvançla, sevinçle,
Ellerimle yaptıklarıma
Merhametle bak, iyi gözlerle bak.
Günleri saymakla bitmeyecek olan bir ömür,
Sapasağlam bir taht,

./..

* Agade: Akad

Sürekli, sarsılmaz bir saltanat
Kök salsın dudaklarında!
Kutsal tapınağın
Eşikleri, sürgüleri, menteşeleri
Sana
Hatırlatsın
Yaptığım iyilikleri, güzel işleri!

ASUR KRALI BİRİNCİ TİGLAT-PİLESER'İN YAZITI

Yüce efendimiz Asur, kutsal ülkenin hükümdarı,
Taç ve asa armağan ederek saltanatlar yaratan,
Derinliklerdeki canlara can katan
Ulu hakan, egemenler egemeni,
Tanrıların atası, memleketlerin koruyucusu,
Ayın efendisi, görkemle dolup taşan akıllı Sin.
Düşmanların düzenini bozup iyileri koruyan,
Göklerin ve yeryüzünün yargıcı Şamaş.
Düşman ülkelerine yıkım yağdıran,
Ölüm, felaket, yıkıntı saçan kudretli Adad.*
Kötüleri ve düşmanları ezerek
Yüreğime ferahlık veren yiğit Ninurta.
Savaş dehşetlerini salıveren İştar,
Tanrılar arasındaki ece, yıkıcı ece.

Ey yeri göğü koruyan ulu tanrılar,
Ey cenklerle, savaşlarla sevgili hükümdar
Tiglat-Pileser'in ülkesini genişletenler.

* Adad: Fırtına Tanrısı

Hakanımızın, yüce çobanımızın başına
Sevgiyle, içten bağlılıkla, gönülden
Bir taç koyup Bel ülkesine kral yaptın onu.
Üstün bir kudret verdin ona, görkem verdin,
Yiğitlik verdin, yüce egemenlik verdin.
Oğlunu, soylu prensi de Eharsag-kurkura'da
Ömrü hiç bitmeyecek bir tahta çıkarttın.

İKİNCİ NABUKADNEZAR YAZITI

Ey ebedî hükümdar Marduk! Bütün varlıkların hâkimi!
Sevdiğin ve en güzel adı verdiğin hakan,
Göz kulak ol, doğru yoldan ayrılmasın
Senin sevdiğin, kendi elinle yarattığın hakan ben'im
Yarattın da beni, bütün halkı yöneteyim diye
Egemenlik verdin. Ey yüce efendimiz,
Bütün insanlara armağan ettiğin iyilikle
Kalbime senin aşkını doldur,
Senin tanrılığına tapındır beni,
Hoşuna giden her şeyi bana bahşet.
Çünkü sensin beni yaratan.

İKİNCİ NABUKADNEZAR'IN KANAL YAZITI

Ey yüce efendimiz Marduk,
Her zaman
Esirge ve yücelt beni.
Uzun ömür ver,
Bol çocuk ver,
Sağlam taht ver.
Sürekli olsun
Eğemenliğim.
Cömertliğini esirgeme benden.

AY TANRISI NANNAR'A İLÂHİ

Ulu efendimiz, tanrıların en yücesi,
Göklerin, yeryüzünün tek ulu kudreti.
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, efendimiz Anşar!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, efendimiz Anu!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, efendimiz Sin!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, efendimiz Ur!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, efendimiz Egissirgal!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, soyu eşsiz hükümdar!
Ey Nannar baba, tanrıların en yücesi, hakan giysileri içinde!
Ey güçlü, dinç, koca boynuzlu, eşsiz kuvvetli boğa,
sakalı kahverengi, dolgun, upuzun!
Ey sapında büyüyüp serpilip gelişen, tadına doyum olmayan
olgun güzelim yemiş!
Ey yaratıklara en yüksek yeri veren, cana can katan ana!
Ey ülkenin hayatını elinde tutan merhametli, duygulu baba!
Ey tâ uzaklardaki gökler ve denizler gibi heybet ilham eden
ulu efendimiz, tanrımız!
Ey toprağı yaratan, tapınaklar kurup onlara adlar takan!
Ey hakanları seçip atayan, uzak günlerin alın yazısını yazan!
Ey bilinmez düşüncelerini hiçbir tanrının açıklayamadığı
yüce hakan!
Ey dizleri bükülmeyen, kardeş tanrılara yollar açan!
Ey göklerin tabanından tavanına yükselerek
cennet kapılarını açıp bütün insanları aydınlığa
kavuşturan!
Ey herkese varlık veren, yaşayan yaratıkların
hepsini gören, hepsini düşünen baba!

./..

Ey yerle göğün kaderini çizen, buyruğunu kimsenin
değiştiremeyeceği ulu efendimiz!
Ey ateşle suyu elinde tutan, yarattığı hayata yeni yönler veren,
tanrıların boy ölçüşemediği hakanımız!
Kim yücedir göklerde? Sen, yalnız sen!
Kim uludur dünyada? Sen, yalnız sen!
Göklerde senin sözlerin söylendikçe İgigiler boyun eğiyor.
Dünyada senin sözlerin söylendikçe Anunakiler yeri öpüyor.
Sözlerin rüzgârla yükseldikçe göklere, bolluk oluyor dünyada.
Senin sözün duyuldukça ülkede, bitkiler büyüyor alabildiğine.
Sen konuştun mu, sürüler semiriyor, gelişiyor tüm yaratıklar.
Söylediklerin, doğruluğu, namusu, dürüstlüğü sağlıyor herkeste.
Yeri göğü aşan sözlerini hiç anlayan olamaz ki.
Kim sökecek, kim gerçeğine varacak senin sözlerinin?
Ey göklerde ulu, dünyada yüce önderimiz,
eşin yoktur kardeş tanrılar arasında.
Ey buyrukları her varlığı aşan, tanrılıkta benzeri olmayan,
hakanlar hakanı, yüce önder.
Baktığın her yere iyilik saçıyorsun,
el sürdüğün her yer nimetlere kavuşuyor.
Ey gökte ve yerde erdemleri ve namusu yücelten
ışıltılı efendimiz!
İçtenlikle, merhametle bak tapınağına, kentine
Ur'a candan bak, Egissirgal'a iyilikle güzellikle bak.
Sevgili eşin, analar anası, yakarıyor sana:
Huzur bahşet, efendimiz!
Kahraman Şamaş yakarıyor sana: Huzur bahşet, efendimiz!
İgigiler yakarıyor sana: Huzur bahşet, efendimiz!
Anunakiler yakarıyor sana: Huzur bahşet, efendimiz!
Ningal yakarıyor sana: Huzur bahşet, efendimiz!
Ur duvarları, Egissirgal surları, Ezida binaları yapılsın.
Yer gök tanrıları sesleniyor sana: Huzur bahşet, efendimiz!

RAMMAN'IN GAZABI

Efendimiz öfkelenince sarsar gökleri.
Adad gazaba geldi mi, söker çıkarır dünyayı.
Ulu dağlar kendini yerden yere vurur.
Öfkelenince, gazaba gelince,
Kükreyince, yıldırımlar yağdırınca,
Cennetteki tanrılar sığınır göklere,
Yerin dibine girer yeryüzü tanrıları.
Şamaş göğün temeline girip gizlenir,
Sin sığınak bulur göğün en yüksek katında.

BÜTÜN ÜLKELERİN TANRISI BEL'E İLAHİ

Ey en üstün akıl, ey yüceler yücesi!
Ey Bel, en üstün akıl, yüceler yücesi!
Ey Bel baba, ülkelerin efendisi!
Ey Bel baba, dürüstler ordusunun önderi!
Ey Bel baba, kara başlıların çobanı!
Ey Bel baba, her yerde nazır!
Ey Bel baba, düşmanların hakkından gelen efendimiz!
Ey Bel baba, ülkelerin en güçlüsü!
Otlakların, bereketli çayırların boğası!
Ey Bel, alabildiğine uzanan toprağın bereket tanrısı!
Yaratıcı efendimiz, Yaradan, ülkemizin baş önderi!
Işıltılı yağları koskoca bir soyun sütü olan efendimiz!
Buyrukları kentimizi ayakta tutan efendimiz!
Sarayı yüce önderliğin canevi olan efendimiz!
Yükselen güneş ülkesinden tâ batan güneş ülkesine kadar
Ey koca dağ, ey hayatımızın efendisi,
Sen bizim gerçek hakanımız, gerçek tanrımızsın!

Ey Bel, ülkeler hakanı, hayatımızın efendisi,
aklın efendisi, gerçek efendimizsin sen!
Yüce önder, göklerin gücü görkemi, hükümdarlar hükümdarı!
Ey Bel, tanrıların efendisi sensin gerçekten!
Ey Bel baba, tüm bitkilerin, tahılların bereketi!
Ey Bel baba, senindir en büyük zaferler!
Göklerde kuşlar, denizlerde balıklar korkar senden!
Ey Bel baba, eşsizdir kudretin, hayatımıza yön veren sensin.
yıldızların kılavuzu sen!
Ey bereketin ağzını açan, kente bolluk getiren,
hayata bütünlüğünü veren efendimiz!

GECE TANRILARINA DUA

Ulular yatmış artık,
Kapılar sımsıkı örtülü,
Sürgüler sürülmüş.
Kent halkı uyuyor
Cümbür cemaat.
Koca kapılar kapalı.

Ülkenin tanrıları, tanrıçaları,
Şamaş, Sin, Adad, İştar,
Güneş, ay, kargaşalık, aşk
Gökte uykuya vardılar.
Yargı koltuğu boş artık,
Bu saatte hiçbir tanrı çalışmaz.
Perdeleri çekti gece:
Tapınaklarla sığınaklar
Sessiz, karanlık içinde.

Yolcu, yakarıyor tanrısına,
Davacı da derin uykuda, davalı da.
Gerçekler yargıcı,
Babasızların babası Şamaş
Odasına çekilip uyudu çoktan.

Ey ulular, Gece Hakanları,
Işıltılı varlıklar, Ateş tanrısı Gibil,
Fırtına tanrısı İrra,
Yeraltındaki ölüm âleminin hâkimi,
Yay yıldızı, Boyunduruk, Burçlar,
Boğa Burcu, Oğlak Burcu, Büyük Ayı,
Yanımda durup destek oluyorlar bana
Kutsal kehanetlerimde.
Tanrılara sunduğum şu kurbanla,
Dilerim, ortaya çıksın gerçek!

DOĞUM DUASI

Kadının memesi
Adamın sakalı ve yanağı.
Gözlerin yükselişi,
Kadının da, kocasının da.
On dört kadın rahmi
Toplanıp Nintu'nun karşısına çıktı
Yeni ay çıktığında
Kendilerini tanrıya adamış kişilerin
Kader tapınağında.

Enkidu gelip diz çöktü,
Açtı kadının döl yatağını,
Gördüklerine sevindi.
Kadının dizlerini büktü,
Döl yatağını araladı.
Kadın doğurdu
Dualar okuyarak.

Kerpiçleri hazırlayın,
Taşlar dikin.
Doğum yapan kadının evinde
Kaygılılar, üzgünler sevinsin.
Yaradandır doğurtan,
Ana tek başına doğursun çocuğunu.

SÜMER İLAHİLERİ

Ey Enlil, sensin bize yol yordam gösteren,
Var mıdır senin varlığını anlayan tek kişi?
Sen bereketli toprakların güçlü hâkimi,
Sen dağlarla doğan, gür tarlaların efendisi,
Sen gücü eşsiz cenkçi, Enlil Baba,
Tanrıların en ulu hükümdarı sensin,
Bolluk saçarak hayatı sürdüren sen.
Hava gibi her yerdesin sen, her yerde varsın.
. . . . .
Ey yüceler yücesi, yalvarırım, kente bak!
Ey ulular ulusu, yalvarırım, kente bak!
Ey ülkeler hâkimi, yalvarırım, kente bak!
Ey yanılmaz sözlerin efendisi, yalvarırım, kente bak!
Sümer'in Babası Enlil, bu kent senin kentin,
Yalvarırım, bak kendi kentine!

Küçük insanlar yitip gidiyor,
Yok olup gidiyor büyükler de.
Köpekler kirletiyor yağmasını,
Düşman çapul malı bırakmıyor;
Koskoca şölen odalarında
Yalnız rüzgâr sesi var artık.

HEPSİ SENİN İÇİN

Bunlar hep senin için,
Yeryüzü tapınağı,
Eridu'da bir fener,
Ayın çepeçevre aydınlığı,
Evimin kapısı,
Aşkın girdiği evim.
Uğurludur adı,
Başıboş bulutlarla kayar.
Evimin içinde bir dua köşesi var,
Ateş yanan ocak tertemiz.
Bir de mavi, siyah, lacivert
İşlemeli yatak...
Hepsi senin için.

Güneş uykuya vardı, gün sona erdi,
Senin günündü bu,
Yatak vakti artık, güvey geliyor...

SEVGİ VE BEREKET TANRIÇASI İNANNA'NIN CEHENNEM YOLCULUĞU

Göğün doruklarından baktı
Aşağılardaki çukura.
Tanrıçaydı göğün doruklarında,
Ama kalbi cehennemdeydi.
Ey doruklardaki İnanna,
Yüreğin cehennemde!

Soylu kadın bıraktı yeri göğü,
Aşağıdaki çukura indi;
Vazgeçti şandan, unvandan,
İndi aşağıdaki çukura.

Mabeyincisi yanı başındaydı,
İnanna dedi ki ona:
"Benim sadık mabeyincim,
En güzel sözlerin meleği,
Gerçeklerin sözcüsü,
Yolcu yolunda gerek, aldım
Başımı cehenneme gidiyorum.
Ben gidince hatırım için
Sen kıyamet kopart cennette,
Bağır tanrıların saraylarında;
Davulların gümbürdesin
Hatırım için kutsal tapınakta;
Gözlerini çıkart parmağınla,
Yırt kendi ağzını, paçavralara bürün,
Goygoycular gibi dolaş."

İnanna, cehennemin kapısına gelince
Mosmor avlulara bakıp dedi ki:
"Açın sarayı bana! Aç, kapıcı başı!
Sarayı açın bana, kapıları açın!
Girmek istiyorum. Tek başıma geldim."

"Kimsin sen?"
"Adım İnanna. Tan yerinden geldim."
"Sen, İnanna isen, tan yerinden
Geldinse niye Dönüşsüz Ülkeye geldin?
Niye geldin hiçbir yolcunun
Dönüp gidemediği yoldan?"

Kutsal İnanna, "Ablam için geldim,"
Dedi, "Kocası Gugalanna'yı öldürdüler,
Onun cenazesine geldim."

Cehennem Bekçisi Neti açtı Cehennemin
Yedi kapısını, "Gir İnanna," dedi.

İnanna sordu: "Niçin bunu yapıyorsunuz bana?"

"Sus, İnanna, yeraltındaki dünyanın
Kanunudur bu. Cehennem töreni
Üzerine soru sormak yasaktır."

İnanna çırılçıplak çöktü diz üstü:
Ölüm ülkesinin Ecesi oturmuştu tahtına,
Huzurunda yedi Yargıç kararı okudular.
Gözlerini diktiler de İnanna'nın üstüne,
Ecel gözlerini,
İtham ettiler, mahkûm ettiler,
Haykırdılar lanetliye.
İnanna bitkin düştü, can verdi;
Mızrağın ucunda sallanan bir ceset...
.....

İNANNA'NIN CEHENNEMDEN DÖNÜŞÜ

Geliyor, İnanna dönüp geliyor
Yeraltındaki cehennemden.
Böğrüne şeytanlar yapışmış;
İblisler yürüyor yanında,
Saz benizli, sıskacık.
Biri, önünde yürüyor, elinde asa,
Yürüyor ama, rahip değil.
Biri yanında yürüyor, belinde silah,
Yürüyor ama, cenkçi değil.
Ona sarılanlar, tutunanlar
Ne yer, ne içer,
Ne de ün bulsalar sevinirler,
Ne de kutsal sudan içerler;
Kocanın kalçalarından
Koparıp alırlar karısını,
Sütninenin memesinden
Söküp götürürler bebeği.
Geliyor, İnanna dönüp geliyor
Yeraltındaki cehennemden.

DUL KALAN KADININ TÜRKÜSÜ

Azgın boğa yaşamıyor artık,
Yere uzandı boylu boyunca,
Göçüp gitti.
Nasıl da uyudun, azgın boğa?
Koyun da derin uyuyor, kuzu da,
Sen de derin uyuyorsun.
Nasıl da derin uyuyor keçiler,
Oğlaklar? Derin uyuyor boğa.

./..

Soruyorum derelere tepelere,
Soracağım yaban sığırlarına,
Soruyorum dağlara:
"Nerede benim genç kocam?
Ona yemek getirsem neye yarar?
Nerelerde şimdi acaba?
Neye yarar içecek bir şey versem?
Nerelerde şimdi? Güzel kızlarım,
Delikanlılarım nerede?"

Sessiz uyuyor.
Uykusu sessiz mi sessiz.
Ne yiyecek ne içecek gerek ona.
Sessiz uyuyor.
Güzel kızlarım, delikanlılarım
Hep uyuyorlar,
Uyuyorlar sessiz.

Koca ölüp gitti,
Yalnız bıraktı beni.
Öldü seninkilerin elinde,
O gitti, ben kaldım bir kuru başıma.
Geceleri benim için çözmeyecek
Düğmelerini artık.

Hey gidi kocam,
Senin yatağında çakal yatıyor şimdi.
Karga yuva kurdu senin ağılında.
Senin çoban kavalını rüzgâr çalıyor,
Senin türkünü söyleyen kuzey rüzgârı.
Gitti kocam.

BOŞUNA AĞIT

Yürekleri parçalayan çığlığına
Karşılık yok ki.
Boşluklarda yitip giden bir yankı–
Ben nasıl cevap veririm?

Yerden yükseliyor otlar,
Ben ot değilim,
Koşup gidemem onun çığlığına.

Sular fışkırıyor çevresinde,
Ben su değilim
Yetişemem onun gözyaşlarına.

Ben, dizboyu yükselen otlardan
Değilim ölü toprakta.

KENTİN KAPILARI

Ur Kenti! Kilitle kapılarını!
Benim çığlıklarımı işitince
Ört bütün kapılarını.
Kapansın evlerin, tapınakların!

Ur Kenti! Kapılarını kilitle!
Söyle tapınaktaki genç geline,
Evine dönmesin sakın.
Hey gidi Kent!
Kapa kapılarını, kilitle kapılarını!

YERYÜZÜ TANRISI ENKİ'NİN ÖLÜLER ÜLKESİNDEKİ SULARLA CENGİ

Yeryüzü, kargaşalık sularıyla dolmuştu,
Gök kubbesi dünyadan kopmuştu sanki,
Yeryüzü göklerden kopmuş gibiydi,
İnsanlık işte o zaman başladı,
Anu gökleri aldı kendine, Enlil yeri.
Ereşkigal yeraltı dünyasını aldı,
Enki de yelken açtı yeraltı dünyasına,
Ufaklar çıktı karşısına, büyükler çıktı
Yüce hükümdar Enki'nin karşısına,
Küçükler büyükler atıldı, taş gibi, kaya gibi,
Kudurmuş bir fırtına saldırdı
Enki'nin teknesinin omurgasına,
Suyu yutan bir çakal gibi vurdu geminin başına,
Enki'ye saldırdı, geminin kıçını çökertti
Aslan gibi saldırarak...

SÜMERLERİN YERALTI DÜNYASI

Yeryüzü dağının dibinde
Bir ev durur...
Eve giden yolu dağ örter;
Kimse bilemez, bulamaz yolu.
Kötülerin elini kolunu bağlar,
Hepsini cendereye sokar bu ev,
İyileri kötülerden ayırır.
Kaçış yoktur bu evden, ama
İyilerle adillerin
Yargıç karşısına çıkmaktan

./..

Hiç korkusu olmasın,
Çünkü bu yitik canlar ırmağında
Kötüler yok olur ama
İyiler ölümsüz kalır.

Bu ev, benim evimdir,
Temelleri üstünde
Doğan güneşin dağları durur,
Ama mezar çukurunun
Derinliklerini kim görebilir?
Bu ev, içine girenleri
Balçığa sokup boğar.

Batan güneşin evidir bu,
Mor görkemler içindeki
Soluk yüzlü Tanrı...
Eşikte bir canavar bekler,
Ağzını açmış;
Kapıların pervazları
Kötüleri kesip biçen birer bıçak

Cehennem ırmağının iki ucu,
Kınından çekilmiş bir dehşet kılıcı.
Evi koruyan azgın aslanın gazabına
Kim karşı çıkabilir?
Burda soylu Hanımın
Ebemkuşağı bahçeleri de yatıyor.

El ile ANAT'IN "BAAL AĞITI"

Aşağıdaki Ağıt, Kenani dilinin diyalekti olan Ugarit dilinde yazılmış bir efsaneler dizisinin bir bölümüdür. Milattan önce 1400 yılları sırasında söylenip yazıya geçirilmiş olan bu efsanelerdeki temel konu, tanrıların kudreti ve insan toplumları üzerindeki iktidarın tanrılardan tanrılara geçişidir.

El, en büyük Ugarit tanrısıdır, ama gücünü yitirmektedir. Anat'ın babası, Baal'in üveybabasıdır. Anat, Baal'in üvey ablasıdır, Baal'e derin bir sevgiyle bağlıdır.

Aşağıdaki bölümden önce dünyada egemenlik kurmayı başaran Baal, yeraltındaki ölüm âlemine kandırılarak götürülmüştür. Yeraltındaki ölüm âleminin tanrısı Mot, halk ve bereket tanrısı Baal'i ziyafete çağırarak yokluk dünyasına sokmuştur.

El ile Anat, Baal'in cesedini bularak büyük bir törenle Baal'i Kutsal Dağa gömerler ve şu ağıtı söylerler:

Geldik
Güzel Dabr'a,
Şilememat'ın hoş tarlalarına.

Bir de baktık
Baal toprakta yatıyor,
Ölmüş.
Ulu Efendimiz

./..

Gitmiş artık
Hakanımız,
Dünya hâkimi Baal.
El iner
Tahtından artık
Oturur yere.

Toprak döker
Başından aşağı.
Toprak doldurur
Kafatasına.

Sarar kuşağını,
Dağda dolaşır durur
Yas tutarak.
Yüzler oyar tahtalara,
Yanaklar, çeneler oyar.
Biçim verir kol kemiğine.
Ön tarafı bahçe gibi,
Arkayı vadi gibi
İşler, keser, biçer.

"Baal öldü!"
Diye haykırır.
"Ne olacak şimdi onun halkı?
Ne olacak Baal'in insanları?"

"Ben de toprağın altına
Girmek istiyorum artık."

Anat gezer dere tepe,
Dağların toprağın
Canevine iner,
Tarlaların yüreğine.

Geze geze
Güzelim Dabr'a gelir,
Şilememat'ın hoş tarlalarına.

Bir de bakar,
Baal yatıyor
Yerlerde.

Sarar kuşağını,
Dağda dolaşır durur
Yas tutarak.
Ormandaki ağaçlara
Yüzler oyar.

Çeneler, yanaklar oyar,
Biçim verir kol kemiğine.
Ön tarafı bahçe gibi,
Arkayı vadi gibi
İşler, keser, biçer.

"Baal öldü!"

"Ne olacak şimdi onun halkı?
Ne olacak Baal'in insanları?"

"Bizler de girmek istiyoruz
Toprağın altına artık."

Kan yaş içindedir Anat,
Ağlamaktan yaş kalmaz gözlerinde.

"Ne olur, beni de gömün
Yüce Baal'le birlikte."

Hüngür hüngür ağlayarak
Baal'i gömer Anat.
Yeryüzü Tanrılarının
Hendeklerinden birine
Yerleştirir onu.

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane yaban sığırı...

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane öküz...

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane koyun...

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane geyik...

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane ceylan...

Yüce Baal için kurban keser
Yetmiş tane yaban eşeği...

MISIR

Eski Mısır şiirinin kökleri, M.Ö. 2000 yıllarına dayanmaktadır. İnsanlığın ilk uygarlık çağında, çeşitli alanlarda büyük başarılar kazanmış olan Mısır, şiir yaratıcılığı bakımından da göz kamaştırıcı bir düzeye erişmişti.

KIVRANAN ÜLKEMİZ

Çoluk çocuğumuzu, evimizi barkımızı
Koruması gerekenler diyor ki:
"Hadi gidelim, çalıp çırpalım."
Kuşçular bile çete kurmuş,
Delta köyleri takmış takıştırmış.
Babalar düşman gözüyle bakıyor oğullarına.
Dürüst kişiler kan ağlıyor ülkenin durumuna.
Çift sürmeye gidenlerin elinden
Kılıç kalkan düşmüyor.
Kim yay tutmuşsa ok atmaya hazır
Dört bucağa yayılmış kötü kişiler.
Nil taşkın, tam kıvamında topraklar,
Ama tarlalarda çalışmaya giden yok.
Yalnayak, başı kabak birtakım adamlar
Servet içinde yüzüyor şimdi.
Yüreği sızlıyor kölelerin,
Soylular katılmaz oldu halk eğlentilerine.

Hırsla öfkeyle kuduruyor insanlar,
Dertler veba gibi kırıp geçiriyor ülkeyi.
Kan fışkırıyor her yerden, ölüm kol geziyor;
Mumya sargıları hazırlanmadan geliyor ecel.
Irmağa atılıyor sürü sürü ceset,
Akarsular mezarlık oldu artık.
Kan revan içinde mumya yeri...
Duygulu insanlar hıçkırırken
Umursuzların kılı kıpırdamıyor.
İktidardakileri, zenginleri devirelim
Diyenler var kentlerde.
Balçığa saplanmış kuşları andırıyor insanlar,
Her yer pis, herkes hırpani.

./..

Çömlekçi kasnağı gibi boş dönüyor ülkemiz.
Hırsızlar zengin ve zenginler hırsız.
İnim inim inleyen yoksullar diyor ki:
Nasibimiz felaketmiş, ama elden ne gelir?
Irmak baştan sona kan, insanlar içiyor o kanı
Susuz kalmışlar gibi.

Yanıp kül oluyor evler bahçeler,
Ama saraylar yerli yerinde, şen şakrak.
Gemiler gelmez oldu güneyden;
Kentler yıkıldı,
Yukarı Mısır baştan başa çöl.
Timsahların karnı tok:
Yaşamaktan bezenler kurban ediyorlar kendilerini.
Topraklarımız alabildiğine çorak:
Taşra beylikleri perişan.
Yabancı askerler kol geziyor Mısır'da.
Dört bucaktan akın ediyor insanlar,
Mısırlıların nesli tükeniyor artık.
Köylü kadınlar takıp takıştırmış:
Altın, lacivert taş, gümüş, firuze,
Akik, tunç, ülkenin en değerli taşları...
Bol bol yiyecek var ama, zengin hanımlar
"Nerde eski günlerin bolluğu!" diye iç çekiyor.
Ehramları kuran hünerli taş işçileri
Irgat oldu çiftliklerde.
Tanrının teknesini onarıp temizleyenler
Hep bir arada sabana koşuluyor şimdi.
Biblos'a giden kalmadı artık,
Mumyalar için sedir ağacını nerden bulacağız?
Ya rahiplerin tabutları ne olacak,
Nerden gelecek mumyalar için yağ?
Hiçbiri bulunmuyor, dışardan da gelmiyor.

El sanatları ölüp gitmekte...
Neye yarar tamtakır hazine?
Baştan başa yıkım. Kahkaha öldü. Gülen yok.
Ülkenin dört bucağında çığlık ve inilti...
Anayurtta yabancı oldu Mısırlılar.
Keller fodullar sürü sürü...
Soyluyu baldırı çıplaktan ayırmak zor.

Herkes, "Ah ölüp gitsem!" diyor.
Çocuklar "Babamız niye bizi bırakıp gitti?" diye üzgün.
Yerden yere vuruluyor şehzadeler.
Sevgiden doğan çocuklar çölün ortasına bırakılıyor.
Kıvranıyor bedenlere can veren tanrı.

Asyalılar, Delta'da işçi oldu.
Soylu kadınlarla köle kızlar aynı çileyi çekiyor.
Eskiden şen türküler söyleyen
Kadınlar ağıt okuyor şimdi.
Köle kadınlar, ağızlarına geleni söylüyor:
Öfkeleniyorlar hanım karşılık verecek olsa.
Hükümdarlar aç, hüngür hüngür ağlıyorlar.
Canından bezen bir adam diyor ki:
"Tanrının yerini bilsem kendimi kurban ederdim."
Kardeş, kardeşi vuruyor. Sonumuz neye varacak
Koyunlar, sığırlar ağlaşıyor ülkenin durumuna.
Yolları tutmuş haydutlar, pusuda yatıyorlar da
Karanlığa kalan yolcuları soyuyorlar.
Önce varını yoğunu alıyorlar hepsinin,
Sonra yatırıp sopa atıyorlar öldürünceye kadar.
Keşke insanlık yok olup gitse:
Rahimlere tohum düşmese, analar doğurmasa...
Ah, huzura kavuşsa yeryüzü, ayaklanmalar bitse.

Otla suyla yaşıyor nice insanlar,
Kuşlara bile yem yok.
Domuzun lokmasını ağzından alanlar var.
Tahıl hak getire,
Ne giyecek, ne merhem, ne yağ.
Herkesin feryadı: "Yok! Hiçbir şey yok!"
Ambar, yerle bir oldu, bekçisi yatıyor yüzükoyun.

Belgeler çalınıyor devlet dairelerinden,
Tapınaklar alan talan...
Güçlü sözlerin foyası çıktı,
Sıfıra indi büyüler.
Köleler kendi başlarına buyruk artık.
Yargıçların yetkisine aldırış eden yok.
Kanunlar çiğneniyor gözler önünde,
Yoksullar hukuka meydan okuyor sokaklarda.
Görülmemiş işler yapılıyor şimdilerde.
Birtakım hınzır adamlar devirdi hakanı.
Kuzey ve güney hükümdarlarının sırrı çıktı ortaya.

Bir zamanlar kendine tabut alamayanlar
Türbe sahibi oluverdi.
Koskoca mezarlarda yatanlar çıkarılıp çöle atıldı.
Kulübesi olmayanlar konak sahibi şimdi.
Zengin adam, susuz kalıyor geceleyin;
Sofra artığı bulmak için dilenenler ise
Tantanalı ziyafetler veriyor.
Eskiden ipeklere bürünenler şimdi hırpani,
Çıplak gezenlerde bir giyim kuşam, deme gitsin.
Zenginler yoksullaştı, dilenciler zengin.
Soylu hanımlar, çocuklarını satıyor yatak yorgan uğruna.

./..

Bir zamanlar geniş rahat yataklarda uyuyanlar
Yer döşeğinde kıvranıyor bugün.
Soylu hanımlar, açlıktan perişan,
Kasaplar yedikçe şişiyor.

Adamın kardeşini öldürüyorlar da gözü önünde
Kendi canını kurtarmak için kaçıyor.

YÜCE YİĞİT

Yiğitler yiğidi bileğinin gücüyle ezer düşmanı,
Üstlerine saldırıp yere yıkar cenkçileri,
Boynuzları büker, elleri kırar, orduları darmadağın eder,
Öfkeye kapılınca yarar kafaları, kimse duramaz karşısında.
Kaçanlara nefes aldırmaz, ya vurur, ya yakalar,
Saldırıya uğrarsa kılı kıpırdamaz, püskürtür düşmanlarını,
Sürüyle gelseler bile korku girmez yüreğine,
Doğululara kan kusturur yüce kahraman,
Esir almaktır en hoşuna giden iş.
Kalkanı ele alınca ezer önüne geleni,
Öldürmeyi aklına koyduğunu öldürmeden bırakmaz.
Mızrağını, yayını büken olmamıştır.
Güneş düşmanı yılanlara benzeyen düşmanları
Kaçarlar önünden Ulu Tanrıçanın kudretinden kaçar gibi.
Yiğitler yiğidi kıyasıya çarpışır,
Yok etmek istediklerinden iz bile kalmaz.
İncelikte de, cömertlikte de eşsizdir.
Nice fetihler başarmıştır sevgi gücüyle.
Kentin ahalisi, kendinden çok onu sever,
Tanrılardan çok onu kutlar vatandaşlar.
Sarayının önünden geçenler tapar ona...

./..

Hakanımızdır, anasının karnında bile zaferler kazanmıştır,
Doğduğundan beri süregelmiştir zaferleri.
Halkına bolluk ve esenlik getirdi...
Tanrılar vergisi yücelikler onundur.
Bayram sevinci içindedir ülkesi.
Odur sınırlarımızı gitgide genişleten...
Güneyi fethedecek karış karış,
Şimdilik kuzey topraklarında gözü yok.
Bedevileri ezmek için yaratılmıştır yüce kahraman,
Çöl insanlarını ezip geçmek için.

GECE

Güneş batınca cennetin batı ufkunda
Yeryüzü ölü karanlığına gömülüyor.
Karanlığı yaratıyorsun, doğuyor gece,
Ormandan azgın hayvanlar çıkıyor.
Uyuyorlar odalarında,
Kafaları sarılı,
Burunları tıkalı, göz gözü görmüyor.
Daha bilmiyorlar ama her şeyleri
Çalınmış yastıklarının altından.
Her aslan mağarasından dışarı uğruyor,
Yılanların hepsi sokacak.
Karanlığın saltanatı bu,
Ses çıkmıyor yeryüzünde.
Yaradan ufuklardan öte dinleniyor.
Genç aslanlar avlarının peşinde;
Et istiyorlar Tanrıdan.

ATEŞLİ ADAMLA SESSİZ ADAM

Tapınakta ateş püsküren adam
Açıkta büyüyen ağaç gibidir;
Yaprakları hemen dökülür gider,
Bir tekneye tahta olur sonunda
Ya da uzaklara taşırlar onu,
Alevden kefene bürünüp yanar.

Yumuşak başlı ve sessiz adamsa
Bahçede büyüyen ağaç gibidir:
Serpilir, ürünü katmerli olur,
Boynu bükülmeden, yerli yerinde;
Yemişi tatlıdır, gölgesi serin,
Rahata kavuşur mutlu bahçede.

NİL TAŞINCA SEVİNÇ

Nil'in taştığını görenler ürperir,
Tarlalar gülümser boydan boya,
Nehir kıyıları berekete kavuşur,
Gökten dökülür tanrı armağanları,
Yüzü güler bütün insanların...
Tanrıların yüreği şenlenir.

KÖTÜ ÇAĞ

Kimlere dert yansam bugün?
Kardeşler kötü,
Şimdiki dostlar hayırsız.

Kimlere dert yansam bugün?
İnsanlar diş biliyor,
Komşu malını kapışan kapışana.

Kimlere dert yansam bugün?
İnce duygular hak getire,
Herkes kaba saba.

Kimlere dert yansam bugün?
Güler yüzlüler kötü kişi,
İyilik ayaklar altında.

Kimlere dert yansam bugün?
Kötüye çatan iyi insanlara
Herkes gülüp geçiyor.

Kimlere dert yansam bugün?
Kol geziyor hırsızlar,
Komşu malını çalan çalana.

Kimlere dert yansam bugün?
Deliler en vefalı dost,
Öz kardeşler düşman.

Kimlere dert yansam bugün?
Geçmişi anmıyor kimsecikler,
İyilere iyilik yapan yok.

Kimlere dert yansam bugün?
Kardeşlerin işi gücü kötülük,
Yüreğin temizse düşman diyorlar.

Kimlere dert yansam bugün?
Yüzü görülmüyor kimselerin,
Göz göze gelmek korkutuyor herkesi.

Kimlere dert yansam bugün?
İnsanlar haset dolu,
Güvendiklerinde yürek yok.

Kimlere dert yansam bugün?
Özü sözü bir olanlar nerde?
Yeryüzüne kötüler el koymuş.

Kimlere dert yansam bugün?
Güvenecek dost kalmamış,
Tanınmayı hak edenler tanınmıyor.

Kimlere dert yansam bugün?
Hani yumuşak başlılar?
Canını alıyorlar can yoldaşının.

Kimlere dert yansam bugün?
İçim kan ağlıyor,
Dert ortağı bulana ne mutlu.

Kimlere dert yansam bugün?
Ülkemizi kasıp kavuruyor günah,
Ardı arkası gelmiyor kötülüğün

GÜNÜNÜ GÜN ET

Şehzadenin işi iş. Mutlu günler geldi artık.
Kaç batın gelip geçti, kaç batın yerli yerinde.
Güneş tanrı uyanıyor şafakta, batıda yitip gidiyor.
Kadınlar gebe, erkeklere çocuklar doğuyor, herkes soluk soluğa.
Tan ağarırken bütün çocuklar dönüyor yuvaya.
Ehramlarda eski tanrılar, gömülü soylular, allı pullular.
Koca saraylar yaptıranlardan iz kalmamış. Nerdeler?
Herkesin övdüğü bilginler nerde şimdi?
Duvarları yıkılmış, evleri kırık dökük.
Gidip görenler dönmüyor ki anlatsınlar.

Mutludurlar diyen yok, su serpenler yok yüreğimize.
Bize de yolculuk kısmet olunca öğreneceğiz artık.
Gününü gün et, eğlenmeye bak, hiç düşünme dinleneceğin günü.
Üzülme, tasalanma, sessiz ülkeye varıncaya kadar eğlen.
Yaşadıkça keyfine bak, tak takıştır, keten giysilere bürün.
Vur patlasın, çal oynasın, güle söyleye geçir ömrünü.
Yüreğini ferah tut, neden hoşlanıyorsan yalnız onu yap.
Yaşa keyfince, sen sen ol, sırf kendi çıkarını düşün.
Gününü gün et yaşadıkça, üzme kendini, yas günleri gelecek ergeç.
Bıkmadan, usanmadan eğlenmeye bak.
Malını mülkünü yanında götüremeyeceksin ki.
Bir kere gittin mi, bir daha hiç dönmek yok.

ÖLÜM

Ecel karşıma dikildi işte,
Hasta dirilmiş gibi,
Sapasağlam geziniyor.

Ecel karşıma dikildi işte,
Burcu burcu bir koku,
Yelken rüzgâra kaptırmış kendini.

Ecel karşıma dikildi işte,
Lotus çiçekleri kokuşlu,
Esrik ırmağın kıyısında.

Ecel karşıma dikildi işte,
Herkesin gelip geçtiği yoldan
Savaş yorgunu bir er eve dönüyor.

Ecel karşıma dikildi işte,
Gökler duru artık,
İnsanın erişemediği.

Ecel karşıma dikildi işte,
İnsan nasıl yerini yurdunu özlerse
Yıllar yılı tutsak kalınca.

FİRAVUN AMENEMHAT'IN OĞLUNA ÖĞÜTLERİ

Kulak ver sözlerime:
Yeryüzü hükümdarı olsan,
Bütün ülkelerde hüküm sürsen,
İyilik saçsan insanların hepsine,
Kullarına yumuşak görünme.
Halk, korku saçanlara boyun eğer.
Tek başına yaklaşma yanlarına.
Bağrına kardeş basma,
Dost bilme hiç kimseyi,
Senli benli olma,
Sonu yoktur bunun.
Rahat uyumak istersen kendi canını koru.
Kötülük çağında
Dostu yoktur hükümdarın.
Ben dilencilere sadaka dağıttım,
Öksüzleri doyurdum,
Büyükleri nasıl bildimse
Küçükleri de öyle hoş tuttum.
Buğday dağıttım, harman tanrısına gönül verdim,
Nil selamladı beni her vadide.
Saltanat yıllarımda hiç kimse aç susuz kalmadı.
Sağladığım barış içinde yaşayıp övdü beni herkes.
Ama karnını doyurduklarım ayaklandılar,
Elimi uzattıklarım dehşet saçtılar ortalığa.

DİLİN GÜCÜ

Güçlü olmak istersen söz ustası ol:
Dil, yiğit elindeki kılıç gibidir.
İyi konuşan daha merttir iyi dövüşenden.
Dize getiremezler yüreği cerbezeli olanı.
İyilikle, adaletle hüküm sürer
Atalar dilini güzel konuşan.

GİDENLER DÖNMÜYOR

İzi bile kalmadı mezar tapınakları kuranların
Bakın, nasıl yitip gitti o tapınaklar da.
Duvarları çoktandır yıkık,
İzleri yok artık
Hiç var olmamışlar gibi.
Dönüp gelmiyor ki gidenler,
Başlarına ne geldiğini anlatsınlar...
Mutlu oldular mı, olmadılar mı?
Anlatmıyorlar ki yüreğimize su serpilsin
Bizler de boylayıncaya kadar
Onların gidip sırra kadem bastığı yeri.

SEVGİ PEŞİNDE

I.
Sevgiye koştursam kavuştursam seni
kraldan durma koş diye emir almış haberci gibi,
Bak habercinin bacaklarını düşünüyor boyuna hükümdar,
can atıyor şu müjde gelse diye,
Ülkenin bir ucundan bir ucuna ahır kapıları açık ardına kadar
her menzilde dipdiri bir at hazır elçiye,

./..

Atlı araba kıl pranga kızıl çengi,
haberci dinlenmeyecek yol boyunca,
Ama sevgilisinin yuvasına kavuşunca
görevini bitiren atlı,
Rahata erecek yüreği, yaşayacak tatlı.

II.
Seni karşılasam buyur etsem
nasıl karşılanırsa Kralın atı
Binlerce at arasından seçilmiş
en saf kan, sürülerin en güçlüsü en güzeli.
Ben de aşkımı bu değerli ata benzetsem:
dinç bacaklarına güvenebilir Sevgili.
Kamçının sesini işitti mi bir kez,
şahlanır da tutar yolunu,
En becerikli seyisler baş edemez,
durduramaz onu
Nasıl da bilir bu duyguyu bir genç kızın yüreği
(koş dörtnala, aş engelleri, güzelim kısrak)
Kız biliyor ki Sevgilisi artık değil uzak.

III.
Koştursam kavuştursam seni Sevgiye!
Çevik ceylan gibi koş, durmadan koş,
çöl yollarını uçarcasına aş.
Ayakları yanıyor kumda, gövdesi bitkin ölesiye,
ölüm korkusuyla sağrısı çatladı çatlayacak.
Avcılar kovalıyor,
tazıların tutmasına kıl payı kalıyor –
Ansızın, tozda kayboluyor... kodunsa bul güzel hayvanı...
avcılar artık göremiyor ceylanı;

Sessiz bir kamışlık bulup sığınmış meğer,
sonra ırmak boyunca kaçıp kurtulacak.
Aşkım, dilerim sen de bulasın sığınacak bir yer.
Gel bana, mağarama, dişi aslana.
Ben avcı kadınım ama, kötülük etmem sana.
Gel mağaramın ağzına
İçeri alayım seni
okşayıp öpeyim ellerini.

Kurtuluş yok, ya sen bulacaksın Sevgimin izlerini
ya Altın Tanrıçanın yardımıyla ben tutacağım seni.
Baharda yeşersin özlemlerimin ürünü
güneş altında, yemyeşil yaşasın harman günü.

TANRI

Dün, Bugün, Yarın – hepsi Ben'im,
Tanrıları yaratan, kutluları besleyen
Gizli kutsal Ruh.

Ölümden dönenlerin Efendisi Ben'im,
Ölüler evinde fener gibi ışıldasalar da
Yeryüzüdür onların kutsal sığınağı.

Gökler aydınlanıp saydam olunca
Genişler yolum, mutludur yolculuğum,
Işıklara bürünürüm.

Gün batarken tanrının gözleri,
Surların kapısı örtülünce
Esirgeyin beni karanlıkta uyuyan kudretten.

Tan ağarırken çiçek açmışım ağaçlar gibi,
Varlığım bütün erkeklerde, bütün kadınlarda
Ve ruhum Tanrıdır.

İŞTE BAŞIMIZA GELENLER*

İşte göklere yükseliyor yangın
Ülkenin düşmanlarını yakacakmış gibi.
Görülmemiş bir olay var:
Yoksullar yağma etti hakanın mezarını.

İşte hakan yatıyordu musalla taşında,
Kanatlarını germiş bir kartal gibi.
Gel gör ki yağmacılar boşaltıyor
Ehramın içindekileri.

İşte olanlar oldu: Ülke hakansız,
Ayak takımı talan etti ulusun varlığını.

İşte çığrından çıktı işler:
İki Ülke'yi barış içinde yaşatan
Ra'nın koruyucusu taca karşı
Düşmanlık aldı yürüdü.

İşte memlekette hakandan başka hiç kimsenin
Bilmediği sırlar ortalığa döküldü.
Sarayın altı üstüne geldi bir saatte.

İşte deliğinden çıkarıldı tapınak yılanı.
Yukarı Mısır ve Aşağı Mısır hakanlarının
Sırları çıktı ortaya.

İşte Saray, yoksulluk korkusuna kapılmış.
Kargaşalık yaratan bozgunculara
Karşı koymuyor hiç kimse.

İşte ülkemiz, suçlular yatağı.
Gücü yetenlerle baldırı çıplaklar
Soyuyor zenginleri.

* Bu şiirin bazı parçaları "Kıvranan Ülkemiz" başlıklı şiiri andırmaktadır (sayfa 39-43)

İşte yorgun ölüleri tedirgin ediyor yılanlar
Şimdi türbe sahibi
Eskiden tabut yaptıramayanlar.

İşte türbelerde yatanları çıkartıp
Sokağın ortasına atıyorlar.
Tabutsuzlar uzanıyor güzelim türbelere.

İşte bunu da görmek kısmetmiş:
Başını sokacak odası olmayanlar
Artık köşklerde konaklarda yaşıyor.

İşte memleketin en değerli adamları
Evlerinden barklarından
Kapı dışarı ediliyor.

İşte hanımlar yer yatağında,
Beyler paşalar ambar köşelerinde,
Ayak takımı ise canım döşeklerde...

İşte su bile içemeden yatıyor zengin adam.
Bir zamanlar tortu dilenenler
En pahalı içkileri deviriyor.

İşte paçavralar içinde en güzel giyinenler:
Sırtı çuha bile görmeyenlere bakın,
Giysileri en ince ketenden.

Kayığı bile olmayanların
Gemileri var şimdi.
Gemilerin eski sahiplerinin içi gidiyor.

Gölgesizler gölge buldu.
Gölgesi olanlar, boraya tutuldu.

Saz çalmayı bilmeyenler, saz sahibi...
Ömründe türkü işitmeyenler
Musiki tanrıçasına övgü düzüyor.

İşte kukumav gibi yalnız yatanların
Koynuna ne kadınlar giriyor.

İşte cebi delikler zengin oldu.
Büyük adamlar bile övüyor yeni zenginleri.

İşte ülkenin yoksulları varlıklı artık.
Eski zenginler ise sürünüyor.

İşte sıram sıram uşakları olanlar battı;
Yalnayak habercilerin
Kendi habercileri var şimdi

İşte bir dilim ekmek bulamayanlar
Çift çubuk sahibi oldu,
Ambarları dolup taşıyor.

İşte dazlak kafasına yağ süremeyen adamın
Kavanoz kavanoz lavantası var.

İşte kutu bulamayan kadın
Kasa edinmiş;
Yüzünü suda gören, aynalarda kırıtıyor.

İşte tanrı nedir bilmeyen,
Tütsü yakıyor,
Kurban kesiyor şimdi.

İşte soylu, varlıklı hanımların
Kızları kiralık yataklarda.

İşte ekâbirin çocukları perişan,
Davarlarını yağma ediyor haydutlar.

İşte memleketin ileri gelenleri
İşsiz güçsüz, yoksul,
Koşuşup duruyorlar boş yere.

İşte eskiden yataklarda uyuyanlar yerde şimdi,
Toprağı kucaklayıp yatanlar ise
Kuştüyü yastıklara sarılıyor.

İşte kibar hanımlar aç,
Ama kasaplar kestiklerini
Yiyor tıka basa.

İşte devlet daireleri darmadağın
Çobansız kalmış bir sürü gibi.

Davarlar dolaşıyor başıboş, sahipsiz.
Kim tutarsa basıyor kendi damgasını.

Kardeşi gözü önünde öldürülen adam
Kendi canını kurtarmak için
Kaçıp gidiyor.

Tek bir boyunduruk bulamayanlarda
Koskoca davarlar var.
Buğday ve mısıra can atanların ambarları
Dolup taşıyor.

İşte tek bir kölesi olmayanın
Bir sürü kölesi var şimdi.
En yüksek amir ise emir kulu oldu.
İşte ülkenin en ulu kişilerine
Halkın durumunu anlatmıyor hiç kimse.
Batıyor bu memleket!

YAMAN KORKU

Düşmanları yerle bir edenler,
Titretenler karşı koyanları,
Pençeleri kudurmuş bir azgın aslan,
Düşmanının ensesini kırıp boğan
Amansız, çılgın bir boğa,
Avının üstüne gökten süzülüp
Kıyasıya saldıran bir şahin...
Hepsi tir tir titrer ondan.
Gazaba geldi mi dağlar sarsılır,
Haykırdı mı yeryüzü inler.

SEVGİ EZGİLERİ

I.
Burada seninle suya dalıp yüzmek
Beklediğim fırsatı verdi bana:
Duyan ve anlayan gözlere
Gösteriyorum varımı yoğumu.

Deniz kılığım en iyi kumaştan,
İnce ve saydam,
Bak ıslandı da
Nasıl içimi gösteriyor,
Yapışıyor üstüme.

Saklamak boşuna, abayı yakmışım sana.
Yüzüp açılıyorum ama birazdan döneceğim,
Sular püskürterek, dişlerim çatırdayarak.
Yanında olmak için her bahane kabulüm.

Bak, alabalık geçiverdi ellerimden!
Buraya gelirsen
Daha iyi görürsün,
Yaklaşsana yanıma.

II.
Hiçbir şey ayıramaz beni, hiçbir şey
Karşı kıyıda duran sevgilimden.

Şurda, aramızdaki kumlar arasında yatan
Koca timsah bile
Ayrı tutamaz bizi.

Timsah umurumda değil, gidiyorum,
Dalgalar üstünde yürürcesine.
Sevgilimin aşkı sularla akıyor da
Som toprak yapıyor dalgaları,
Üstünde yürüyüp gideyim diye.

Irmak, bizim büyülü denizimiz.

III.
Sevgilimi görmek,
Yaklaşırken,
Güzelliğin böylesi
Gönlümde sonsuz bir sevinç.
Sonsuz zaman geri alamaz
Bana sevgilimin getirdiğini.

IV.
Sevgilim beni sevinçle karşılayınca
Kolları açılmış
Tâ uzaklardaki Punt ülkesinden
Dönen bir gezgin gibi duygulanırım.

Her şey değişiyor: akıl, duyular
Cana can katan tuhaf kokulara karışıyor.

Beni öpmek için dudakları aralanınca
Başım dönüyor içmeden sarhoş olmuşum gibi.

V.
Nedimelerinden biri olsam
Boyuna yanında durur,
Bir adım uzaklaşmazdım da
Hayran hayran seyrederdim
Sevgilimin vücudunun
Göz kamaştıran
Güzelliğini.

Çamaşırcısı olsaydım bir ay,
Peçelerinden yıkayıp çıkarırdım
Kolay kolay çıkmayan hoş kokuları.

Bunlardan daha azına da amenna,
Parmağındaki yüzük ya da mühür olsam.

KAHRAMAN ÖZLEMİ

Yüreğim yaralı, yurdum kan ağlıyor,
Ulusun korktuğu başına geldi:
Doğuyu ele geçirdi düşman,
Asyalılar akın ediyor Mısır'a,
Koruyucu önderimiz yok.

Allak bullak oldu ülkemiz:
Bakırdan ok yapıyorlar bugünlerde,
Kanlı ekmek bile kapışılıyor.
Acıyla kıvrananlar, gülüyor kıkır kıkır;
Ölüm karşısında gözyaşı dökenler yok.
Herkes, kendini düşünüyor ancak.
Bir köşeye çekilmişler, kimin umurunda
Bir adamın başkasının canına kıyması.

Çölün yaban hayvanları su içecek
Mısır'ın güzelim akarsularından,
Kumsallarda yan gelip yatacaklar da
Kimse korkutup kaçırtmayacak onları.

İşte bakın, oğul babaya düşman,
Kardeş kardeşle kanlı bıçaklı,
Öz babasını öldürenler var.

Yüreklerde sözler alev alev;
Ağızdan çıkan hiçbir söz hoş görülmüyor.
Topraklarımız azaldıkça azaldı,
Yönetenler üredikçe üredi
Buğday ve mısır ambarları boş.

Güneş-Tanrı insanlardan uzak duruyor.
Gün ortası ne zaman, kim bilir?
Tanrının gölgesi görünmüyor ki...
Görünse de kamaşmıyor gözler,
Yaşlar belirmiyor kirpiklerde.
Güneş-Tanrı gökte ay gibi solgun artık.

Ama güneyden bir hakan gelecek:
Adı Ameni, Nübyeli bir kadının oğlu.
Kesip biçecek Asyalıları, yıkacak hepsini,
Libyalıları yakıp kül edecek.
Hakan seddini kuracak yüce kahraman,
Asyalılar bir daha ayak basamayacak Mısır'a.

SESSİZ TAPINMAK

Sessizleri esirgiyorsun, Tanrım.
Çölde susuz kalanları dirilten kuyu gibisin.
Cenesi düşüklere kapalı,
Sessiz duranlara açık.
Sessizler gelip buluyorlar kuyuyu:
Sıcaktan yananları serinletiyorsun.

ŞEN YAŞIYORUZ

Sular akıyor gürül gürül,
Yükseliyor taşkın Nil.
Günler uzadı,
Geceler düzene girdi yine,
Aylar rastgele değil artık.
Tanrılar mutlu ve şen:
Kahkahayla, zevk içinde
Geçiyor hayat.

AKHENATON'UN YAKARIŞI

Senin tatlı soluğundur benim soluğum,
Güzelliğin her zaman gözlerimin önünde.
Duyabilsem sesini Kuzey rüzgârında,
Güzelim, seninle dinçleşir bedenim.
Uzat ellerini, yol göster ruhuma, canıma can kat:
Beni sonsuzluğa çağırsan hazırım gitmeye.

İNSANIN DİLİ

Yüreğin pek olmalı, kafan azimle dolu.
Oynak olmasın dilin.
İnsanoğlunun dili bir gemiyi andırır:
Tanrının elindedir o geminin dümeni.

NİL'E ÖVGÜ

Adın kutlu olsun, Nil:
Yerin dibinden fışkıran
Mısır'ı besleyen ulu ırmak.
Varlığın gizli,
Karanlıksın güpegündüz.
Tanrı Ra, ovaları sula,
Sürüleri doyur diye
Yaratmış seni
Denizden uzak çöllere
Su götürüp can veriyorsun
Gökten süzülen çiğdem
Yeryüzü tanrısının gözdesi
Mısır tanrısının baş tacısın.
Elinden her iş gelen Ta'nın
Tezgâhlarına nimet getiriyorsun,
Balıkların ulu hâkimi,
Suyun armağanlarını
Bağrında taşıyorsun.
Tapınaklar şölensiz kalmasın
Diye arpayı buğdayı
Yaratan sensin.
Hızın kesilmeye görsün
Soluk almaz olur insanlar,
Yoksulluk kol gezer,

Eksilir tanrıların yiyecekleri,
Ölüp gider milyonlarca kişi.
Cimriliğin tutarsa
Korkuya kapılır bütün ülke
Yas tutar büyük küçük herkes.
Nil kabarınca
Şenlik olur, bayram olur,
Kahkahayla sarsılır çeneler,
Görünür herkesin otuz iki dişi.

NE İDİK NE OLDUK

Bir zamanlar kaçaktım,
Şimdi sayın bir kişiyim Sarayda.

Bir zamanlar tembeldim, açtım,
Şimdi ekmek veriyorum komşuma.

Bir zamanlar vatanımdan vazgeçtim,
Çünkü yalnayak, başı kabaktım,
Şimdi bembeyaz keten giysiler içindeyim

Bir zamanlar bulamazdım tek bir haberci,
Şimdi sayısız kölem var.

Evim güzel, geniş, rahat artık,
Hem de adım anılıyor Sarayda.

DİN ADAMI ANKHU'NUN BOZUK DÜZENDEN YAKINMASI

Olup bitenler, çileden çıkarıyor insanı:
Memleket baştan başa azapla kıvranıyor,
Yıldan yıla büsbütün allak bullak...
Bir öncekini aratıyor her geçen yıl.
Kargaşalık var ülkede, yıkımın eşiğindeyiz.
Kapı dışarı ettiler adaleti,
Haksızlık kol geziyor hükümet çevrelerinde.
Tanrıların tasarıları karman çorman,
Tanrı buyruklarına aldırış eden yok.
Memleketin durumu berbat,
Ne tarafa baksak çile,
Halk yas tutuyor kentlerde de, taşrada da...
Millet yoksulluktan perişan,
İnsanlarda ne saygı kaldı, ne sevgi.
Huzur sultanları bile ter ter tepiniyor.
Gün doğunca baş çeviriyoruz
Gece olanları görmemek için.
Olup bitenler, çileden çıkarıyor insanı:
Dertler tümen tümen geliyor bugün.
Yarın ıstırapların seli kopup gelecek.
Memleket baştan başa tedirgin,
Ama ağzını açıp tek kelime söyleyen yok.

Masum insan kalmadı artık,
Herkesin işi gücü fesat.
Yürekler yas içinde, tasa içinde.
Komut verenle komut alan bir–örnek,
İkisinin de dünya umurunda değil.

Her sabah kalkar kalkmaz görüyoruz durumu,
Ama düzeltmek için çabaya girişmiyoruz.
Dün neyse bugün de o...
Miskinlik sinmiş insanların yüzüne,
Kimse laf anlamıyor,
Anlayıp kızanlar bile dilini tutuyor.
Yaman bir acıyla kıvranıyorum durmadan:
Yoksullar, zengin karşısında güçsüz...
Ne acıklı bunu görüp de haykırmamak.
Ama anlamayanlara dil dökmek daha acı,
İnsan, sesini yükseltmeye görsün,
Başlıyor gerçekleri bilmeyenlerin öfkesi.
Bugünlerde herkes sırf kendini dinliyor;
Kendinden başkasına inanan yok.
Hiç ilişki kalmadı gerçekle söz arasında...

DOST TANRIYA

Tanrım, dostum, can yoldaşım:
Bayılırım sana dalmaya,
Yıkanmaya senin tatlı sularında.
Bak gör bendeki güzellikleri.
Üstümdeki ıslak mintan
Firavunlara yaraşır ketenden.
Dalıyorum sulara seninle.
Sulardan seninle çıkıyorum.
Şipşirin bir al balık tutuyorum
Suyun dibinde ellerimle.
Bak gör bendeki güzellikleri.

IPISSIZ

Kuş uçmaz kervan geçmez bir yerdeyim.
Elimde ne araç var, ne kapkacak
Tuğlacıları kodunsa bul.
Saman, kerpiç ne gezer...
Öteberi getirtmek mi? Eşek yok ki.
Bütün eşekleri çalıp götürdüler.
Göğe bakar dururum bütün gün,
Uçan kuşları avlayacakmışım gibi.
Ara sıra kaçamak bakarım yollara:
Başımı alıp Filistin'e mi gitsem?
Ağaçların altında geceliyorum.
Gel gör ki hiçbirinde yemiş yok.
Hani cânım hurmalar nerde?
Hurma vermiyor ki ağaçlar.
Alaca karanlıkta çıkıyor sivrisinekler,
Öğleyin başlıyor tatarcıkların saldırısı:
Emmedik damar bırakmıyorlar.
Bu amansız yangından
Tanrı kurtarmayacak mı bizi?

ORDUMUZ

Sağ salim döndü ordumuz
Çöl insanlarının ülkesini allak bullak ederek.
Sağ salim döndü ordumuz
Ezdikten sonra çöl insanlarının ülkesini.
Sağ salim döndü ordumuz
Yerle bir ederek kentin surlarını.
Sağ salim döndü ordumuz
Binlerce düşman erini kesip biçtikten sonra.
Sağ salim döndü ordumuz
Yığın yığın tutsak getirdi.

ŞEN TÜRKÜ

Ben seninim, sevgilim,
Bütün güzelliğimle senin.
Çiçeklerle kokulu otlarla
Süslediğim bahçem gibi senin.
Cana can katıyor bahçede
Kendi elinle kazdığın su yolları.
Meltem okşuyor gönlümüzü,
Geziyoruz güzelim şölen yerinde.
Kol kola el eleyiz...
Tepeden tırnağa huzur içindeyim.
Sevinçle kıvıl kıvıl yüreğim:
Seninle birlikte olmanın kıvancı.
Sesin şarap gibi iç okşayıcı.
Seni duydukça güzeldir yaşamak.
En güzel yemeklere içkilere değişmem
Yüzümde gezinen bakışlarını.

TARLALARDA BULUŞTUĞUMUZ SEVGİLİYE HOŞ TÜRKÜLER

I.
Sevgilim, bir tanemsin,
Senin sevginin doruğuna ermeye çabalıyor gönlüm.

Bak, tatlım, elceğizimle kurduğum kuş öksesini gör.

Gör Punt kuşlarını,
Kanatları kokuşlu,
        Lavanta sağanağı gibi,
İniyorlar Mısır üstüne.

Gel, el işlerimi seyredelim
Baş başa, ikimiz tarlalarda.

II.
Koyduğum yeme tamah edip
Kendini tutamayan
Yaban kazının çığlığı.

Ben sevginin ağına düşmüşüm,
Bir türlü kendimi kurtaramıyorum
Bakıyorum, alıp götürüyor benim ağlarımı.

Anam kuşları yüklenmiş dönüp de
Beni eli boş bulunca
Ne diyeceğim?

Kuş tutmadım mı diyeceğim?
Yoksa senin ağına düştüğümü mü söyleyeceğim?

III.
Kuşlar havalanınca
Dalga sürüsü üstüne dalga sürüsü,
Hiçbir şey göremiyorum, kör gibiyim,
Yakalanmışım kıskıvrak, alıp götürmüşler beni,
Çarptıkça boyun eğmiş iki yürek,
Canım senin varlığına kıstırılmış kalmış,
Güzelliğin sımsıkı bir bağ.

IV.
Sevgin olmasa yüreğim çarpmaz artık.
Sevgin olmasa tatlılar biber olur.
Sevgin olmasa ekmek zehir gibidir.
Dinle, sevgilim, sevgin olmasa ölür gönlüm,
Senin soluklarınla çarpıyor yüreğim.

V.
Açıkça bildiriyorum sevgimi.
Evet seviyorum seni.
Daha yakından sevmek,
Evinin hanımı olmak isterim.
Kolunu boynuma dola.

Yazık ki gözlerin dalgın ve duru.
Yüreğime diyorum ki: "Ta uzaklara
Gitti efendim. Geceleyin
Toparlanıp gitmiş. Beni bırakmış
Bir kuru başıma. Mezar gibiyim artık."

Hiçbir duygu kımıldamıyor mu içinde
Bana geldiğin vakit?
Hiçbir şey duymuyor musun?
Ah, seni başka yollara götüren o gözler,
O sevmeyen, durgun gözler...
Yine de dosdoğru söylüyorum:
Gözlerin hangi yol boyunca giderse gitsin
Bana çevrilince onlar
Yaşıyorum yeniden.

VI.
Kırlangıcın türküsü: "Şafak,
Sönüp nereye gider şafak?"

İşte öyle sönüp gidiyor mutlu gecem,
Sevgilim yatakta yanımda.

Kulağıma fısıldıyor, dünyalar benim oluyor:
"Senden hiç ayrılmayacağım.
Elin elimde, birlikte yürüyeceğiz
Bütün güzel yollardan."

Üstelik, bütün herkese açıklıyor
Kadınları arasında benim birinci olduğumu,
Yüreğimdeki üzüntü diniyor artık.

VII.
Kafam kapıdan dışarı –
Geliyor mu acaba?

Kulaklarım dikilmiş ayak seslerine,
Durmadan onu konuşuyor yüreğim.

Bir haberci:
"Keyifsizim..."
Niye gelip de dobra dobra
Söylemiyor
Başka bir kız bulduğunu.

Bir yürek daha çile dolduracak.

VIII.
Yitirdiğim sevgiyle kıvranıyorum,
Acıdan saçlarımın yarısı döküldü.

Saçlarımı kıvırıyorum, süsleniyorum:
Hazırlık. Ne olur, ne olmaz...

YÜREĞİN ŞEN Mİ?

Tanrının elinde yoksul musun?
Eksik olsun ambarlarda servet.
Yüreğin şen mi, için ferah mı?
Olmaz olsun
Üzüntü kumkuması zenginlik.

SENİ SEVE SEVE

Senin o tatlı soluğunu
Sindiriyorum içime.
Eşsiz güzelliğini
Seyrediyorum her gün.
Kuzey Rüzgârında duymaya
Can atıyorum sesini.
Seni seve seve gençleşsin
Diyorum bedenim.
Ruhumu okşayan ellerini
Ver bana, ellerini tutarak
Yaşasam diyorum.
Adım düşmesin dilinden
Sonsuzluğa kadar.
Kutlu olsun, mutlu olsun.

YÜCELİĞİ KATMERLİDİR HÜKÜMDARIN

Yüceliği katmerlidir hükümdarın
Göğe yükselen sayısız kollar üstünde.
Başka hükümdarlar solda sıfır.
Yüceliği katmerlidir hükümdarın,
Azgın seli geri çeviren set gibidir,
Yolcuları bütün gece barındıran serin bir han.
Yüceliği katmerlidir hükümdarın,
Sarp kayalar üstüne kurulmuş bir kale,
Yağmacıyı kovan, mülteciyi koruyan bir barınak.
Yüceliği katmerlidir hükümdarın,
Düşmandan korkup kaçanları koruyan bir sığınak,
Harman vakti ürünleri bağrına basan bir gölgelik.
Yüceliği katmerlidir hükümdarın,
Kara kışta kupkuru, sımsıcak bir köşe,
Fırtınalara karşı koyan bir kaya,
Sınırı aşanların amansız düşmanı.

ÇENGİ TÜRKÜSÜ

Var olan, yok olmaya mahkûmdur.
Ömrümüz bir gün kadar kısa.
Gençler gülüp oynuyor, sevişip... yaşlanıyor.
Geçmiş, geri gelmiyor: bugün geçip gidecek.
Bebek doğup büyüyor, yaşlanıp ölüyor.
Doğan güneş, yitip gidiyor Batıdan.
Hiçbir şey kalıcı değil yeryüzünde.
Günümüzü gün etmeye bakalım.
Gel. Çalgılarını da getir yanında.
Tahtın arkasında duruyor çengiler.
Derdi tasayı unutalım artık.
En güzel kokulu çiçekler süslemiş
Sevgilinin yumuşacık gerdanını.
Eğlenelim, coşalım
Sessizlik Ülkesine gideceğimiz güne kadar.

BAHÇE TÜRKÜLERİ

I.
Nar konuşuyor:
Yapraklarım senin dişlerin gibi,
Yemişim senin göğüslerine benziyor.
Ben, yemişlerin en güzeli,
Her mevsimde, her iklimde varım,
Sevenle sevilenin birlikte yaşaması gibi,
Şırayla şarapla sarhoş.

Bütün ağaçlar yapraklarını döker.
Bütün ağaçlar. Yalnız nar dökmez.
Koskoca bahçede bir ben güzelliğimi yitirmem.
Dimdik dururum.
Yapraklarım dökülürse
Yenileri çıkar onların yerine.

Nar, yemişlerin şahıdır.
Herkes bilmeli gücümü,
Kimseye boyun eğmem.
Bana küstahlık eden olursa
Dilimden kurtulamaz ömür boyu.

Lotus tomurcuklanmış,
Lotus gonca vermiş,

Ay çiçeği, lavantanın türlü türlüsü,
Mutlular arasındasın sen,
Gül tarhı baş tacı edilir,
Bahçıvan gözü gibi bakar ona.

İşte orda!
Gidip kucaklayalım onu,
Burda tutalım bütün gün.

II.
İncir ağacının sesini dinle:
Sevgilime tatlı sözler.
Benden soylu kim var ki?
Uşağın yoksa beni al uşak diye?
Suriye'den getirdiler beni,
Sevgilimin yağması olarak.

Bütün gün içiyorum. Kırbadan
Su değil, güzellik içiyorum.

III.
Elceğizinle diktiğin firavun inciri
Konuşmak için ağzını açıyor.

Dalları ne de güzel
Sallanıyor, sallanıyor fısıltılarla.
Bal gibi tatlı fısıltılar onlar.

Dalları olgun yemişlerle sarkıyor.
Kan kırmızı yeşimden daha al,
Yaprakları zümrüt gibi.

Tâ uzaklardan getirilmişler sana,
Henüz serin gölgende değiller.
Bir aşk mektubu alıyorsun
Genç bir kızın,
Baş bahçıvanın kızının elinden,
Sevgilisine diyor ki kız:
"Sessiz, tenha bir yere gidelim."

Bahçe baştan başa görkemli,
Obalar bayramlıklarını giymiş,
Hepsi süslenip bezenmiş senin için.

Bahçıvanlarım seni görünce bayram ediyor.

Kölelerini gönder çalgılarla,
Başlasın şölen hazırlıkları.

Sana doğru koşmak bile
Susuzlar için serin sudur.

Uşakların geliyor her çeşit içkiyle,
Tatlılar, börekler, taze çiçeklerle,
Serin yemişlerle dolup taşıyor sepetler.

Bir gün kal, mutlu bir gün,
Yarın, öbür gün,
Üç gün kal benim gölgemde.

Gözdesini oturtmuş sağına,
Boyuna içki içiriyor,
Gözdesi her şeye boyun eğinceye kadar.

Herkes zil zurna sarhoş,
Kimsenin olan bitenden haberi yok,
Adam kendi bildiğini okuyor keyfince.

Daha fazlasını söyleyecek değilim:
Haddimi bilirim ben.
Hem, olup bitenler hakkında
Hiçbir şey sızdıracak, sezdirecek değilim.

GÜNEŞ-TANRININ ÖVGÜSÜ

Ne güzel doğuyorsun göklerin ufkunda,
Yaşamın başlangıcı olan canlı Aton.
Sen doğudaki ufuktan göklere yükselince
Güzelliğinle dolup taşıyor bütün ülkeler.
Yücesin, güzelsin, nurlusun yeryüzü üstünde.
Yarattığın toprakları kucaklıyor ışıltıların.
Ra'sın sen, bütün varlıklar sana tutsak:
Aşkınla esir etmişsin hepsini.
Tâ uzaklardasın ama ışınların yeryüzünde;
Yukarlarda dursan da ayak izlerin gün ışığı.
Erişmediğin ülke yok, birleştiriyorsun
Hepsini sevgili oğlun Akhenaton uğruna.

Sen batınca göklerin batı ufkunda
Yeryüzü ölü karanlığına gömülüyor.
Karanlığı yaratıyorsun, doğuyor gece.
Yırtıcı hayvanlar sürünerek çıkıyor ormandan.
İnsanlar uyuyor odalarında, başları sarılı,
Burunları tıkalı... Göz gözü görmüyor.
Her şeyleri çalınacak yastıkları altından.
Olup bitenlerin farkında değil hiçbiri.

./..

Aslan, mağarasından dışarı uğruyor,
Yılanlar sokmaya hazır
Karanlığın saltanatı bu.
Hiç ses çıkmıyor yeryüzünde:
Yaradan, ufuklardan öte dinleniyor.
Genç aslanlar avlarının peşinde,
Et istiyorlar Tanrıdan.

Aydınlanıyor yeryüzü, karanlık sürgün,
Sen ufukta yükselip Aton gibi ışıldayınca.
Şölenler başlıyor İki Ülkede.
Senin ışıltıların doğar doğmaz.
Uyanıp kalkıyor herkes senin uğruna.
Gövdeler yıkanıyor, giysiler cicili bicili,
Kollar yükseliyor sana tapınmak için.
Memleketin dört bucağında işe sarılıyor
İnsanlar şafaktan gün batışına kadar.
Toprak cıvıl cıvıl, sürüler otlakta mutlu.
Ağaçlarla çiçekler serpilip açılıyor,
Kuşlar ve böcekler uçuşuyor sazlıklarda.
Kanatları kalkık, sana tapınırcasına.
Koyunlar sıçrıyor, koşuşuyor sevinçle
Bütün varlıklara hayat veriyor ışıltıların.

Sandallar gidip geliyor ırmak boyunca.
Sen yükseldin diye bütün yollar açık.
Irmaktaki balıklar sıçrıyor seni görünce.
Açık denizlere yöneliyor saçtığın ışıklar.
İşte umman, ulu, alabildiğine geniş,

Azman ve ufak yaratıklarla kıvıl kıvıl
Ve koskoca gemilerle...
İşte oynaşmak için yarattığın deniz canavarı.
Sensin insanlığın tohumlarını yaratan,

./..

Anaların rahmine çocukları düşüren,
Yavruları dünyaya getiren, nefes aldırtan
Ağlayanları yatıştırıp susturan, uyutan.
Sen ağızlarını açıp doyurursun insanları.
Yumurtanın içinde civciv çırpınırsa
Senin gücünle yumurtayı kırıp çıkar,
Senden alır soluğunu, ötmeye, koşmaya başlar.
Bizlere görünmeyen mucizelerin var:
Eşin benzerin yoktur, yüce tanrı, tek tanrı!
Yapayalnızken yarattın dünyayı bildiğin gibi,
Hiç kimsede bulunmayan ulu kudretinle.
İnsanlar, büyük küçük bütün yaratıklar,
Ayak üstünde yürüyenlerle uçuşanlar,
Suriye, Nübye, Habeşistan, Mısır senin eserin
Herkese kendi yerini, kendi nasibini verdin,
Herkese rızkını ve ömrünü sağladın.
Dilleri ayrı, kişilikleri ayrı,
Kendi özellikleri var her ülkenin, her ulusun,
Yeryüzü, senin aklının yarattıklarıyla dolu.

Bambaşka bir âlemde Nil'i yaratmışsın
İnsanları hayata kavuşturup yaşatmak için.
Yarattığın insanlar seni yoruyor, Tanrım.
Onlar uğruna yükseliyorsun, ışıldıyorsun.
Yüce kudretinle yaşatıyorsun en uzak ülkeleri.
Cennette bile bir Nil yaratmışsın:
Koca denizler gibi yağmur ve bereket getiriyor,
Kentleri susuzluktan kurtarıp köylere su veriyor.

Sonsuzluk tanrısı, gözümüz kamaşıyor yarattıklarınla.
Cennetteki Nil yabancılar için,
Dört ayak üstünde yürüyen yırtıcı hayvanlar için.
Ama bize verdiğin Nil, Mısır'ındır:
Sen ışıldayınca beslenir bizim tarlalarımız.
Mevsimleri bizler için yarattın...

Ayaz bizim, yaz bizim...
Cenneti getirip armağan ettin bize,
Yarattıklarını herkes görsün diye...
Yaşayan güneşsin, tek başına yarattın,
Yükseldin, aydınlattın köyü kenti,
Yolları, tarlaları, ırmakları nura boğdun.
Sana bakan gözler kamaşıyor,
Gün ışığısın yeryüzü üstünde...

Yüreğimdesin. Oğlun Akhenaton'dur seni tanıyan:
Oğluna verdin engin aklını ve kudretini.
Yarattığın dünya, senin ellerinin içinde.
Sen doğunca doğar insanlar, sen batınca ölür.
Sen zamansın, sende yaşar bütün varlıklar.
Bütün gözler seni izler battığın ana kadar
Sen batıyı ararken durur bütün işler.
Sen doğunca hızlanır Firavun uğruna çalışma.
Dünya senin eserin olduğu için
Bütün insanlar senin oğulların.
Hepimiz senin bedeninden kopup geldik:
Oğlun, İki Ülkenin hükümdarı,
Gerçeklerle yaşayan Ra'nın oğlu,
Taçlar çelenkler hakanı, uzun ömürlü Akhenaton,
İki Ülkenin Kraliçesi Nefertiti,
Sonsuzluğa kadar genç ve dinç yaşıyoruz.

YARINI DÜŞÜNME

Yarınından ürkerek yatağa girme sakın.
Düşünme ertesi gün nasıl geçecek diye.
İnsan bilemez yarın neler getirecektir:
Tanrının elindedir yarının gerçekleri.

İBRANİ

İbrani şiirinin M.Ö. 12'nci yüzyılda başladığı sanılmaktadır. İbranice şiirlerin ilk örnekleri, halk türkülerinin güfteleri ile Tevrat'ın bölümleri ve Tevrat'a dayanan dinsel şiirlerdir.

ONUN AYLARI

Onun iki ayı, harman ayı
Onun iki ayı, ekim ayı
Onun iki ayı, geç ekim ayı
Onun bir ayı, keten çapalama ayı
Onun bir ayı, arpa hasadı ayı
Onun bir ayı, harman ve şölen ayı
Onun iki ayı, bağ bakımı ayı
Onun bir ayı, yaz yemişleri ayı

SONSUZ HAKAN

Tanrı benim gücüm kuvvetim, en güzel şarkım,
Odur beni kurtaran, kavuşturan,
Tanrımdır benim, övgüler ona,
Atalarımın Tanrısı, övgülerim hep ona.

Adına Yehova demişler, ulu savaşçı odur.
Denize döktü Firavunu savaş arabalarıyla,
En güçlü subayları gömüldü gitti sulara,
Birer kaya gibi denizin dibine inip kaldılar.

Sağ elin, kudretli elin kutlu olsun, Yehova;
Sağ elindir, Yehova, düşmanlarımızı ezen.
Sonsuz gücün paramparça ediyor karşımızdakileri,
Gazabın fışkırınca yanıyorlar çalı çırpı gibi.

Burun deliklerinden çıkan rüzgâr, suları
Üst üste yığıyor da dağ gibi büyüyor dalgalar.
Enginlikler donakalmıştı denizin yüreğinde.
Düşman "Peşine düşeceğim," dedi, "Yakalayıp seni
Dize getireceğim, keyfimce yağma edeceğim,
Kılıcımı çekip önüme geleni kesip biçeceğim!"
Bir kez üfürdün, deniz kabarıp yuttu onu,
Bütün düşman erleri kurşun gibi battı suyun dibine.

Senin gibisi var mı, Yehova, tanrılar arasında?
Kim var ki senin gibi görkemli, senin gibi kutsal?
Kim göz kamaştırır senin gibi üstün başarılarla?
Uzattın sağ elini, toprak yuttu düşmanlarımızı.
Sonsuz merhametinle kılavuz oldun halkımıza,
Kurtardın bizi, kutsal evine getirdin gücünle.

Zaferini işiten insanlar korkudan titriyor,
Filistinde oturanlar kıvranıyor acıdan;
Edom kabilelerinin başkanları dillerini yutmuş;
Moab önderlerinin tüyleri diken diken;
Kenan halkı eridi gitti dehşet içinde.
Senin kolunun gücü taşa çevirdi onları.
Yüce Yehova, hepsi duracak eli kolu bağlı
Senin insanların yürüyüp geçinceye kadar.

Ulusunu aldın atalar ülkesinin dağlarına
Getirdin, Ulu Yehova, kendi evine yerleştirdin,
Ellerinle kurduğun sığınaktayız şimdi, Ey Yehova.
Tanrımız Yehova, sonsuz hakan olarak hüküm sürecek.

GELİNİN TÜRKÜSÜ

Dinle! İşte sevgilim! Bak, geliyor
Sıçrayarak dağlar tepeler üstünden.
Ahu mu desem, geyik yavrusu mu;
Sevgilim geliyor duvarımın dibine;
Tırmanıp pencereme bakıyor.
Ben de bakıyorum kafesin arkasından.

Sevgilim, aşk türküsü söylüyor bana:
"Kalk, güzeller güzeli, gidelim.
Bak, kış geçti, yağmurlar dindi;
Çiçekler kapladı yeryüzünü,
Türküler mevsimi başladı artık.
Duyduğun, kumruların sesidir.
İncir ağaçlarında cânım incirler,
Asmalarda büyülü bir koku..."

"Kalk, güzeller güzeli sevgilim, gidelim.
Kayaların yarıklarında göster yüzünü,
Dinlet bana sesini, sevgili kuşum.
Sesinden tatlı ses yok, yüzünden güzel yüz yok."

"Bağları bahçeleri alan talan eden tilkileri tut.
Serinlik bastırıp gölgeler kaçışıncaya kadar
Dön git, sevgilim, ceylan gibi koş,
Geyik yavrusu gibi koş tadına doyum olmaz dağlarda."

"Geceleyin yatağımda aradım durdum sevgilimi;
Ölesiye istedim, özledim, ama bulamadım.
Dedim ki kalkıp gideyim, kentin sokaklarında,
Yollarda arayayım canımın içini.
Bekçiler durdurdu beni: "Sevgilimi gördünüz mü?"
Diye sordum. Az sonra buldum, sarıldım, bırakmadım,
Sonra varlığımı bana veren Anamın evine getirdim onu."

Yalvarırım sizlere, Kudüsün kutsal kızları,
Dağlarda ovalarda gezen ceylanlarla
Yavru geyiklerin başı için
Kışkırtmayın, alevlendirmeyin aşkı
Tam kıvamına gelinceye kadar.

KURTAR BİZİ GADDAR ELLERDEN

Ulu Tanrım, senin elindedir ulusların kaderi,
Kutsal tapınağını kirlettiler,
Kudüs yıkıntılar içinde yığın yığın.
Senin kullarının cesetlerini
Göklerden inen kuşlara yedirdiler,
Sana dua edenleri vahşi hayvanlara.
Oluk gibi aktı kanları Kudüste, çevresinde.
Komşularımızı bile tehlikeye düşürdük,
Dost düşman hor görüyor bizi artık.

Yüce Yehova, ne kadar sürecek gazabın?
Ne zaman sönecek öfkenin yangını?

Gazabını çevir seni tanımayan ulusların üstüne,
Adını anmayan ülkelere vur, Ulu Yehova,
Çünkü onlar Yakub'u yuttular, evini yakıp yıktılar.
Atalarımız kötülük yaptıysa sen bizi cezalandırma.
Acı bize, kurtar bizi, düştük, perişan olduk.
Yardımını esirgeme, Ey Kurtuluş Tanrısı,
Adın kutlu olsun. Kurtar bizi, bağışla günahlarımızı.

Dinsizler imansızlar diyor ki: "Nerede bunların Tanrısı?"
Kullarının dökülen kanı duyurulsun bütün uluslara,
Alacağımız öç duyurulsun hepsine.

./..

İnleyen tutsakların sesini işit, Efendimiz.
Ölüme mahkûm edilenleri senin ellerin korusun.
Olup bitenleri hep sana yükleyen komşulara
Göster kimden yana olduğunu, Ulu Tanrım!

Bütün bunları yap da, senin ulusun olan bizler,
Senin ovalarındaki sürüler, minnet sunalım sana,
Dünya yerinde durdukça, nesiller boyunca
Sana sonsuz övgüler sunalım.

ÂDİL HÜKÜMDAR

Ulu Tanrım, adalet ver hükümdara,
Hükümdarın oğluna iyilik ver.
Erdemle yönetsin, yargılasın,
Senin adaletinle gütsün halkı.
Dertlilere derman bulsun,
Elinden tutsun muhtaçların.
Sana tapsın, senden korksun
Güneş ve ay durdukça yerlerinde.
Bereketli yağmur gibi
Çimenlere, toprağa yağsın.
Çağında hüküm sürsün iyilik
Ve ayın ömrü boyunca barış.

Denizlerden denizlere ulaşsın yönetimi,
Irmaklardan yeryüzünün dört bucağına.
Karşısına çıkanlar, el pençe divan dursun,
Düşmanları, yalasın ayağının tozunu.
Tarsis'ten, kıyılardan krallar
Armağanlar getirip sunsun ona.
Başta Seba kralı, bütün hükümdarlar saysın onu,
Bütün uluslar, hizmetine girsin.

Odur ağlayanları üzüntüden kurtaran,
Dermanı olmayanlara deva bulan odur.
Yoksullara acıyıp onları mihnetten,
İşkenceden, ölümden kurtaran odur.
Onun gözünde yoksulların kanı canı değerlidir.
Yoksullar yaşadıkça Seba altınlarını
Verirler ona, kutsal dualar sunarlar gece gündüz.

Buğdayın bolluğu hiç bitmesin ülkemizde;
Dağlarımız Lübnan gibi yemişlerle dolsun taşsın,
Yaban otları gibi fışkırsınlar kentimizden.
Adı sonsuz kutlu olsun,
Güneş parladıkça sürsün şanı,
Bütün uluslar onun kutlu ve mutlu varlığını özlesin.

YILAN LANETİ

Bütün hayvanlardan lanetlisin sen,
Yerlerde sürünenlerin en lanetlisi,
Karnının üstünde yürür gidersin,
Ömrün boyunca toprak yersin.

Kadınlarla seni birbirinize düşüreceğim,
Onun çocuklarıyla seninkiler düşman olacak.
Senin kafanı ezecek kendi yavrun,
Sen de onun kuyruğunu ısıracaksın.

AL BENİ

Güzelim öpücüklerini kondursun dudaklarıma;
Sevgilimin aşkı, şaraptan tatlıdır.
Sürdüğü yağlardan güzel koku bulunmaz.
Adı bir kutsal yağ, bir merhem gibidir;
Güzel kızların içi gider sevgilime.

Çek beni kendine. Gelirim nedimelerimle.
Al beni, hükümdarım, kendi odana.
Nedimelerim de sevinir, bayram eder.
Onlar da şaraptan çok senin sevgini övüyorlar.
Seni candan seviyorlar onlar da.
"Yüzüm kara."
"Ama, güzelsiniz."
"Kudüslü kızlar, Kedar çadırları gibiyim."
"Değil. Süleyman'ın perdeleri gibisiniz."

"Yok, bakmayın yüzüme, yüzüm kara,
Güneş yaktı beni. Kardeşlerim kızdılar da
Bağlara bekçi yaptılar beni, kendi
Bağıma bakamaz oldum."
Söyle, sevgilim, nerelerde beslenir sürülerin,
Nerede dinlenirler öğle vakti?
Erlerin arasında niçin bir ben kaldım başıboş?

GİZLİ DÜŞMANLAR

Sesime kulak ver, Yehova, yakınmamı dinle,
Düşmanların korkusundan kurtar yüreğimi.
Esirge beni kötü kişilerin topluluğundan,
Fesat yaratanlar kalabalığından.
Dilleri kılıç gibi keser, ok gibi deler,
Gizli bir köşeden vurup öldürürler
Her şeyden habersiz, korkusuz geçenleri.
Kötülükten başka hiçbir amaç gütmezler,
Pusuya yatarlar da derler ki birbirlerine:
"Kim görecek sanki? Suçlu arayıp bulsunlar,
Biz masumuz. Arayıp dursalar da kimsenin
Yüreğini, kafasını çırılçıplak göremezler ki."

Ama, Tanrı Yehova, okuyla ansızın vurur onları;
Dillerinin cezasını çektirir, boyun eğdirir.
Herkesin yüreği korkuyla dolar da
Tanrının büyük işleri gözleri kamaştırır.
İyi insanlar, Tanrı Yehova'yla yücelir;
Ona sığınanların yüreği şan ve görkem dolar.

ÖLÜLER

Ölüm göründü penceremizde,
Konaklarımıza girdi,
Çocukları biçti sokaklarda,
Ovalarda kesti gençleri.
Tarlalara gübre gibi.
Düşüyor cesetler...
Harman sonudur bu,
Ekini kimler kaldıracak?

TEK UMUT

Sessizlik içinde Yehova'yı bekle,
Tek umut ondan gelecektir, ruhum.
Tek kayam, tek kurtuluşum odur,
İçinden hiç çıkmayacağım kale o.

Saldırınız hiç bitmeyecek mi?
Hepiniz öleceksiniz bu gidişle,
Düşmanlar, sallanan duvarlar gibi
Çökeceksiniz karşımızda.

Düşmanlarımın tek düşüncesi
Benim onurumu zedelemek.
Yalan dolandan başka zevkleri yok.
Duaları bile lanet doludur.

Sessizlik içinde Yehova'yı bekle,
Tek umut ondan gelecektir, ruhum.
Tek kayam, tek kurtuluşum odur,
İçinden hiç çıkmayacağım kale o.

Gücümün kayası, sığınağım Yehova.
Güveniniz hiç eksik olmasın ondan;
Açın yüreğinizi ona, vatandaşlarım.
Tanrı Yehova hepimizin sığınağıdır.

İnsanlık bir solukta geçer gider;
Nesiller boyu, yalan düzen...
Tartıya konulunca varlığımız
Hepsi bir soluktan hafif gelir.
Zorbalığa hiç bel bağlama,
Medet umma hırsızlıktan.
Servetin artarsa bayram etme.

Yehova bir kez söyledi bunu,
Ben iki kez işittim:
Her şeyin başı sonu Yehova'dır,
Bütün güçler Yehova'nın elinde;
Sevgi ve iyilik hep sendedir, Efendimiz,
Sensin her insana hak ettiğini veren.

AFETLER ÜLKESİ

Artık ışıldamıyor altın,
Bakır gibi karardı.
Kutsal taşlarımızı
Sokaklara attılar.
Eşsiz altına benzeyen
En değerli vatandaşları
Çanak çömlek gibi
Yere atıp kırdılar.

Onlar, dinsizler imansızlar arasında
Dolaşıp duruyorlar, artık
Bizim aramızda kalmıyorlar.
Yehova'nın öfkesi darmadağın etti,
Hiçe indirdi onları.
Gazabı yüzünden ne din adamlarına saygı
Duyar, ne de peygamberlere.

Yardım bekleyip duruyoruz dört göz,
Ama yardım gelmiyor hiçbir yerden.
Dost bir ulustan destek buluruz
Diye umduk ama, ne gezer?
Düşman askerleri izliyor bizi
Adım adım, sokağa çıkamıyoruz.
Beti bereketi kalmadı günlerimizin;
Sonumuz yaklaşıyor.

Peşimize düşenler, kartallardan hızlı,
Dağlarda kovaladılar bizi,
Çöllerde pusu kurdular.
Yehova'nın gözbebeği Kral Zedekia
Onların kazdığı hendeğe düşürüldü.
"Onun gölgesinde," demiştik,
"Uluslar arasında şanlı yaşayacağız!"

Sevin, ülkemizi koruyan ruh, sevin!
Sana da mutluluk çanağı sunulacak,
İçeceksin, esrik olacaksın.
Arınacaksın günahlarından, sevgili ülkem,
Tutsak yaşamayacaksın artık.
Günah işleyenlerimiz cezalanacak,
Her suçluyu ortaya koyacak Tanrı.

HÜKÜMDARIN ANDI

Yüce Tanrı, andolsun, dilimden düşmeyecek
Merhamet ve adalet sözleri asla.
Sağduyu kullanarak hatasız yöneteceğim.
Yalvarırım, desteğini esirgeme benden.

Sarayımda, başım dik, aklım salim
Yürüyeceğim, düşük hiçbir şeye bakmadan.
İnançtan vazgeçmek iğrenç bir eylemdir bence,
Kimse inancımı eksiltemeyecek.
Sapık amaç ve kötülük bilmeyeceğim.

Komşusuna gizlice iftira edenleri
Kesip atacağım. Kimin burnu Kafdağı'ndaysa,
Kim böbürlenip duruyorsa cezasını çekecek
Ülkenin inançlı insanlarım gözeteceğim,

Onların desteğini isteyeceğim her zaman.
Başı dik, alnı açık olanların
Elinden tutacağım, yalancılar, düzenbazlar
Ayak basamayacak benim sarayıma.
Yalan söyleyenler yüzünü gösteremeyecek bana.
Ülkedeki bütün kötüleri amansızca yok edeceğime,
Tanrı Yehova'nın kentini bütün kötü kişilerden
Temizleyeceğime and içerim.

ÜLKEMİZE AĞIT

Bak, Yüce Tanrım, başımıza neler geldi?
Gör utancımızı, uğradığımız felaketi...
Varımız yoğumuz yabancılar elinde,
Evimiz barkımız düşmanlarda şimdi.
Hepimiz öksüz kaldık, analarımız dul.
İçtiğimiz suyu bile parayla alıyoruz.
Yaktığımız odun, ateş pahasına.
Boyunduruk altındayız:
Bitkiniz ama, dinlenmek kısmet olmuyor.
Mısırlılar elimizi kolumuzu bağladı;
Karnımızı doyurmak için Asurlulara muhtacız.
Atalarımız günah işleyip yok oldular,
Onların kefaretini biz ödüyoruz şimdi.

Köleler, başımıza geçtiler;
Ellerinden kurtulmuyor hiç kimse.
Canımızı dişimize takıp ekmek alıyoruz.
Sahra kılıçlarla dikiliyor karşımıza.
Fırına girmiş gibi yanıp kavruluyoruz,
Kıtlık alev alev yakıyor bizi.
Irzına geçiyorlar kadınlarımızın kızlarımızın.
Tahta geçecekler, ipe çekiliyor,
Yaşlılara bile saygı duyan yok.
Gençlere çektiriliyor ayak değirmeni;
Çocuklar sendeliyor boyunduruk altında.

Çakallar bile emzirir
Kendi yavrularını, ama
Ulusumun kızları
Gaddar çölde devekuşları gibi.
Süt çocuğu susuz
Damağı damağına yapışmış.
Çocuklar ağlaşıyor
Ekmek diye, ekmek veren yok.

En güzel yemekleri yiyenler
Sokaklarda perişan şimdi.
Kuştüyü yataklarda yatanlar
Tezek yığınları üstünde.
Ulusumun kızlarının işlediği suç
Sodom'un günahından betermiş:
Bir anda yıkıldı ülkem,
Kimsenin yüreği burkulmadı.

Kardan temizdi, sütten beyazdı
Ulusumun soylu kişileri;
Mercan gibiydi yanakları,
Yakut gibiydi güzellikleri.
Şimdi hepsinin yüzü kapkara;
Tanımak için bin şahit ister.
Avurtları çökmüştür,
Hepsi bir deri, bir kemik.

Kılıç altında ölenler
Daha talihli açlıktan ölenlerden.
Tarlalarda, ağaçlarda yemiş yok;
Aç kalanlar bitkin, eriyor.
İyi yürekli kadınlar çocuklarını
Pişiriyormuş kendi elleriyle.
Ulusumun kızlarının yıkımında
Çocuklardan başka yiyecek kalmadı.

Tanrı Yehova bitirdi işini gücünü;
Kustu amansız gazabını üstümüze.
Ülkemiz baştan başa yandı
Kül oldu temelinden kökünden.
Yeryüzü hükümdarları da,

./..

Başka uluslar da inanamadı
Düşmanlarımızın Kudüs kapılarından
Tâ canevimize kadar girişine.

Peygamberlerimizin günahları,
Ruhani önderlerin suçları yüzünden
Oldu bütün bunlar, bu yenilgi,
İyilerin kanı aktı oluk oluk.
Körler gibi dolaşıyorlar sokaklarda,
Üstleri başları kan içinde.
Kimse dokunmasın diye, cübbelerini
Toparlıyorlar da "Murdar!" diye
Haykırıyorlar, "Gidin, dokunmayın!"

Yaşlılar gezintiye çıkmaz oldu,
Gençler türkü söylemiyor artık.
Kıvanç kalmadı yüreklerimizde,
Gülüp oynayışlarımız
Kara matemlere dönüştü.
Taç düştü başımızdan.
Yazıklar olsun bize, günah işledik.
Yüreklerimiz yorgun, gözlerimiz loş.
Issız dağlarımızda çakallar geziyor.

Ey Ulu Tanrım, sen sonsuz tahtındasın,
Nesilden nesile yaşayacak tahtın.
Niçin unuttun bizleri,
Niçin bıraktın yüzüstü?
Eski günlere kavuştur bizi, Yehova,
Yoksa bütün bütün inkâr mı ettin bizi?
Gazabın hiç yatışmayacak mı?

KÖTÜLER KÖTÜSÜ

Kötü adamın kafasından çıkmaz,
Dilinden düşmez Tanrıya inançsızlık.
Gözünde Tanrı korkusu yoktur.
Kendi iğrenç suçları, günahları
Ortaya çıkmasın diye,
Tanrıyı kör sanarak kendini aldatır.
Her sözünde hile ve fitne vardır
Ne iyidir yaptıkları, ne de akıllıca.
Yatağına yatar da sırf fesat düşünür.
İyilik nedir bilmez,
İğrenmez kötülükten.

Ne mutlu kötülerin sözünü dinlemeyene,
Günahkârların karşısına dikilmeyip
Şunun bunun hakkında ahkâm kesmeyene ne mutlu.
Gece gündüz can kulağıyla dinleyerek,
Tanrı Yehova'nın öğrettiklerini öğrenmektir
En büyük zevki.

Su yolları boyunca dikilip boy atan,
Mevsimi gelince dolgun meyveler veren,
Yaprakları hiç solmayan,
Dal budak sardıkça bolluğu artan
Bir ağaçtır iyi insan.

Kötüler tam aksine:
Rüzgârın alıp götürdüğü saman gibidir,
Kıyamet günü onlar yerin dibinden
Ayağa kalkmayacak,
Günahkârlar girmeyecek iyiler arasına.

Tanrı Yehova'nın yoludur
İyi insanların bildiği, izlediği yol;
Kötülerin yolu allak bullak olacak.

TOPRAK İNSAN

Toprak senin yüzünden lanetlenecek;
Ömrün boyunca acı çeke çeke
Kara toprak yiyeceksin.
Diken ve ısırgan otları
Büyüyecek toprakta.
Deve dikeni yiyeceksin tarlalarda.
Kara toprağa gömülünceye dek
Çalışacaksın kan ter içinde.
Topraktan geldin,
Topraksın,
Toprağa döneceksin.

KUTLU ULUS

Bir yüce ulus yapacağım sizin ulusu,
Adınızı yüceltip kutlu yapacağım.
Sizi kutlayanlar kutlu olacaktır
Sizi lanetleyenleri lanetleyeceğim.
Böylece dünyadaki tüm aileler de
Kutluluğa kavuşacaklar.

AŞKIN GÜCÜ

Ölüm kadar güçlüdür Aşk.
Gölgeler ülkesi gibi
Çeker insanı kıskançlık.
Aşk tutuşur, yangın olur
Tanrısal alevler gibi.
Ne deniz söndürür Aşkı,
Ne de seller boğabilir.

BEDDUA

Gebe misin,
Yaman sancılar çektireceğim sana;
Çocuklarını kıvrana kıvrana doğuracaksın.
Yalnız kocana yönelecek arzuların;
Kocan senin tek ve mutlak hâkimin olacak.

YUNAN

(Eski Yunan / Bizans / Dönemi Bilinmeyen Ozanlar / Ozanı Bilinmeyen Şiirler)

Eski Yunan'da destanların başlangıcı M.Ö. 9'uncu ve 8'inci yüzyılda olmuştur. Lirik şiir M.Ö. 7'nci yüzyılda başlayarak M.Ö. 6'ncı yüzyılda olgunluğa erişmiştir. Manzum dramın başlaması ise M.Ö. 5'inci yüzyıldadır.

Arkilohos (M.Ö. 8'inci yüzyıl)

KAHRAMAN

Ciritten korkan
Delikanlıya cesaret ver.
Şunu öğret:
Savaşı
Tanrılar kazandırır.

YENİ KALKAN

Dağdan inme adamın biri
Benim kalkanımla geziyor şimdi.
Çalıların arasına atıp kaçmıştım
Savaş işi azıtınca.
Yaşamak daha tatlı göründü nedense.
Öyle de güzel bir kalkandı ki.
Tıpkısını alırım istersen, öyle yusyuvarlak.
Biliyorum yerini.

USTA

Yaşı, çıraklarının iki misli,
Suratı çarşambaya dönmüş bilmem–ne hanımın
Ama hâlâ işinin ustası sayılıyor.

CAN KURBAN?

Niçin semirsin deniz
Boğduğu arkadaşlarımla?
Niçin ovalım tanrıların dizini?
Niçin, ama niçin Hephaistos
Ateş raksını yapsın da
Koşucu bacakların açlığını gidersin?
Niçin Poseidon sustursun suları?
Coşkulu yangına sebil ediyoruz
Beyazlara bürünmüş bu güzel bedeni:
Bir vakitler kadınlara zevk verirdi,
Savaş Tanrısının arkadaşıydı.

BEDDUA

Yolunu kaybetsin de dondurucu denizde
Zındıklar ülkesine yüzmek zorunda kalsın,
Korkudan saçları kafalarında bir karış
Yukarı dikilmiş tanrısız Trakyalılara
Yakalansın da anlasın nasılmış dostsuz, ailesiz,
Yapayalnız yaşamak. Köle ekmeği yesin.
Vebaya tutulsun, donsun çırılçıplak,
Denizin iğrenç süprüntülerinde debelensin.
Kafa üstü vursun kıyıya, dişleri dökülsün,
Acı su kussun soğuk kıyıda, köpekler gibi.
Doyum olmaz böyle bir manzarayı görmeye.
Seyretmek kısmet olsa dünyalar benim olur.
Dostça yemek yerken verdiği sözü tutmadı.

DİK KAFALI

İğrenç insanlara o kadar vurgun,
Hem de öyle inatçı ki
Öğütler bir kulağından girip ötekinden çıkıyor.

ZEUS BABA

Ey Zeus, baba Zeus,
Göklerin gücü sende,
İzliyorsun insanların yaptığı her işi,
Kötülükleri de, iyilikleri de.
Sana göre, yaratıkların sırf dürüstlüğü
Ve günaha varan gururu anlam taşıyor.

NE DERLERSE DESİNLER

Kendisi hakkında herkesin
Söylediklerini dinleyen adam
Asla gönül rahatlığına kavuşamaz.

YAŞASIN MIZRAK

Mızrağım sayesindedir ekmeğim de, Trakya şarabım da.
İçmek için, mızrağımın ucuna yaslanıyorum.

KAHRAMAN

Genç silah arkadaşlarım,
Ne zaman göstereceksiniz mertliğinizi?
Sırtüstü yatıp pineklemekten
Vazgeçmeyecek misiniz?
Ülkeniz savaş yüzünden kan ağlıyor da,
Siz barış, barış diye
Yan gelip ense yapıyorsunuz.
Konu komşudan utanın bari.
Her yiğit, atsın mızrağını ölmeden
Bir kere daha, çünkü savaşınca
Toprağımız, karımız, çocuklarımız uğruna,
Haşmet ve heybet ışıldar miğferlerimizde.
Ölüm, kader ağını örünce gelir ancak.
Durmayın, saldırın barbar düşmanlara,
Kaldırın mızrakları,
Takın yüreklerinize üstüne kalkanları.
Kaçış yoktur ölümden:
Herkes düşecektir karanlığa,
Damarlarında tanrı kanı akanlar bile.
Mızrakların çatışmasından,
Savaş dağdağasından kaçanlar vardır,
Eve gelince ansızın düşerler
Ecelin pençesine.
Saygı sevgi görmemiştir onlar,
Öldüler mi, adlarını anan olmaz.
Bir kahraman ölünce
Büyük küçük herkes ağlar ardından;
Bütün ulus yas tutar yiğit bir cenkçiye.
Yaşarken halkın gözünde yarı-tanrıdır;
Gücü, bir mermer sütun gibi görünür,
Tek başına bir ordunun yaptığını yapar.

Tyrtaios (M.Ö. 7'nci yüzyıl)

ERDEM

Erdemin sınırlarına ulaşmaya bak
Ölümün o dönüşsüz sınırını aşmadan.

Simonides (M.Ö. 7'nci yüzyıl)

YAS

Aklımız başımızda olsa, bir günden fazla
Ağlayıp yas tutmazdık ölülerin ardından.

KARI

Evlenirsen iyi bir kadın alırsın belki,
Ama ya cadalozun biri düşerse sana?

Terpandros (M.Ö. 7'nci yüzyıl)

ZEUS'A ARMAĞAN

Zeus, her şeyi başlatan,
Her şeye hükmeden Tanrı,
Zeus, sana bir armağanım var:
Şiiri, şarkıyı ben başlattım.

KAKNEM SES

Bilirim her kuşun
Her türküsünü,
Alkman demişler bana.

Ama sözlerim, şarkılarım
O kaknem sesli kekliğin
Diline düşmesin mi?

ŞEN İNSAN

Tanrılar ateş püskürür, öç alır.
Mutludur bütün bunlara rağmen
Günlerinin örgüsünü huzurla dokuyan,
Gözyaşı dökmeyen insan.

HAYAT YOLU

Dardır hayat yolu,
Kıstırır yoksulu.

AKLIN ANASI

Aklı doğuran ana:
Yaşantıyla üzüntü.

DENİZ

Durgun deniz, sarsakça
Sürüklenir kıyıya
Yosunlarla sarmaş dolaş.

TOMURCUK

Tomurcuklanan baharı işitiyorum şimdiden.

KİM BU KUŞLAR?

Bu kuşlar da kim?
Yeryüzünün, koca denizlerin
Sona erdiği bölgelerden
Uçan yaban kazları mı,
Kanatları koskocaman,
Göğüsleri benek benek.

İLLET

Yoksulluk
En acı, en amansız hastalık...
Kızkardeşi Çaresizlikle
El ele verir de yerden yere vurur,
Yatalak yapar nice insanları.

KENTİ KENT YAPAN

Ne güzel damlı evlerdir,
Ne taştan örülmüş surlar,
Ne kanallar, ne de rıhtım
Kenti kent yapan...
Kenti kent yapan,
Güçlü insanlardır.

./..

Taş değil, tahta değil,
Taşçı değil, marangoz değil,
Kılıç kuşanan, mızrak atan
Yiğitlerdir
Kenti kent yapan.

YIKIM

Kötü kadın,
Senin yüzünden
Çekmediğim sıkıntı
Uğramadığım felaket
Kalmadı, kötü kadın.
Yıkıldı evim barkım,
Utanç içinde ölüyorum,
Bütün varlığım bitkin,
Korkuyla debelenen
Bir geyiğin yüreği
Gibi beynimi sarsıyor
Çılgınlık
Deli,
Yıkık.

ZÜĞÜRT

Aristodemos yalan söylemiyordu,
Günün birinde Sparta'da
Şunu söylediğinde:
"İnsanı insan yapan paradır;
Cebi delik insan,
Ne iyidir, ne de onurlu."

SALKIMIN BÖYLESİ

Vakit çok geç. Bağbozumu.
Asmalardan bol bol üzüm
Toplayacağız sanmıştık.
Gel gör ki salkımlar cılız kaldı.
Bağ sahipleri, olmamış
Salkımları toplayıp götürdü.
Şimdi elimizde sayısız salkım var,
Hepsi de koruk, hepsi de ekşi.

ZORBA ÇAĞI

Kentimizin başındaki zorba
Atıp tutuyor, şamatası bitmiyor.
Sizler susuyorsunuz
Cenaze töreninde ölüden ürken
Acemi rahipler gibi.
Dinleyin beni. Lesboslu vatandaşlar,
Kalkın, dumanı tütmeye başlayan
Kütükleri söndürün hemen,
Yoksa alevleri yükselecek de
Hepinizi yutacak yaman bir yangın!

İKTİDAR HIRSI

İktidar hırsından öyle gözü dönmüş ki
Bizim zorbanın, yıkacak memleketi.
Baksanıza, yer sarsılmaya başladı bile.

İÇ SAVAŞ

İonia'da iç savaş patlak vermiş.
Kan ağlıyor yüreğim:
Yanıyor tarihe şan veren ülke.

ZAFER

Zorbalığı, amansız baskıyı
Asla reva görmedim ülkeme,
Tertemiz adımın üstüne
Gübre yığmadım.
Alnım açık, yüzüm ak.
Doğrusu, zorbalığa yanaşmayarak
Çok daha büyük zaferler kazandım
Halkın gözünde gönlünde.

KANUN

Sizce doğru da olsa, yanlış da,
Ülkenin her kanununa
Saygı göstermelisiniz.

KUTSAL US

Sonsuz tanrıların aklını
Göremez insan.

AŞK FIRTINASI

Dağlardan koskoca ağaçları
Söküp atan kasırga gibi,
Aşk paramparça etti kalbimi.

YANDIM

Aşk Tanrısı,
Yaktın beni.

ÇOCUK YÜREĞİ

İçimizde kin yok, kötülük yok,
Çocuk yüreğidir benim yüreğim.

BEKLENEN

Girit'ten çıkarsan, gel,
Bizim tapınağa uğra.
N'olur gel, hatırım için.
Az bulunur böyle kutsal yer,
Böyle güzel elma ağaçları.
Üstünde kurban kestiğimiz
Taş çelenklerle süslü,
Tütsüyle büyülü.

İçeri girdin mi, işleme gibi
İç içe girmiş su yolları
Göreceksin, koskoca güllerin
Gölgeleriyle loş.

Uykuyu sezeceksin havada;
Rüzgâr ve yapraklar büyülü,
İçeri girdin mi, atlarına
En güzel otlağı bulacaksın.
Aylardan Mayıs, çimenlerde
Çiçekler dolgun ve cömert.
Dost gökler soluk soluğa...

İçeri girdin mi, Kıbrıslı güzel,
Eşsiz endamını göster de,
İçki dök bize kendi elinle.
Sevinç kat altın kupalarımıza,
Benzeri olmayan zarafetinle
Dök sendeki cennet şerbetini.

HOŞBEŞ

Kıbrıslı güzel
Rüyada konuşuyorduk.

ŞAFAK

Gelin, sevgili kızlar,
Türkü söylemeyelim artık,
Birazdan şafak sökecek.

KATMERLİ GECE

İnan bana, bütün gece dua ettim
Gecemiz katmerli olsun diye.

GEÇMİŞ GÜNLERİN ARDINDAN

Ölseydim de bu günleri görmeseydim!

O da ayrılırken ağladı gerçi,
"Ah, Sappho," dedi. "Bir kâbus bu.
Yemin ederim, isteksiz gidiyorum."

Ben dedim ki: "Git, mutlu ol.
Ama hiç unutma beni. Bilirsin
Seni nasıl sevdiğimi, sana taptığımı.

İstersen hatırlatayım
Birlikte geçirdiğimiz eşsiz günleri,
Paylaştığımız yaşantıları...

Menekşelerden güllerden çelenkler
Yapardın da benim yanımda
Boynuna geçirir, kollarına takardın.

Üstüne başına sürdüğün kâfurunun
Ecelere yaraşan baharların kokusuyla
Dolar taşardı hava.

Yumuşacık yataklarda, canın çekince,
İncecik kızlar,
Doyum olmaz zevkler verirdi sana.

Paylaşmadığımız raks yoktu.
Yoktu birlikte
Girmediğimiz tapınak.

Ses yoktu
Paylaşmadığımız,
Koru yoktu.

PERİŞAN

Anacığım, kumaş dokuyamayacağım,
Kıbrıslı güzel, yıktı beni,
Gencecik bir adamla
Kaçıp gitti de paramparça etti beni.

SEVENİN ÇİLESİ

Benim gözümde bir tanrıdır o,
Oturmuş bakıyor gözlerimin içine,
Ne fısıldasam duyar canevinde
Gülüşünün yankıları
Depreştiriyor yüreğimi
Kaburgalarımın orta yerinde.
Şimdi bakıyorum da sana
Sesim bomboş, susuyorum.

Dilim şerha şerha,
Alevler fışkırıyor derimin altından

Aydınlığa karşı gözlerim ölü
Kulaklarım uğulduyor; kan ter içinde
Titriyorum, saman gibi sarardım.
Aklımı yitirmiş gibiyim
Ölüme doğru ilerlerken.

GÜVERCİNLER

Güvercinlerin yürekleri üşüdü de
Yana düştü kanatları.

MÜJDE

O güzelim sesinle, bülbül,
Baharın müjdesi sensin.

BIRAKILMAK

Yarı acı, yarı tatlı aşk,
Vazgeçmediğim, yenemediğim aşk,
Elimi ayağımı kesiyor da
Titriyorum.
Ama, sen, Atis, iğreniyorsun benden;
Beni bırakıp gidiyorsun
Andromeda uğruna.

ALTIN

Altın, Tanrı evladıdır.
Güveler, solucanlar
Yiyemez onu.

Altın, en güçlü
İnsanın yüreğini bile
Pençesinde ezer.

KUŞ TÜYÜ

Sen gelince
Yaptığım yumuşacık yatakta,
Kuş tüyü yastıklar üstünde
Yatacaksın.

CEZA

Öyle yaman bir ceza verildi ki
Kutsal tanrıların bile
Gözleri yaşardı.

AYDINLIK

Sümbül gibi,
Gözlerimi kör eden
Bir aydınlık var.

YAS YARAŞMAZ

– Sappho'nun ölürken kızına söylediği şiir

Bize yas yaraşmaz.
Şiirin canevine
Yas girmesi
Doğru olmaz.

GERÇEK ZENGİN

İlham perileri bana
Altın değil de
Gerçek zenginliği verdiler:
Ölünce unutulmayacağım.

ÖLÜM ÜLKESİ

Tanrının bütün ülkeleri içinde
Bir tek Ölüm Ülkesi
Tatlı umutlara yer vermez.

ANILMAK

Şunu iyi bil, bizi
Ananlar olacaktır.

Unutulmak bizim için
Bir kâbus gibi.

Ama, değerli kişilerin
Zevki hep kurtaracak bizi.

AYRILIŞ

Dedim ki canımın içi kızlara:
"Yaşlanınca nasıl hatırlayacaksınız
Gençliğimizdeki görkemli yaşantıları!

Güzel, tertemiz günler yaşadık.
Şimdi ayrılıyorsunuz kentimizden,
Yüreğimde bıçak gibi bir sızı başlıyor."

YAS

Ölüyor sevgilimiz Adonis.
Ne yapsak?
Dövünelim, kızlar,
Üstümüzü başımızı yırtalım.

ESİRGENEN AŞK

Arzu kuruttu beni,
Susadım o kıza.

Mimnermos (M.Ö. 6'ncı yüzyıl)

DÜŞENİN DOSTU

İnsan ikbalden düşmeye görsün,
Hiç kimse onur vermez ona,
Hiç kimse sevgi göstermez.
Kendi çocukları bile elini öpmez.

ÖVEN DE, SÖVEN DE

Kendi gönlünde huzur olsun, yeter.
Yüksünme vatandaşlar
Şöyle böyle diyorlar diye.
Biri kötü şeyler söylese senin hakkında,
Bir başkası övecektir seni.

GENÇ KALMAYA BAK

Genç kalmaya bak, sevgili ruhum.
Yakında başkaları genç olacak,
Ben ölüp toprak olacağım.

Stesikhoros (M.Ö. 630-555)

TÜRKÜ ÇAĞI

Unut Savaşı.
Türkü çağı bu.
Al Anadolu kavalını,
Sarışın Tanrıçalarımızın
Ezgilerini çal.

Kıyameti koparıyor
Geveze kırlangıçlar.
Bahar geldi artık.

DOĞRUSU

Stesikhoros, daha önce Helena'ya iftira ettiği için, kör olmuş. Bu şiirle sözünü geri alınca gözleri açılmış.

Helena,
Sözümü geri alıyorum,
Abuk sabuk konuştum,
Yeni baştan anlatayım:

Hikâye doğru değil.
Gemilerle sefere çıkmadın.
Hiç ayak basmadın Truva kentine.

İbikos (M.Ö. 6'ncı yüzyıl)

SPARTALI KIZLAR

Kıçları yarı çıplak
Spartalı kızlar
Erkek delisidir.

BAHAR VE AŞK

Bahar mevsimi bu.
Ayva da, nar da
Tomurcuklanıp olgunlaşıyor
Kızların kutsal bahçesinde.
Irmaklar gürül gürül,
Asma yapraklarının gölgesinde
Morarıyor dolgun üzümler.

Benim uğruma, Aşk Tanrısı
Kış uykusuna varmıyor.
Kara yel gibi kopup geliyor da
Trakya'dan,
Yakıcı yıldırımlarla,
Kara sevda
Sarsıyor, allak bullak ediyor gönlümü.

ŞAFAKTA

Uykumuza son veren şafak
Uyandırır
Çılgınca öten bülbülü de.

Hipponaks (M.Ö. 6'ncı yüzyıl)

PİNTİ

Kör tanrı Servet,
Bir kere bile evime gelip de
"Al sana otuz akçe," demedi.
Eli amma da sıkı.

YUMRUK

Tutun postumu bir dakka,
Bupalos'un gözüne iki tane patlatayım.
Sağım da kuvvetlidir, solum da;
Vurduğumu yere yıkarım.

Anakreon (M.Ö. 572-490?)

BU KIZ BAŞKA KIZ

Aşk Tanrısı, bir ateş parçası
Koyuyor elime, altın kâküllü,
Ayağında güzelim papuçlar,
"İşte," diyor, "gönlüne göre bir kız."

İyi ama, bu kız başka kız,
Lesboslu. Anlarsınız ya.
Kır saçlarıma bakıp burun kıvırıyor,
Gözlerini süzüyor kadınlara bakarak.

SARHOŞ

Tanrım! Zar zor tırmanıyorum kayaya
Kopuk kopuk dalgaların içine atlıyorum,
Aşk yüzünden ölesiye sarhoşum.

SEVİYOR SEVMİYOR

Seviyorum ama, sevmiyorum.
Deliyim ama, deli değilim.

DİZGİNLER

Cenk arabasını süren delikanlı,
Kız gibi güzel oğlan,
Hiç bakmıyorsun bana doğru,
Bilmiyor musun ki
Gönlümün dizginleri senin elinde.

KAHRAMAN

Burada Timokritos yatıyor.
Asker: Savaş Kahramanı.
Savaş Tanrısı, yiğidi değil,
Korkağı esirger.

BİR AYAĞIM ÇUKURDA

Saçlarıma ak düştü,
Bir tutam saçım var zaten.
Yüzümde gençlikten eser yok;
Dişlerim düşüyor birer birer.
Kaç yılı kaldı şu tatlı ömrün.

Korkudan tir tir titriyorum.
Ölümün ışıksız uçurumu korkunç...
Yeraltındaki ülkeye iniş, ürpertiyor.
Cehenneme tek bir kere bakılır ancak.
Bu gidişin dönüşü yok.

DAMAT BEY

Sabahleyin nikâh kıyıldı da
Birbirlerine vardılar,
Ama zifaf gecesinde
Damat geline varamadı bir türlü.

Ksenophanes (M.Ö. 565-473)

TANRILARIN DAMGASI

Homeros ile Hesiodos, tanrılara
Damgasını vurdular insanlardaki
Bütün aşağılıkların:
Hırsızlık, zina, yalan dolan.

TANRILAR BİZE BENZER

İnsan kendi eliyle yarattı tanrılarını;
Kendi bedenini, sesini, giysilerini
Verdi onlara.

Beygirin, aslanın, koca öküzün
Eli resme, heykele yatkın olsa,
At, tanrısını at biçiminde yapar,
Aslan, kendi biçiminde...
Öküzün tanrısı öküz biçiminde olur.

Habeşler diyor ki bizim tanrıların
Burunları basıktır, derileri kara.
Trakyalılar diyor ki bizim tanrıların
Saçı kırmızı, gözleri ela.

Timokreon (M.Ö. 5'inci yüzyıl)

KÖTÜ PARA

Kör olası para,
Ovalardan denizlerden,
En uzak kıtalardan

./..

Sürgün edilsen de
Ölüm Irmağının kıyısına yerleşsen,
Kara Tartaros'un işkenceleriyle kıvransan.
İnsanlarda ne kadar kötülük varsa
Hepsinin başı paradır.

Simonides (M.Ö. 556-468/7)

TAM YAŞAMAK

İlerde uzun süre cansız yatacağız ya,
Şimdi yarım yamalak yaşamayalım bari.

ADALET BU MU?

Akarsuyun yanı başında
Baskın yaptılar bize,
Euripos'un orda
Mezarlarımız kazıldı
Millet hesabına.

İşte adalet.
Savaşın gaddar bulutları
Dikildi de karşımıza,
Güzelim gençlik yıllarımızı
Kurban ettik.

ERDEM

Erdem, yükseklerde
Sarp kayalar üstünde yaşar.
El değmemiş, çevik peri kızları
Korur o kayaları
Tırmanmak öyle zordur ki.
Ama, insan kan ter içinde
Tâ tepeye kadar tırmandıkça
Göremez erdem denen güzeli.

KOCAKENT

Kocakent, en iyi öğretmendir.

SIHHAT

En parlak akıl bile
Güldüremez adamın yüzünü
Mübarek sıhhat elden gidince.

YOKSULUN MEZARI

Efendi, önünde durduğun mezar
Ulu bir Lydia Kralının filan değil.
Ben fukara adamım;
Mezarım kocaman olacak değil ya,
Bu bile büyüktür bana...

YAS TUTMAK

Hey gidi insanlar!
Çocuk musunuz, budala mı?
Ölenlere yas tutarsınız da
Gençliğin solup giden
Çiçeğine yas tutmazsınız.

YOKSULUN ÖLÜMÜ

Ölüm bir kurtuluştur,
Dostum Kirnos,
Yoksullar için.
Lanetli yoksulluğun
Acısını çekmektense yıllarca.

AYAK TAKIMI

Eskiden de bilirdim ya,
Şimdi çok daha iyi biliyorum:
Ayak takımından minnet bekleme.

DOĞMUŞSUN BİR KERE

En iyisi, hiç doğmamak,
Hiç görmemek güneşin
Keskin ışıklarını.
Ama, doğmuşsa insan
Çabucak geçmeli

./..

Cehennem kapısından,
Yatmalı toprağın
Koca kalkanı altında.

İYİLİK

İyiyi bozmak çok daha kolaydır
Kötüyü düzeltmekten.
Bana iyilik dersi vermeye kalkma.
Bu yaşta hiçbir şey öğrenemem ki.

Apollodoros (M.Ö. 6'ncı yüzyıl)

KİM O?

Bahçemin kapısının önüne
Gecenin bu zifirî saatinde
Gelen kim?

Pindaros (M.Ö. 518-438)

TANRININ GÜCÜ

Gecenin derin karanlıklarından
Göz kamaştırıcı ışıltılarla dolu
Bir aydınlık yaratıvermek
Tanrının elindedir,
Apak gündüzün ışıklarını
Kara bulutların karanlığına
Bürüyüp boğmak da.

CENNET BAHÇELERİNDE YAŞAM

Onların üstünden güneş eksik olmaz
Biz en karanlık gecelerde yürürken.
Öbek öbek güller vardır, kıpkırmızı güller
Altın meyveler sarkan kutsal ağaçlar
Vardır kentlerinin çevresindeki ovalarda.
Kimi ata biner, kimi güreşir,
Kimi masa oyunu oynar, kimi çenk çalar.
Yanı başlarında açar pürüzsüz sevincin
Çiçeği, toprağın üstünde gezinirken
Güzelim kokular, tanrıların alev alev
Yanan kurban taşlarından süzülüp gelen tütsüler.

Tâ ötelerinde kara gecenin yorgun ırmakları
Uçsuz bucaksız bir karanlığı kusar.

AĞIT

Yıldızlar da ırmaklar da
Dalgalar da geri çağırır seni.

ZAFER TÜRKÜLERİ

İnsanın rüzgârlara canevinden
Özlem duyduğu günler vardır.
Eşref saati vardır göklerden
Boşanacak yağmurların,
Bulutların kızları olan damlaların.
Alnının teriyle zafer kazanırsa insan
Tatlı türküler anlatır ününü ele güne.
Türkülerdir büyük zaferlerin anıtı.

BARIŞ

Ancak barış
Refaha kavuşturur insanları
Baldan tatlı türkülerden demetlere.

Ancak barış
Tanrılara sunar
Som kurban taşları üstünde
Sapsarı alevlerle pişen
Sığır butları, semiz koyunlar.

Ancak barış
Gençlere armağan eder
Güreş sevgisi, kaval, raks.

Çelik kaplı kalkanın içinde
Kara örümcek ağını örer.
Sipsivri mızrakla keskin kılıç
Pas tutar gitgide.
Savaş boruları ötmez olur, ölür.
Tan ağarırken gözümüzden akan bal
Kurumuyor artık.

Sokaklarda şenlik şölen,
Vur patlasın çal oynasın,
Gül gülebildiğin kadar.
Çocukların o güzelim türküleri
Alevler gibi yükselir
Işıltılı göklere.

Praksilla (M.Ö. 5'inci yüzyıl)

GÜZELLİKLER

Ardımda bıraktığım en güzel şey, gün ışığı;
Sonra pırıltılı yıldızlar, ayın yüzü;
Sonra da hıyarlar, elmalar, armutlar.

GÖRÜNTÜ

Benimle alay edercesine
Yüzünü gösteriyorsun pencerede:
Bakire yüzü bu...
Ama belden aşağısı,
Tam bir kadın.

ÖDLEK

Saklandığı yerden kolayca vurur ödlek,
İyi saklanmışsa herhangi bir yerden.
Uyarmak isterim seni, dostum:
Dikkat et o zehirli iğneye.
Her taşın altında bir akrep gizli.

Parrhasios (M.Ö. 5'inci yüzyıl)

SANATTA MÜKEMMELE VARIŞ

Duyduk duymadık demeyin
Ellerim erişti sanatın son sınırına.
Şu ölümlü dünyada pürüzsüz şey yoktur,
Ama ben başardım bunu.
Artık kimse aşamaz benim başarımı.

Hippon (M.Ö. 5'inci yüzyıl)

TANRIYI İNKÂR EDEN DÜŞÜNÜRÜN MEZAR TAŞI

Hippon burada yatıyor.
Öldüğünde, onu kader
Sonsuz tanrılarla eşit yaptı.

Platon (M.Ö. 429-347)

AŞK ŞİİRİ

Yavrum, Yıldızım, yıldızları seyrediyorsun.
Uzay olsam da binlerce gözle seyretsem seni.

ELMA

Önüne koyuyorum bu elmayı.
Al eline – Tertemiz seviyorsan beni,
Kız oğlan kız kalmaktan vazgeç.

Ama, sevmiyorsan beni,
Sakla bu elmayı – düşün
Güzelliği ne kadar sürer.

ZAMAN

Zamandır her şeyi sürükleyip getiren.
Gelip giden yıllar değiştirir
Adları, biçimleri, doğayı –
Kaderi bile.

SAPPHO

Dokuz İlham Perisi vardır derler ya.
Baştan saymalı.
Onuncu İlham Perisi, Lesboslu Sappho'dur.

ÖLÜMÜN EŞİTLİĞİ

Ben bir tayfanın mezarıyım,
Yanı başımda bir çiftçi gömülü.
Cehennem birdir
Yeraltında da, denizin dibinde de.

ELMA

Seni seven birinin attığı bir elmayım ben.
Ver kendini ona, sevgili Xantippe:
Sen de çürüyorsun, ben de.

BİR AYNA ADIYORUM

Lais demişler bana.
Kahkaha attım mı
Titrerdi ülke baştan başa.
Her gün kapımda bekleşirdi
Yakışıklı gençler.

Aşk Tanrısına adıyorum aynamı:

Şimdiki gibi görmeyeceğim
Kendimi bir daha;
Eskiden olduğum gibi
Göremiyorum kendimi artık.

Timokles (M.Ö. 4'üncü yüzyıl)

GENÇLİK

Hatırlar mısın? Bir atasözü
Söylemiştim sana bir gün:
"Hiçbir şey, gençlik kadar
Güzel değildir. Hiçbir şey
Gençlik kadar çabuk geçmez.
En hızlı kuş bile tutamaz onu."
İşte bak, senin çiçeklerinin
Yaprakları şimdi dökülmüş yerlere.

Leonidas (M.Ö. 3'üncü yüzyılın başı)

GÜR SU

Yolcu, içme bu gölcükteki
Ilık sudan.
Dağdan inen akarsu
Çamur getiriyor buraya,
Koyunlar da caba.

Şu tepeye tırman,
Otlanan inekler göreceksin,
Sığırtmacın yaslandığı ağacın orda,
Bir kaynak var, kayalardan fışkıran
Gür suyu kuzeydeki karlardan soğuktur.

Diphilus (M.Ö. 340-289)

ARGOSLU KİMDİR?

Argos, atlar ülkesi derler ama,
Argosluların her biri kurt.

Anite (M.Ö. 3'üncü yüzyıl)

BİR KÖLENİN MEZARINDAKİ YAZIT

Manes, sağlığında herhangi bir köleydi.
Ölümünde Dara bile boy ölçüşemez onunla.

Kallimakos (M.Ö. 310-240)

ÜSTÜN

İğreniyorum yazdığınız pespaye hikâyelerden,
Herkesin geçtiği yollara tenezzül etmem,
Pohpohçuların köküne kibrit suyu,
Meydan çeşmelerinden su içmem asla.
Kısacası, nefret ederim ayağa düşmüş her şeyden.

ŞİİRİN ÖMRÜ

Öldüğünü söylediler de,
Herakleitos, oturdum ağladım.
Gün batıncaya kadar konuşmuştuk
Kaç kere.

./..

Halikarnaslı dostum,
Seni de yuttu kara toprak,
Ama şiirlerin ölmedi, ölmeyecek.
Her şeyi yerle bir eden
Ölüm ülkesi hiçbir vakit
El süremeyecek onlara.

Theokritos (Öl.: M.Ö. 259?)

KAÇSANA

Yere, yumuşak yaprakların üstüne
Yan gelip yatmışsın, Daphnis,
Dinleniyorsun keyifli keyifli.
Ama avcılar tuzak kurdu sana:
Pan yürüyor senin ayak izlerinden,
Alnını sarmaşık yapraklarıyla
Süsleyen Priapos yaklaşıyor.
Birazdan baskın yapacaklar
Boylu boyunca yattığın mağaraya.
Çabuk ol! Uyan artık! Koş, kurtul!

Asklepiades (M.Ö. 3'üncü yüzyıl)

SONUMUZ TOPRAK

Sana el sürmeme izin vermiyorsun.
Neden? Kız oğlan kız kalmak için mi?
Neye yarar, canımın içi?
Yerin dibinde sevişmek yok ki.
Yaşayanlar içindir dünya nimetleri.
Bir kere ölüm ırmağını aştık mı,
Toprağın altında yatacağız
Toprak olarak, koyun koyuna.

KARA SEVDA

Allak bullak ediyor beni
Didime'nin güzelliği.
Eriyorum bitiyorum Didime diye.
Karaymış. Karaysa kara.
Kömür kara değil mi sanki?
Kömür tutuşmaya görsün,
Güller gibi ışıldar.

UMURSAMA

Hermion'la oynaşıyorduk.
Kız, dünden hazır.
Bir de baktım, çiçekli
İç gömleğinde bir yaldız işleme:
"Sev beni, öp beni,
Senden öncekileri umursama."

MEZARA MI GÖTÜRECEKSİN?

Mezara mı götüreceksin?
Cehenneme vardığında
Seni sevecek tek adam
Bulamayacaksın, kızım.
Sevişmek, yaşayanlara vergi.
Ölü bakireler de
Bizler gibi toprak olur kalır.

EN TATLISI

Yazın, susuzluğu karla gidermek hoştur;
Denizcilere öyle tatlı gelir ki
Boradan sonra çıkan bahar meltemi.
Ama en tatlısı, Aşk Tanrısına
Tek çarşafa sarılarak tapınan
İki sevgilidir.

İÇ BADE

Çek kafayı, oğlum.
Böyle oturup ağlamak olur mu?
Aşkın eline düşen
Tek genç sen değilsin ya.
Aşkın okları kimleri kimleri
Delik deşik ediyor.
Kendini küçük düşürüyorsun.
Ucunda ölüm yok ya.
Çek kafayı.
İç içebildiğin kadar.
Boşuna harcama vaktini.
Akşama çıkacağımız belli değil.
İç, oğlum, bol bol, uzun uzun.
Uyumaya çok vaktin olacak ilerde.

SAÇLARIMA AK DÜŞTÜ

Ecel on yılımızı kopartıp aldı
Seninle tanıştığımızdan bu yana,
Sevgili Xantippe. Daha önce otuz yıl
Yitirmiştik. Bak, saçlarıma ak düştü,
İhtiyarlığın eline düşeceğim yakında.

Ama ölesiye seviyorum hâlâ
Senin sesini, senin türkülerini;
Dans ediyoruz, sürtüşüyor kalçalarımız.
Hora tepiyor yüreğimde alevli bir açlık.

Uzun lafın kısası, Xantippe,
Ölüp bitiyorum senin için.

KAÇIN KURASI

Çarito altmışını aşkındır,
Ama saçları balta girmemiş orman gibi hâlâ;
Dimdik, mermer göğüslerini askı maskı tutmuyor,
Uçları kalkık.
Buruşmamış etlerinin tadına doyum olmaz,
Binlercedir endamının büyüsü.

Sevişmek hoşunuza gidiyor mu,
Ateşli arzulardan korkunuz yok mu,
Tadını çıkarın Çarito'nun,
Aldırış etmeyin yaşına başına.

MERHABALAR

Merhaba. Merhaba. Adın nedir senin?
Senin adın ne? Amma da meraklısın.
Sen de öyle. Dostun var mı?
Benden hoşlanan herkes, dostumdur.
Akşam yemeğini beraber yiyelim mi?
İstersen. Kaç para istiyorsun?
Peşin ödemesen de olur. Tuhaf.
Yatıp kalkalım da ona göre ödersin.
Tamam. Nerde oturuyorsun?
Nereye geleyim? Az bakalım.
Kaçta gelirsin? Sen ne zaman istersen.
Hadi, şimdi gidelim. Olur.
Sen önden yürü.

SEVİŞMEK KAT KAT GÜZEL

Gece yarısı, usulca çıktım
Kocamın yatağından,
Sana geldim.
Yağmurda sırılsıklam ıslandım.
Şimdi karşılıklı oturup
Çene mi çalacağız yani?
İş tutmayacak mıyız?
Kumrular gibi ötüşmeyecek miyiz?
Çılgınca sevişmeyecek miyiz?
Böyle donuk mu durmalı sevgililer?

Saydalı Antipatros (M.Ö. 2'nci yüzyıl)

GEÇMİŞ OLA

Geçmiş ola, Orfeus, artık büyülemek yok,
Peşine takmak yok meşeleri, kayaları,
Çobansız dolaşıp duran yaban hayvanlarını.

Geçmiş ola, ninnilerle susturamazsın artık
Uluyan rüzgârları, çılgınca yağan doluyu,
Debelenen karları, kükreyen denizi.

Öldün artık. İlham Perileri ağlayıp durdular.
Anan Kaliop'un gözleri mosmor oldu ağlamaktan.
Bizler niçin yas tutarız ölen oğullarımıza?

Tanrıların bile gücü yetmiyor
Kendi evlatlarını Ecelin elinden kurtarmaya.

SAYDALI KIZLAR

Likainis'in kıçı yere yakın,
Aşk tanrısının yüz karası.
Açlıktan içi geçmiş bir yılan
Gibi etsiz, cansız, biçimsiz.
Likainis'in yatağından korkup kaçar
Zilzurna sarhoş, iğrenç çoban bile:
Allahını seven tutmasın.
Böyle olur çelebi Saydalı kızlar!

KORİNTOS AĞITI

Dillere destan güzelliğin nerde şimdi,
Dorların kenti Korintos?
Nerde başının tacı olan kuleler?
Çağların armağanı hazinelerin nerde?
Ya ölümsüz tanrıların tapınakları?
Hani şanlı sarayların, koca konakların?
Sisyphos soyundan gelme kadınların nerde?
Şen şakrak halkını kodunsa bul.

Hey gidi bahtı kara kent, izin bile kalmadı.
Seni yıkıp yuttu amansız savaş.
Kala kala deniz perileri kaldı geride,
Deniz kuşları gibi, bir onlar
İki göz iki çeşme yas tutuyorlar sana.

Meleagros (M.Ö. 140-70)

GÜZELLEME

Doldur kadehi, bağır bağırabildiğin kadar:
Heliodora!
Şarabı dinlendir o tatlı isimle.
Dünkü üründen yapılmış olsa da ne çıkar?

Onun kokusuna bürünmüştür yaprak taç,
Hiç durmadan onu hatırlatıyor bana.
Bak, nasıl ağlayıp duruyor Aşk Gülü,
Çünkü biliyor sevgilim kucağımda değil,
Başka yerde.

YAŞAMIM

Tir adası büyüttü beni;
Doğum yerim Atik,
Suriye'de Gadara'dan,
Okrates ailesindenim.

Adım Meleagros,
İlham Perilerinin dostuyum.
Menippos'un nüktelerine
Gönül vermişimdir herkesten çok.
Suriyeliyim ama,
benim Yabancı dostum,
Dünya tek bir ülkedir hepimize,
Bütün insanlar doğmuştur
Hep aynı kargaşalıktan.

Artık yaşlandım,
Ölüp gitmeden yazdım bu şiiri,
Hatırladım ki ihtiyarlar
Ölümle paylaşırlarmış evlerini.

Sen benim gibi bir bunağa
İyi dileklerini söylüyorsun;
Dilerim, sen de benim kadar
Yaşa, gevezenin biri ol.

KALP SEVGİ

Söyleyin sevgilime:
Kalp para gibiymiş öpücükleri,
Zaman aşındırdı da,
Bakır çıktı her birinin altından.

SABAH YILDIZI

Ey Sabah Yıldızı, seni gidi Aşk Düşmanı!
Nasıl da dünyanın çevresinde
Dolaşıyorsun bu gece usul usul?
Bu gece başka birisi yatıyor
Sevgilimin koynunda!
Ama incecik sevgilim benim koynumdayken
Gelirdin yel yepelek yelken kürek,
Üstümüzde ışıldardın, ey Yıldız!

Yitirdiklerimize gülen aydınlığın
Sarıp sarmalardı bizi.

Hey gidi Sabah Yıldızı,
Seni gidi Aşk Düşmanı!

DUA

Bütün Tanrıların anası, Sevgili Gece,
Dinle duamı.
Tek bir duam var, kutsal ve uğurlu Gece:
Başka biri varsa sevgilimin koynunda,
Bir başkasıyla kucaklaşıyorsa,
Başka biri okşuyorsa onu
Heliodora, Heliodora,
Uykunun tatlı umutsuzluğu –

Öyleyse sönsün ışık!
Uykulu gözleri kapansın!

Uyuyakalsın sevgilimin kolları arasında,
İkinci Endymion gibi uyusun, uyanmasın.

SİVRİSİNEKLER

Boğuk seslerle ötüşen Sivrisinekler,
Varlığımızın yüzkarası olan sürü,
İğrenç canavarlar,
Gecenin çıtırdayan yolcuları,
Yalvarırım, bırakın, uyusun sevgilim.
İlle de birisinin üstüne konmak
Zorundaysanız gelin beni ısırın.

Dua kaç para eder! Sevgilimin eti
Öyle tatlı ki büyüleyip üstüne çekiyor
Bu azgın, yüreksiz, duygusuz canavarları.

Dinleyin beni, iblisler, uyardım sizi:
Yeter bunca edepsizlik!
Yola gelmezseniz kıskanç ellerimin
Yaman bir sillesiyle ezerim sizi!

BEKÇİ

Ey Gece, uykusuz, kıvrana kıvrana
Heliodora'nın özlemiyle!
Zavallı gözler, sürüp giden şafakta
Kan ağlıyor.
O da yalnız mı acaba? Onu öptüğüm
Günlerin düşlerini görüyor mu?
Yeni bir aşka kapılmış olmasın?
Yeni bir oyuncak?
Engel ol, lamba!
Görme, gösterme!
Seni bekçi bırakmadım mı?

YALNIZ BENİM

Uyu, sevgili kız, uyu, mahmur çiçek:
Ah, Uyku Tanrısı olsam da,
Kanatsız, bir fısıltı gibi,
Gölgeli gözkapaklarının altına sinsem:
O zaman, Tanrının gözlerine peçe örten
Adam bile gelip giremez senin içine.
Sen yalnız benim olursun.

Markus Argentarius (M.Ö. 1'inci yüzyıl)

ÇİROZA ÖVGÜ

"Bak şu cılız Diokleia'ya.
Avurdu çökmüş bir Aşk tanrıçasıdır,
Ama tatlı mı tatlı."
"İyi. Üstüne abandım mı,
Memeleri aramıza girmeyecek demek,
Dosdoğru kalbine çullanacağım."

YANIK TANIK

Koynumda Antigone,
Memeleri göğsüme dayalı,
Dudaklarım emiyor onun tatlı dudaklarını –
Gerisini lambaya sorun.

BAL ARISI

Melissa*, bal arısı.
Öperken bal damlar dudaklarından;
Para istedi mi,
İğnesiyle sokar beni.

Bion (Milattan yüz yıl kadar önce)

TATLI UMUT

Ne mi yapacağım? Alıp başımı
Gideceğim şu uzak tepenin ötesine,
Kıyıya inip kumsalda oturacağım.
Duamı sunacağım Deniz Perisine
Tek başıma, sessiz sedasız.
Deniz Perisi kulak asmayacak.
Yine de, yaşlanıncaya kadar,
Bitkin canım çıkıncaya kadar
Tatlı umudumdan vazgeçmeyeceğim.

Ariston (M.Ö. 1'inci yüzyıl)

YOKSULUN FARESİ

Ekmek için geldinizse bizim eve,
Fareler, gidin başka delik bulun.
Ben yoksul adamım.
Ev demeye bin şahit ister bizim eve.
Gidin bir zenginin konağına,
Bol bol peynir kemirin,
Kuru üzüm yiyin,
Yemek artıklarıyla ziyafet çekin kendinize.

* Yunancada Melissa hem kadın adıdır, hem de bal arısı anlamına gelir.

Dişlerinizi keskinleştirmek istiyorsanız
Benim kitaplarımı kemirerek,
Yemeğinizin tadı tuzu olmaz.

Selanikli Antipatros (M.Ö. 1'inci yüzyıl)

BİR BAŞKA ÖLÜ

Ne deniz sahip çıkabilir
Cesedime, ne de toprak.
Bu ölü, bir başka ölü;
İkisi beni paylaşacak.
Denizlerin dibinde
Balıklar didikledi etimi;
Ama dalgalar bu soğuk kıyıya
Sürükledi iskeletimi.

Rufinus Domestikus (M.Ö. 50 yılı ile M.S. 50 yılı arasında yaşadığı tahmin edilmektedir)

MELİTE

Melite, gözlerin Hera'nın gözleri;
Ellerin, Atene'nin;
Afrodit'ten almışsın göğüslerini;
Ayaklarını ise Tetis'ten.

Mutludur sana bir kez bakan.
Sesini duyan üç kez mutlu.
Bir yarı tanrı olur
Senin dudaklarını öpen.
Kime gelin gidersen
Gerçek bir tanrıdır o adam.

PİŞMANLIK

Kadınlar çekici olsa sevişmeden sonra
Tıpkı önceki gibi, pişman olmaz, bıkmaz insan.
Ama, sevişme bittikten sonra
Sıkıcı, itici bir şey vardır bütün kadınlarda.

AŞK ATEŞİ

Ateşine at bizi, Aşk Tanrısı,
Birlikte yakamazsan ikimizi de,
Ya ateşi söndür büsbütün,
Ya da birimizi yakıp kül et.

DEREDE YIKANAN KIZ

Gümüş bilekli bir kız yıkanıyordu derede:
Avuç avuç su akıtıyordu
Süt dolu memelerinin
Altın elmalarından aşağı.

Adım attığında kalçaları kıvrım kıvrım,
Kıvrak, sular gibi kaygan.
Eğilip eliyle örttü o güzelim karnını,
Ama tam örtemedi
Tek bir elin örteceği kadar.

ÇAPKIN

Bitiyorum sana, sevgilim.
Tepeden tırnağa seviyorum seni:
Bir de şu bıçkın delikanlılara
Kaş göz etme merakın olmasa.

Parmenion (M.Ö. 50 yılı ile M.S. 50 yılı arasında yaşadığı tahmin edilmektedir)

AÇIK EKSİLTME

Zeus, Danae'yi altınlar yağdırarak aldı;
Ben seni tek bir altına alıyorum.
Benim gibisi de Zeus'tan fazla ödeyemez ya.

Nikarkos (M.S. 1'inci yüzyıl)

SAĞDUYU

İki sağır, mahkemelik olmuşlar.
Yargıç, ikisinden de sağırmış meğer.
Davacı demiş ki: "Bunun bana
Beş aylık kira borcu var."
Beriki, "Beni uyutmuyor bu adam,
Her gece kafam kazan oluyor," demiş.
Yargıç ikisini de dinlemiş ciddî ciddî;
"Bakın, evlatlarım," demiş. "Kavga etmeyin,"
"Ananızdır, Anaya bakmak
İkinizin de boynunun borcu."

DİNLE DE ÖL

Kuzgunun şarkısını dinleyen ölür;
Demophilos şarkı söylerse
Kuzgun kıvranır, ölür.

HEKİM

Dün Hekim Markus
Zeus'un heykeline bakmaya gitti.
Zeus bu;
Üstelik heykeli mermerden.
Bugün heykeli gömüyoruz.

HINK DEMEMİŞ

Ressam Fortunatus'un yirmi oğlu oldu,
Bir tanesi bile babasına benzemez.

SIR

Diodoros esniyor mu, osuruyor mu,
Hiç belli olmaz.
Çünkü yukardan da, aşağıdan da,
Nefesi hep aynıdır.

İYİSİ Mİ

Hanım çarşıya gitti,
Takma saç aldı,
Dudak boyası, balmumu,
Rastık, takma diş...

Bütün bunları alacağına,
Yeni bir yüz alsa daha iyi ederdi.

KOMŞUNUN ÇARMIHI

Diofon'u çarmıha geriyorlardı.
Bir de baktı başkasını
Daha yüksek bir çarmıha geriyorlar.
Hasedinden öldü.

PARA CANLISI

Pinti Kriton
Midesini yatıştırmak isterse
Nane koklamaz da
Bakır para koklar.

YUMRUKÇUNUN MEZAR TAŞI

Düşünceli boksör Apis'e bu heykeli
Biz minnettar hasımları diktik.
Apis
Yumruk atarken bile hiçbirimize
Acı vermemiştir.

KAHRAMAN BUNA DERLER

Yiğitler yiğidi Kalpurnius,
Sanat galerisine girdi bir gün,
Duvarda Truva Savaşı'nın resmi vardı,
Ona tosladı kafa üstü.

Gözleri döndü, bayıldı. Ayılırken
"Teslim oluyorum," diye bağırdı,
"Savaş Tanrısının sevdiği
Truvalı dostlar, teslim oluyorum!"

İyice ayılttık. "Nereden vuruldum?"
Diye sordu. Üstelik, duvara
Savaş tazminatı ödemeye kalkmaz mı?

KANAAT

Pinti Asklepiades, bir akşam,
Evinde bir fare gördü, selamladı:
"Sevgili fare, ne istersin benden?"
Fare tatlı tatlı gülümsedi:
"Sevgili konuksever dostum,
Sakın telaşlanma,
Bir şey yiyecek değilim,
Başımı sokacak bir delik arıyorum."

PİNTİ HERMON

Rüyasında para harcamış,
Uyanınca öyle öfkelenmiş ki
Kendini asmış.

ÜŞENMEK

Tembel Markus, rüyasında
Yarışa girdiğini görmüş.
O gün bugün uyumaz.

İmparator Trajan (M.S. 53-117)

GÜNEŞ SAATİ

Burnunu çevir güneşe,
Havaya aç
Koskoca ağzını,

Gelip geçenler
Öğrensin saati.

Amminaus (M.S. 2'nci yüzyıl)

TOPRAĞI BOL OLMASIN

Fazla toprak örtmesinler üstüne,
Hınzır Nearkos, örtmesinler ki
Aç köpekler daha kolay
Çekip çıkartsın seni.

Ammianus

ŞARKININ SONU

Hep şarapla sabahı ediyoruz,
Gelsin musiki, gelsin kitaplar.
Benek benek lekeli
Çarşafımız, yastığımız.
Biz kendi keyfimize bakarken
Kara bir adam çıkageliyor,
Kasıp kavuruyor kimimizi,
Kazana sokuyor kimimizi...
Sonra hepimizi hendeğe atıyor.

Aisopos (M.S. 4'üncü yüzyıl)

ÖLMEK Mİ, ÖLMEMEK Mİ

Elinden nasıl kurtulsam, Hayat,
Ölümden başka çıkar yol yok mu?
Sonu gelmiyor ki çektiklerimizin.
Katlanmak da zor, kaçmak da.
Evet, doğanın güzellikleri var:
Yeryüzü, deniz, yıldızlar, ay, güneş.
Ama, gerisi hep korku, hep acı
Bir gün talih gülecek bize,
O zaman da
Cehennemde cezamızı bekleyeceğiz.

SESSİZ SEDASIZ

Kaygı dolu şu hayat
Sessiz sedasız geçip gitsin,
Zamanın kendisi gibi sessiz
Kendi köşende yaşa,
Kendi köşende öl.

OLUP OLACAĞI

Hayatın olup olacağı bu.
Bana yeter de artar bile.
Ne kadar kafa yorsan
Ne ikinci bir hayat olacak,
Ne de şimdiki uzayacak.
İnsanın eti kemiği erir zamanla.
Şarapla kadın ancak bugün var,
Çiçeklerle kızlar ancak bugün.
Oldu olacak, tadını çıkaralım.
Yarına çıkar mıyız, kim bilir?

KÂBUS

Biz Yunanlılar
Kötü günlere kaldık.
Hayatı bir kâbus gibi
Görüyoruz artık.
Acaba öldük de
Yaşıyor gibi miyiz?
Yoksa yaşıyor muyuz
Hayat sona erdikten sonra?

TÖVBE

On bin kere tövbe ettim
Hiciv yazmayacağım diye.
Öyle ya, düşman ettim kendime
Bizim bütün eşekleri,
Ama senin suratını görünce
Eski illetim tutuyor yine,
Tövbemi bozuyorum.

EN KOYU KARANLIK

Çirkin karı alan adamın gözüne
Fener ışığı en koyu karanlık görünür.

EN GÜZEL MEVSİM

Kadın dediğin kocasını kemirir.
İki kez güzeldir kadın:
Biri zifaf döşeğinde,
Öteki ölüm döşeğinde.

KEŞİŞLER

Yalnız yaşıyorlarsa sayıları neden bu kadar yüksek?
Sayıları bu kadar yüksekse nasıl yalnız kalıyorlar?
Sizi gidi yalancı yalnızlar sürüsü!

Iulianus (M.S. 6'ncı yüzyıl)

ÖLÜ ARMAĞANI

Sevgili kocan Rodo, ışıltılı mermerden
Anıt dikiyor – senin ruhunu kurtarmak için.
Yoksullara paralar dağıtıyor.
Hepsi senin uğruna, eşsiz karısı uğruna,
Öyle ya, çarçabuk yuvarlanıp gittin de
Başıboş bıraktın onu.

MEZBAHA

Bakılıyoruz,
Yem yediriyorlar.
Hepsi ölüm için.
Domuz sürüsü gibi
Kesileceğiz.

ANAKREON'UN MEZAR TAŞI

Ömür boyu türküsünü söyledim,
Mezarda da haykıracağım bunu:
İçmeye bak. Nasıl olsa
Toprak örtüye bürüneceksin.

ANAKREON'UN CEVABI

– "Karnını şarapla doldurdun da
Çatlayıp öldün, Anakreon."

– "Ben içmenin tadını çıkardım.
Sen içmedin de ne oldun sanki.
İkimiz de yerin dibindeyiz."

ACI

Saçlarımın ağardığını söyleme bana,
Gözlerimin kan çanağı olduğunu söyleme.
Aşk demişler buna, gemi azıya almış.
En can alıcı yerime basıyor tekmeyi;
Ok atıyor canı sıkılmasın diye.
Açık saçık masallar anlatıyor bana;
Biliyor kasıklarımın erken kuruduğunu.
Biliyor boynum çöp gibi,
Biliyor mum gibi eriyorum.
Merhamete gelip bu cefadan vazgeçse
Renk gelecek yüzüme, kemiklerime et;
Bir gece içinde ak kalmayacak saçımda.

TATLI YALAN

Haklısın, Lais'in gülümseyişi
Pek tatlı,
Kırpışan göz kapaklarından aşağı
Süzülen gözyaşları daha tatlı.
Dün başını omzuma dayadı da
Öyle bir içini çekti ki.
Ben öpünce ağladı. Gözyaşları
Çiğ damlaları gibi dökülüyordu.
Islandı iç içe geçmiş dudaklarımız.
Niye ağladığını sorduğumda
Ne cevap verdi, biliyor musun?
"Beni bırakıp gideceksin diye
Korkuyorum da ondan.
Siz hepiniz yalancısınız."

NE ŞUNDADIR NE BUNDA

Memeleri avuçlarımda,
Dudaklarımız iç içe.
İncecik boynunu
Gözlerimle yutuyorum.
Aphrogeneia sere serpe
Bırakır kendini bana,
Ama bu bakire
İstediğimi yaptırmıyor,
Yatağına almıyor beni.

Belden yukarısını
Aşk Tanrısına veriyor da,
Belden aşağısını
El değmemiş Atena'ya
Teslim ediyor.
İkisi arasında ben
Pisi pisine perişanım.

SOHBET

Benim adım – Fark etmez.
Memleketim – Bahsetmemek daha iyi.
Soylu bir ailedenim – Sahi mi?
Ayak takımından olsan ne çıkar?
Çok zarif yaşadım – Kime ne?
Şimdi burada yan yana yatıyoruz.
Konuşan kim?
Konuştuğun kim?

KUDURMUŞTAN BETER

Derler ki kudurmuş tazının ısırdığı adam,
Suya baksa üstünde o azgın hayvanı görür.

Aşk Tanrısı kuduz mudur, nedir?
Keskin dişlerini etime geçirip kopartmış olmasın?
Ruhumu didik didik etti...

Hangi şarap bardağına baksam,
Hangi girdaba, hangi denize baksam
Seni görüyorum.

Agathias (M.S. 536-582)

TRUVA'NIN ÖLÜMÜ

Kentler kenti.
Mağrur surların nerde?
Nerde hazinelerle dolup taşan tapınakların?
Kurban taşları üstünde
Kesilen kutsal öküz başları nerde?
Billur kâseler, sırmalı cübbeler nerde?
Tanrıçanın güzel yüzü nerde?

Hepsi yıkıldı, gitti:
Hepsi Savaşın ve Çağın kurbanı.
Kara baht, yıktı mutlu kaderi...
Hınzır Hasedin zaferi bu.

Ama Truva'nın ulu adı,
Truva'nın haşmeti
Seyredecek bütün bunların ölümünü.

UÇUN, KUŞLAR

Uykusuzdum, tedirgindim bütün gece.
Tan ağarıyor artık:
Ötüşen kırlangıçları dinliyorum da
Yaşlar doluyor gözlerime.

Bakıyorum boşluğa, gözlerim kapalı.
Sevgilim, yüreğimden çıkıyor da
Karşımda beliriyor.

Sizi gidi kuşlar, sussanıza.
Yetmez mi bu kadar dedikodu?

Sanki ben mi kestim öteki kızın dilini?
Uçun karşı tepelere,
Konun kayalıklardaki hüthüt yuvalarına,
Orda ağlayın zavallının sevgilisine.

Bırakın beni, uyumak istiyorum,
Sevgilime sarılmak istiyorum düşümde.

GÖMÜ

Bu bir mezar, içinde ceset yok.
Bu bir ceset, dışında mezar yok.
Kendine gömülüdür bu ceset.

AŞKIN HESABI OLMAZ

– "Niye iç çekiyorsun boyuna?"
– "Âşık oldum da."
– "Oğlan mı, kız mı?"
– "Kız."
– "Güzel mi?"
– "Bence güzel."
– "Nerde tanıştın?"
– "Dün gece bir ziyafette."
– "Sana yüz verecek mi dersin?"
– "Elbette, dostum. Ama gizli tutacağım."
– "Yani evlenmek istemiyorsun."
– "Kızın tek kuruşu yokmuş, dostum."
– "Soruşturdun demek. Âşık maşık değilsin sen!
Yalan söylüyorsun! Kalp, aşk eline
düşerse hesap yapamaz ki."

Glikon

ANLAMSIZ YAŞAYIŞ

Her şey kahkaha, her şey toprak.
Her şey, hiçbir şey,
Çünkü her şeyin başı sonu
Anlamsızlık.

Kallikteros

NAMUS TAKASI

Evinde senin satın almadığın
Bir çuval un varsa
Sevgili karın
Zina tanrısının
Boynuzuna yapışmış demektir.

Ammonides

KAÇAN KAÇANA

Antipatra'yı çırılçıplak
Göster düşmanlara uzaktan,
Hepsi bucak bucak kaçar,
Ufukların ötesine gider.

Diophanes

AŞK TANRISININ HEYKELİ

Aşk dediğin, eşkıyanın biridir:
Gece dağ başında pusu kurar;
Gözü dönünce hiçbir şeyi görmez.
Sonunda bizi çırılçıplak bırakır.

Basos

YOSMANIN YATAĞI

Tek erkeğin yatağının kaçkını
Koynuna buyur ediyor kaç bıçkını.

ERKEK DEDİĞİN

Boşuna pohpohluyorsun beni;
Kırım kırım kırıtmandan da
Öyle canım sıkılıyor ki.
Tanrıya benzer tarafım yok;
Üstelik, sabırsız adamımdır.
Boğa biçimine de girecek
Değilim, kuğu biçimine de.
Boynuzlu Amphitryon gibi
Alaya alınmak istemem.

Soyun da yat yanıma, yoksa
Yatağına insan sevgili alan
Bir kız bulurum kendime.

SEVGİ BUNA DERLER

Pitias'ın yanında müşteri varsa
Basar giderim elbette,
Ama yalnız başına uyuyorsa
İçeri alın beni bir dakka.
Söyleyin ona, zilzurna geldim,
Hem de hırsızlar arasından geçerek.
Aşkım kılavuzluk etti bana
Sırf Pitias'a geleyim diye.

ÇOCUKLARA ACI

Diodoros'un konağında,
Küçücük bir çocuk,
Kafa üstü düştü merdivenden.
Boynu kırıldı da öldü.
Ölürken, çok sevdiği
Efendisini kendine doğru
Koşar görünce ansızın
O minik kollarını açtı.

N'olursun, toprak, ezme
Küçük köle çocuğun kemiklerini.
Merhamet et Koraks'a;
İki yaşında öldü.

GÖNLÜ GANİ

N'apalım yoksulsak.
Kafama kakmasan olmaz mı?
Sen şusun, sen busun,
Bunca yıl geçip gitti
Diye tartaklamasana.
Bu acı laflardan
Ne geçecek eline?
Yıka şu hamsileri,
Ben de şarabı dökeyim.
Çırılçıplak, zilzurna,
Bak, biz yatakta
Ne zenginiz.

BOĞULMUŞ DENİZCİ

Sorma, denizci, kimin mezarı olduğumu,
Ama daha şefkatli denizlerde gezmeye bak.

ÖLENLE ÖLÜNMEZ

Bu küçük taş, sevgili Sabinos,
Yüce aşkımızın tek anıtıdır.
Seni hep özlüyorum. Umarım,
Benim anımı yitirmemişsindir
Ölüm sularını içtiğinde
Yeni ölenlerle.

BAYKUŞ

Çığlıklar atan gece baykuşunu
Ülkemizden ötelere gönder,
Halkımızdan uzaklara.
O iğrenç kuşu yolla
Düşman donanmasının hızlı gemilerine.

UYANMAMAK

Saçların eşsiz güzel.
Körpe mi körpesin...
Yatıyorum kımıldamadan.
Okşuyorsun beni.
Öpüyorsun tatlı tatlı.
Senin uyanışını bir daha
Göremeyecek olsam
Gözlerim kapansın da
Bir daha hiç açılmasın isterdim.

YAŞLANAN ÂŞIKIN YALVARIŞI

Aşk Tanrısı, n'olursun,
Yaşlılığı birazcık daha
Uzak tut benden.

DOST

Elimizde olsa da yarsak
Herkesin yüreğini, kafasını
İçindekileri görsek...
Ve gerçek bir dostumuz
Bulunduğuna emin olsak.

TANRILAR ÖLDÜ

Haber ulaştırın hükümdara:
Görkemli saray yerle bir oldu;
Apollo girecek hücre bulamaz artık,
Ne kehanetin defne dalları kaldı,
Ne de fıkırdayan havuzlar, çeşmeler.
Hiç susmayan sular bile kurudu.

VİBİUS'UN MEZARI

Taptaze mezarını çiçekler bezesin,
Böğürtlenler, kayış kıranlar değil,
Menekşeler, sümbüller,
Sularla sevişen nergisler, Vibius,
Güller eksik olmasın toprağından.

ARINMAK

Sırf yüzünü yıkama,
Günahlarını da yıka, gitsin.

BAKİRENİN MEZAR TAŞI

Ben, sonsuz bakire oldum.
Tanrılar, evliliği değil,
Bunu reva gördüler bana.

SARDANAPAL'IN MEZAR TAŞI

Şölenlerin tadı damağımda,
Gülüp söyleşmelerin kârıyla
Sevişmelerin kıvancı yanıma kaldı.
Ama ardımda bıraktım
Malımı mülkümü.

ESİNTİ

Rüzgâr olsam –
Sen kıyıda yavaşça yürürken
Soyunursun da belki
Ben esince
Çıplak göğsüne basarsın beni.

NAMUS BÖYLE OLUR

Yatıyorum bu taşın altında,
Ünlüyümdür kadınlar arasında,
Apış aramı tek bir erkeğe açmışımdır.

YIKANIRKEN

Güzelim natır,
Ne diye ovuşturuyorsun öyle?
Daha tam soyunmuş değilim,
Ama şehvet başıma vuruyor.

HAYIRLI SABAHLAR

Ah! Ne var, ne oldu?
Sesini çıkarma. Kalk,
N'olursun, kocam
Gelmeden git, yoksa
İkimizin de hakkından
Gelir. Şafak söktü bile.
Görmüyor musun, ışık
Sızıyor pencereden?

TARSUSLU DİONİSİOS

Ben Dionisios, altmışımda
Mezara düştüm.
Tarsusluydum.
Hiç evlenmedim.
Keşke babam da evlenmeseydi.

AŞK

İki illet var başımda:
Biri aşk, biri yoksulluk.
Ama, şu aşk humması yok mu,
İşte ona dayanamıyorum.

ACI BİR MASAL

Bir lokma yedim, bir yudum içtim,
Hastalıktan kurtaramadım kendimi.
Uzun yaşadım, sonra öldüm:
Yerin dibine batın hepiniz!

TADINA DOYUM OLMAZ

Övmekten üstün erdem yoktur;
Kınamak nefretin başlangıcıdır.
Ama komşuya dil uzatmak,
Baldan tatlıdır.

BİRLİKTE YAS

Mezarımıza çiçek koymanın ne yararı var?
Toprağa dökülen gözyaşları, çamur yapar.
Şu mezarı taşıyalım da yatak odasına,
Birlikte ah edelim, inleyelim yas tutarcasına.

DEĞİŞİM

Adı bilinmeyen ozanların Anakreon'dan esinlenerek yazdığı şiirlerden
(M.Ö. 1'inci yüzyıl ile M.S. 6'ıncı yüzyıl arasında yazıldıkları sanılmaktadır)

Bir kızıl gül olsam da
Alsan beni ellerine
Kar gibi beyaz göğsüne bastırsan.

AYYAŞ

Kara toprak içiyor,
Ağaçlar emiyor yağmuru.
Deniz ırmakları içiyor,
Güneş denizi,

./..

Ay güneşi.
Peki ama, dostlar,
Bana niye kızıyorsunuz
Ben içmek isteyince?

ALTIN, ÖLÜM, ŞARAP

Altınla ömür satın alınsa
Dört elle sarılırdım
Varıma yoğuma,
Ecel kapıma dayanınca
Bir şeyler verip savardım.

Ama ölümlü doğmuşuz bir kez;
Elimizde değil ömrü uzatmak.
Öyleyse ağlamaya sızlamaya değmez.
Madem öleceğim, altın da ne ki?

Gelsin şarap, gelsin dostlar...
Yumuşacık yatağa yatıp
Aşk içinde yitip gideceğim.

İÇİMDE AŞK TANRISI

Bir gün, çelenk örüyordum,
Güller arasından Aşk Tanrısı çıktı.
Tutup kanatlarından
Şaraba batırdım, dikleyip içtim.
Şimdi içimde kanat çırparak
Gıdıklıyor beni.

YAŞLI

Teoslu üstad Anakreon
Düşüme girip çağırdı beni.
Gülümsüyordu. Koştum ona,
Öptüm, bağrıma bastım.
Çökmüştü ama mihrap yerindeydi.
İçtiği şarapla coşmuştu
Üzüm kokuyordu ağzı
Yaşlıydı, sendeliyordu ama,
Sevişmekti işi gücü.
Başından çelengini çıkartıp
Bana verdi, Anakreon'un kokusu
Sinmişti çelengine. Aptal gibi
Alıp kafama geçirdim.
O gün bugün, kendimi tutamıyorum,
Seviş, babam, seviş.

ÖLMEDEN ÖNCE KEYFİNE BAK

"Anakreon," diyor kadınlar bana.
"Yaşlandın, çöktün artık.
Aynaya baksana, şakaklarına
Kar mı yağdı, ne?" Evet,
Saçımla pek övünemem ama,
Bildiğim bir şey varsa o da şu:
Ölüm yaklaştıkça yaşlı adam
Bol bol sevişmeli.

SOLUK SOLUĞA

Aşk Tanrısı gelip vurdu bana
Sümbül değneğiyle, sonra
Peşine takıp götürdü.
Aşılmaz çağlayanlar aştık,
Geçilmez ormanlar, kayalar
Geçtik koşa koşa, kan ter içinde.
Soluksuz kaldım, yüreğim
Duracaktı nerdeyse.
Elim ayağım kesildi.
Derken, Aşk Tanrısı alnıma
Çevik kanadıyla dokunup
Sormaz mı: "Sevişmeye
Takatin var mı?"

YALNIZ

Ay battı,
Ülker yıldızları da
Görünmüyor artık.
Karanlıkta,
Saatler geçtikçe,
Sırtüstü yatıyorum
Yapayalnız.

ÇİN

Çin'de yazılı şiir geleneğinin M.Ö. 500 yılları sırasında başlamış olduğu tahmin edilmektedir. Bu geleneğin klasik dönemi M.S. 7'inci yüzyıla rastlar.

Çu Yuan (M.Ö. 332-295)

SAVAŞ

Sarılıyoruz mızraklara,
Sırtımıza geçiriyoruz
Gergedan derisinden kalkanlarımızı.

Savaş arabalarımızın dingilleri
Sürtüşüyor: Hançerlerimiz uç uca.
Güneşi karartıyor bayraklarımız.
Bulutlar gibi akın ediyor düşman.

Oklardan göz gözü görmüyor;
Cenkçiler ilerliyor vuruşa vuruşa.
Saflarımız tehlikede: gedikler açıldı.
Soldaki koşum atı vurulup öldü,
Sağ baştaki can çekişiyor.
Yere yığılmış atlar yüzünden
Tekerlekler dönemiyor,
Koşum atları şaşkın kalakalmış.

Kaldırıyorum yeşim asayı:
Davullar gümbürdemeye başlıyor.
Gökten gelen buyrukla
Bahtı kararıyor düşmanın.
Kutsal ruhlar gazaba geldi.

Cenkçilerin hepsi öldü;
Düz ovada yatıyor cesetler.
Bu gidişin dönüşü yok:
Öldüler aile ocağına gidemeden.

Savaş meydanı tâ uzaklarda,
Dönüş yolu git git bitmiyor,
Kılıçları yanı başlarında,
Kara yayları ellerinde kalmış.

Bedenleri delik deşik,
Ama yürekleri sapasağlam.
Yiğitten yiğitti onlar,
Yaşamak savaşmaktı onlar için.
Kanlarının son damlasına
Kadar dayandılar hiç korkmadan.

Cüsseleri yere devrildi ama,
Kahraman ruhları sonsuzluğa erdi.
Şehitlere komutan oldular,
Ölmüşlere önder.

TÜRKÜLER KİTABI'NDAN SEÇME ŞİİRLER

Derlemenin Konfüçyüs tarafından yapıldığını söyleyenler olmuştur. TÜRKÜLER KİTABI'ndaki ozanların adları bilinmiyor.

KUZEY RÜZGÂRI

Esiyor buz gibi kara yel.
Ardından kar.
Sev beni, okşa beni.
Tut elimden, benimle gel
Sanki bekleyecek ne var?
Hadi gidelim, güzel.
Islık çalıyor kara yel.
Lapa lapa kar.

./..

Sev beni, okşa beni.
Tut elimden, benimle gel.
Sanki bekleyecek ne var?
Hadi gidelim, güzel.
Ortalıkta kalan,
Bir kargayla bir de sırtlan.
Sev beni, okşa beni.
Tut elimden, benimle gel.
Sanki bekleyecek ne var?
Hadi gidelim, güzel!

DOĞUDA GÜNEŞ

Hey gidi, doğuda güneş!
Yakışıklı adam
Giriyor odama,
Odama giriyor da
Atlıyor eşikten içeri.

Hey gidi, doğuda güneş!
Yakışıklı adam
Giriyor bahçeme,
Bahçeme giriyor da
Atlıyor eşiğin üstünden.

AY YÜKSELİRKEN

Yükseliyor bembeyaz ay,
Pırıl pırıl güzeller güzeli hanım.
Nasıl da büyülendim böylesine?
Niçin üzüntüden kuruyor kanım?

Yükseliyor bembeyaz ay,
Sevgilimin görkemi bu.
Niye zincire vuruldum,
Niye yas kemiriyor ruhumu?

Görkemle yükseliyor ay,
Aşkımın ışıltısı.
Niye ıssız bırakıldım?
Niçin bitmiyor yüreğimin yası?

YAPRAK DÖKÜMÜ

Düşüyor, dökülüyor yapraklar,
Ayağımızı yerden kesecek nerdeyse rüzgâr.
Başlayın çalmaya, sevgili büyüklerimiz;
Sizin yanınızdadır bizim yerimiz.

Düşüyor, dökülüyor yapraklar,
Fırtına koparken bizi şenlik paklar:
Hadi, sevgili büyükler, gülüp oynayalım,
Siz başlayın, biz çalalım.

KÖRPE ŞEFTALİ AĞAÇLARI

İncecik körpe şeftali ağacında
Çiçekler alev alev.
Genç gelinler yola çıkmış,
Yemişlerle bekliyor kaç ev.

İncecik körpe şeftali ağacında
Güzelim yemişler.
Yola çıkan gencecik gelinler de
Yanlarında bol meyve getirmişler.

İncecik körpe şeftali ağacında
Işıl ışıl yapraklar.
Genç gelinler gide gide
Yemişlerle dolu evlere kavuşacaklar.

GÖKKUŞAĞI

Doğuda gökkuşağı var,
Kimsede gösterecek yürek yok.
Kızlar kaçıp gitmişler
Anadan babadan kardeşten uzaklara.

Batıda gökkuşağı yükseliyor.
Sağanaklar durmuyor bütün sabah.
Kızlar kaçıp gitmişler
Anadan babadan kardeşten uzaklara.

Genç kız, güzel kız,
Evlenmekti tek isteğin;
Delikanlının biri aldattı seni.
Cennetin istediği bu değildi ki.

YENİ KULE

Alabildiğine ışıldıyor yeni kule;
Irmağın suları çamurlu.
Gelin, hoş iyi bir eş ummuştu,
Çuval gibi kaba bir kumaş buldu.

Tertemiz ışıldıyor yeni kule,
Irmağın suları karanlık, gizli.
Gelin, hoş iyi bir eş ummuştu,
Lime lime yırtık çuha buldu.

Balıkçılar attılar ağlarını,
Yaban kazları düşmez mi içlerine?
Gelin, hoş iyi bir eş ummuştu,
Bula bula kazın birini buldu.

KÖR OZANLAR

Kör ozanlar, kör çalgıcılar
Çu'nun saray avlusunda.
Sütunlarını diktiler,
Demir çubuklarını.
Davullarla ziller için
Koydular tüyleri kancaları,
Astılar davulları darbukaları,
Tefleri, zilleri, değnekleri...
Sonra başladı curcuna,
Avaz avaza davul zurna.
Ne de güzel musiki,
Sanki bir sürü kuş ötüşüyor.
Atalarımız, dinleyiciler arasında,
Bizim konuklarımızın hepsi.
Zaferlerimizi seyrediyorlar sonsuz.

OTLAR SAPSARI

Bütün otlar sapsarı
Her gün yürütüyorlar bizi.
Bütün erkekleri askere aldılar:
Görevimiz, korumak sınırları.

Bütün otlar mosmor
Silah altına alıyorlar her gün.
Acıyan yok mu biz askerlere;
Kimse bizi insan yerine koymuyor.

Biz ne kaplanız, ne de öküz;
Niçin yürütüyorlar ıssız yollarda?
Biz askerlere yazık değil mi?
Dinlendirmiyorlar gece gündüz.

Karanlık otlar arasında geziyor
Uzun kuyruklu tilkiler.
Köhne yollar üstünde
Kağnılarla ilerliyoruz zar zor.

ARDINA DÜŞME YÜCE ARABANIN

Ardına düşme yüce arabanın:
Tozutursun, o kadar.
Başkasının derdini dert etme kendine:
Üzülmenin ucunda hasta düşmek var.

Ardına düşme yüce arabanın:
Toz, koyu, kasvetli, loştur.
Kahrolma başkasının üzüntüsüyle:
Umutsuzluktan ne kadar kaçsan boştur.

Ardına düşme yüce arabanın:
Toz, sis gibi üstümüze çöker.
Başkasının yasını benimseme sakın:
Olur olmaz kaygılar, belini büker.

KIRAĞI YAĞMIŞ YOLLARA

Kırağı yağmış da yollar ıslak.
İlle de gerek mi yola çıkmak,
Yürümek böyle sabah erken?

Kim demiş kuşta gaga yok?
Gagası olmasa nasıl deler evimi?
Kim "Ailem yok," dedi?
Yoksa nasıl ütülerdin giysini?
Ütüledin ya kendi giysini,
Ben de sizin aileden miyim ne?

Kim demiş ki farenin dişi yoktur?
Olmasa nasıl kemirirdi duvarımı?
Kim "Ailem yok," dedi?
Yoksa nasıl ütülerdin giysini?
Kendi giysini ütüledin ya –
Ama senin izinden yürümeyeceğim ben.

DOĞU KAPISINDA SÖĞÜTLER

Doğu kapısında söğütler var,
Yaprakları koskocaman, ışıl ışıl.
Alaca karanlıkta buluşacaktık,
Şimdi sabah yıldızı parıldıyor.

Doğu kapısında söğütler var,
Işıltılı yaprakları perçem gibi.
Alaca karanlıkta buluşacaktık
Sabah yıldızı ışık saçıyor şimdi.

GÖRKEMLİ BULUTLAR TÜRKÜSÜ

Bu şiirin M.Ö. 2010 yılında İmparator Şun, 94 yaşında iken, kendi isteğiyle tahttan indiği vakit yazıldığı sanılmaktadır. Dört bin yıl sonra, 1912'de, bu "türkü" Çin Cumhuriyeti'nin ulusal marşı olarak kabul edilmişti.

İmparator Şun, Yu adına tahttan feragat etmek istediğini bildirir:

Ey görkemli! Işıltılı bulutlar,
Renklerle dolduruyor dünyayı
Ey güneş ve ay, şafağı ışıklara,
Güzelliklere boğ sonsuza kadar.

Sekiz bakanın itirazı:

Yükseklerde pırıl pırıldır cennet,
Dört yana saçılmış yıldızlar görkemli.
Güneşi ve ayı ışıklara, güzelliklere
Boğar Tek Adam'daki kudret.

İmparator Şun'un itirazı :

Güneşle ayın kendi yolları vardır,
Yıldızlar da ayrılmaz kendi yollarından,
Değişmeleri izler dört mevsim,
Baş eğer on bin yaratık.
Benim her sözümde bir ezgi var,

./..

Her biri cennetin ruhuna denk,
Erdemle mükemmellik yolunda.
Dinlesin bunları bütün insanlar!
Davullar gümbürdesin!
Kalkıp oynasın herkes!
Sona eriyor benim pürüzsüz görkemim.
Kaftanımı dürüp kayboluyorum artık.

BEYAZ BULUTLAR TÜRKÜSÜ

Gökte bembeyaz bulutlar var
Koskoca kayaların başı dik.
Yeryüzünde yolların sonu gelmez,
Yolu tıkar dağlarla ırmaklar.

Yalvarırım, sakın ölme.
Yine gelmeye çalış, olur mu?

KÖYLÜ TÜRKÜSÜ

İmparator Yao, bir gün, taşrada bir yerde dolaşırken, köylülerin şu türküyü söylediğini işitmiş:

Şafak sökerken başlarız çalışmaya,
Yatar uyuruz güneş batınca.
Su bulmak için kuyu kazarız,
Doymak için ekip biçeriz toprağı.
İmparatorun gücünden bize ne?

GÜNEY RÜZGÂRININ TÜRKÜSÜ

Güney rüzgârının burcu burcu kokusu
Halkımın öfkesini giderebilir.
Vaktinde çıkagelirse güney rüzgârı
Halkıma yeni armağanlar verebilir.

KIŞIN MİNNET TÖRENİNDE DUA

Kendi yerine dön, toprak.
Su yine hendeklere yürüsün.
Böcekler, gelmeyin koşarak.
Bataklıkta otlar ağaçlar büyüsün.

İMPARATOR YAO'NUN UYARMASI

Gözünüzü dört açın,
Denk alın ayağınızı.
İnsanoğlunun ayağı dağa değil,
Tümseğe takılır da ondan düşer.

TAO TE ÇİNG (ERDEM YOLU) ADLI KİTAPTAN SEÇMELER

(Yazarı bilinmiyor)

BÜTÜNLÜĞE ERMEK

Alçakgönüllü ol,
Bütünlüğe kavuşursun.
Dosdoğru olursun yere eğersen kendini.
Çukur ol, dolarsın.

./..

Onarılırsın kırılırsan.
Malın az mı, zenginsin demektir.
Malın çok mu, çökersin ergeç.
Akıllı insan Tek Varlığa sarılarak
Ölçüp biçer göğün altındaki her şeyi.
Ortalıkta dolaşmaz gerine gerine,
Onun için ışıldar,
Böbürlenmez de ondan ün salar.
Kendine övgüler düzmediğinden
Zaferler kazanır.
Yapıtları sonsuz yaşar, çünkü
Küçük dağları ben yarattım demez.
Savaşa tutuşmaz hiçbir vakit;
Onun için kimse savaşa tutuşamaz onunla.
Atalar sözüdür bu:
"Alçakgönüllü ol, bütünlüğe kavuşursun."
Ne güzel söylemiş atalarımız
Bütünlüğe ermek için
Gerçek Varlığa dönmeli insan.

GÜÇLÜ YUMUŞAK

Ne büzülmüşse
Bir vakitler uzatılmış olsa gerek.
Ne cılızsa
Önceleri güçlüydü mutlak.
Ne devrilmişse
İlkin dikilmiş olsa gerek.
Ne verilmişse
Eskiden alınmıştı herhalde.
Kara aydınlanma buna derler:
Yumuşak zayıflık yener kaba gücü.
Derinlerden suyun üstüne sıçramamalı balık,
Uluslar hiç göstermemeli keskin kılıçlarını.

ÖLÜMSÜZ ERDEM

Boşluğun tâ ucuna kadar git,
Sessizliğe sımsıkı sarıl.
Her şey kaynaşıyor.
Dönüp geldikleri yerde gördüm hepsini.
Bakın, çiçekleniyor her şey.
Ama her şey kendi köküne dönmektedir:
Köke dönmek sessizliğin ta kendisi.
Dönüş, Kaderdir.
Hiç değişmez alın yazımızdaki dönüş.
Aydınlanmaktır bu değişmezliği bilmek.
Bilmemek, felakete koşmaktır körü körüne.
Bunu bilen, her şeyi biliyor demektir.
Adalet cennetten çıkmadır.
İyi yönetim cennetten çıkma,
Erdem yolu,
Cennet yoludur, sonsuzluk yoludur.
Eti kemiği çürüse bile
Erdemli insana ölüm yoktur.

ZAMANI

Kişi, bütün dünyayı kuşatıp da
Ele geçirebilir mi sanki?
Görmüşümdür, bilirim, olacak iş değil.
Göğün altında bir kutsal tekne vardır,
Dokunmayın ona, sahip çıkmayın.
Bozarsınız orasını burasını karıştırırsanız.
Yitirirsiniz sahip çıkarsanız.
Tüm yaratıklar için
İlerleme zamanı da vardır, çekilme zamanı da.

./..

Soluk alma zamanı vardır, soluk verme zamanı.
Serpilip güçlenme zamanı da vardır,
Çürüyüp gitme zamanı da.
Yaratma zamanı vardır, yıkım zamanı vardır.
İşte bunun için Akıllı İnsan
Kaçınır aşırı uçlardan,
Fazlalıklardan, erişilmez yüceliklerden.

YOLLAR YOLU

Yer Gök doğmadan önce,
Bir şey vardı
Biçimi olmayan, bütünlüğü olan.
Sessiz! Boş! Değişimsiz!
Hiçliğe dört elle sarılmış!
Bütün varlıkla içli dışlı! Sonsuz
Göğün altındaki her varlığın Anasıdır bu
Diyoruz ama, bilmiyoruz gerçek adını.
Yol diyoruz ona,
Yüce diyoruz.

Yüce olmak, ileri atılmaktır,
İleri atılmak, çok yol almak demektir.
Ve çok yol almak, dönmekle birdir.

Yol yücedir,
Yücedir Yeryüzü ve Cennet,
Yücedir insan.
Dört ulu şey arasında
Yeri vardır insanın.
İnsan Yeryüzünü izler,
Yeryüzü cenneti izler
Cennet Erdem Yolunu izler,
Kendini izler Erdem yolu.

UZUN ÖMÜR

İnsanları tanımak, akıllılıktır;
Kendini tanımaktır aydınlanmak.
Başkalarını fethetmek, kuvvettir;
Kendini fethetmek, kudret.
Kanaattir en büyük zenginlik,
Erdem yolu, bütün emellere kavuşturur.
Olduğu yerde duran, kalımlı olur.
Ölmek ama yitip gitmemek,
"Uzun ömür" budur işte.

AV

Arabalarımız sapasağlam,
Atlarımız güçlü kuvvetli,
Öyle güzel ki arabalarımız,
Komşularımız pırıl pırıl.
Efendiler bayrak açmış
Ava gidiyorlar,
Bir giyim bir kuşam.
Peşine düşüyorlar
Geyiklerin karacaların.
Ellerinde boynuzdan yapılma
Yaylar çekilmeye hazır.
Tozu dumana katarak, dörtnala,
Boğalar geliyor şimşek gibi.
Saldırıyoruz boğaların üstüne.
Bir yandan geyikler saldırıyor bize
Kıyasıya, gözü dönmüş koşarak.
Üstümüze amansızca saldıran
Yaban boğalarıyla başlıyor cengimiz.
Birer birer geliyor yaban boğaları,
Okları atıyoruz da atıyoruz!

Şİ-ÇÜN'ÜN YAKINMASI

Prenses Şi-Çün'ü, M.Ö. 110 yılında, siyasal nedenlerden ötürü, Orta Asyalı göçebe krallarından Kun Mo'yla evlendirip göndermişler. Şi-Çün yeni memleketine vardığında, Kun Mo'nun çok yaşlı ve bitkin olduğunu görmüş. Evlendikten sonra yılda bir iki kere görüşürler, o zaman da sadece şarap içerlermiş. Aynı dili konuşmadıkları için anlaşamazlarmış bile.

Ailem beni evlendirip
Dünyanın bir ucuna yolladı.
Wu-sun Kralının ülkesine,
Gurbet ele sürdüler.
Evim, çadır şimdi,
Duvarları bezden.
Çiğ et yediriyorlar.
İçtiğim tek şey kımız.
Gece gündüz ana yurdu özlüyorum,
Yüreğim paramparça.
Sarı leylek olsam da
Yurduma uçup gitsem.

VADİNİN ÖTE YANI

Düşman elinde tutsağım,
Bu utanca katlanmak zor.
Bir deri bir kemik kaldım,
Karnım hiç doymuyor.

Kardeşim varlıklı bir müdür,
Atları arpadan başka şey yemez.
Kardeşe para yollamak ölüm müdür?
Sanki niçin diyetimi ödemez?

HASTA KARIM

Uzun yıllar yatmıştı yatak-döşek.
Birgün çağırdı beni bir şey söylemek için.
Ama zor konuşuyordu, gözlerinden
Yaşlar süzülüyordu boyuna.
"Başına anasız çocuklar bırakıyorum
Aç kalmasınlar, soğukta kalmasınlar.
Bir kusur işlerlerse dövme sakın.
Küçüğü kucağına alırsan salla onu,
Unutma, olur mu?"
Sonra son sözlerini söyledi:
"Kollarımda taşırdım onları,
Giysileri yoktu, şimdi de astarları yok."

Bu sözlerle öldü karım.
Kapıları sürgüledim, pencereleri kapadım.
Anasız kalan çocukları bıraktım evde.
Çarşıya gidip eşi dostu buldum, ağladım.
Yere çöktüm, kaldım; gidemedim onlarla.

Çocuklara yiyecek alıp götürün
Diye rica ettim de arkadaşların yanında
Oturup hüngür hüngür ağladım.
Kendimi tutmaya çalışıyordum ama olmuyordu.
Ceplerimi yokladım, para bulup verdim arkadaşlara,
Eve döndüğümde çocuklar ana kucağı diye
Meleşip duruyordu. Boş odada yürüdüm aşağı yukarı
Kendimi toparladım sonunda, dedim ki:
"Unutacağım karımı, bir daha adını anmayacağım."

YAŞLILIK ŞİİRİ

Askere gittim on beş yaşında.
Seksenimde eve döndüm.
Yolda bizim köyden bir adama rastladım,
Bizim evdekileri sordum hemen.
"Sizin ev işte orda," dedi,
"Ağaçlarla, çalı çırpıyla örtülü."
Köpek foluna tavşanlar dolmuş.
Sülünler yuva kurmuş tavan arasına.
Avluyu başaklar bürümüş.
Kuyunun yanı başında öbek öbek ebegümeci.
Yulaf kaynatıp lapa yaptım,
Ebegümeci toplayıp pişirdim.
Ama in cin top oynuyordu evde,
Oturup karnımı doyurdum tek başıma.
Sonra dışarı çıkıp doğuya baktım:
Gözlerimden yaşlar yuvarlandı,
Üstüm başım ıslandı.

KENTİN GÜNEYİNDE CENK

Kentin güneyinde savaşıyoruz,
Ölüyoruz surların kuzeyinde.
Savaş alanında öldük, gömmediler;
Kargalar didikliyor etlerimizi.
"Söyleyin kargalara, korkmuyoruz:
Savaş alanında öldük, gömmediler.
Cesetlerimiz nasıl kaçsın sizden, kargalar?"
Sular derin akıyor,
Karardı gölcüklerdeki sazlar.
Atlılar savaştı ve şehit düştü,

./..

Atları başıboş kalmış, kişniyor.
Köprünün yanında bir ev vardı eskiden,
Kuzeyde mi, güneyde mi kimse hatırlamıyor.
Hasat kaldırılmadı ki,
Nasıl vereceğiz tanrıya armağanımızı?

Hakana sadakatle hizmette kusur etmediniz,
Ama neye yaradı, askerler?
Yaptıklarınız hiç unutulmayacak.
Bir gün tan ağarırken savaşa gittiniz,
Dönüp gelmediniz o gece.

ÖLÜ GÖMERKEN SÖYLENEN TÜRKÜLER

1.

"Sarımsak Yaprağında Çiğ" İmparatorla çocukların cenazesinde söylenmiştir.

Ne de çabuk kuruyor
Sarımsak yaprağında çiğ.
Çabucak kuruyan çiğdem
Yarın yeniden düşecek.
Ama omuzlar üstünde
Mezara götürdüğümüz,
Hiç geri gelmeyecek.

2.

"Mezarlık" soylu olmayanların cenazesinde söylenmiştir.

Kimin ülkesidir mezarlık?
Tıklım tıklım hortlakların yurdu?
Akıllıyla aptal omuz omuza.
Ölüm hakanı alır hepinizi pençesine.
İnsanın kaderi oyalanmak nedir bilmez.

Lİ FU-JEN'E AĞIT

Hışırdamıyor artık ipek etekliği.
Mermerler üstünde bir karış toz var.
Boş kalan odası soğuk ve sessiz.
Dökülen yapraklar yığılmış kapısına.
Özlüyorum güzeller güzeli sevgilimi.
Yüreğimin sızısı hiç dinmeyecek mi?

İmparator Wu-ti (Milattan önce 140-87), ölen sevgilisi Li Fu Jen'e tekrar kavuşmak için Çin'in dört bir yanından büyücüler getirtti. Bunlardan biri, Li Fu-Jen'in hayalini perdeye yansıtabildi. Wu-ti hayali görünce haykırdı:

Sevgilim mi, değil mi?
Durmuş, bakıyorum.
İpek etekliğinin hışırtısı.
Ne de yavaş geliyor sevgilim!

YAŞLANIRKEN

Doğu kapısından çıkıp gittim:
Hiç düşünmüyordum dönmeyi
Ama aynı kapıdan dönüp geldim,
Yüreğim sancılı, üzgün.

Dolaplarda tek pirinç tanesi yoktu.
Tek hırka asılı değildi askılarda.
Aldım kılıcımı, aynı kapıya koştum.
Karımla çocuğum yapıştı eteğime,

Ağlaya ağlaya dedi ki bana karım:
"Zengin olmak isteyenler vardır,
Büyük adam olmak isteyenler. Ben
Senin kaşık düşmanın olmak istiyorum."
"Göklerde masmavi dalgalar var;
Yerde, burda, şu yavrunun sapsarı yüzü."
"Kalamam, sevgili karım.
İş işten geçecek nerdeyse.
İnsan yaşlanırken
Geleceğe bırakamıyor
Asıl yapmak istediklerini."

(İsimsiz, M.Ö. 1. yüzyıl)

Wu-ti

GÜZ ESİNTİSİ

Güz esintisinde uçuşuyor ak bulutlar,
Otlar kururken yapraklar dökülüyor
Kuruyan ağaçlardan; yaban kazları
Güneyin yolunu tutmuş, orkideler açmış,
Büyülü kokular saçıyor kasımpatılar.
Hep sevgilimi düşünüyorum, hiç unutamıyorum.

Fen Irmağında akıp gidiyor kayığım,
Yarı yolda köpüklü dalgalar yükseliyor.
Kürekçilerin türküleriyle neyler davullar...
Ben de türkü söylüyorum şölende, ama
Tam eğlentinin ortasında bir hüzün çöküyor...
Gençlik ne kısa! Yaşlanmak ne kesin! Ölüm ne güçlü!

Lİ LİNG'İN SU WU'DAN AYRILIŞI

İyi günler geri gelmez artık:
Bir an içinde ayrılacağız, o kadar.
Yol kenarında duracağız,
Kaygılar kemirecek içimizi.
Kucaklaşacağız ürkerek, çekinerek.
Tarlaların başladığı yerde.
Başımızın üstünden geçiyor
Bulutlar tâ yükseklerde.
Bir koşu geçiyorlar, karman çorman.
Rüzgârda dalgalar allak bullak;
Her biri sürükleniyor gökte bir köşeye.
Bu seferki ayrılık uzun sürecek,
Onun için bekleyelim birazcık.
Sabah rüzgârının kanatlarına binsem de
Gitsem seninle yolun sonuna dek.

Li Ling ile Su Wu, Hunların elinde tutsaktı. 19 yıl sonra, Su Wu özgürlüğe kavuştu. Li Ling onunla birlikte gitmeyi kabul etmedi. Gitmeye davet edilince kalkıp dans etti, şu türküyü söyledi:

On bin fersah geldim
Ovalar çöller aşarak,
Hakana hizmet etmek için,
Belini bükmek için Hunların.
Yolum tıkandı, geçemedim,
Kırıldı oklarım da, yayım da.
Ordularım da eridi gitti,
Ünüm lekelendi.

Yaşlı anam öldü çoktan,
Benden selam olsun Hakana
İsterse dönmek boynumun borcu,
Ama artık dönmek olamaz bana.

(Ozanı bilinmiyor)

KOCA RÜZGÂR

Yükseliyor koca rüzgâr,
Darmadağın oluyor bulutlar,
Koca ummanlar tutsak oldu kudretime,
Artık dönüyorum memleketime.
Dört sınırı koruyan kahramanlarım
Nerelerde şimdi, sorarım?

Liu Pang (İmparator Kao Ti adıyla
M.Ö. 206-194 yılları arasında hüküm
sürmüştür).

HAN HANEDANI'NIN ÜNLÜ "19 ŞİİR"İNDEN SEÇMELER

AYRILIK

Yürüyoruz, sonu yok bu yürüyüşün...
Hayatta ayrı düşmüşüz birbirimizden,
Binlerce fersah uzaktayız,
Her birimiz göğün bir başka ucunda;
Yol upuzun, yol çetin, tehlike dolu.
Kim bilir konuşmak ne vakit kısmet olacak?

./..

Tatar'ın atı kişner de kişner,
Kuzey rüzgârının sevinciyle.
Yüe kuşu konar güneydeki dala.
Ayrılık günümüz çok gerilerde kaldı.
Her geçen gün giysilerim daha perişan;
Gökte yüzen bulutlar gizliyor güneşi.
Yolcu dönmeyi düşünmüyor bile artık.
Bir yıl, bir ay geçmiş? Artık çok geç!
Beni bıraktığını diline dolama boşuna,
Sen kendine iyi bak, yeter de artar.

HER ŞEY BİTER

Çeviriyorum arabamı geriye,
Atlarımı boyunduruğa vuruyorum,
Dalıyorum sessiz yolların içine.
Her yer öyle ıssız, öyle çorak ki!
Güz rüzgârı esiyor otlar üstünde.
Gittiğim yerde her şey yepyeni.
Nasıl duymam yaşlanmakta olduğumu?
Olgunluğun da mevsimi var, çürüyüşün de.
Geç kazanılan başarı, buruk olur.
Dayanmaz ki insan taş gibi, demir gibi;
Ömrünü uzatmak gelmez ki elinden.
Nasıl her şey değişirse hayat da biter.
Baki olan tek armağan, ünlü görkemli isimdir.

YALNIZLIK ŞİİRİ

Zümrüt gibi otlar büyümüş ırmak kıyısında,
Bahçede koca yapraklı söğütler salkım saçak...
Kulede bir hanım oturmuş, ağlıyor.
Pencerede soluk güzel bir yüz,
Allık sürmüş ama, yine de soluk.
Uzatıyor incecik elini, o da solgun.
Bir zamanlar, gülüp söylerdi, oynardı;
Şimdi, sürgüne gitmiş bir adamın karısı.
Kocası gitti de gelmeyiverdi.
Ah, ne acıdır yatakta yapayalnız yatmak!

Yuan Çi (M.S. 212-263)

AÇIKÇASI

On üç on dört yaşında vardım,
Tarihle şiire merak sardım.
Bu sade giysiler altında yüreğim yakut dolu,
Benden geçerdi üstün ahlakın yolu.
Penceremden bakardım tâ uzağa,
Erenleri bulmak için tırmanırdım en sarp dağa.
Gördüm ki mezar vardı baştan başa Çin'de:
On bin yıl geçip gitti bir an içinde.
Ün beş para etmez. Büyük eserler okurdum,
Şimdi bu çılgınlığa gülüp geçiyorum.

FIRSAT BU FIRSAT

Gökyüzü ve Yeryüzü sonsuz durur yerinde;
Hiç değişmez dağlarla ırmaklar.
Bitkiler bilir kendi doğal yollarını:
Kururlar, yeşerirler çiğdemle kırağıyla.
İnsan, aklıyla bunların üstünde olmalı,
Yalnız insan değişiktir hepsinden.
Gitti artık, dönmeyecek asla.
Ölüler ülkesinden hiç kimse dönmez ki.
Eş dost, hısım akraba uzun süre
Anmayacak adını, anımsamayacak onu.
Hayattayken sevdiği şeylere bakıyoruz da
Gözlerimize yaşlar saldırıyor.
Ölümlüyüz, bir büyümüz yok ölüme karşı:
Elbette ölü beni de alıp götürecek.
Söylediklerim kulağına küpe olsun:
Hiçbir fırsatı kaçırma, içki bulursan iç.

AYYAŞLA AYIK

Bir konuk var içimde,
Ayrı şeylerden zevk alıyoruz.
Birimiz zilzurna,
Ötekimiz içkiye el sürmez.
Sarhoşla ayık
Güleriz birbirimize:
Birimiz bir şey anlamaz
Ötekinin âleminden.
Yol yordam, nezaket falan?

./..

Sarhoşa göre bunlar hep çılgınlık.
Git kendi kafanın dikine,
Pabuç bırakma başkalarına,
Aklın sırrı bundadır.
Dinle, koca ayyaş,
Gün karanlığa gömülünce
Sen mum yak.

EFSANELER KİTABI'NI OKURKEN

Yaz başında korular otlar delifişek,
Kulübemi sarıp sarmaladı dalla yapraklar,
Saçaklara sığınan kuşlar cıvıl cıvıl,
Ben de bayılıyorum kulübeme.
Tarlamı sürüp tohumları ekince
Yine kitabıma dönüyorum.
Kocaman tekerleklere gücü yetmeyen
Daracık yol az konuk mu çevirdi geriye.
Şen şakrak dolduruyorum bahar şarabını,
Bahçemde büyüttüğüm hıyarlar da meze.
Doğudan incecik bir sağanak geliyor,
Onun ardından tatlı bir meltem.
İşim gücüm yok, Efsaneler Kitabı'nı okuyorum,
Tuhaf yerlerin haritalarına bakıyorum arada
Az sonra uçuyorum evrenin dört bucağına.
Böyle yaşayan insan mutsuz olabilir mi hiç?

KENDİME AĞIT

Nerde hayat varsa orda ölüm olmalıdır:
Erken ölmek? Bu bile kısa bir ömür değil.
Dün gece insandık, bugün ölü ruhlardanız.
Nereye gidiyor canımız?
Kuruyan cesetlerimizden kopmadı mı can?
Babalarının ardından ağlayacaktır
Sevgili çocuklarım...
Birkaç arkadaş gözyaşına boğacak beni.
Oysa bende hiçbir duyu kalmadı ki,
Ne doğruyu biliyorum artık, ne eğriyi.
Bin yıl geçip gidince kim hatırlar
Bugünün görkemini, bugünün düşüklüğünü.
Keşke hayattayken bol bol içseymişim.

Yaşarken içmediğimi ölünce vermezler bana.
Karıncaların ancak baharda kanadı olur:
Gün bugün, yaşamanın tadını çıkaralım.
Ölüm döşeğine düştün mü iş işten geçmiştir.
Gözler örtülmüşse gövde yeraltındaysa,
Musalladan bile kaldırılmışsa cenaze,
İnsan ilk kez mezar denen çölde uyuyorsa,
Diz boyu otlar bürümüşse mezarı, rüzgârda
Ancak gölgeli kavaklardır ağıt söyleyen.

Güz gelir: beyaz kırağı örter toprağı,
Çevremde atlar dolaşır kişneyerek.
Yeraltındaki küçücük odamda
Bin yıl hapis kalmaya mahkûmum.
Bin yıl gün ışığını görmemek:
Bin yıl hiç kimseyle tek kelime konuşmamak.

Cenaze alayıyla beni buraya getirenler
Dönüp gittiler birer birer evlerine.
Kimi ağladı, kimi acıklı türküler söyledi.
Ben şimdi bir hiçim, yerin dibinde gömülü.

ORKİDE

Avluda büyüyor tek başına bir orkide.
Kokusuna sımsıkı sarılıyor
Rüzgâr çıkagelinceye kadar.
Derken başlıyor taptaze bir esinti,
Orkide kaldırıyor başını otlardan.

Yola devam ederken eski yolu yitirmiş:
Akla inancı varsa bulur çıkış yolunu.
Uyandıysa artık geri dönmeyi düşünsün.
Kuşlar öldürülünce yay kırılıp atılır.

Şie Tiao (5'inci yüzyıl)

GÜN SONU

Kent surları ötesinde
Güneş battı ama,
Son ışıkları
Odamda
Sönmedi hâlâ.
Alacakaranlığın huzuru
Fısıltılarla dolduruyor
Koruları,
Tâ uzaklardan
Bir kopuz sesi
Geliyor boyuna.

SANSKRİT

Hint şiirinin dört bin yıla yakın bir geçmişi olduğu sanılmakla birlikte Sanskrit şiir geleneğinin başlangıcı M.Ö. 500 yıllarındadır. Bu bölümdeki şiirlerin çoğu, 11'inci yüzyılda derlenen ve önceki yüzyılların en önemli Sanskritçe şiirlerini bir araya getiren Vidyakara antolojisinden çevrilmiştir.

Basa

TEŞBİHTE HATA OLMAZ

Güneş, can acıtır
Şımarık bir yeni zengin gibi.
Boynuzlu geyik tıpkı
Nankör bir arkadaş...
Sular durgunlaşınca
Mübarek kişilerin duygularına benzer.
Suyu sıkılmış balçık gibidir
Kendine odalık alan fakir.

Nila

NEŞE VE ÖFKE

Ötüşüyor guguk kuşları iki üç kez;
Meyve yüklü ağaçlarda üç dört tomurcuk;
Beş altı nar çiçeğine arılar üşüşmüş.
Her yerde, bunca zevk, bunca neşe
Seslendiriyor kadınların gönlünü,
Sevgilileri sadık değil diye
Düğümlenmiş olan öfke düğümleri
Çözülüyor artık.

Kalidasa (M.S. 5'inci yüzyıl)

ÖZLEM

Bir sürü masum ceylan birikmiş
Kuyunun başında türkü söyleyen kızın çevresine.
Gönüllere huzur veren bir ninni bu...
Yol boyunca ağaçlarla depreşiyor özlemimiz;
Yorgun yolcuların alın teri üzerinde
Geziniyor incecik esintiler...

KARI KOCA

Sıcak, cehennem gibi bir gün;
Gece yorgun ve cılız:
Sırt çevirmişler birbirlerine
Geçimsiz karı koca gibi.

FIRTINADA KUŞLAR

Kuşlar, gaga daldırarak kopartıyor
Tüylerini omuzlarından,
Kurtulmak için sıcaklığından kabarmış kanatlarının;
Çırpınan ayakları zar zor tutunuyor yuvaya,
Az kalsın yere çarpacaktı kuşları
Amansız bir yaz fırtınası.

MANDA

Kızarmış gözlerine tatarcıklar üşüşmesin diye
Boynuzlarını sallayıp duruyor manda
Yerden söküp havaya atıyor otları tutam tutam
Su sızıyor göz kapaklarından aşağı;
Sonra, çöküyor gölün içine,
Tedirgin edecek hiçbir şey kalmadı ya,
Dalıyor uykuya.

ŞİİRİN ESKİSİ YENİSİ

Değerli olan, ancak eskimiş şiir midir?
Yeni şiirin sanki hiçbir değeri yok mu?
Okurlar karar versin, haklı değil miyim ben?
Ahmaklar yargı vermez, hazırlop cevap bekler.

Yogesvara

GÖKTEKİ KEDİ

Bak, bulutlardan koskoca bir kedi
Çıkartmış şimşek gibi dilini
Kaymak gibi ay ışığını yalayıp duruyor
Gökyüzünün tepsisinden.

BAŞLAYIP BİTEN SEVGİ

Hiç konuşmadılar, ince bir sanat kullanmadılar;
Erkeğin eli dokununca başladı hafiften,
Kadının etekliği çözülünce sona erdi;
Kaç kere titrediler göz göze gelince.
Çabucak başladı ve bitti sevişmeleri.

BALIKÇIL

Balıkçıl, avcı kuşun biri: Irmaktaki
Duru suya basar ayağını sımsıkı,
Dört yanını kolaçan eder.
Bir ayağını kaldırır arada bir,
Kıvırır boynunu, umutla bakar
Bir yaprağın titreyişine.

Gobhata

ERDEM

Talih yaver giderse saman kadar değer verirler,
Ama iki büklüm olurlar o samanın yükü altında.
Erdemi böyledir
Gönlü yüce olanların.

Ravigupta

İZLER

Kader kısa kesse bile iyi insanın sevgisini,
O sevginin izleri sürer gider insanlarda
Bir canın titreşimleri gibi.

İYİSİ

Hiç âşık olmamak
Bir aşka son vermekten bin kat iyi;
Kör doğanlar, gözleri çıkartılanlardan
Çok daha az acı çeker.

Bana

AT

Şaha kalkmış at,
Çeviriyor da kafasını, eğilerek
Yelesinden silkip atıyor tozu toprağı.
Ot arayan burun deliklerinde bir titreşme...
İncecikten kişniyor
Ayakları eşelerken toprağı.

Rajasekhara

YAZ ARMAĞANLARI

Kavallar büyülüyor bizi, bir serinlik kaplıyor ruhumuzu,
Kuyuda serinletilmiş şarabın tadına doyum olmuyor,
Kadınların göğüsleri kar gibi beyaz ve serin:
İşte aşk tanrısının
Bizlere yazın verdiği armağanlar.

AYRILIK

Beş ok attın, beşi de
Yüreği örten tüylere saplandı.
Etimi yaktı, kül etti
Ayrılık ateşi.
Gel gör ki Aşkın elinde silah yok,
Dize getirmez dünyayı;
Bakın, dostlar, başkaları şen şakrak,
Ben yaşamaya mahkûmum ağlayarak.

PİŞMANLIK

Bana demediğini bırakmadı bir adam.
Bağışladım adamı, kendi keyfime baktım.
Doğrusu üzüldüm de ben sebep oldum diye
Kendini tutamayıp kabalık etmesine.

YOKSULUN SIĞINAĞI

Devletlim, buyurmuşsun, Yoksulluk kanun dışı
Olmuş bizim ülkede, ama haberin olsun,
Buyrukla kanun dışı ettiğin şu Yoksulluk
Ortalıkta kalınca bizim eve sığındı.

HÜKÜMDAR

Güzeller güzeli kent, kentin ulu sultanı,
Huzurunda derebeyler, bakanlar, şehzadeler,
Ülkenin övündüğü bilginler, düşünürler,
En güzel türkülerle şiirlerle ozanlar,
Cana can katan zarif kadınları sarayın,
Burnu düşse eğilip almayacak soylular...
Hepsi boyun eğecek Yeryüzü Sultanına,
Zaman adlı hükümdar yok edecek hepsini.

DEVLET MALI DENİZ

Ahu gözlü güzeller, her biri ayrı servet,
En soylu, safkan atlar, her türlü hakarete
"Evet, haşmetlim," diyen asalak dalkavuklar,
Upuzun kasideler düzen sözde şairler...
Bunlara oluk gibi para döken hükümdar
Düşünmeden tüketir devlet hazinesini.

DÜŞÜK

Çürümüş odun bile yine bir işe yarar,
Bereketsiz topraklar ergeç bir ürün verir,
Bir hükümdar düşerse hiçbir işe yaramaz.

KİŞİ NOKSANINI BİLMEK GİBİ İRFAN OLMAZ

Çoğumuz başkasının kusurunu görürüz.
Kimimiz başkalarının erdemlerini görür.
Kendi kusurlarını görenlerimiz de var:
Böylesi kaç kişi mi? Dur bakayım: İki, üç.

ELEŞTİRMEN

Eleştirmen dediğin tıpkı deve gibidir.
Hor görür çiçekleri, en tatlı yemişleri.
Çiçek bahçelerinde İlham Perilerinin
Açlıktan ölür diken bulup da yiyemezse.

BEYLERİN SERVETİ

Güzün bulutlarından yağmur boşanıyor da
Diniyor yaz boyunca bizi kemiren humma.
Peki, şu koca beyler, insanların acısı
Dinsin diye mi servet topluyorlar boyuna?

HANGİ HAYVAN

Geyik, kendi başına ovalarda otlanır:
Karnını doyurmaktır dünyadan beklediği.
Ne gözü başkasında, ne de servet delisi...
Geyik hayvan da, bizler sözüm ona insanız.

KUSURLAR

Başarı istiyorsan altı kusurdan kaçın:
Uyku ve uyuşukluk,
Korku ve azgın öfke,
Düzensizlik ve gevezelik.

ALAY

Toprak alay ediyor servetini gömenle,
Sağlık meraklısına gülüp geçiyor ecel,
Başkasıyla sevişen kadın nasıl gülerse
Oğlunu candan seven boynuzlu kocasına.

BATACAK TEKNE

Görevini yerine getirmeyen öğretmen,
Cahilliğine rağmen konuşup duran softa,
Ahalisi boşuna yardım uman hükümdar,
Kocasının başının etini yiyen kadın,
Kent eğlentilerini kurup duran sığırtmaç,
Dağların koruların düşüne dalan berber...
Bunların altısı da fırtınalı denizde
Batan cılız bir tekne gibi öldürücüdür.

KÖYLERDE YIKINTI

Bu perişan ülkenin köylerinde yaşıyor
Toprak ağalarının zulmünden kırbacından
İnim inim inleyen aç yoksul aileler.
Bırakıp gitmiyorlar evlerini yine de.

Ve artık yıkık dökük kerpiç damlar duvarlar,
Dolaşıyor koskoca fareler ortalıkta;
Yalnız gözleri yaşlı, zavallı güvercinler
Çırpınıyor köylerde acıyı dindirmeye.

Pankatantra

CÖMERT KADIN

Apış arası cömert olan kadın
Yağmurdan rüzgârdan hoşlanır,
Geceden ve boş sokaklardan,
Kocasının yolculuğa çıkmasından da.

Purosottama

HERKESİN SEVGİLİSİ

Yıllarca korusun seni bu genç, Buda'nın oğlu.
Cennetteki huriler başka başka görür onu:
Kılıcını kavrayınca övülür, alkışlanır,
Elinde yazılar varsa düşünceye dalarlar,
Çocuksu mu, oynaşır hepsi,
Ama güzelliği görününce huriler abayı yakar.

Sarana?

KAPLUMBAĞA

Sırtı üstünde dört döner dağ,
Kulaklarında kükrer koca deniz
Kötülüğün ateşi her yana saçarak alevlerini
Yakıp yıkarken dünyayı.
Ama kutsal kaplumbağa,
Gözleri uykulu, göz kapakları düşük,
Kabuğunun içine çeker kafasını,
Uyur.

Vakpat i (Raja)

KORUYUCU ATEŞ

İfritler hükümdarının bağrını parçalayan,
Derileri şerha şerha yırtan,
Dört yana fıskiye gibi kan fışkırtan,
Etleri kopartıp kemikleri kıran
Erkek arslanın testere pençeleri gibi
Yükselen ateş korusun seni.

Vidya

GÜNEŞİN CENGİ

Delici ışıklarıyla güneş
Sürüyor atlarını
Sonsuz dünyanın üstünden altından,
Çemberi dönüyor hızla sallanan meşale gibi,
Koşsun senin yardımına karanlıkları kovarak
Altın alevli mızraklarıyla
Cenk ışınları gibi.

Vidyakara

BUDA'YA ÖVGÜ

Nice usta ozanların güzelim sözlerinden
Paha biçilmez bir hazine derleyeceğim,
En yumuşak gerdanları süsleyen mücevherler,
Övgüler kazanacak yüce şairlerden.

Bartrihari (M.S. 7'nci yüzyıl)

İYİLİKLER

Cömertliktir eli süsleyen;
Öğretmene eğilmektir başın süsü,
Dudaklarda güzel söz,
Kulaklarda kutsal ezgiler;
Yürekte temizlik, savaşta inanç ve güven:
Böyle mücevherleri olunca
Büyüklere servet ne gerek?

KENDİNİ BİLMEK

Bilgim pek kıt olduğu zamanlarda
Azgın bir fil gibi aklım başımdan gitmişti.
Burnum Kaf dağındaydı,
Bilmediğim yoktur diye böbürlenirdim.
Gitgide, akıllı insanlarla düşe kalka
Biraz bilgi edindim de
Anladım ne budala olduğumu:
Sıtma nöbeti gibi geçip gitti çılgınlığım.

SEN BEN

Bilirdik eskiden:
Sen bendin, ben de sen.
Neyiz şimdi, neden?
Sen sen mi, ben de ben?

İYİLER ERKEN ÖLÜR

Kötüler düşünce istifini bozmayanlar,
Ne oldum delisi olmayanlar zaferde,
Bir arkadaşı benimseyince
Uğrunda can vermeyi göze alanlar;
Kendi erdemiyle övünmeyip
Başkalarını seve seve övenler...
Yazıklar olsun Yaradana,
Bin yıl yaşatmıyor böyle iyi insanları.

AĞAÇLAR AYAKTA YAŞAR

Kendileri güneşin altında durup
Gölge verirler başkalarına;
Yemişleri de başkaları içindir.
İyi insanlar, ağaçlara benzer.

BÜYÜK YÜREKLER

Kimse bilmez ruhunda ne vardır
Gerçekten büyük insanların:
Elmastan daha serttir yürekleri
Ve çiçekten daha ince.

KADIN

Doğrusu budur, dostlar, yalan söylemiyorum.
Yalan yok. Yerde gökte, cennette cehennemde,
Erkeğin mutluluğu ve neşesidir kadın,
Başının belasıdır ve yıkımıdır hem de.

KATRAN VE CIVA

Kötülerin yüreğine giren kusur
Katran gibi yapışıp leke bırakır.
İyilerin yüreğine bir kusur girse
Cıva gibi kaçıp gider.

DÜRÜST ADAM

Siyasetçiler övse de yerse de onları,
Okşasa da, sırt çevirse de talih,
Kıysa da, kıyamet gününe dek beklese de ecel,
Doğruluktan bir adım uzaklaşmaz dürüst adam.

GÖZ FERİ

Gölgeleyince kızın kömür gibi gözleri
Söner adamın gören gözünün feri.

BÜYÜKLERE VERGİ

Talihsizlikten yılmamak, zaferde şımarmamak;
Güzel konuşmak, savaşta yiğitçe vuruşmak,
Onura saygı, kutsal değerlere sevgi göstermek?
Büyük insanlara doğuştan vergidir bunlar.

EĞİLMEK

İyi insanlar şeker kamışına benzer:
Yüreklerinde tatlı bir özsu vardır.
İsterlerse yerlere kadar eğilirler.
Ama başkası onları eğmeye kalkışırsa
Eğilmektense kırılırlar.

TEK AİLE

"Bizden mi, yoksa yabancı mı?"
Diye sorar değersiz adam.
Gönlü yüce olanların gözünde
Bütün dünya bir aile gibidir.

KURBAĞA

Evin bir köşesinden fırlayıp
Sıçraya sıçraya ilerler kurbağa,
Sonra gider usul usul, çarpık ayaklarıyla,

./..

Boğazından biçimsiz sesler çıkararak...
Derken, bir parça çöpün üstüne atlar,
Yarı açık gözleri ateş saçarak,
Ağzı timsah ağzı gibi açık,
Yakalayıp yutar sinekleri.

Purusottama-Deva

DİLİ TUTUK

"Niçin başı dönüyor dünyanın,
Niçin dü-dü-düşüyor ay?
Söyle u-u-ulu tanrı,
Niye herkes gülüyor bana?
İç-iç-içki, ah içki!
Çöz dilimi!"
Kafayı çekip kekeleyen rençber
Kutsal nimetler getirsin sana.

Daksa

KILICIN GÖRKEMİ

Yanlış düşüncelerimizi düzelt, yüce hakan,
Anlat bize, kılıcın nerde nasıl öğrendi
Şu inanılması güç hokkabazlıklarını:
Düşmanların kızıl kanlarını içtikçe
Görkem damlıyor ucundan,
Süt gibi bembeyaz bir denizde ışıldıyor.

SAĞMAL

Sultanım, sağıyorsun devlet denen ineği.
Bırak, önce ulusun içsin kendi payını:
Buzağılar doyarsa, bol bol yemiş verirse
Ağaçlar dolup taşar, senin de sofraların.

EVLİLİK SULTANLIKTIR

Dünya benim olsa da, sırf ben hüküm sürsem de,
Koskoca yeryüzünde tek bir kentim var benim.
Bir tanecik kentimde benim tek bir evim var.
Şu evimin içinde bir taneciktir odam,
Odamın içinde de topu topu bir yatak
Ve yatağın üstünde biricik karım uyur:
Saltanatımın nuru, neşesi, güzelliği.

YÜCE ŞİİR

Ozanın türküsü bu: canevinden kopmuştur.
Kuru kalabalıklar ne anlar o türküden.
Koca denizler coşar, aya doğru yükselir,
Ama, olduğu yerde kalır çamur batağı.

ZAVALLI YOKSULLUK

Üzülüyorum senin kaderine, Yoksulluk,
Can ciğer dost olmuştuk bunca yıldır seninle.
İçtiğimiz su ayrı gitmezdi, konuğumdun.
Ben ölüp gittiğimde sokakta kalacaksın.

HEM KEL HEM FODUL

İki üç sözü bir araya getirmeyi
Beceremeyenler başkasının yazdığı
Ustaca şiirlere veryansın etmekten
Hiç çekinmiyorlar. Bunların işi gücü
Yanlış arayıp bulmak. Akıllı kişiler
İçin yazılmış şiirlerdeki anlamı
Kavrayamayıp canları sıkılınca
Kendi aptallıklarına kabahat bulmuyorlar.
Güzel olmayan kız, giysisine kusur bulur.

Bavabuti

SONSUZ ŞİİR

Bilgiç eleştirmenler varsın kamuoyunda
Yersinler şiirimi. Onlara yazmıyorum.
Ergeç, yazdıklarıma inananlar çıkacak.
Çünkü zaman sonsuzdur ve yeryüzü sınırsız.

GERÇEK DEĞERLER

Sabır, zırhtan güçlüdür, korur varlığımızı.
Düşman arama sakın yüreğin öfkeliyse.
Dostun varsa gerekmez tehlikeye panzehir.
Eşin ısıtır seni ocağın yanmasa da.
Yılan bile ısırmaz iftira kadar kötü.
Aklın ve bilgin varsa zenginlik nene gerek?
Alçakgönüllülerin gözünde bir hiçtir süs.
Şiir, İlham Perimiz, olmaz olsun saltanat.

Murari

DEĞER

Git, inciler incisi ışıklar saç bir eve.
Göster güzelliğini hakanın gerdanlığında.
Niye gözlerden ırak kalacaksın midye kabuğunda sanki?
Deniz, alabildiğine geniş ve derin;
Ömrün boyunca kim bilecek senin değerini?

OK VE ŞİİR

Neye yarar ozanın şiiriyle
Nişancının oku,
Yüreğe saplanarak
Duyguları canlandırmazlarsa?

Varhana

YAŞLI GÖZLER

Faltaşı gibi açar gözlerini;
Sonra kırpıştırır, oğuşturur.
Uzak tutar, yakın tutar,
Aydınlığa yaklaştırır.
Derken aklına gelir ki
Göz merhemini unutmuştur.
Yaşlı adamın okuması böyledir işte.

Vakkuta

UMURUMDA DEĞİL

Alev saçan ışınlarını salma üstüme, Ay.
Dur biraz, bekle biraz, Hayat,
Ört gözlerimi, Uyku,
Sonsuz sürüp gitsin gece.
Düşler sevgiliye kavuşturunca beni,
Kolları arasında yatacağım şen ve mutlu.
O zaman ne kadar kötülük yaparsanız yapın,
Umurumda değil.

NE DESEM?

"Gitme, kal" desem? Yok, yakışık almaz.
"Peki, git" demekte sevgiden eser yok.
"Benim yanımda kalacaksın"? Küstahlık olur.
"Nasıl istersen" sözü katı ve soğuk.
"Sen gidince yaşamam, ölürüm" desem
Belki inanırsın, belki inanmazsın.
Öğret bana, sevgili kocam,
Sen giderken ne desem acaba?

Kavinanda?

KARGAŞA

Küçücük kuşlar uçup gitti
Kondukları ulu dallardan.
Geyikler ürküp kaçtı

./..

Yorgunluk giderdikleri gölgesinden.
Ah, bir koşu gitti maymunlar da:
Ne dönek yaratıklar, eskiden
Bol bol mideye indirirlerdi yemişleri.
Ağaç yapayalnız kaldı
Orman yangınıyla karşı karşıya.

GURBET

Sevgiden perişan kafam, yüreğim;
Durmuş bakarken bir de ne göreyim:
Gözlerim büyücü gözleri sanki,
Geceleyin görüyorum, inan ki,
Gurbet elde yaşıyor sevdiceğim.

Ramayana

ÖZLERKEN

Es, rüzgâr, es sevgilimin evine,
Okşa onu, sonra dön gel, beni okşa.
Sen kucaklaştır ikimizi; beni
Ay ışığında kavuştur onun güzelliğine.
Budur sevenin isteyip özlediği:
Salt bununla bile yaşar insan,
Yeter ki ikimiz aynı havayı içimize
Doldurup aynı toprak üstünde yürüyelim.

YENİ GELİN

Damat beyin bir telâş gelini kucakladığını
Gördü de kandil, genç, filiz gibi
Sevişmek acemisi geline baka baka
Ürkerek titredi durdu pencerede.

Narasimhan

MERAK

Kızlar birbirlerinin sevgilerini
Merak edip sorarlar, anlatırlar boyuna,
Aralarında bir kız var,
Tedirgin olur, kasılır, kıpırdanır
Tüyleri ürperir, acemidir de.
Bana sorarsanız bu ahu gözlü güzel
Kadınlığa başlarken,
Herkesi takdis eden rahiplerden birine,
Şehvet cennetinin bekçisine
Kutsal sevgiyi sebil etmiş olsa gerek.

BİTEN SEVGİ

Bana duyduğu sevginin bağı çözüldü,
Yüreğinden silinip gitti bana verdiği değer,
Önümden geçen başka erkeklerden farkı yok,
Sevgisi bitti artık.
İşte bunları düşünerek geçiriyorum günlerimi.
Sevgili dostum, bilmem niye
Kırılıp bin parça olmuyor yüreğim?

Manovinoda

TANRI GÜCÜ

Gövdesizdir, yayı çiçektendir;
Okları da çiçektendir de delmez deşmez.
Ama mucizeler yaratır sanatının gücü,
İsterse bir vuruşta yüreğini yarar dünyanın.
Bütün yaratıkların saygıyla tapındığı
Akıldan doğmuş tanrı, çok yaşa.

Abhinanda?

BENZETİLER

Ay, ürkmüş bir kadının yüzü;
Güneş öyle cılız parlıyor ki
Müflisin siparişi dense yeridir.
Tezek ateşi yanıyor incecikten,
Bir yeni gelinin öfkesi gibi.
Kış rüzgârları gaddar
İki yüzlü adamın kucaklayışı kadar.

Vallana

AVCI

Şu Aşk avcısının
Hünerine bak:
Bedene hiç dokunmadan,
Okunu saplıyor yüreğe.

FİLİZ

Kalçaları dolgunlaşıyor,
Belinde üç büklüm var artık;
Utangaçlık başlıyor yüreğinde,
Eski yaramazlıklar gitti gider.
Göğüsleri kabardıkça kabarıyor,
Gözleri süzüm süzüm:
Filiz gibi boy atıyor güzelim kız
Çocukluğu geride bırakırken.

Sri Dharmapala

CANAVAR GECE

Bir canavar kadındır gece,
Gövdesi karanlık, kapkara,
Dişleri büyür de parıldar
Yıldızlar göründükçe,
Diliyle uzatır gün batışını,
Yemek ister güneşin etini,
Ağzına güneşin taze kanı bulaşır.

Bavakadevi

BİRLEŞMENİN ACISI

Birleştik, tek bir beden olduk önce,
Sonra iki vücut olduk:
Sen, âşık,
Ben, sevgili ve üzgün.
Şimdi sen kocamsın, ben de senin karın,
Artık şu hayatın ne hayrı olur bana,
Bir ağaç ki kaskatı, kırılmaz, kesilmez
Bir ağaç ki verdiği her meyve acı?

LATİN

Birçok bakımdan Yunan şiirinin devamı sayılan Latin şiirinin başlangıcı M.Ö. 3'üncü yüzyıldadır.

Naevius (M.Ö. 270?-199?)

KİTABE-İ SENG-İ MEZAR

Yakışık alsa ölümsüzlerin
Ölümlülere yas tutması,
Kutsal İlham Perileri
Ağlardı Naevius'un ardından:
O, türbeye girdiğinden beri
Romalılar kendi dillerini unuttu.

Plautus (M.Ö. 254-185)

YAZILSIN SENG-İ KABRİMDE

Plautus can verdiğinde,
Komedi öldü diye yas tuttular,
Yürekler parçalandı
Sahneler bomboş kaldığından.
Kahkaha, nükte, güldürü
Ağladılar hep birlikte.

Valerius Aedituus (M.Ö. 2'nci yüzyıl)

AŞK AYDINLIĞI

Niye meşaleyi aldın ele?
Bize gerekli değil meşale.
Hadi gidelim nasılsak öyle –
Kalbimizdeki aydınlık yeter.

Kudurunca yağmurlar, boralar
Ancak mumlar karanlığa dalar;
Ama Venüs bana mısın demez:
Venüs'ün ateşini kendinden
Başka hiçbir kuvvet söndüremez.

Katullus (M.Ö. 87-54)

HAVADAN SUDAN

Bak, ne diyor sevgilim: "Bunca erkek tanırım,
Hiçbiri kocam olsun istemem – senden başka.
İstemem – gelip de aşka
Evlenelim dese Tanrım."

Lâf ola beri gele. Sıkboğaz edilince
Bir kadının söylediği bu sözleri
Havaya ya da suya yazmalı ince ince.

SEVGİLİSİ ÖLEN ARKADAŞA

Dostum, bizim yas tutmamız
Mezarı sevindirir derler.
Yas, eski sevgileri,
Sönmüş aşkları diriltir.
Genç yaşta ölen Kuintilia,
Erken öldüğüne üzülmüyor da,
Senin aşkına seviniyor olsa gerek.

SEVGİLİM DÖNDÜ

Bundan yüce mutluluk dünyada nerede var?
Hele hiç beklemezken arzu gerçekleşirse?
Lesbia'm, görmek senin eşsiz güzelliğini
Yeryüzündeki bütün hazinelere bedel.
Çılgınca umutlarım ölmeye yüz tutmuştu;
Sen dönüp geldin: Bugün benim bayram günümdür.
Tanrı kimseye böyle mutluluk vermemiştir;
Gökler altında benden talihli tek kişi yok.

BİNLERCE ÖPÜCÜK

Yaşayalım Lesbia'm, sevişelim, sevgilim:
Somurtkan moruklara metelik vermeyelim,
Onlar dır dır etmiş, biz sevişmişiz, kime ne?
Güneş akşam batar da sabah yükselir gene;
Bizim günümüz kısa, ışığımız sönünce
Uykudan uyanmak yok, gerisi sonsuz gece.

Sen bin kere öp beni, sen yüz kere öp beni,
Ben öpeyim bin kere, sonra yüz kere seni.
Sayıyı şaşıralım, gönlümüz kıvanç dolsun:
Kötü gözler kamaşsın, kıskançlıktan kör olsun.

AŞKIN DENSİZLİĞİ

Hem nefret ederim, hem de severim.
Neden mi? Bilemem. Anlasam keşke.
İşkence arttıkça neler çekerim –
Gerçek belirlenir, biter çelişki.

NESNELERİN YARATILIŞI

Bu ürküntü, aklın bu karanlığı,
Ne mızrakları ışıldayan şafak,
Ne de dört bir yana
Saçtığı ışık oklarıdır bu,
Yalnız Doğa'nın görüntüsü, kanunu
Bize bu gerçeği öğretiyor açıkça:
Hiçlikten asla hiçbir şey doğmamıştır.
Ölümlü hayatımızda korku egemendir,
Bilmeyiz ki yerdekiler göktekiler
Nedir, nedendir, nasıldır.
İnsanlara bakılırsa ancak tanrılar
Bilir yerin göğün sırrını.
Hiçliğin salt hiçlik yarattığını
Anlarsak bir kez, daha iyi sezeriz
Neyi arayıp neyi araştırdığımızı.
Nesneler hangi ögelerden,
Tanrının araçları kullanılmaksızın,
Nasıl yaratılmıştır, anlarız bunu.

ÖLÜM KORKUSU

İnsanları niçin korkutuyor
Ölüm denen umacı?
Madem gövdeler gibi
Ölüp gidiyor ruhlar da...
Nasıl hiç acı duymadıksa
Doğmadan önce,
Karanlık ve hain kollar

./..

Tartaklarken karayla denizi,
Kargaşalık içindeyken yer gök –
Ölümlü varlığımız paramparça
Olup cansız gövdemiz
Aklımızdan koptuğunda da,
Acı ve ağrı nedir bilmeyeceğiz,
Bütün dertlerden kurtulup
Özgürlüğe kavuşacağız.
Hiç ıstırap çekmeyeceğiz, çünkü
Var olmayacağız ki.

Vergilius (M.Ö. 70-17)

ROMA'NIN DOĞUŞU

Savaşın ve yiğidin türküsünü söylüyorum ben:
Alın yazısı, Truva kıyılarından sürdü de onu,
İtalya'ya geldi, Lavinia kıyılarına düştü.
Tanrıların gadrine uğradı da, neler çekti
Gaddar Juno'nun amansız gazabı yüzünden,
Karada tartaklandı, denizde hırpalandı.
Savaşta kıvrandı yaman acılarla, sonunda
Bir kenti bulup sığındı, tanrılarını
Getirdi Latium. İşte orada başladı Latin ırkı,
Alba'nın ataları, yüce Roma'nın surları...

İlham Perisi, söyle bana, niçin? Sanki
Hiçe mi sayıldı baş tanrıçanın isteği, buyruğu?
Neydi öfkesi? Niçin gazaba geldi de,
İyilikleriyle üstün bir ün kazanmış olan
Bir yiğide bunca azap, bunca acı çektirdi.
Tanrıların yüreğinde nasıl böyle bir gazap yaşar?

Eski bir kent vardı – Kartaca. İtalya'nın
Ve Tiber Irmağı'nın ağızlarının karşılarında
Surlu sömürgecilerin eline düşmüştü.
Bu zengin kent, üstündü savaş sanatında.
Derler ki Juno bütün başka ülkelerden,
Samos'tan bile fazla severmiş burasını.
Kartaca'da saklardı silâhlarını, arabasını.
Tanrıça, bu kenti bütün uluslara başkent
Yapmayı tasarlıyordu Kaderin rızasıyla.
Günün birinde işitti ki tâ uzaklarda
Truva kanından gelme bir ırk güçleniyormuş,
Surluların kalelerini yıkacakmış bu ırk;
Cenge tutuştukça sevinen ve övünen,
Dört bucakta hüküm süren bu insanlar
Gelip alan talan edecekmiş Libya'yı –
Kader böyle istemiş. Satürn'ün kızı Truva'da
Sevgili yiğitleri uğruna giriştiği eski savaşı
Hatırlamış da ürkmüş bundan. Aklından henüz
Çıkmamış gazabına, amansız darbesine yol açan
Olaylar. Paris'in yargısını, güzeller güzelinin
Hor görülüşünü, o ırktan iğrenişini, yakışıklı
Ganimed'i elinden alıp götürüşlerini hatırladı.

Bütün bu anılar gazaba getirdi de onu,
Truvalıları – Yunan zaferinin kalıntılarını,
Akilles'in amansızlığıyla – açık denizde
Boğuşturdu dağ gibi dalgalarla, yaklaştırmadı
Onları Latium'a. Yıllar yılı sürüklendiler
Kaderin eliyle atıldılar ordan oraya denizlerde.

Roma ulusu, böyle büyük uğraşılarla yaratıldı.

DEVLET GEMİSİ

Hey gidi devlet gemisi,
Sürükleniyorsun yine açık denize,
Çılgın dalgalar alıp götürüyor seni!
Deli misin sen?
Limana sığınsana hemen.

Küreğin müreğin yok;
Yaman esiyor rüzgâr güneyden,
Direğini çatlatacak nerdeyse.
Serenlerin çıtırdıyor.
Halatların yok,
Omurgaların nasıl dayanacak
Amansız denizin saldırısına?

Sağlam bir yelkenin olsa bari.
Fırtına seni koruyacak
Bir gemi aslanın bile yok.

Karadeniz çamı,
Ormanların en soylu kızıdır derler
Ama, bora kasıp kavururken
Neye yarar?

Dünyanın kaç bucak olduğunu bilen
Denizciler pek kulak asmaz
Boyalı putlara.

Gözünü aç, Devlet Gemisi, yoksa
Rüzgârın elinde oyuncak olacaksın.

Son zamanlarda kaygılıyım,
Seni düşünüp duruyorum...
Korkarım, ardından yas tutacağız
Yunan Adaları arasından akıp giden
Işıltılı sulardan uzak durmazsan.

TERS

Her işi terstir şarkıcıların.
Hadi bir şarkı söyle derseniz,
İçimden gelmiyor diyerek
Mırın kırın ederler,
Tam başınızı dinlemek isterseniz
Bangır bangır şarkı söylerler.

TAŞLAMA SANATI

Dinleyicilerin ağızlarını bir karış açtırıp
Kasıklarını tuta tuta güldürmek de iyi ama,
Daha iyisi, gülünç sözleri özlü söyleyerek
Kulakları tırmalamadan, ince ince gülümsetmeli
Yeknesak olmamalı taşlama. Kurnaz olmalı,
İğnelemeli. Hikâye anlattıktan sonra
Şair oluvermeli. Ciddiyetini takınmalı,
Söz sanatının incelikleriyle konuşurken
Hem hikmetler savurmalı, hem de inceden
İnceye sataşmalı şuna buna. Ağırbaşlı
Sözlerin yaya kaldığı yerde özlü bir nükte
Bir çırpıda yerle bir eder hedefini.

UYARMALAR

Çanak temiz değilse
Ne koyarsan içine
Hemen ekşiyecektir.

Zevk düşkünü olma sen,
Bedelini mihnetle
Ödeyeceksen değmez.

İştaha gem vurmalı.
Pintinin yoksunluğu
Sürer ömrü boyunca.

Kıskanç adam bakar ki
Komşusu şişmanlıyor,
Hasedinden zayıflar.

KİMİNE GÖRE

Kimine göre, benim taşlamalarım
Amansızmış, hınzırcaymış, bayağıymış.
Sanatın edebine aykırıymış falan.
Kimine göre, yazdıklarımın hepsi
Kansız cansızmış, mısralarımdan her gün
Binlerce yazmak işten bile değilmiş.

ÖZGÜR

Kimdir özgür insan? Kendi kişiliğine
Bütünüyle hâkim olan; yoksulluktan,
Ölümden, zincirden hiç korkmayan;
Heyecanlarına karşı gelen, şan ve şaşaayı
Hiçe sayan; kendi kendine yetip de
Başkasından hiçbir şey beklemeyen;
Takıntısız bir küre gibi pürüzsüz,
Talihe karşı pervasız, akıllı
Ve yapayalnız olan insandır.

Tibullus (M.Ö. 54?-19)

SAVAŞA KARŞI

Kimdi korkunç kılıcı ilk icad eden?
Ne vahşi, ne katı yürekli adammış.
Kan dökülüyor o gün bugün sel gibi,
Savaşlarla sarsılıyor insanlık.
Artık ölümün yolu kısa ve korkunç.

Belki suç, kılıcı icad edende değil.
Vahşi hayvanları öldürelim diye
Bize armağan ettiği aracı belki
Bizler kardeş kıyımı için kullandık.
Başımıza gelenler, hep altın yüzünden;
Tahta çanaklarla çorba içtiğimizde
Savaş nedir bilmezdik. O zamanlar,
Kaleler, kuleler, surlar yapılmamıştı;
Sürüsünün yanında kaygısız uyurdu çoban.
Sessiz sedasız yaşardık. Ne boğuşma,
Ne düşman korkusuyla kıvranan yürekler,
Ne de savaş alanına çağıran borazanlar.

Ama, şimdi savaşa sürüklüyorlar beni.
Belki de bir düşman erinin elinde
Duran silâh, göğsümü deşecek.
Esirgeyin beni, atalarımm tanrıları.
Ayaklarınızın ucunda oynadığım
Çocukluk günlerimde korurdunuz ya.
Eski bir ağaçtan oyuldunuz diye çekinmeyin,
Atalarımın evinde de öyleydiniz.
O zamanlar inancı sağlamdı insanların,
Tahta tanrılar, paçavralara bürünmüş
Dururdu küçücük tapınakta – dimdik, vakarlı.
Bir salkım üzüm, bir tutam buğday bile olsa
Kabul ederdi sunulan adakları...
Dileğine kavuşanlar, kendi elleriyle
Getirip koyardı okunup üflenmiş hamuru,
Kızları da bal taşırlardı arkadan

Ne çılgınlık savaş yolundan gitmek ölüme!
O heyula artık hep ense kökümüzde,
Sinsi adımlarla hep peşimizde dolaşıyor.
Yokluk ülkesinde bağ da yok, buğday da...
Sadece azgın köpek Serberus havlıyor orda,
Bir de cehennem ırmağının korkunç kayıkçısı.
Yüzleri soluk bir yığın insan, göz çukurları boş,
Saçları kavruk, geziniyor kara göllerin yanında.

Çoluk çocuğuyla kendi evinde rahat ve şen
Yaşayarak yaşlanan insandır asıl mutlu olan.
Kendi koyunlarının peşinden gider,
Oğlu da kuzuların arkasından koşar,
Eve yorgun döndüğünde karısı su ısıtır.

Bana da kısmet olsa öyle bir hayat!
Saçlarım bembeyaz olup ışıldasa.
Yaşlansam da eski günleri ansam.

Gelsin barış, sürsün eksin tarlalarımızı.
Saban çektirsin boyunduruklu öküzlere.
Asmaları beslesin, üzüm suyunu saklasın da
Babanın kırbasından şarap aksın oğulun bardağına.

Barış çağında ışıldar çapayla saban,
Karanlık bir köşede askerin
Korkunç silahları pas tutar.

Sulpicia (M.Ö. 25 yılı sıralarında)

MESSALA'YA

Bırakıp gitmekten caydı güzelim;
Malum ya, oynaktır eksik etekler.
Bol bol eğlenelim, doldur içelim.
Üzülmek yok artık "Giderse?" diye.
Vakit, hiç durmadan uçup giderken
Akıllıya her gün, bayram günüdür.

Phaedrus (M.Ö. 15?-M.S. 50?)

KURTLA KUZU

Kurdun biri susamış, bir kuzu da susamış.
İkisi de başlamış su içmeye dereden –
Kurt, derenin başında, kuzu tâ aşağıda.
Kurt, bahane arayıp kuzuyu yemek için
Gürlemiş: "Suyumu ne bulandırıyorsun be!"
Kuzu, boynunu bükmüş: " Nasıl bulandırırım?
Sen suyun başındasın, bak, ben tâ aşağıda."

./..

Kurt, bakmış, olmayacak. "Altı ay önce," demiş
"Arkamdan konuşmuşsun, bana dil uzatmışsın."
Kuzu "Olamaz," demiş. "Bundan altı ay önce
"Ben daha doğmamıştım!" Kurdun tepesi atmış:
"Öyleyse senin baban dil uzatmıştı bana,"
Diyerek yakalamış kuzuyu, paramparça
Etmiş de kendine bir güzel ziyafet çekmiş.

Bu masal, masumları türlü bahanelerle,
Sahte mazeretlerle ezenlere yazıldı.

Ovidius (M.Ö. 43-M.S. 17)

TANRI BÖYLE Mİ OLMALI?

Tanrılar mı? Tanrı diye bir şey yoktur.
Tanrılar olsa, sevgilim
And içip vazgeçebilir mi,
Sürüp gidebilir mi güzelliği?

Saçları beline kadardı eskiden,
Tanrıya manrıya inanmaz oldu ama,
Saçları yine beline kadar iniyor.

Yüzünde kar beyazı zambaklarla
Kırmızı güller ışıldıyor hâlâ.
Ayakları hâlâ küçücük, incecik,
Vücudu narin, çevik, filiz gibi.

Gözlerinden yalanı okunuyor ama,
O gözler yine de ışıl ışıl.

Elbette. Güzellik kutsaldır.
Ölümsüz tanrılar bile bağışlar
Güzel bir kadının yalanlarını.

Geçenlerde bir yalan söyledi gene,
Yalansa ikimizin de gözleri
Önümüze aksın dedi.
Olan benim gözlere oldu.

Hey gidi Tanrılar, sevgilimin
Hilelerini bağışlıyorsunuz madem,
Niye cezasını bana çektiriyorsunuz?

Andromeda'yı çirkin anasının
İşlediği günah yüzünden
Ölüme mahkûm etmeniz yetmedi mi?

İmdat diye haykırdım da işitmediniz,
Ama bıraktınız sevgilimi
Aldattı, alaya aldı sizleri de, beni de.

Düzenbazlığının kefaretini yine bana mı
Ödetecek? Beni dolaba sokan kadın
Yüzünden bir kez daha mı dolaba gireyim?

Ya Tanrı sözü, boş laf, körü körüne,
İnanan bir yığın insana verilmiş gözdağı,
Ya da – varsa – kadınlara kızlara âşık da
Gücünü kuvvetini onlara teslim etmiş.

SÖYLENTİ EVİ

Dünyanın tam ortasında bir yer var,
Toprakla denizle gökler arasında,
Orda birleşir üç ögenin üçü de.

Bu yerden var olan her şey görünür,
Nerede, ne kadar uzakta olursa olsun;
Her ses erişir delik kulaklarına.

Söylenti'nin evi burdadır, tâ tepede.
Evin sayısız girişi, binlerce penceresi
Vardır ama, kapısı, camı, pancuru yoktur.

Gece gündüz açık durur, duvarlarından
Eksik olmaz yankılar, fısıltılar.
Dinleyip tekrarlar işittiği sesleri,
Mırıltıları, homurtuları, dedikoduları.

Sessizlik nedir bilmez. Gürültü yapmaz da
Kısık sesle, fısıltılarla konuşur
Denizdeki çırpıntılar gibi tâ uzaktan.

Jüpiter şimşeklerine bulutlar arasında
Yankı yaptırdıktan sonra ölüp giden
Gök gürültüsünün son iniltileri gibi.

Ev, tıklım tıklım dolup taşar. Gelir
Gider dönek, kalleş kalabalıklar;
Binlerce dedikodu, ayyuka çıkar.

Yalanlar içli dışlı olur gerçeklerle.
Tuhaf sesler dolaşır ortalıkta,
Kulakları doldurur fiskoslar, iftiralar.

Kimi adamlar, kadınlar laf taşır boyuna.
Söylenti büyür de büyür ağızdan ağıza;
Biri der, öbürü kor; azman olur dedikodu.

Kimi saftır, her duyduğuna hemen inanır.
Gırla gider yanlışlıklar, boşuna sevinmeler,
Korkular ve kuşkular, uydurmalar, kalleşlikler.

Söylenti, durduğu yerden görür olup bitenleri
Göklerde, denizlerde, yeryüzünde –
Görür de altını üstüne getirir dünyanın.

Manilius (M.Ö. 20?-M.S. 25?)

NE GÜNLERE KALDIK

Nice aykırılıklar, insanları düşürür
Birbirine, düşman yaratır tümen tümen.
Dünyada baştan başa zorbalık, yalan dolan,
Savaşta yağmacılık, barışta hep kalleşlik.
İnancı, doğruluğu aramak boşunadır,
Dürüst tek bir yürek yok, düşünceler düzenbaz.
Ne yaman kötülükler kol geziyor bu çağda.
Kıskançlık, insanlığı gazaba sürüklüyor.
Fitne taht'a çıkmıştır, indirene aşk olsun.
Keyfince hüküm sürer, dünya onun çiftliği.
Dostlar gırtlak gırtlağa, koca haklar eşini,
Oğullar, ana baba satar kurbanlık diye.

Lukan (M.S. 39-65)

İÇ SAVAŞ

İç savaşların en korkuncunun
Türküsüdür söylediğim:
Yasalara uygun dedikleri suç,
Güçlü bir ulusun muzaffer elleriyle
Kendi karnını kalbini deşmesi,
Kardeşin kardeşle cenge tutuşması.

Düşman bayraklar karşı karşıya;
Kartalla kartalın boğuşması,
Ciritlere karşı ciritler...

Neydi bu çılgınlık, vatandaşlarım?
Bu mezbaha kıyımı niçindi?
Romanın kan sellerini niye gösterdiniz
Nefret ettiğimiz düşman uluslara?
Zafersiz kalacak savaşlara niye girdiniz?

Seneca (M.Ö. 4?-M.S. 65)

ATEŞLİ

Kördür heyecanların, coşkuların ateşi;
Boyunduruğa girmez, dizgine vurulamaz.
Ecele gülüp geçer; gülüp geçmek ne demek,
Düşman kılıçlarını kendi üstüne çeker.

DÜNYANIN SONU

Doymak bilmeyen Zaman, ne bulursa yer, yutar;
Her şeyi altüst eder, yaşatmaz uzun süre.
Irmaklar akmaz olur, denize yürür toprak;
Doruklar devrilir de yerle bir olur dağlar.
Niçin bütün bunlardan söz edip duruyorum?
Göklerin güzelliği, kendi alevleriyle
Yanıp kül olur. Ölüm, sahip çıkar her şeye.
Yok olup gitmek, ceza değildir, bir yasadır.
Bir gün gelecek, dünya yok olup gidecektir.

Martialis (M.S. 40-104)

OLMAZ Kİ

Sen nazlanmazsın bile, hemen buyur edersin
Gece koynuna girmek isteyen her erkeği.
Hem de, yatakta canı neyi çekse herifin
Bir dediğini iki etmez, hemen yaparsın.

I.
Cinna, beni kötüleyen manzumeler yazmış.
Haspa! Hiç kimsenin okumadığı şiirler
Yazana yazar mı denir sanki?

II.
Yoksulsan hep yoksul kalacaksın demektir:
Bizim çağda sırf zenginler zenginleşiyor.

III.
Naz yap bana, Galla: nazdır sevgiyi dinç tutan;
Ama, Gallacığım, çok nazlanırsan olmaz.

IV.
Bizim nutukçubaşı Sabinus
Buz gibi bir heriftir:
Neron'un kaynar hamamına atlasa
Isı hemen sıfıra iner.

V.
Seni hiç sevmiyorum, Sabidius;
Burnum Kaf dağında falan değil,
Soruyorsun diye söylüyorum:
Hiç sevmiyorum seni, Sabidius.

VI.
Sırf ölü şairleri övermişsin, Vacerra.
Sen hep böyle devam et.
Eksik olsun, ödemem ben böyle bir bedel.

VII.
"Kuintus, Thais'e abayı yakmış."
"Hangi Thais?" "Tek gözlü Thais."
Thais tek gözlü ama,
Kuintus bütün bütün kör.

Iuvenalis (M.S. 60?-140?)

SIC TRANSIT GLORIA MUNDI

Hannibal'i tart: Ağırlığı ne ki tartıda?
Afrika'ya sığmayan yüce komutan karşısında
Fas denizi de, Nil'in sıcak suları da,
Habeş ulusu da, görmelere değer filler de
Fos çıktı. Hannibal, İspanyayı aldı,
Pirenelere atladı, Karşısına Alpler
Ve dağlar boyu kar dikildi. Komutan,
Doğaya meydan okuyup kayaları yardı,
Dağları paramparça etti. İtalya'ya egemen
Ama, daha ilerlemek istiyor. "Bunlar hiç,"
Diyor, " Kartacalı ordularım kapıları devirmedikçe,
Kıtanın orta yerine dikilmedikçe bayrağım."
Ne manzaraydı o! Düşünün tek gözlü komutanın
Yaka paça götürülmesini yılkı atı üstünde! Neydi amacı?
Şöhret elbette. Aynı adam bozguna uğrayıp
Sürgüne gidiyor - düşmek işte buna derler.
Sarayda kralın huzurunda, belki büyük adam,
Belki görkemli ama, şimdi boynu bükük,
Bithynialı zorbanın keyfi olacak, uyanacak da
Görecek zavallıyı. Ne kılıç, ne kaya, ne mızrak
Hiçbiri durduramazdı bir zamanlar dünyayı
Altüst eden yiğit yüreği. Ancak kana kan isteyen,
Öcünü alan tektaş yüzük yapabilir bunu. Git, koca çılgın,
Amansız Alpleri aşmaya kalkış: Okullarda
Çocuklar alay etsin; politikacılar nutuk çeksin.

TAKMIŞ TAKIŞTIRMIŞ

Takıp takıştırmışsa kimse karşı gelemez
Kadının kuvvetine – Zümrüt gerdanlıkları
Süslüyorsa boynunu, kulaklarından azman
Küpeler sarkıyorsa – Kimse göremez olur
Onun kusurlarını; kendi gözünde ise
Her dediği haklıdır, her yaptığı doğrudur.
İnsanlığın başına bela olan dertlerin
En kötüsü, zengin bir kadınla evlenmektir.

Hadrianus (M.S. 76-138)

KENDİ RUHUNA

Sevgili ruhum, cancağızım,
Hoş bir yolculuğa çıkıyorsun,
Gövdemin konuğu, can yoldaşım,
Hangi ülkeye gidiyorsun?
Soluk, titrek, çıplak cancağızım,
Hiciv gücünü yanına almadan
Nerelere böyle?

Pentadius (M.S. 3'üncü yüzyıl)

KADIN KISMI

Gemini boraya emanet et de
Kalbini emanet etme bir kıza;
Sözüne inanma kadın kısmının,
Dalgalara daha çok güvenilir.

İyi kadın diye bir şey yok asla.
Tek bir iyi bulunsa bile,
Böyle kötü bir şey nasıl düzelmiş,
Nasıl iyi olmuş, havsalam almaz.

Petronius (M. S 20-66)

DENİZ KIYISINDA

Deniz de, kıyısı da candan tatlıdır bence.
Ben ne talihliyim ki en sevdiğim yerleri
Görmek, gezmek, seyretmek kısmet oluyor bana.
Ne kadar güzel bir gün! Denizlerden uzakta
Geçirdiğim günleri Çeşme Perilerini
Kışkırtıp yüzdürerek şenlendirmek isterdim.
Burda işte havuzlar, su fışkıran çeşmeler.
Şurda yosunlarını kıyıya atan körfez.
Burda kuytu bir köşe var sevişenler için.
Ben öyle berbat bir gün geçirdim ki sormayın,
Kara talih ne yapsa elimizden alamaz
Gelecekte, geçmişin bize verdiklerini.

Ausonius (M.S. 310?-395?)

YAŞAYALIM, KARICIĞIM

Yaşayalım, karıcığım, her zamanki gibi;
İlk evlendiğimizde, birbirimize
Verdiğimiz isimleri değiştirmeyelim.

Yaşlandık diye Zaman değiştirmesin bizi.
Ben senin âşıkın olarak kalayım,
Sen benim sevgilim olarak kal.

Acısını hiç çekmeyelim yaşlılığın.
Yılları saymamalı insan,
Sadece yılların armağanlarını kabul etmeli.

VENÜS'ÜN GECE NÖBETİ

Sevmeyen yürekler yarın sevecek;
Yeniden sevecek seven yürekler.
Bahar körpe şimdi, bahar şen şakrak;
Dünyanın beşiği olan bahar bu.
Evleniyor kuşlar, bahar kuşları.
Sevgilisi, yağmur gibi öpünce,
Dal gibi döküyor saçlarını kız.

Ormanda, kuytuda, sevgililerin,
Sonsuzluk uğruna içtiği and,
Bugünden yarına kameriyeler
Kurarak yemyeşil mersin dalları
Üstüne Dione için bir güzel
Taht yerleştiriyor. Dione, ordan
Komutlar veriyor âşıklarına

Sevgisiz yürekler yarın sevecek;
Yeniden sevecek seven yürekler.

(Ozanı bilinmiyor)

JAPON

Yeryüzünün en duru, en huzurlu, en ince şiirlerinden olan Japon şiirinin ilk örnekleri M.S. 3'üncü yüzyılda verilmiştir.

İmparator Oçin
(Hükümdarlığı: 270-312)

YANPİRİ

Nerden geliyor bu yengeç?
Yüz kent ötedeki Suruga'dan.
Yanpiri yanpiri giderek
Nerelere ulaştı ki?
Bir-telâş İçiçi Adasına vardı
Güzellikler Adasına.

YEMİŞİN İYİSİ

Gelin, aslanlarım,
Sarımsak toplayalım,
Sarımsak toplayalım.
Yolumuzun üstünde
Güzelim kokulu portakal
Ağacı tomurcuklanmış.
En üstteki dallarında,
Tüneyen kuşlar yüzünden
Bir sararma başlamış.
Alttaki dallarını
İnsanlar kopartıp öldürmüş.
Ama orta dallarında
Kestanenin içi gibi
Yumuşacık yemişler
Yuva yapıp gelişmişler –
Ah! Serpilip gelişen
Olgunlaşan bu genç kız
Yok mu, onu bir ele geçirsek,
Yeme de yanında yat!

EFENDİM NERDE?

Efendim çoktan gitti,
Gelmedi bunca zamandır.
Dağlarda mı arasam,
Başka ülkelerde mi,
Yoksa beklesem mi burada?

Hayır! Yaşayamam sensiz,
Dayanamam özlemine.
Dağlardan uçurumlara düşüp
Başımı kaya yastıklara koyup
Ölmek çok daha iyi.
Yine de beklerim Efendimi,
Rüzgârda uçuşup dökülen
Kara saçlarıma şafak kırağısı
Düşünceye kadar.

Sabah sisi dolaşır durur
Güz tarlalarında
Pirinçlerin üstünde,
Bir yerlerde yitip giderek...
Aşkım da solup gider mi acaba?

İmparatoriçe Saimei (594-661)

UYKUSUZ

Tanrılar çağından bu yana
Varlığını sürdürdü insan,
Sayısız insan yeryüzünde.
Yaban kazı sürüleri gibi
Bir-telâş gidip geliyorlar.
Ama sen, benim sevgilim,
Bir sen yoksun ortalıkta.
Bütün gün,
Karanlık bastırıncaya kadar,
Bütün gece,
Şafak sökünceye kadar,
Seni düşünüyorum,
Uyku girmiyor gözüme.
Bu bitmek bilmeyen gecenin
Şafağına kadar bile
Gözüme bir damla uyku girmiyor.

Prenses Oku (661-701)

YALNIZ

İkimiz birlikte giderken bile
Güz mevsiminde çok zor
Dağları aşıp gitmek.
Şimdi benim efendim
Nasıl aşacak dağları tek başına?

Prens Kinaşi no Karu (5'inci yüzyıl)
Prensin şiirde söz konusu ettiği sevgilisi öz kız kardeşidir. Bu aşk yüzünden sürgüne gönderilmiş, kız kardeşiyle birlikte intihar etmiştir.

YETER Kİ

Koca dağlar kurduk,
Kanat açmış tepeler üstüne.
Öyle yüksekti ki dağlarımız,
Su yolları açtık yeraltında.
Gizli bir zaferle kazandığım
Kız kardeşimle o gizli yollar gibi,
Uğruna gizli yaşlar döktüğüm,
Kan ağladığım karımla birlikte,
Yatıyoruz yan yana, baş başa,
Derilerimiz yapışmış gibi.

Bambularla otlar üstünde
Dolu, kıyameti koparıyor.
Ama başımıza vurulmazsa
Rahat uyuyoruz. Varsın
Hileler çevirsinler,
Kötülükler yapsınlar:
Sevgilimle ben uyudukça
Tuzaklar, kargaşalıklar
Umurumuzda değil.
Saz gibi kesilir kördüğümler
Yeter ki ikimiz birlikte
Yatıp uyuyalım.

Prens Otsu (663-687)

ÇİĞDEM

Çiğdem yağıyordu
Görkemli tepenin üstüne.
Durmuş seni bekliyorum,
Tepenin üstünde çiğdem
Sırılsıklam etti beni.

Prens Otsu'nun şiirine İşikawa Hanım, aşağıdaki cevabı vermiştir.

İşikawa Hanım (Öl.:714)

Beni beklerken
Islanmışsın.
Ah o görkemli tepeye
Yağan çiğdem
Ben olsaydım keşke.

Prenses Nukada (7'nci yüzyıl)

BAHARDA ÜZÜNTÜ

İmparator Tençi'nin baharla güz arasında bir kıyaslama yapılmasını istemesi üzerine yazılmış bir şiir.

Bahar çıkagelince
Kışın cenderesinden sonra,
Türküsüz kalmış kuşlar
Başlar ötüşmeye.
Kapanmış çiçekler.
Açılır yeniden.

Ama dağlardaki ağaçlar dal budak salar,
Çiçeklere erişemeyiz bir türlü:
Otlar, insan boyudur artık,
Çiçek toplasak da göremeyiz ki.

Güz olunca yaprakları görürüz tepelerde;
Kırmızı yaprakları toplar, okşar, överiz.
İç çekerek, yas tutarak
Bırakırız yeşil yaprakları.
Budur benim üzüntüm –
Benim içindir güz dağları.

ÖZLEYİŞ

Bekledim seni,
Özledim ölesiye.
Perdelerim
Kıpırdadı
Güz esintisinde.

Yukarıdaki şiire Prenses Kagami aşağıdaki şiirle cevap vermiş. Prenses Nukada, İmparator Tençi'nin en sevdiği kızıydı. Nukada'nın küçük kardeşi Prenses Kagami gözden düşmüştü.

Prenses Kagami

Esti rüzgâr; iğrenç,
Kötü... esti senin için.
Bekledim bana can, heyecan
Getirsin diye.
Kan sızıyor yüreğimden.

İÇLİ DIŞLI

Denizin düzlüğünde
Kürek çekip bakıyorum
Uzaklara:
Dalgalar içli dışlı
Aydınlık gökle.

EVLAD U İYAL

Efkârlıyım,
Kurtulamıyorum üzüntüden.
Kaçıp uzaklara gideyim diyorum
Ama aklıma çocuklarım gelince
Vazgeçiyorum.

ÇİLEMİZ DOLMAYACAK MI?

Soğuk gecelerde,
Titretici yağmur yağarken,
Uğuldarken rüzgâr,
Soğuk gecelerde,
Dondurucu kar yağarken,
Dökülürken sulu sepken,
Ben kendimi ancak
Kara tuz kemirerek,
Kafa çekerek koruyorum
Bu korkunç ayaza karşı.
Gelgelelim, sıvazlıyorum da
Sakalımı, öksürüyorum,

./..

Burnumu çekiyorum,
Kendime diyorum ki:
"İyi bir insanım ben."
Gurur sözleri bunlar,
Üstelik boş laflar...
Kat kat örtüye sarınıyorum
Ama donuyorum yine de.
Ayaz içime işliyor.
Benden yoksul olanlar da var,
Aç, perişan, soğuktan donan
Analar babalar, kadınlar çocuklar
Ağlıyor hıçkıra hıçkıra.
Soğuk gecelerde,
Nereye sığınırlar?

Yer de, gök de alabildiğine
Geniştir derler ama,
İkisi de dardır bence.
Güneş de, ay da parlaktır derler,
Bence ışıldamaz ikisi de.
Bütün insanlarda var mı bu üzgünlük?
Yoksa sırf bana mı vergi?
İnsan olmak varmış alın yazımda;
Nice insanlar gibi ben de
Topraktan otları söküp atıyorum,
Saban sürüyorum, ama yeniyken bile
İncecik olan giysilerim lime lime,
Rüzgârda sallanan yosunlar gibi.
Cılız ağılımda samanlar
Çıplak toprağa serilmiş duruyor.
Başucumda çömelmiş anam babam,
Karımla çocuklarım ayakucumda:
Tarifsiz bir yas içindeler.

./..

Duman yükselmiyor ocaktan,
Kazanda ağını örüyor bir örümcek.
Pilav pişiremiyoruz, pirinç yok.
Sesimiz kuşlar gibi cılız.
Bütün bunlar yetmiyormuş gibi,
Ölüm döşeğindeki insana
Yaman bir tekme atarcasına,
Köy muhtarı çıkageliyor,
Kamçısını burnuma dayayarak
Ödenmemiş vergileri istiyor.
Ne günlere kaldık, ne ellere düştük?
Çilemiz hiç dolmayacak mı?
İşte, biz de yaşıyoruz dünyada.

Şu dünya baştan başa
Kasvet, dert, utanç.
Kuş değilim ki
Uçup kaçayım dünyadan.

İmparatoriçe Jito (645?-702)

ZORLA GÜZELLİK

"Hayır, hayır!" diyorum.
İstemiyordum bizim yaşlı
Hanım şairin zorlayarak
Söylediği masalları.

Epey oluyor dinlemedim;
Özledim desem yeridir.

Yaşlı Hanım Şair Şii'nin
İmparatoriçe Jito'ya cevabı:

Şii (7'nci yüzyıl)

"Hayır, hayır" diyorum,
Ama emrediyorsunuz yine de:
"Anlat! Anlat!"
Zar zor yeni bir masal çıkarıyorum –
Bu sefer de "Çok zorlama var bunda"
Diyorsunuz!

İmparatoriçe Yakatohime (7'nci yüzyıl)

ANI

Belki başkaları
Seni unutmuştur ama,
Benim düşlerimden
Hiç eksik olmuyor
Senin güzelliğin.

Prenses Niu (7'inci yüzyıl)

GÖMÜLDÜ MÜ?

Hile mi yoksa yalan mı
Efendimin yükseklerde
Kayalar altına gömüldüğü?

"Kokaşu" adlı eski şiir güldestesinden

RÜZGÂR MI NE?

Boncuklu perdeleri
Şıngırdatarak gel odama.
Göğüsleri sarkan Anam
Soracak olursa
Rüzgâr olsa gerek derim.

"Hitomaro Kaşu" adlı güldesteden

BULUŞMAMIZ

"Gökyüzü, yeryüzü" –
Ancak bu ikisi yok olursa
Biz ikimiz, sen ve ben
Buluşamayacağız.

Hitomaro (7'nci-8'inci yüzyıl)

ARDINDAN

Evde oturdum
Odamızda
Yatağımızın yanında
Senin yastığını seyrettim.

SONRASI

Sevgilim sağken
Gezerdik kol kola,
Evimizin önünde
Büyüyen karaağaçları
Seyrederdik doyasıya.
Dalları iç içeydi;
İnce bir dantel gibi
Başlarına bahar yaprakları
Birer taç örmüştü.
Aşkımız gibiydi onlar.
Ama aşkın ve inancın
Gücü yetmez geri çevirmeye
Hayatın ve ölümün çarkını.
Çölde bir serap gibi
Sevgilim sönüp gitti.

Bir sabah büründü de
Ölümün tüllerine
Kuş gibi uçup gitti.

Kendinden bir hatıra
Olarak bıraktığı yavrumuz
Anasını arayıp ağlıyor da
Kucağıma alıyorum,
Bağrıma basıyorum ancak.
Ne verebilirim ki oğlumuza?
Yatağımızda yastıklarımız
Eskisi gibi, yan yana duruyor.

Oturuyorum yapayalnız,
Günler karardıkça kararıyor.
Gecelerim hep uykusuz,
Şafak sökünceye kadar

./..

Ah edip inliyorum.
Ne kadar yas tutsam dönmeyecek.
Asla göremeyeceğim onu
Diyorlar ki ruhu
Hagai Dağı'nda geziniyormuş
Kartal kanatları altında.
Sırtlardan bayırlardan
Geçerek tâ doruğa tırmanıyorum.
Ama biliyorum bir daha
Hiç göremeyeceğim onu.
İncecik bir titreyiş bile
Belirmeyecek havada.
Hiçbir şeyi değiştirmeyecek
Bütün bu özlemim, bütün aşkım.

AŞKIMIN YOLU

Benden sonra doğanlar
Aşk yolunun böylesinden
Hiç geçmesinler.

SARMAŞ DOLAŞ

Dedikodu boy verir
Yazın düz ovalarda otlar gibi:
Sevgilimle ben
Uyuyoruz
Sarmaş dolaş.

YAPRAKLAR DÖKÜLMESE

Güz mevsiminde dağlarda
Renkli yapraklar dökülüyor.
Tutabilsem onları, düşmeseler
Sevgilimi görebilirim hâlâ.

SEVGİLİ SAÇ

Bu sabah
Taranmayacağım
Sevgilimin başı,
Yastık oldu saçlarıma.

KÖRDÜĞÜM

Saçlarına ak düştü de
Kalbinde bana karşı
Attığın düğüm gevşemedi.
Artık asla
Çözemem o düğümü.

İHTİYAR

Garip bir ihtiyar
Çıkıyor önüme
İçimdeki derin aynadan
Bakıyor yüzüme.

İMPARATORİÇE JİTO'YA ÖVGÜ

Yüce İmparatoriçemiz,
Huzur içinde hüküm sürer,
Gerçek tanrının gerçek tanrısıdır.
En yeni kutsal eseri,
Köpüklü sellere yataklık eden
Vadinin derinliklerinde
Kurduğu görkemli saray.
Çıkar dağlara, seyreder ülkesini.
Sıradağları, yemyeşil duvarlar gibi,
Baharla birlikte, kiraz çiçeklerinden
Çelenkler getirir,
Tanrılara armağanlar sunar gibi.
Güz gelince kıpkırmızı yapraklar getirirler.
Irmağın ruhundan da
Kutsal yiyecek armağanları fışkırır.
Kıyıda karabataklar dalıp çıkarken
Balıkçı atar ağlarını.
Dağlarla ırmaklar da koşar
Bu tanrısal ülkenin hizmetine.

Dağlarla ırmaklar da koşar hizmete,
İmparatoriçemiz, tanrısal gücüyle,
Köpüklü seller üzerinden
Akıp gidiyor görkemli kayığıyla.

Geçen yaz gördüğümüz
Ay, bu yıl da ışıldıyor
Ama o zaman yanımda duran kadın
Yıllar yılı uzak kalacak artık.

YİTİK YOLLAR

Renkli yapraklar
Yolları örtmüş
Güz mevsiminde dağda.
Sevgilimi nasıl bulacağım,
Yolları bilmiyorum ki?

Prens Hozumi (Öl.: 715)

SANDIKTAN ÇIKAN

Bir sandığa kilitleyip
Evde bırakmıştım ama,
O hınzır aşk
Yakama yapıştı yine.

Otomo Tabito (665-731)

DERDİNİ KADEHE DÖK

Akıllı olup laf ebeliği yapacağına
Çek kafayı, gözyaşını kadehe akıt.

YA KUŞ YA BÖCEK

Bugün yaşamanın tadını
Çıkarıyorsam
Öbür dünyada
Belki kuş ya da böcek
Olacağımı biliyorum da ondan.

VUR PATLASIN ÇAL OYNASIN

Bütün yaratıklar
Eninde sonunda ölecek,
Vur patlasın çal oynasın
Yaşayışım işte bunun için.

TURNALAR, UÇUN

Turnalar çağrışır
Sazlığın üstünden uçarken.
Yorgun ve çaresiz,
Yatıyorum yapayalnız.

Otomo Hanım (8'inci yüzyıl)

TEK ANI KAÇIRMAMAK

Böyle ölesiye
Özleyeceğimi bilseydim,
Işıltılı bir aynaya
Bakar gibi seyrederdim seni –
Tek bir günü, tek bir saati
Tek bir anı kaçırmazdım.

SIR

Geleceğim diyorsun,
Gelmiyorsun.
Şimdi de "Gelmeyeceğim!"
Diyorsun.
Bu, belki de geleceksin demek.
Senin esrarını çözdüm mü, nedir?

Akahito (Öl.: 736?)

DİRİLEN AŞK

Kasuga Sıradağları'na yukardan bakan
Mikasa Dağı'nın doruğunda
Her gün şafak sökerken
Bulutlar geçer dalga dalga;
Çulluk öter hiç durmadan.
Bulutlar gibi benim yüreğim
Hiç durulmayacak;
Kuşlar gibi ağlıyorum
Karşılıksız kalan aşkım yüzünden.
Bütün gün, bütün gece,
Otursam da kalksam da yürüsem de,
Ölesiye özlüyorum onu –
Hiç tanışmadığım güzel kızı.

Ta Mikasa Dağı'nın doruğunda
Ötüşüp çağrışır kuşlar.
Bir süre susuyorlar, sonra
Ötüşüp çağrışıyorlar yeniden.
Aşkım ölüyor, sonra yeniden diriliyor.

KAR

Yarın baharın süslediği
Ovalara çıkıp
Güzelim çiçekleri toplayacaktım.
Gel gör ki dün kar yağdı bütün gün,
Bugün de bütün gün kar yağdı.

AV VE ETEK

Yiğitler ava gitti
Şanla şerefle.
Hanımlar
Al eteklerini sürüklüyor
Tertemiz kumsalda.

MENEKŞE TOPLARKEN

Çıktım menekşe toplamaya
Bahar ovalarında,
Öyle hoşuma gitti ki
Bütün gece
Kalmışım.

AĞUSTOS BÖCEKLERİ

İncecik gecenin içinde
Ağustos böceklerinin
Şen cıvıltıları
Kayaları bile
Deler.

KAR

Fujiyama'da
Yaz ortasında öğleyin
Karlar erir,
O gece yeniden
Kar yağar.

SİS BAŞKA

Sis gelir uzanır
Asuka'nın
Sakin havuzları üstüne.
Ama, anılar
Öylesine kolay geçip gitmez.

Akimoçi (8'inci yüzyılın ortaları)

SINIR NÖBETÇİLERİNİN TÜRKÜLERİ

Berbat bir emir aldım.
Yarından sonra otlarla
Kucak kucağa yatacağım,
Karılarım yanımda olmayacak.

Mimaro

HER YERDE KARIM

Karım beni
Çok seviyor olsa gerek.
İçtiğim suda bile
Gölgesini görüyorum,
Hiç aklımdan çıkmıyor.

(Bir sınır nöbetçisinden karısına)

SENİNLE

At satın alırsam
Sen yaya kalacaksın.
Kayalar üstünde yürüyecek olsam bile
Yine de seninle yürümek isterim.

Kasa Hanım (8'inci yüzyıl)

HAYRA ALAMET

Rüyamda gördüm:
Kılıcımı kendime çevirmişim.
Ne demek bu acaba?
Yakında seni göreceğim demek.

VARLIĞIN SONU

Akşamın gölgeleriyle el ele
Bahçemdeki otların üstüne
Dökülen çiğdem incileri gibi,
Varlığım sona erecek.

ÇAN ÇALDI

Çan çaldı, artık hepimizin uyku vakti.
Ben sevgilimi düşünüyorum boyuna,
Gidip yatmalıyız.
Uyumak yasak bana.

SEVİLMEDEN SEVMEK

Sevilmeden sevmek bir erkeği
Koskoca bir tapınakta
Dualar sunmak gibidir
Şeytanın sırtına.

Yakamoçi (716?-785)

YANKI

Erkek geyik
Öyle sert bağırıyor ki
Bomboş dağlar arasında
Yankı cevap veriyor
Dişi geyik gibi.

ARMAĞAN

Sana bir kutu inci
Gönderiyorum ışıl ışıl.
Süsenlerle tak onları,
Portakal çiçekleriyle tak.

TOMURCUK AYDINLIĞI

Bahar bahçesinde,
Şeftali tomurcuklarının
Aydınlattığı yolun üstünde,
Bir kız yürüyor.

HIŞIRTI

Bambular rüzgârda hışırdıyor
Penceremde akşam karanlığında.

ALACAKARANLIKTA

İncecik bir sis
Yerleşir baharda
Ovanın üzerine.
Yüreğim ıssız.
Alacakaranlıkta
Bir bülbül şakıyor.

SERÜVEN

Yüce Hakanımızın hizmetinde
Doğuya gidiyorum,
Adaları korumaya
Anam eteğini toparlayıp
Üstüme sürdü uğur getirsin diye.
Babam, dut gibi beyaz sakalına
Gözyaşlarını akıttı.
İnleyerek dedi ki:
"Biricik oğlum,
Şafakta yola çıkıyorsun!
Aylarca yıllarca
Bir araya gelmemiz
Kısmet olmayacak."

Karım dedi ki:
"Sırf bugünlük
Konuşalım baş başa."

Topraktaki otlar gibi
Üzgündü, yaslıydı karım.
Ağlayarak sızlayarak
Bahar kuşları gibi,
Çevremi aldı çocuklarım.
Kollarının yenleri dut gibi ak,
İki gözü iki çeşme,
Ayrılığa başkaldırarak,
Eteğime yapışmıştı çocuklarım,
Ardıma düşüyorlardı ille de.
Hakanımın buyruğundan çıkmadım,
Yola çıktım her şeye rağmen.
Her yamaçta dönüp baktım ardıma,
Hem de bin kere baktım.
Gurbet eldeyim şimdi,
Kafam darmadağın, aklımda hep onlar.
Yüreğim özlem dolu...
Ben bu dünyaya bağlıyım,
Ölüm umurumda değil.
Asılsam da küreklere,
Adalardan adalara gidip dönsem.
Anam babam, ben dönünceye kadar,
Sağ salim yaşasa; hiç sıkıntı
Çekmese karım.
Denizciler tanrısı Sumino'ya
Bu kutsal duayı sundum.
Git, bizim evdekilere söyle:
Naniva limanında gemiyi onardım,
Donattım, kürekleri yeniledim,

Yeni tayfalar aldım,
Şafakta yola çıktım.
Bizim evdekiler bayramı kutluyor belki.
Söyleyin anama babama
Bizim gemi pupa yelken,
Deniz sütliman.

YORDAM

Artık dünyada buluşacağız ancak,
İçimiz sızlayarak arayıp
Uykudan yola çıkacağız,
Karanlıkta el yordamıyla,
Ama ellerimiz hiçbir yere değmeden.

BİN YIL

Kısacık bir süre
Beraberdik,
Sevgimiz
Bin yıl sürecek sandık.

UZAK YANKI

Yazın dağda
Yapraklarla dolu ağaçtan
Guguk kuşunun çağrısı –
Ah, ne kadar uzaktır
Sesinin yankısı.

Rahip Sarumaru (9'uncu yüzyıldan önce)

ÇIĞLIK

Dağın derin vadisinde,
Geyik eziyor da
Akçaağacın kırmızı yapraklarını,
Çığlık atıyor
Güz mevsiminin üzgünlüğünden.

Keşiş Şosei (9'uncu yüzyıl)

BEKLEYİŞ

Hemen geliyorum dedi
Bekledim
Ay yükselinceye kadar
Ekim şafağında.

Baş Keşiş Henjo (Öl.: 850)

ESİNTİLER

Cennetten esintiler
Bulutların kapılarını kapatsa
Şu güzel kızlar yanımda kalır
Bir süre daha.

Arivara no Narihira (825-880)

BİR BEN Mİ?

Olur mu olur.
Ay yok mu oldu acaba?
Bahar eski bahar değil mi?
Bir ben mi kaldım
Değişmeyen?

DÜŞ MÜ, GERÇEK Mİ?

Aşk gecelerinin
Derin karanlığında
Öyle kaybolmuşum ki
Artık hiç bilmiyorum
Düş nedir, gerçek nedir.

Arivara no Yukihira (9'uncu yüzyıl)

İŞİTİNCE

Şimdi senden ayrılmam gerek,
Ama İnaba Dağı'nda
Büyüyen çamların
Sesini işitirsem
Hemen koşar gelirim.

Ono Takamura (802-852)

SAL KOKUNU

Kar taneleri ötse bile
Senin çiçek yapraklarının
Rengini,
Sal güzel kokunu dört yana,
Herkes bilsin senin çiçek olduğunu.

Sarayuki (884-946)

TOMURCUKLAR

Bahar:
Yayılan siste tomurcuklar,
Çiçeksiz köyde
Kar çiçekleri altında
Yaprak gibi uçuşuyor.

ACI KUŞ

Bataklıktaki sazların orda,
Acı acı çığlık atıyor bir kuş,
Belli ki unutsa huzura kavuşacağı
Bir şeyleri hatırlamış.

GUGUK

Yaz gecelerinde
Acaba yatsam mı diye düşünürken
Guguk kuşu öter de
Şafak söker ansızın!

SEZGİ

Hayır, insan çözemez
Kendi yüreğinin sırrını.
Ama doğduğum yerde
Çiçeklerin kokusu
Hiç değişmedi.

Ki no Tomonori (9'uncu-10'uncu yüzyıl)

TEDİRGİN

Bahar gününün
Sonsuz aydınlığı içinde
Çiçekler dökülüp gidiyor
Tedirgin
Bir yürek gibi.

KİRAZ

Tomurcuklandı kiraz ağacı.
Saçım kara.
Gülüp oynadım
Genç güzel kızlarla.

Tomurcuklandı kiraz ağacı.
Saçlarıma ak düştü.
Gencecik tomurcuklar dört yanda.

Kiraz ağacı yine doyum olmaz bir manzara,
Ama alaycı bir tanrı
Kar yağdırdı başımdaki saçlara.

Komutan Miçitsuna'nın Annesi
(10'uncu yüzyıl)

HIÇKIRIKLAR

Biliyor musun
İnsanın tek başına
Yatıp hıçkırarak ağladığı
Geceler ne uzun sürer!

Oşikoçi no Mitsune (10'uncu yüzyıl)

TESADÜF

Beyaz kasımpatı örtülmüş,
Gizlenmiş ilk yağan kırağıyla.
Bir kasımpatı kopartmak istesem
Ancak rastlantı sonucu bulabileceğim.

Onakatomi no Yoşinobu (10'uncu yüzyıl)

GEYİK SESİ

Çamlarla kaplı dağlarda
Yapraklar dökülmez de
Geyik güzün geldiğini
Kendi sesinden anlar.

Bunya no Asayasu (10'uncu yüzyıl?)

DARMADAĞIN

Yaman bir rüzgâr...
Güz yaprakları üstündeki
Bembeyaz çiğdemler
Darmadağın oluyor
Kopan bir gerdanlık gibi.

Fujiwara no Atsutada (Öl.: 961)

ÇEKTİĞİM

Sevgilimi tanımadan
Önceki günleri düşünüyorum da
O vakit
Hiçbir derdim yoktu desem yeridir.

İse Hanım (10'uncu yüzyıl ortası)

İNCİ GİBİ

Yemyeşil salkımsöğütün
Dallarına takılıp süzülen
Bahar yağmuru
Bir dizi
İnci gibidir.

ÇİÇEKSİZ ÜLKE

Baharda yükselen sisleri
Geride bırakarak
Uçuyor yaban kazları
Çiçeksiz bir ülkede
Yaşamayı öğrenmişler.

Taire no Kanemori (10'uncu yüzyıl)

BELLİ

Gizliyorum ama,
Aşkım belli oluyor yüzümde,
Öylesine belli oluyor ki
"Aklına bir şey mi takıldı?"
Diye soruyor.

Mibu no Tadamine (10'uncu yüzyıl)

GİZLİ AŞK

Evet, âşıkım.
Beni konuşuyorlardı
Tan ağarmadan önce,
Âşık olmuştum ama
Henüz bilmiyordum bunu.

NEFRET

Onu bıraktığımdan beri,
Batan ay gibi soğuk,
Hiçbir şeyden
Bulutlar üstünde şafak aydınlığı
Kadar nefret etmiyorum.

Minamoto Muneyuki (Öl.: 939)

OTLAR GİBİ

Dağ başındaki köyümde
Kış, her yerdekinden
Daha ıssız, daha yalnız,
İnsan otlar gibi soluyor.

Minamoto Şigeyuki (Öl.: 1000)

ÜZGÜN BÖCEK

Hiç ses çıkarmadan
Aşkla, heyecanla yanar tutuşur
Ama ateş böceği yine de
Daha üzgündür inleyen böcekten.

(10'uncu yüzyıl başlarında derlenmiş,
ozanı bilinmeyen kısa şiirler)

TEREDDÜDÜN SONU

Sen mi bana gelsen, yoksa
Ben mi sana geleyim diye
Düşünüp dururken –
Kapım aralıktı ama –
Uyuyakalmışım.

YABAN KAZLARI

Yaban kazları uçarken
Ak bulutlara karşı
Kanat çırpıyorlar.
Teker teker say istersen.
Bir güz gecesinde Ay.

YAŞLANAN

Binlerce kuş
Ötüşürken baharda
Her şey gençleşir:
Yalnız ben yaşlanırım.

YÜREK GÖKTE

Ayakta mı dursam,
Otursam mı bilmem ki?
Yeryüzünde
Geziniyorum ama,
Yüreğim tâ göklerde.

BAHÇEMDE

Bahar tarlalarında
Bülbüller şakıyor.
Onlarla dost olmak için
Hep tomurcuklar açtı
Bahçemde.

ÖZLEMİM

Erikler çiçek açtı,
Ama bendeki özlem
Hâlâ tomurcuk...
Acaba
Kar yağsın diye mi bekliyor?

ARAP

Arap şiiri, İslamiyet'ten yüz yıl kadar önce başlamış, doruğuna İslamiyet'in kültürel nüfuz alanının en geniş olduğu dönemde ulaşmıştır.

KURT KOCAYINCA

Bu kadar şikâyet yeter artık,
Gerisi sabaha kalsın.
Yaşlıyım diye hep kafama kakıyorsun.
Kahrolası, esneme bari.

Yetmez mi benimle oynadığın?
Beğenmiyorsan kalk git.
Böyle değildin eskiden,
Kum tepeleri üstünden esip giden
Kumlar gibi incecik seviştiğimizde
Geceler boyunca tek bir gövde olurduk
Birleşirdik kum tepecikleri gibi
İncecikten, yumuşacık...

Şimdi ille de bir delikanlı diyorsun,
Akşam üzeri başlayıp bütün gece
Şafak sökünceye kadar seni
Toprak gibi bellesin istiyorsun.

Benim eskiden erkek olduğumu
Unuttun mu, ne! Nasıl yaparsın bunu?
Ben az mı eyer eskittim vaktiyle?
Kaç şafağı kana bürüdüm.
Kaç güzelin koynuna girdim, çıktım
Senin delikanlı duysa şaşar kalır.

Gel, güzelim, surat asma bana;
Barışalım, huzur içinde yaşayalım,
Nemize yetmez.

BOZGUN

Dizginler, üzengiler, gübreler kaldı yerde...
Ölümdür düşmanların bıraktığı tek miras.
Kesip biçtiler bizi, darmadağın ettiler;
Hüngür hüngür ağladı sağ kalan ihtiyarlar.

İki göz iki çeşme, bakıyorum çevreme,
Yüreğim kaldırmıyor bu amansız bozgunu,
Sular akar, keklikler uçardı bu toprakta,
Şimdi toprak iskelet, insanlar birer ceset.

Sürülere çoban yok. Yağma ettiler bizi.
Yiğitlerimiz çöktü. Bizi cılızlar yendi.
Zamandan ders almayan, kendini kurtaramaz.
Yaşadığın ülkeye yardım et yakınmadan.
Bakın, ben buraların yabancısıyım ama,
Yabancı hayırlıdır ilgisiz yerlilerden.

Kendimizi aldatarak yaşıyoruz, dünyaya
Kazık çakıp sonra da yas filan tutuyoruz.
Uzun ömür: büyük dert. Geriye kalan, moloz.
Tanrıya dua et de insana hiç yalvarma.

Ebu el-Ata el-Sindi (6'ncı yüzyıl)

AŞKIN BÜYÜSÜ

Seni düşümde gördüm:
Kara mızraklar düştü aramıza,
Kan kardeşi olmuştuk,
Kavrulan kumlara aktı kanımız.

Ulu Tanrım, bilmiyorum
Neden nasıl oldu bu:
Aşk mı, büyü mü?

Büyüyse aşkın ta kendisidir;
Büyü değilse günah senden gitti.

Murra

6'ncı yüzyılın başlarında yaşayan Murra, Şayban kabilesinin başkanıydı. Cessas adlı bir oğlu ile Halile adlı bir kızı vardı. Halile Taglib kabilesinin başkanı Küleyb ile evliydi. Cessas, Küleyb ile kavga ederek onu öldürdü. Başlangıçta oğlunu adalete teslim etmeye razı olmuşken Şayban kabilesi ihtiyar kurulu savaş kararı alınca Murra oğluna dönüp aşağıdaki şiirini söyledi.

SAVAŞ ÇAĞRISI

Sen, savaş belasını getirdin başımıza;
Elbette elim kolum bağlı durmayacağım.
Gerçi yaşlandım ama, düşünmeden sonucu,
Ben kan akıtacağım yarın şafak sökerken.

Mızraklar çatışınca yaralanan erlerim
Yıllarca kıvranacak o kanlı mızraklarla.
Savaştır bu, vuruşmak boynumuzun borcudur
Ne buyurmuş olursa olsun alın yazımız.

Savaş takımlarımı giyip çarpışacağım
İçimi parçalayan utancı ezmek için.
Savaş başlasa diye içim içimi yiyor:
Yürüsün atlılarım mızrakların üstüne!

El-Hansa (590?-644?)

SONSUZ YAS

Ölüler çığırtkanı haykırdı ölümünü
Şakr'ın, çağımızdaki en mert, cömert insanın.
Öyle bir haykırdı ki bütün dünya işitti
Canevimden vuruldum. Çöktüm ayyaşlar gibi.
Onu hatırlayarak kalkarım her şafakta,
Her gün güneş batarken matemini tutarım.

AĞIT

Biz sana ne yaptık, ölüm
Bizi hep yerden yere vuruyorsun,
Her gün yeni bir kurban,
Bugün cenkçilerimizden biri,
Yarın ulu önderimiz;
Hep iyileri, yiğitleri
Aramızdan alıp gidiyorsun.

Her yere zalim elini uzatan,
Rastgele vurup deviren ecel,
Adil olsan yakınmazdım ama,
En değerli olanlara kasdın var,
Geride bıraktıkların, budalalar.

Elli yıl başımızdaydı da
Korudu haklarımızı,
Son verdi bütün kötülüklere.
Sabırsız ecel, biraz daha
Bekleyemez miydin sanki?

Aramızdan gitmeseydi kardeşim,
Eşsiz, kusursuz kardeşim.
Nur ve huzur içinde yatsın.
Bahar yağmurlarıyla yıkansın kabri.

Biraz daha, birazcık daha
Bekleyemez miydin, ecel?
Çabucak, aman vermeden vurdun.

SEN ÖLDÜN

Sen ölmeden, gözyaşı döktüm pek çok ölüye;
Sen öldün, artık bütün gözyaşlarım senindir.
Beni avutanlara kulak veriyorsam da,
Can kulağımda ağrı, kalbimde sancı dinmez.

El-Hutaya (600?-661/2?)

ŞEKER BAL

Yeni bir yaşantı, ne büyük zevk.
Peki ölüm? Ölüm şeker bal mı?

KANAAT

Şu ölümlü dünyada bulamazsın ne umsan:
Bugün ör, yarın kalkar, tıpkı örümcek ağı.
Hayattan büyük büyük şeyler bekleyen insan
Sevinsin kısmet olup dolsa çorba çanağı.

YAŞAYAN ÖLÜ

Ölür kimi insan,
İşlediği hayır
Ölümsüz kalır.

Yaşar kimi insan,
Yaşıyor demezsin,
Ölüden ayırt edemezsin.

GÖLGE DÜNYA

Bir gölge gibi geçip gider şu dünya,
Bir gecelik bir konuk,
Uyuyanın gördüğü rüya,
Umut ufkunda bir ışık,
Önce parlak, sonra donuk.

MUHAMMED

Muhammed'in kabrinin kokusunu alanlar
Başka koku istemez ömürleri boyunca.
Öyle karanlık, acı bir yas verdi ki bana
Kader, verseydi aynı felâketi günlere,
Sonu gelmez bir gece olurdu bütün günler.

(Ozanı bilinmiyor)

IŞIĞIN KARANLIĞI

Aşkım, almış başını gidiyor
Yemen kervanıyla birlikte,
Ama ben Mekke'de zincirliyim.

Baktım geliyor sevgilim...
Demir parmaklıklar sımsıkı.
Yaklaştı bana gülümseyerek;
El salladı bana, dönüp gitti.
Zincirle bağlı kaldım
Oracıkta, sevgilimden yoksun.

Ölümden, ölüm korkusundan değil
Boynumun bükük durması...
Prangalardan bıkmış değilim.
Yüreğim kurtuluş umutlarıyla
Çarpmıyor, çırpınmıyor artık.

Aklımı başımdan alan,
Özgür olup sevgilimle
Buluşacağım günü
Özlemek, durmadan düşünmekti.

Sır yaklaşırsa işin bitiktir;
Uzaklaşırsa anlarsın o sırrı.
Ters çevirmezsen
Doğru göremezsin hiçbir şeyi.

Öğle üstünün fenerine gece
Getirir kendi ışığının karanlığını.

Rabia ibn Süfyan (7'nci yüzyıl)

KAN DAVASI

Öldürdüm öç almak için;
Dindi gönlümdeki çalkantı.
Kana kan –
Silindi yaraların irini...
Kan yarışında öne geçenler
Hiçbir şey kazanmadı.

Yezid ibn el-Hadhak (7'nci yüzyıl)

SON

Bin okla vurdu beni sanki Zaman
Yere düşmüşüm, yatıyorum:
Hiçbir yaydan çıkmadı bu oklar,
Ama delik deşik etti beni.

Zamanın Cadılarına karşı
Kendini nasıl korur insan?
Alın yazımızda Mahşer varsa
Elimizden ne gelir?

Gözlerimi kapattılar,
Hiç uyku girmeyen gözlerimi.
Biri durmuş başucumda
"Hadhak'ın oğlu gitti!" diyordu.

Saçlarımı taradılar –
Dağınık olduğundan değil.
Giydirdiler beni,
Ama giysi değildi bu.

Güzel kokular sürdüler üstüme,
"Ne iyi insandı!" dediler.
Sonra beyaz çarşaf sardılar.
Kollarımı kavuşturarak.

En soylu ailelerden
En güçlü gençler gelip
Bedenimi tâ yerin dibinde
Kazılmış bir çukura soktular.

Fazla yas tutmayın ardımdan;
Üzüntünüz geçip gitsin.
Bıraktığım servet, mirasçılarımı
Sevindirsin – ne umurum?

AVCILAR AVCISI

Şafakta, kuşlar sessiz
Bekleşirken yuvalarında,
Giderim atıma binip
Nice babayiğitin tek başına
Giremediği ovaya.
Mızraklar koruyor
Kara bulutlardan fışkıran
Sellerin bereket getirdiği
Bahar otlaklarını.
Koşmaktan incelmiş, sımsıkı
Gerilmişti kısrağımın
Güzelim adaleleri.
Dört nala koşturdum da,
Korkuttuk inek sürüsünü:
Semiz, tertemiz ineklerdi bunlar,
Yemen cübbesi gibi
Yolluydu bacakları.
Sürü bir koşu kaçarken
Gözüme tırısa kalkmış atlar
İlişti, eyerleri pırıl pırıl.
Onların yanında koca boynuzlu
Azman bir boğa vardı,
Burnu havada, kuyruğu yerde.
Düştüm boğanın, ineklerin peşine;
Onları yakalamaktı tek düşüncem
Bir kartal gökten aşağı süzülüp
Şerabba'nın yüksekliklerinde,
Güneş ışıldarken, nasıl tutup
Götürürse yaban tavşanını.

./..

Kartal yuvası sessiz dururken bile
Yürekleri büzülür küçük kuşların.
İğdelerle hurmalar kucak kucağa.
Tilkiler korkudan
Kaçacak delik arıyor.
Atım, gemi azıya aldı, gidiyoruz.

Geçinip gitmeye yetişse varlığım,
Bu çetin avcılıktan vazgeçerdim,
İstemezdim para pul.

Ama, ün salmaya çabalardım yine de;
Şan şeref kazanmaya can atıyorum,
Benim gibilerdir şan şeref uğruna
Her şeyi göze alıp uğraşanlar.

Mert adam, son soluğunu vermedikçe
Şan istemekten, canla başla
Uğraşmaktan vazgeçmez.

Amr (6. yüzyıl)

DÜNYA BİZİMDİR

Dünya bizimdir, çadırlarımızı kurduğumuzda
Yabancı vadilere, her kabile boyun eğer bize.

Varımızı yoğumuzu veririz dostlarımıza;
Bize saldıranları amansızca ezer geçeriz.

Adaletsiz hüküm sürenlerden değiliz;
Halkımız adaletsizlik nedir bilmemiştir.

Bize zorba diyenler var; oysa hiç zorba olmadık.
Ama bu gidişle zorbalığa başlatacaklar bizi.

Bir kuyuya varınca içtiğimiz su tertemizdir;
Başkaları çamurlu, tortulu sulardan içer.

Oğlumuz sütten kesilir kesilmez
Nice hükümdarlar boyun eğer ona.

Yeryüzünü doldurduk, artık dar geliyor bize,
Şimdi de gemilerimizle dolduruyoruz denizleri.

Kimse aptallık edip bize karşı gelmesin;
Yoksa çılgınlığın cezasını çektiririz.

Tarafa (6'ncı yüzyıl)

DİLEK

Savaş istemiyorum, zevke düşkünüm diye
Beni suçluyorsun da ölümsüz yapmıyorsun.
Ecel elinden beni kurtaramazsan bırak
Servetimi harcayıp zevk ederek öleyim.

Gençliğin şu üç tadı olmasa gam yemezdim
Üstüme mezarlığın gölgesi düşer diye:
Birincisi şaraptır, beni dünya derdinden,
Kuru kalabalıktan kurtarır yudum yudum.

İkincisi, kurt gibi, ileri atılarak
Kısrağımın sırtında uzaklara gitmektir.
Üçüncüsü, bütün gün sırtüstü, sevgilimin
Çadırında yağmuru dinleyip keyif çatmak.

TANRI BİLİR

Gönlünde olanları hiç gizleme Tanrıdan,
Tanrı bilir herkesin aklından geçenleri.
Cezan ya ertelenir, ya da erken verilir;
Hemen yargılanmazsan cezan mahşere kalır.
Savaşla içli dışlı olduk bunca zamandır:
Savaş masal değildir, ham bir hayal de değil.
Başlarsa bir nefret ve kin kumkuması olur.
İştahı açılınca hiç durmadan yer, yutar;
Azgın bir yangın olur bir kez alev alınca.

YAŞAMAK YORGUNU

Yorgun düştüm yaşamak yükünden:
Seksen yıl yaşayan yorulur elbette.
Kaç kez gördüm Kaderin kör bir deve gibi
Çevresindekileri ezip geçtiğini.
Kader vurmayagörsün, öldürür;
Öldürmediklerini düşkün yaşatır.
Biliyorum bugün neler olup bitiyor,
Biliyordum dün neler olup bittiğini.
Yarın neler olacağına gelince
Kör karanlıklar içindeyim.

Taabbata Şarra (7'nci yüzyıl)

ÖÇ

Öldürdüler: çatakta yatıyor cesedi.
Akan kanı öç diye haykırıyor.
Bana bıraktı haklı intikamın yükünü,
Boynumun borcudur, gönlümün kutsal görevi.
Bu şehidin yeğeniyim, onun kanı benim kanım;
Çözemez hiç kimse kalbimdeki düğümü;
Kimse karşı koyamaz ruhumun gücüne.
Kara gülümseyişlerle bakarım caniye,
Zehir kusan engerek gibi kıvranır.

Şanfara (7'nci yüzyıl)

DİLEKLER

Kalkın, anamın oğulları, binin atlara,
Gecenin koynuna girin. Hısım akraba
Başımla beraber ama, silah arkadaşlarıma
Sevgim de hiç aşağı kalmıyor. Bakın,
Yolunuz açık, eyerler, kayışlar takılı.
Soylular tâ uzaklarda afetlerden korunsun,
Korunsun kin ve nefret yangınlarından.
Umutla kaygıyla gece karanlığında yol alan
Temkinli yolcular kalmasın ortalıkta.

NEREYE GİTTİLER?

Ülkemiz viran: Bu topraklara konanlar
Göçüp gittiler. Issız kaldık.
Çırılçıplak yamaçlarda in cin top oynuyor.
Her şey aşınmış tıpkı taşlarda yazıtlar gibi.
Loş kalıntılar bunlar. Bu yamaçlarda
Yolcularla savaş yorgunları dinlenmişti,
Keyif düşkünleriyle sessizlik arayanlar...

Bahar yağmurları yağardı yıldızlar gibi:
Yırtılırdı da dökülürdü şimşeklerle gelen
Bulutlar... Sel üstüne sel kopar gelirdi.
Gece bulutları, gündüz bulutları,
Uzaklardan karanlıklar saçardı da
Kükreyerek yanıtlardı birbirlerini.

Bu yamaçlarda fışkırırdı en güzel çiçekler,
Bu yamaçlarda devekuşları, ceylanlar...
Bu sessiz yaban vadide nice yavrular doğar:
Kocaman gözleriyle ahular, dimdik durur da
Hiç ses çıkarmadan emzirir yavrularını,
Çevrelerinde oynaşır, koşuşur doyan yavrular.

Toprak gibi kara seller boşanır göklerden,
Kalemle çizilmiş çizgiler gibi
Gedikler açar yeryüzünde, derin ve taptaze.
Güzel bir kadının kolundaki bilezikler gibi.

Durdum da sordum "Nereye gittiler?" diye.
Kulağı duymayanlara, karanlık sözler
Söyleyenlere, kıllarını kıpırdatmadan duranlara
Sormuşum, sormamışım, ne çıkar?

Hasan bin Tabit (7'nci yüzyıl)

MUHAMMED ÖVGÜSÜ

Kimsede senden güzel göz yoktur;
Senden güzel insan doğurmadı analar.
Pürüzsüz yaratılmışsın sen, gönlünce.
Sana sunulan övgüler yayılır dünyaya
Mis gibi kokularla, şanın büyür de büyür.

Ellerin açık denizler gibi cömert;
İyiliklerin ırmaklar gibi akar.
Haset ateşiyle yanıp kavrulanlardan
Tanrı korusun seni.

Yüce efendimiz, sana layık övgülere
Gücüm yetmez ki benim. Şiir yoksuluyum,
Güzel sözler söylemeyi başaramam bir türlü.
Benim şiirlerim ne ki Muhammed'e ün versin;
Muhammed'dir benim şiirlerimi ölümsüz kılan.

Cemil (660?-701?)

ÖLÜMSÜZ AŞK

Ah sevgilimin gülü başını kaldırsa da,
Bize geri getirse kaçıp giden zamanı.
Uçup gelse, yeniden onu bulsam burada,
Yaşasak büyüklerin yasak ettiği anı.

Sevgilimle baş başa kalmak kısmet olur mu?
İkimiz de aşk dolu yağmur bulutu gibi...
Gençtim: onun ağına kaptırdım da ruhumu
Aşkıma dar geliyor şimdi denizin dibi.

Ben ömrümü tükettim senden ses bekleyerek;
Bak bana: İki büklüm bir beden, soluk bir yüz.
Sevgime sırt çevirsen, ölmez, katlanır yürek:
Her şey ölmeye mahkûm, benim aşkım ölümsüz.

BENİM NEYİM EKSİK?

Hep söyleyip dururum, sevgili değiştiren
Çapkınlar ne utanmaz, hınzır adamlar diye.

Yine de kızınızı vermiyorsunuz bana,
Bari ben de oturup halefim şerefine

İki kadeh atayım: yok, iyice içeyim.
Sonra da, şu ırmağın temiz sularını

Kirleterek gidecek, ırmağı tıkayacak
Çöpleri, kütükleri, dalları düşüneyim.

Ebu Zu'eyb el-Hudali (Öl.: 649?)

KADER

Kader yerden yere vurdu varlığımı;
Vücudum, korkuluğu andırıyor.

Öyle zenginim ki
Her derdimin devası vardır sanırlar.

Oysa her gece yatağımda
Dört dönüp dururum, uyku nedir bilmem.

Kim taşlar koydu şilteme
Oğullarım vebaya kurban gidince?

Uğraştım da kurtaramadım onları
Kaderin tılsımları ezen pençesinden.

Dikenler batıyor gözlerime,
Zamanın ayaklarında bir binek taşıyım.

Yıldım insanlardan,
Ama çektiğim acıya sevinenler bile

Kıskanıyor gördükçe
Kalleş kaderin beni dize getiremediğini.

Maysun (7'nci yüzyıl)

Maysun, Büyük Sahra'da büyümüştü. Sonradan halife olan ve İslam âleminde büyük ün kazanan Muaviye ile evlendi, Şam'da yerleşti. Ama kendi kabilesini ve çöl yaşamını özlüyordu. Bu özlemi dile getiren şiirlerinden biri Muaviye'yi öfkelendirdi. Maysun'u oğlu Yezid ile birlikte geri gönderdi. Aşağıdaki şiirde, Maysun Muaviye'yi kınamakta, alaya almaktadır.

SARAYLAR OLMAZ OLSUN

Serin bir göçebe çadırı verin bana,
Görkemli saraylar olmaz olsun.
Bedevinin aba entarisi dururken
İstemem saltanat cübbesini.

Çadırımın önünde yediğim kuru ekmek
Saraydaki ziyafetlerden daha lezzetli.
Kervanla birlikte kalkayım sabah erken,
Eksik olsun davullar, debdebeler.

Köpeğimizin yabancıları korkutan havlayışı
Saraydaki şarkıcıların sesinden güzeldir.
Yoksul ama cömert bir Bedevi'yi değişmem
Tantana içinde yaşayan muhallebi çocuğuna.

Yezid bin Muaviye (Öl.: 683)

İÇİYORUM

İçiyorum, şarap içmek en büyük zevk;
Kızarsanız kızın, umurumda değil.
Hoşuma gidiyor şarap sarhoşluğu;
Sizin öfkenizden irkilmek bile hoş.

ÖRT Kİ ÖLEM

Bakmayagörsün sevgilime,
Bir daha doğamaz güneş.
Sevgilime "Bir sevgi anı
Daha yaşayalım," dedim.
"Deli misin?" dedi. "Kim
Benim sevgimi tattıysa
Heyecandan ölüp gitti.
Öldürücü bir aşk benimki..."

Sonra yeniden konuştum.
Nasıl olduğumu sordu.
Fısıldadım kulağına:
"Son nefesimi verdim
Elini koy elimin üstüne."

İkinci Velid (8'inci yüzyıl)

GÜN BUGÜN

Ben Velid, İslam önderi,
Bendedir ulu egemenliğin
Şaşaası, gücü, görkemi.

Güzel kızların şarkısını
Dinlemek, en büyük zevkim.
Sevgilimin odasına
Başım dimdik yürürken
Onun bunun dedikodusu
Umurumda değil.

Yaşamanın gerçek tadı
Musikidir, şaraptır,
Sarhoşluktur, coşkudur.

Ben, Cenneti beklemektense
Dünyanın tadını çıkarırım.

BU AŞK BAŞKA AŞK

Dostlar, dil uzatmayın Zeynep'i seviyorum diye
Gelin oturun şöyle tenteli tahtımm yanı başında.
Gönül vermişim kıza; bu, benzemiyor başka sevgiye...
Ah, ne mutlu gündü o: görür görmez vuruldum.

Dostlar, biliyorsunuz, birçok kadınlarla seviştim,
Aşkla, heyecanla türküler söyledim güzellere.
Ama, Zeynep başka. Güzeller güzeli, gerçek sevgilim.
Zeynep bütün yıldızları gölgeleyen güneş.

BİR ÇIRPIDA

Sevgilimle ilk karşılaşmamızda,
Vurulduk birbirimize.
Kapattı çadırının tentesini,
"Umar," dedi "Konuş benimle,
Aldırış etme aileme."

Sevgilim arzu duyduğu zaman
Bunu anlayan hizmetçi kadınlar
Çıkıp gittiler çadırdan.
Sevgilimin ne istediğini
Anladılar da çekildiler usulcacık
Çöldeki ahular gibi.

Ahtal (8'inci yüzyıl)

KERVANIN ARDINDAN

Gitti kervan –
Sabah mıydı, akşam mı?
Üzgündü yola çıkanlar, ayrılanlar.
Bir ağırlık çöktü üstüme,
En iyi şaraplardan bol bol içmişim gibi.
Kendimden geçecektim neredeyse.
Üzüntüler öyle kararttı ki yüreğimi.

Kuthayir (663?-723?)

İYİ Kİ ÖLDÜ

Sevgilimin mezarına geldim.
Durdu eşeğim.
Gözyaşlarım da durdu.
Neyse ki
"Allah rahmet eylesin,"
Diyebildim.

Hayat cehennem olmuştu
Sevgilim yokken,
Durmadan ağlıyordum.

Şimdi bakın hâlime.
Kılık kıyafet,
Köpeklere ziyafet.
Öldüğü iyi oldu.

Leylâ el-Ahyaliye (Öl.: 707)

SONSUZ GÖZYAŞI

And olsun ki, sevgilim, canım benim,
Ölüm bir utanç değildir
Yaşarken utanılacak bir şey yapmayana.
Hiç kimse mezarın yuttuğu yiğitten
Daha ölümsüz olamaz.

Ruhları birleşmiş sevgilileri
Birbirinden kopartıp uzaklaştırsalar da
Onlar ayrılmaz asla.
Allah seni aldı ama, benden almadı.
Sağ da olsan ölü de,
Sen bana benden yakınsın.
Zaferler kazanan kahraman,
Sen canevimdesin ömrün dolmuş da olsa.

Sana gözyaşı dökeceğim, and olsun,
Dalda bir kumru oturdukça
Ya da bir kuş uçtukça.

Zül Rumma (696?-735/6?)

KAHROLASI ÇARŞAF

Tüm giysiler arasında
Çarşaftır en kahrolası

Hem güzellikleri gizler
Hem de kışkırtır gençleri

Örttüğü kötü kişiler
İçimize fitne sokar

Allah kahretsin çarşafı.

Muzahim el-Ukayli (8'inci yüzyıl)

HAYRINI GÖRSÜN

Dünya başıma yıkıldı
Sevgilimin öteki adamla
Evlendiğini duyunca.

Bu iş burada biter,
Diyeceğim yok, ama
Ulu Tanrım, niçin
İzin verdin kızcağıza?

Beni büsbütün yıkmak mı
İstedin yoksa?
Kaderimizi elinde
Tuttuğunu göstermek mi
İstedin?

Bari rahmetini esirgeme
Sevgilimden,
Kocası iyi çıksın.

Kıza benden fazla muhtaç
Olduğuna bakılırsa
Herif benden de
Yoksul olsa gerek.

El-Tirimma (660? – 725?)

EYERİMDEKİ

Binmiş benim deveme,
Eyerime oturmuş
Budalanın biri.

YİĞİTÇE ÖLMEK

Tanrılar tanrısı,
Ölüm gelip çattıysa,
Atlas bir döşekte
Alma canımı sakın.
Bir su yolunda
Tuzağa düşürsünler,
Allah için vuruşan
Yiğitlerle öleyim.
Uçursunlar kafamı,
Şahinler akbabalar
Didiklesin etimi,
Kemiklerim güneşte
Kuruyup bembeyaz olsun.

Ebu Nuvas (8'inci yüzyıl)

İÇMEMEK OLMAZ

Bütün dünya çiçeklenir de
Sevinmez, coşmaz mı insan?
Hele eline su katılmamış
Şarap dolu bardağı alırsan...
İçmemek olmaz o şarabı.
Babası kara bir buluttur,
Anası, yemyeşil asma.

MEYHANEDEKİ

O meyhane senin,
Bu meyhane benim,
Dolaştım ömür boyu.

Hiç unutmam, bir gece
Gök karalara bürünmüşken,
Bir meyhaneye girdim,
Uykudan uyandırdım
Meyhanenin sahibini.
Ne istediğimi sordu;
Şarap perisiyle evlenmek
İstediğimi söyledim.
Yüz görümlüğü istemez mi!
Mis gibi bir içki getirdi
Bana mahzeninden...
Güzel bir yanaktan dökülen
Gözyaşı gibi berrak.
Durmadan içki verdi bana,
Ben de durmadan içtim.
Önümüzde güzeller güzeli
Bir genç kız duruyordu.
Söylediği şarkılarla
Kendimden geçiyordum.
Hiç kimse kınamıyordu bizi.

Siz de, dostlar, kınamayın
Beni o gece yüzünden, çünkü
Eş dost kınayınca
Büsbütün kışkırtıyorlar beni.

ZEVKTEN DÖRT KÖŞE

Dört şey var ki def eder kaygıyla üzüntüyü,
Dördü de panzehirdir hem bedene, hem ruha.
Tadını çıkarmalı insan bütün bunların:
Su, çiçek bahçeleri, şarap ve güzel yüzler.

ŞEN BAHÇELER

Koşun! Gelin çabucak!
Bahçelerde gülüşmeler,
Oynaşmalar başladı.
Bunlar savaşın korkunç
Elinin yıkmadığı bahçeler.

Sessizliği sevmeyen
Sayısız kuşlar şakıyor.
O kuşlar şakıdıkça
Acılar diner de
Gönüller mutluluğa kavuşur.

MÜEZZİN ŞEREFİNE

Gel, bana şarkılar söyle, Süleyman.
Oyalanma, şarap getir bana, koş!
Bak, şafak söküyor ışıldayarak
Altın gibi, her çiğ damlası berrak.
Şişe elden ele geçip duruyor:
Yüzüp boğulayım şarap içinde,
Ver, saki, kalmasın kötü anılar.
İçelim, müezzin varsın bağırsın!

KAHPE AŞK

Ömrüm sona erdiğinde.
Kısa sürecek bana
Kadınların tuttuğu yas;
Sevgilim anmayacak beni,
Aşkımı hemen unutacak,
Yeni bir âşık bulacak.

I.

İnsanlar farkında değildir ama,
Kaderin değirmen taşı, onları
Un ufak öğütür, hiç durmaksızın.

KURBANIN AŞKI

Utaba için ağlar dururum hüngür hüngür.
Güzelliği, denizden çıkan bir inci sanki,
Dalgalarla sahile sürüklenmiş tertemiz.
Babil'in büyüsü var ağzında, bakışında.
Elimi uzattım da, "Utaba, yalvarırım,"
Dedim, "Geri çevirme zavallı dilenciyi.
Sırt çevirmemelisin seni böyle sevene.
Hiçbir şey vermesen de bari tatlı söz söyle."

Bitkin düştüm aşkından, tek bir soluğum kaldı:
Görülmüş şey mi böyle kendini öldürene
Sonsuz sevgi sunması cinayet kurbanının?

KAÇINILMAZ BOZGUN

Her saat geçtikçe zamanın yıkıntısı
Göğsünde ölüm ışığı parıldayan
Bir kara bulut gibi görünüyor gökte.

Bu dünyadakileri yaratan
Başka bir dünya için mi yarattı?

Dünyanın servetini cebine indiren,
Başkasına bırakır varını yoğunu.

Hayatını kavgayla, savaşla geçiren
Son savaşını verdiğinde bozguna uğrar.

Allahındır yeryüzüzü saltanatı.
Açlığı sonsuz olanlar, doymak bilmez.
Bir amaca ulaşan, yeni bir açlığa kapılır.

ECELİN SEVİNCİ

Her özdeyişin yepyeni bir gerçeği vardır;
Sorduğun bir soru elbette cevapsız kalmaz.

Her olayın var bir eşref saati;
Ne yaparsan yarın hesap sorulur.

Her yükseliş, ergeç duracak.
Her kader, önceden yazılmış kitap.

Neyi sağlam biliyorsan ölümün simgesi o;
Her yapıt bir bitişin, bir yıkımın müjdesidir.

Her saltanatın varlığı ancak bir avuç toz;
Bir koca taht, bir kısa isyanla çöker.

Karnın ne kadar doysa gözün açları görsün;
Hiç inmesin kaba yumruk güzelliğin başına.

Bir ölüm sahnesidir her günümüz, bunca kalen,
Sanatın var, oyalan, sonra da öl oynarken.

Ört şu dünyada güven bulmak için her kapıyı;
Açılır bin kapı, ardında durur bin canavar.

Kul fethedemez şehveti, arzuları asla;
Tüm varlığı bir tatlı hükümdarın elinde.

Öyle yaşlandık ki dostlar şimdi genç olduk asıl:
Fesleğen sapları ıslak, yaşamak, sallanarak.

Ev sahibi olsak diye yıllarca can attık;
Olduk ama, hırsızlara haydutlara çattık.

Yaparız her şeyi gençleşmek için, maskaraya
Dönsek de külâhlar takarız, süsleniriz.

Ne yaparsak yapalım, gençliğimiz gitti gider;
Ancak eceldir sevinen, bir de mezar.

Rabia (Öl.: 801)

İKİ AŞK

Ben seni iki aşkla sevdim.
Biri, benim mutluluğumu ister.
Öteki sana lâyık olmaya can atar.
Mutluluğumu isteyen aşk adına,
Seni, yalnız seni düşünür kalbim.
Sana lâyık olmaya can atan aşkım
Düşürür senin peçelerini,
Seni görürüm bütün güzelliğinle.
İki aşkımdan hiçbirinin
Görkemi yoktur benim için.
Ama ikisi de senin görkemindir.

Cerir (Öl.: 728)

Şimdi benden nefret ediyorsun ama,
Bir gün gelecek, anlayacaksın
Ne demektir benimle kucaklaşmak,
Benden ayrı kalmak ne demektir,
Anlayacaksın.

Kendine kabahat bulacaksın o zaman.
Sırf can kardeşlerim değil,
Herkes ağlayacak ölümüme.

Allah bilir ya, hiç unutmayacağım seni,
Ara sıra ziyaret ettiğin
Mezarımda yatarken bile.

Yanıp tutuşan kalbimdeki alevler
Hep senin aşkının yangınından
Fışkırıyor.

Gözyaşlarım,
Ateşin kütükten
Sızdırdığı özsudur.

Safiye (8'inci yüzyıl)

AŞK AĞACI

Seviştik, birleştik de,
Görkemli bir ağaçta
Aynı kökten büyüyen
İki güzel dal gibi,
Görenler dediler ki:
"Tomurcukları eşsiz,
Gölgeleri mutludur,
Kutsal meyve verirler."

Ama kötülükleri
Her varlığa yetişen
Zaman benden kopartıp
Yok etti sevgilimi.
Yıldızlar arasında
Işıltılı güneşti –
Ve güneş aramızdan
Kayıp boşluğa düştü.

Ebu Dulama (Öl.: 776/7?)

ŞAİRİN HAYATI

Asude hayat istiyorsun,
Güzelliklerle dolu, kaygısız.
Şiir yazmaktan tatlı
Ne var dünyada?

Gel gör ki bin türlü dert
Alan talan eder şairleri.
Bela içerler lıkır lıkır.
Önce yoksulluk, sonra kölelik...
Sırf iflastan kurtulmak,
Bir de kışlık urba almak uğruna.

Bir de dolgun göğüslü
Köleler alıp satmayı dene.
Kâr yapmayı, borca girmeden yaşamayı.
Ne yazdan kışı düşünmek,
Ne her geceyi kendine zehir etmek
Ne de yarın satacağın mala kafa yormak.

Başar bin Burd (Öl.: 783)

MUTLU KÖR

Kulunu kör yaratmış;
Şükür Allaha, çünkü
Böylece görmüyorum
Nefret ettiklerimi.

Farazdak (Öl.: 728)

ALIN YAZISI

Navar'dan ayrı düşmek, benim yıkımım oldu.
Cennetimdi, Cennetten çıkan Âdem'e döndüm.
Kendi alın yazımı yazmak elimde olsa
Bundan çok daha iyi bir akıbet seçerdim.

BAHTIMIZ KARA

İkbal, şan, şeref diye didindim, Allah bilir,
Ama yan çizdi bana kaderimin sahibi.
Nedense benim payım damla damla verilir
Borcunu azar azar ödeyen borçlu gibi.

Nasıl ki her savaşçı kazanamaz her cengi
Kimimiz ün, şan, şeref bulamaz, sürünürüz;
Ne yapsak olamayız biz büyüklerin dengi,
Erkenciler yüzünden gecikmiş görünürüz.

El-Abbas ibn el-Ahnaf (Öl.: 808?)

HEP AŞK

Aşklar aşkı, verdiğim sözden belki az ama,
Yerden, denizden, gökten getirip sana sunsam
Her aşkı. Biz ölünce – bunun karşılığında –
Aşk kefen olsa bize, aşk tabut olsa bize.

Zünnun (9'uncu yüzyıl)

CAN KURBAN

Yüreğimin tâcısın, şanısın, şerefisin;
Sana âşıkım diye ne derlerse desinler.
Yeter ki aşkın olsun, canım kurbandır sana;
Sen olmadıkça varlık, var olmamak gibidir.

Dibil (Öl.: 872)

YAŞAYAN ŞİİR

Söylenti çıkarmışlar öldüm diye.
Hani hicivlerimle delik deşik ettiğim
Can düşmanım var ya,
Onun başının altından çıkmış.

Şairin yaşantılarında kötülük varsa
Şiiri ölür diyenler vardır.
İnanmayın.
Tersine, şiirin ömrü uzar.

Ağızdan ağza dolaşacak şu sözümü,
Kaç batın övecek:
Kötü şiir ölür şairden önce,
İyi şiir yaşar şair öldükten sonra da.

İbn el-Rumi (836-896)

VER ABASIZA

Sırtıma aba ver dedimse
Kefen ver demedim.
Dönüyorum kış ayazında;
Vereceksen hemen ver,
Fakir, tahtalı köyü boylamadan.

TERS

Kim hem kel hem fodulsa talih onu yükseltir,
Gerçekten değerliysen vurur sana tekmeyi.
Ağırbaşlılar batar, abur cuburlar çıkar;
Yaşayanlar boğulur, ölürler su üstünde...

Said

Bağdat'ta yaşayan ve Halife Mütevekkil'in sarayına sık sık çağırılarak şiir okuyan Fadl, Said bin Hamid adlı bir şaire âşık olmuştu. Bir gün sevgilisinin evine girmiş, saraya çağrıldığını, ama yoldan geçerken dayanamayıp uğradığını söylemiş. Said, Fadl'a şu mısraları okumuş:

UZAK KOMŞU

Sen dünyayı aydınlatan güneşsin:
Işığın şurda ama, tutulmazsın.

Fadl, ölüm döşeğinde, hâlâ özlemini çekmekte olduğu Said'e şu satırları yazmış:

Fadl (Öl.: 873)

Sona ermek üzere duygu ve coşkularım,
Ruh sancılar içinde, ağrıdan bitkin beden.
Bunca yıldır komşuyuz, sana yakın yaşarım,
Ama sen yine çok çok uzaklardasın benden.

El-Buhturi (9'uncu yüzyıl)

BAHAR BULUTLARI

Kükrüyorlar: Şimşeğin türküsü bu.
Göğü ardında sürükleyerek,
Coşkusuz gözyaşlarıyla
Geliyorlar.
Gül kokan bir esinti çıkıyor da
Dökülüyor yağmur damlaları
Bir inci gerdanlık kopmuş gibi...

Yeryüzü, sevinçlerle cıvıl cıvıl:
Ovanın gömleği üstünde
Çiçekli nakışlar öyle güzel ki.

El-Laccam el-Harrani (10'uncu yüzyıl)

ZİYAFET

Öyle ziyafetler verir ki deme gitsin:
Her şey un ufaktır, kekik, biber falan.
Ekmek, üvey ana dilimi,
Kıymayı öyle kıyarlar ki göremezsin.
Her lokma bir bir sayılmıştır
Hizmetçiler uşaklar yemesin diye.

Yemeğe çağırırlarsa seni,
Günah benden gitti –
Ya önceden yemek ye de git,
Ya da aç kalıp zayıflamayı göze al.

El-Ifrikî el-Mutayyam (10'uncu yüzyıl)

NAMAZ KİM, BİZ KİM

Karım dır dır ediyor
Namaz kılmıyorum diye.
Ben mi namaz kılacakmışım!
Ben cascavlak yoksulum,
Neyimi korumak için namaz kılayım:
Şarap mahzenimi mi,
Gümüş sofra takımlarımı mı?

Zenginler beş vakit namaz kılsın:
Han, hamam, maden, çift çubuk onlarda.
Bizde riya yok,
Belki sarhoşuz, soytarıyız ama,

./..

Söyleyin Tanrıya, bize mal mülk
Kısmet olursa
Biz de namaz kılacağız.

Tanrım, kurtar beni yoksulluktan.

Mahbube (9'uncu yüzyıl)

HALİFE CAFER İÇİN

Yaşamak boştur geri gelmeyecekse Cafer.
Hakanı kan içinde, toza bulanmış gördüm;
Ağlattı ama duyan her insanı bu ölüm,
Sadece Mahbube'nin gözlerinde söndü fer.

Varlığımı verir de yoksul, çıplak kalırdım,
Ecel satın alınsa çoktan satın alırdım.

Abdullah ibn el-Mutaz (861-908)

AŞK HASTASI

Karanlığı sonsuz gecenin içinde bir yıldız.
Aşk hastası bir göz, bakıyor gizlice ötelere.
Şafak söküyor ağır ağır karanlığın derinlerinden,
Kara saçların çilesinde ilk ak belirtiler.

KARANLIĞIN GÖMLEĞİ

Uykuya varırsan gece kısadır.
Sıhhatliye önemsiz görünür hastalık.
Ama yalan söylüyorsam sağ çıkmayayım,
Gerçi bende can bırakmadın ya,
Varlığın en büyük armağandır bana.
Serin gece içinde bir filiz kucakladım.
İkimizi karanlığın gömleği içinde görenler,
Tek vücut olduk, tek giysiye büründük sanmıştır.

El-Cüneyd (Öl.: 910)

ÖTE

Artık öğrendim, Tanrım, yüreğimin sırrını;
Dünyadan ötedeyim, Sevgilimle konuştum.

Biz, tek bir varlık olduk. Birleştik, ayrılmayız;
Yoksa kargaşalıktan, yıkımdan kurtuluş yok.

Güzel yüzünü benden gizler görkemin, ama
Sevginin coşkusuyla doluyorsun ruhuma.

ZİNDAN

Sonu yok çektiklerimin,
Hiçbir şey avutmuyor beni.
Tek umudum, Tanrının
Bana son kurtuluşu sağlaması.
Yaralarıma bakamıyor hekimler:
Canevimde kıvranarak
Can çekişiyor gibiyim.

Ah, zindana gömülmek...
Ah, sonsuz, yıldızsız karanlık geceler.
Ne de yavaş geçiyor saatler,
Zehir zıkkım saatler...

O günlere geldim ki
Bana ilgi göstermeyenler
Velinimetim oldu;
Dost bildiklerim,
Bana kötülük etmeyenlerdir.

Bir yerde, perdelerin ardında
Bir ana ağlıyordur
Ben zindanda kaldıkça...

Işıldayan yıldızlara baktım,
Daldım fırtınalı gecenin karanlığına.
Bahtıma hiçbir dostun üzülmediği
Upuzun geceler boyunca
Yiğit olmaya çabaladım vargücümle.

Karşıma ölüm çıktı.
Paramparça etti ölümü,
Paramparça oldu kılıcım.

OZANLARIN OZANI

Türküler söyledim,
Göz verdim körlere,
Sağırlara kulak.
Eleştirmenler,
Kanat çırpa çırpa
Yarasalar gibi,
Rahat uyuttular
Beni bütün gece.
Kaside yazarsam
Dolgun ücret öde;
Dalkavuklarının
Dilinden hiç düşmez
Benim satırlarım.
Başka ses dinleme,
Sen bana kulak ver.
Bülbül bana derler;
Yankıdır ötesi.
Zaman, kâtibimdir
Defterimdir benim.
Peşimden gelir de
Yazar sözlerimi.

GÜDÜKLER

Her insan, değerini hükümdarından alır,
Yabancılara tutsak olanlar güdük kalır.
Kültürsüz, kaba saba olan adam ne anlar:
Sadakat bilmeyenler, şeref tanımayanlar...
Nereye gidersen git, görürsün her ülkede
Sürü gibi güdülen köle olmuş insanlar.

İbn Rabbihi (860-940?)

DURGUN SUYA BAKSAN

Görülmüş şey değil bu: İncecik duygularla
Bir inci kızararak bir al yakut oluyor.
Yüzü öyle beyaz ki güzelliğine baksan
Durgun suyun üstünde kendi yüzün belirir.

İbn Hazm (11'inci yüzyıl başı)

GÖĞE YÖNELEN AŞK

Sevgilim tan yerinde güneşti, apak, parlak;
Başka bütün kadınlar birer yıldızdı ancak.
Aşka kapıldım: kalbim uçtu yuvadan, daldan,
Hiçbir yere konmadan artık gökte uçacak.

GİZLİNİN TADI

Lezzeti bambaşkadır gizli buluşmaların;
Apaçık buluşmalar yavan ve cansız kalır.
Tehlikeyle karışık zevklere doyum olmaz,
Ayak altında kayan kumlarda yürür gibi.

SEVGİLİM UĞRUNA

Türlü türlü insana iyilik yapıyorum;
Sevmişim sevmemişim onları – ne umurum.
Yaptıklarım, biricik sevgilim uğrunadır.
Kendi kuşum için yem, çiçeğim için tohum.

GÖK ORDUSU

Çiçekler ağız açtı, hava kararıyordu;
Hepsi bol bol yağmurun göğsünü arıyordu.
Geçti görkem içinde, altın kılıçlar çekmiş,
Su yüklü, kapkara bulutlardan bir ordu.

İRAN

Doruğuna M.S. 10'uncu yüzyılın sonunda Firdevsi ile erişmeye başlayan İran şiir geleneğinin ilk önemli örnekleri M.S. 6'ncı yüzyıldan zamanımıza kalmıştır.

ZERDÜŞT'ÜN ORMAZD'A YAKARIŞI

Sorarım sana, Tanrım,
Doğrusunu söyle bana,
Kutsal Varlığın Atası
İlk Babası kimdi?
Güneşle yıldızların
Yollarını çizen kim?
Ay kimin gücüyle
Büyür, küçülür?
Bunları anlat bana,
Her şeyi anlat, Tanrım.

Sorarım sana, Tanrım,
Doğrusunu söyle bana,
Kim yerleştirdi dünyayı,
Kim tuttu bütün göğü
Yerli yerinde, sağlam?
Kim yarattı bütün
Şu ağaçları, ırmakları?
Kimdir hız veren
Rüzgârlara, bulutlara?
Kimdi, ey Mazda,
İyi Düşünceleri Yaratan?

Sorarım sana, Tanrım,
Doğrusunu söyle bana,
Kim şefkatle yaratmıştır
Karanlığı, aydınlığı?
Kim en iyi duygularla

./..

Uykuyu, uyanmayı var etti.
Kim yarattı sabahı,
Öğleyi, akşamı
Göreve çağırmak için
Akıllı insanları?

Abbas (Öl.: 815-6)

(İlk Farsça kasideden)

Benden önce hiçbir şair, böyle bir türkü söylemiş değil;
Fars dili, bu şiire gerekli olan sözleri bellemiş değil.
Yine de senin övgünü şiire dökmek için bu dili seçtim
Kimse senin yüce güzelliğinden güzel övgü dinlemiş değil.

Hanzala (9'uncu yüzyıl)

KAP KAÇ

Arslan ağzındaysa beylik paşalık,
Kellen koltuğunda, atıl, alıp kaç;
Böyle kazanılır iktidar, ikbal,
Yoksa yiğit olup kurban gidersin.

Firuz el-Maşrikî (9'uncu yüzyıl)

CEHENNEM KUŞU

Ok, bir kuş gibidir, bir cehennem kuşu,
Öldürmeye and içmiştir bütün canlıları.
Kartal ona bir tüy armağan etse vurur
Tüyün ardına gizlenip yavru kartalları.

DİŞLERLE DUDAKLAR

Ah, bak şu güzel dişlere, şu eşsiz dudaklara:
Onlardır aşkımın ateşini hiç söndürmeyen!
Yükseklerde Ülker yıldızları gibi parlar o dişler
Ve o dudaklar dolunay çevresindeki ışıklı haledir.

Ebu Salik (9'uncu yüzyıl)

CANINA RAHMET

Yitirmektense onurunu şanını
Yerlere dök – daha iyi – kanını.
İnsana tapmaktansa putlara tap;
Göz kulak ol, öğüt dinle, iyilik yap.

HIRSIZ

Güzel kaşların kalbimi çaldı benden...
Ne! Dudakların yargıç, kaşların hırsız mı?
Bir de ödül mü istiyorsun yoksa?
Yürek hırsızlığı armağanı! Akıl almıyor bunu!

Belhli Şahid (10'uncu yüzyıl)

MUTLU

Yanıp tutuşan aşkın bir de dumanı çıksa
Yeryüzü karanlığın körlüğüne boğulur;
Dünyayı baştan başa dolaşsan bulamazsın
Gerçekten mutlu olan tek bir akıllı adam.

ACI

Yıkılmış Tus kentine yolum düştü dün gece.
Eskiden horozların öttüğü yerde baykuş.
Sordum: "Bu yıkıntıdan verdiğin haber nedir?"
Dedi ki: "Tek haber var: Acı, acı, hep acı."

ÜZGÜNLÜK

Üzgün bir âşık gibi hıçkırıyor bulutlar,
Güzel sevgili gibi gülümsüyor hasbahçe.
Uzaklarda şimşekler benim gibi inliyor,
Yüreğim kan ağlıyor her gün şafak sökerken.

BİRİ VAR BİRİ YOK

Nergisle gül gibidir zenginlikle bilginlik,
Hiçbir vakit büyümez ikisi aynı yerde.
Bilimin bulunduğu yerde servet ne gezer?
Zenginlik nerde varsa bilim bulunmaz orda.

Rudaki (870?-940/1)

BİR ÖRNEK

Genç de olsak, yaşlı da, alın yazımız ölüm:
İlmik geçer her boyna, kiminin ipi uzun.

Çırpınmışsın, sinmişsin; yoksulmuşsun, beymişsin –
Hayat bir rüzgâr, bir düş; hep başka anlam taşır.

Yolun sonu gelince hepimiz "bir örneğiz".
Hep ayrı yaşasak da hep eşit öleceğiz.

ÖLENLE ÖLÜNMEZ

Yitirdiklerinin yasını tutup
Gizlice ağlıyorsun, dostum.
Gel gör ki giden gitmiştir;
Gelen geliyor, sen ona bak.
Geçmişe mazi, yenmişe kuzu –
Gözyaşların diriltmez ki ölüyü.

Ağlamak dövünmek boşuna,
Dünya pabuç bırakmaz, dostum.
Ne kadar yas tutarsan tut,
Sağır kalır senin feryadına.
Kıyamet gününe kadar ağlasan,
Ölüp gidenleri geri getiremezsin.

KARALAR

Gençleşeyim, günah işleyeyim diye değil,
Yaşlanmış kadınlarla matem tutan kadınlar
Nasıl tepeden tırnağa kara giyerlerse
Saçımı boyayıp gençliğime matem tuttum.

GEÇMİŞ ZAMAN OLUR Kİ

Kıvırcık saçlı esmer güzeli!
Bilemezsin ben nasıldım eskiden.
Saçlarınla övünüyorsun ya,
Benim saçlarımı bir görseydin.
Kadife gibiydi yüzüm
Katran gibi karaydı saçlarım.
O mutlu günler geçti artık,
Geçti şen, kaygısız yaşantılar.

Güzel kızların mis gibi
Kıvırcık saçları dolanırdı
Parmaklarıma kulaklarım
Sarhoş olurdu güzel şarkılarla.
Evli değildim, çoluk çocuğum yoktu,
Üzüntüsüz, kaygısız yaşıyordum.
Kentteki bütün köle kızları
Satın aldımdı: Nar memeli
Güzeller güzeli Türk kızları...
Bir içim su kadınlar âşıktı bana,
Her gece bir başkasının koynundaydım.

Bir zamanlar bütün dünya
Ezbere bilirdi şiirlerimi.
Geçti Horasan'da "şairler şairi"
Olduğum günler.

Bak, güzelim, şimdi bak Rudaki'ye...
Rudaki'yi eskiden Horasan'da görmeliydin.

İKİ ÜÇ ÖPÜCÜK

İki üç öpücük kondur da,
Ruhumu kurtar acıdan, işkenceden.
Bana verirsen bu kutsal armağanı,
Allahın lütfunu vermiş olursun!

(Ünlü şair Şahid'in ölümü üzerine)

Giden kervan Şahid'in – karanlıklara daldı.
İşte benim kervan da yola çıkmak üzere.
Göz sayarsa – kitleden bir tek gövde azaldı;
Akıl sayarsa – varır kaybımız on binlere.

DÖNÜŞ SEVİNCİ

Senden uzak düşünce karanlık çöker içime;
Ama seni özlemek bile bir sevinç bana.
Özlemek bile sevinç yaratıyorsa, düşün,
Nasıl sevineceğim sen yarın döndüğünde.

ÖLDÜRENİN TUTTUĞU YAS

Göreceksin, öleceğim, çenem bağlanacak:
Gövdemden uçup gidecek can da, heyecan da.
Cesedimin başında itiraf edeceksin:
"Onu kendim öldürdüm, şimdi yas tutuyorum."

KISKANMAK

Hayat, en iyi dersi verdi bana;
Zaten hayat bir ders değil de nedir?
Kıskanma kimsenin mutluluğunu.
Kıskansınlar senin mutluluğunu.

GÜNÜNÜ GÜN ETMELİ

Yaşa, gönül eğlendir güzelim esmerlerle:
Unutma ki şu hayat bir düştür, bir masaldır.
Ne şımarmaya kalkış bugün mutlusun diye,
Ne de geçmiş günlerin pişmanlığıyla yaşa.
Mutlu insan cömerttir, yaşamaktan tad alır.
Mutsuz, ne cömertlikten anlar, ne zevk almaktan.
Esen bir rüzgâr, geçen bir buluttur şu dünya:
Ver kadehi – yeryüzü çökse bile, bana ne!

Agacı (10'uncu yüzyıl)

MARİFETLERİM

Elimden neler gelir, bunu bilmeli herkes.
Ekmek elden su gölden büyütmediler beni.
Gelsin atlar, ilmikler, gelsin yaylar, kitaplar.
Gelsin şiir, kalem, ud – şarap, satranç ve tavla!

SAYI

Kale istiyorsan kalbine
Yüreğim kale olur sana.
Sayı tanımaz senin aşkın,
Yılların da sayısız olsun.

Ebu Şükür (10'uncu yüzyıl)

ACI YEMİŞ

Yaradılıştan acı
Ve sert olan ağacı
Alıp Cennete diksen,
Kutsal nehrin suyundan
Köklerine bal döksen,
Hiç vazgeçmez huyundan:
Acı mıdır ağacı,
Meyvesi olur acı.

BİLDİĞİM BİLMEDİĞİM

Şu noktaya uzanır bütün bilgim:
Tek bildiğim, hiçbir şey bilmediğim

İKİ BÜKLÜM

Senin yaman kahrından, bak, oldum iki büklüm;
Senden ayrı kalışım, en meşakkatli ölüm.
Ah! Bunca sıkıntıyla dertle geçti de ömrüm,
Senin gibi ne zalim, ne de düzenbaz gördüm.

Ebu'l Abbas (10'uncu yüzyıl)

KRAL ÖLDÜ, YAŞASIN KRAL

Yitirdik soylu ırkın yüce hükümdarını;
Yeni bir mert ve ulu hakan çıkacak tahta.
Çağımız yas tutuyor rahmete kavuşana,
Taç giyen hakana da dünya bayram ediyor.
Tanrının hikmetine hayran olduk yeniden:
Bir eliyle aldı da öbür eliyle verdi.
Söndürse bile Tanrı parlayan bir ışığı
Başka bir ışık yakar hemen onun yerine,
Gaddar bir darbe vursa dünyaya bir gezegen,
Bambaşka bir gezegen imdadımıza koşar.

Dakikî (Öl.: 975?)

DÖRT DİREK

Dünyada iyi kötü ne varsa inceleyip
Dakikî, vazgeçilmez dört unsurla yetindi:
Yakut gibi dudaklar, udun inleyen sesi,
Kan kırmızı bir şarap, bir de Zerdüşt inancı.

SEVGİ İÇİN YAŞAMAK

Onun dudaklarından ayrılmaktan korkmasam
Geceler hiç bitmesin diye dua etmezdim.

Onun kara saçları akrep dolu olmasa
Sokmazdı yüreğimi akrepler tâ derinden.
Gamzesi yıldız gibi ışıldayıp durmasa
Yıldızlara tutunup kalmazdım güpegündüz.

Tüm güzellikler onun biçimine girmese
Ruhum onun aşkının biçimini almazdı.

Sevgilimden apayrı yaşamam gerekseydi
Tanrım, yaşamak bitsin diye dua ederdim.

RESİM

Dünya, bin renkli bir tavus kuşu gibi...
Yerine göre yumuşacık, yerine göre sert.
Ova öyle güzel ki üzerine nerdeyse
Baharın eli amberin alaca çizgileriyle,
Şarabın kızıllığıyla sevgilimin resmini çizecek.

SABRIN SONU

Sabrediyorum, çünkü bitmezse benim sabrım,
Tanrı da bana sabır gösterecek sanırım.
Dünyada neler çektim ama sabrettim durdum:
Ben ahrete gidince sabır gösterir Tanrım.

NEYE BENZETSEM SENİ

Gece, kâküllerin gibi kara,
Yüzün gündüz gibi ışıltılı.
Kuyumcunun yonttuğu yakut
Dudakların kadar parlak değil.
Sevgilim! Gözlerin ahularda yok,
Gözlerin iki koskoca nergis.

MİSAFİRLİKTE

Ziyarete gidersen fazla kalmamaya bak,
Şeref konuğu musun, işi tadında bırak.
Kuyuda çöreklenip kalan tatlı su bile
Tadını yitirir de acı olur çabucak.

Ebu Züra'a (10'uncu yüzyıl)

YAMAN OZAN

Benden gümüş isterlerse
Altın sikkeler saçarım.
Bir şiir söyle derlerse
Çelikte delik açarım.

Ne zaman rüzgâr eserse
Rüzgârla kanat açarım.

Gün olur kopuz çalarak
Sarhoş çıkarım sokağa,
Gün olur silah alarak,
Zırhlı tepeden tırnağa.

Mantikî (10'uncu yüzyıl)

ADAM OLAN SAÇ TELİ

Saçlarını tarıyordun sabahleyin,
Kara bir tel çaldım, sevgilim.
Evime taşıdım onu zar zor,
Buğday tanesi taşıyan karınca gibi.
Beni görünce merakla sordu babam:
"Bu ikisinden hangisi benim oğlum?"

İstignaî (10'uncu yüzyıl)

AY MI DESEM, GÜNEŞ Mİ?

Ay derdim ona kâkülleri olmasa,
Zühre derdim yüzünde ben olmasa,
Ancak amber olabilir kokusu.
Güneşe benzetirdim yüzünü,
Ama hiç korkmasın, çünkü
O batmayan bir güneştir,
Üstüne gölge bile düşmez.

Ebu Mansur Umara (10'uncu yüzyıl)

ŞAN

Övünme – dünya sana yağdırsa da ikbal, şan;
Az mıdır yükseklere çıkıp da yuvarlanan?
Şan bir zehirli yılan, oynatmaya kalkışan
Sakınsın, çünkü ergeç öcünü alır yılan.

DUDAKLARINDA ŞİİR

Senin için yazdığım
Şiirlerin birinde
Bir mısrada gizlenen
Bir kelime olsam da.
Sen şiiri okurken
Beni söylediğinde
Tatlı dudaklarına
Konan öpücük olsam.

SUYLA ATEŞ

Sen hiç gördün mü suyla ateşi bir arada?
Şu kadehe bak önce, şu şaraba sonra da:
Kadeh bembeyaz, berrak; içinde şarap kızıl.
Kabul et ki ikisi birleşmiştir burada.

Husravani (10'uncu yüzyıl)

BOŞ ADAMLAR

Hiçbir işe yaramaz bence dört türlü adam;
Hayır bekleme, bunlar adam değil de cüdam:
İlaçlarıyla hekim, afsunuyla büyücü,
Remiliyle müneccim, dualarıyla imam.

Ebu Nasr (10'uncu yüzyıl)

NERDESİN GENÇLİK?

Bahar bulutu gibi, güz rüzgârları gibi,
Elimden uçup gitti o güzel gençlik çağım.
Şen günlerde şurada yan gelir, otururdum
Yüreğim kıvanç dolu, al al iki yanağım.
Kulağımdan gitmezdi ozanın türküleri,
Elimdeydi Mecusi gibi şarap bardağı.
Yüreğim hep dönüyor gençlik anılarıma;
Artık hep "Gençlik! Gençlik!" diye ağlayacağım.

Muntasır (Öl.: 1005)

CENK GÜRÜLTÜSÜ

"Niçin şen yaşamıyorsun?" diye soruyorlar,
"Niçin evin dayalı döşeli değil?"
"Nerede güzel seccadelerin halıların?"
Cenk gürültüsü içinde işitemiyorum ki
Ozanların şiirlerini, türkülerini.
Şaha kalkan, saldıran atların arasında
Gül bahçesine sığınıp zevk edemem ya.
Sakinin güzel dudaklarıyla şarap ne gezer
Oluk oluk kan akarken yiğitlerden?
Atımla silahlarım varken eksik olsun şölenle hasbahçe
Mızrakla yay uğruna sırt çevirdim laleye, zambağa.

GÜLÜN DEĞERİ

Gül, cennet armağanı; sunan, kutsal muğbeçe.
Ruhu asilleştirir güller dolu hasbahçe.
Niçin birkaç akçeye gül satarsın, çiçekçi?
Gülden daha değerli ne satın alır akçe?

NİLÜFERLER

Masmavi nilüferler, bak, masmavi sularda
Bir an gök yakut, bir an kılıç gibi parlar da,
Gündüz gökten berraktır, cennet gibi huzurlu;
Gece, ayışığında aydan sarı ve nurlu.

YOLUN SONU

Yıl, 341. Günlerden Çarşamba.
Üç gün sonra Şevval bitiyor.
Niçin geldim şu ölümlü dünyaya?
Neler söylemeye? Ne yapmaya?
İşim gücüm, şarkı söylemek,
Elimdekini avcumdakini harcamak.
Azgın bir hayvan gibi geçti ömrüm.
Şimdi hısım akrabaya muhtacım.
Karımla çocuklarıma köle oldum.
Elli yıllık ömürden elimde kalan ne?
Ayıptır söylemesi, binlerce günah.
Yolun sonuna geldim artık,
Geri dönmek, yanlışları düzeltmek yok.
Yalan düzenle başlamışım bir kere,
Sonum da utanç içinde mi gelecek, ne?

SEVGİLİ SERÇE

Dinle şarkılarını, ne söylüyor şu serçe?
Âşık, sevgilisiyle konuşur gibi: "Gece
Uçup gitti, sevgilim, gel, el ele tutuşup
Gezintiye çıkalım, bizi bekliyor bahçe."

Baba Tahir Üryan (Öl.: 1019?)

KAN

Bir ince kadehtir yüreğim, billurdan –
Bin parça olur ah edip iç çektiğim an.
Bak, gözlerimin yaşları kan yağmurudur.
Ben bir ağacım, kökleri kan, dalları kan.

DELİ GÖNÜL

Gönlüm doludizgin, delidir, uslanmaz;
Binlerce öğüt dinlese hiç arlanmaz.
Versem onu rüzgârlara, uçmaz uzağa;
Atsam onu gür yangına asla yanmaz.

AĞIT BİZDEN

Gel, yas tutalım, sevdiceğim, sen de üzül.
Gel, ağlaşalım, çünkü solup öldü o gül.
Biz bari ağıt söyleyelim – Bak, susuyor
Uğrunda ölüp gittiği çılgın bülbül.

KURTAR BENİ

Bahtım karadır, talihim allak bullak;
Yas oldu nasibim, kaldım çırçıplak.
Bir dağ yoludur aşk, yürürüm ağlayarak;
Tanrım, kana boğ kalbimi, öldür ve bırak!

ACI PAY

Bayram ederim sen ne zaman yaklaşsan,
Dünyam yıkılır benden uzaklaştığın an;
Paylaşsa benim derdimi herkes, kalmaz
Dünyada üzüntü duymayan tek insan.

SEVENİN KALBİ

Âşık korkmaz duysa ecel ıslığını,
Zindanda yaşar kendi iç aydınlığını.
Gerçek sevenin kalbi bir aç kurt gibidir:
Aç kurtlar işitmez çobanın çığlığını.

COŞKUN

Ben, okyanus olmuş, köpürüp kükremişim.
En canlı ışınlarla doğan bir güneşim.
Coşkun yanmış, sonra yolumdan çıkarak
Aydınlığı kalbimde kısıp gizlemişim.

BİR HAFTA

Bir hafta sürer gül ve bahar adh bu düş,
Bülbülde de bir hafta sürer coşkun ötüş.
Çılgın gibi sen bağrına bas sevgilini,
Bir hafta sürer onda kucaklaşma, öpüş.

YANDIKÇA

Yandıkça içim tarla ve kırlar yanıyor,
Gönlümde dumanlar arşa dek şahlanıyor,
Özlemle üşürsem donuyor ırmaklar,
Gözyaşlarım aktıkça deniz çalkanıyor.

YAMAN YÜREK

Kalbim, senin arslan ya da parstır dengin:
Ruhumda sürüp gider amansız cengin.
Tutsam seni, yıksam yere, döksem kanını,
Kimsin bakalım, neymiş korkunç rengin?

SON SIĞINAK

Ev yok, sığınak yok bana hiçbir yerde.
Toprak, yatağımdır; tavanım göklerde.
Binbir kapı çaldım da açan olmadı hiç,
Açmazsan eğer sen de, son özyurt nerde?

BEDEL

Hıçkırmalı, yas dökmeliyim ben bu gece;
Sabrım yok, geçtim kendimden bu gece.
Bir zevk yaşadım dün gece, kalmaz yanıma,
Bin yaş akar artık yüreğimden bu gece.

TEK İNANÇ

Sarhoş bile olsak – bize sensin tek inanç,
Bomboş bile olsak – bize sensin tek inanç.
İslam, put, ateş, haç – neyi kutsal bilsek,
İnkârla da dolsak – bize sensin tek inanç.

ÇEŞİTLİ ESKİ ŞİİRLER

(Ermeni / Sinhal / İzlanda)

Narekli Aziz Grigor (950?-1011)

AĞITLAR KİTABI

Erdemli güneş, kutlu aydınlık,
Işıltılar kaynağı, özlenen sonsuzluk,
Gücü anlaşılmaz, tadına doyum olmaz
Ulu varlık, iyiliğin kıvancı,
Umutlar görüntüsü, övgüsü cennette yazılan,
İsa'yı yaratan, günahsız hayatın birliği.

Gücü sonsuz Kelamınla son ver
Günahkâr sesimin işlediği suçlara,
Onu Yüce Baba'na sun güzel bir yakarış gibi,
Benim adıma, çünkü ben kötüyüm, perişanım;
Çünkü sen benim uğruma geldin dünyaya,
Dünyadaki işkencelere;
Benim gibi yaratıldın.

Sen bütün varlıkların kutluluğusun;
Esirgemiyorsun iyiliklerini
Yüksektekilerden de, düşkünlerden de.

Bir kez ölmeyi kabul ettinse benim uğruma,
Tanrım, sen bütün insanların Efendisi,
Şimdi, beni sarsan ve yakan heyecanları
Bağışlamayı da kabul edecek misin?
Yüce Baba'na, görkemini paylaştığın Baba'na
Benden aldığın vücudun için de dua et,
Çünkü günahkârım ben.

./..

Seni yeryüzüne gönderen Ulu Varlığın
Kutsal buyrultusuna kefaret ödemek için
Sonsuz sunduğun kanın uğruna,
Suçla benim bir insan olarak işlediğim
Hataları, kusurları, günahları...

Sonra kalk,
Kalk da bağışlansın suçlarım,
Utancım giderilsin,
Aşağılığım unutulsun,
Yargı damgasının yerini
İyilik buyruğu alsın,

Ezilsin solucanlar,
Çığlıklar dinsin artık,
Sussun gıcırdayan dişler,
Ağlayışlar, yaşlar tükensin,
Akmaz olsun gözyaşları,
Üzüntülerin sonu gelsin,
Sürgün edilsin karanlık,
Azgın yangın söndürülsün
Ve kökü kurutulsun işkencelerin.

Senin aydınlığın doğsun da
İmdada koş, yüce varlığınla
Yetiş, kurtar insanlığı.

Saçılsın rahmet çiğdemlerin tan ağarırken;
Yetiş, sıcaktan kavrulmuş bir bağ gibi
Kıvranan kemiklerime su ver.

Bin acı çekerek düşüyorum ölüm uçurumuna.
Açılsın cennetteki kan çiçeği gibi
Senin hayat veren çanağın.

Işıltılı günümüzde sulasın da bu toprağı,
Hiç kurutmadan, hayatı hep tazeleyerek,
Uykuya varmış ruhlara can versin.

Günahlarla yıkılan bedenimde ölmüş ruhum,
Senden rahmet, iyilik, güzellik alır,
Seninle güçlenir;
Çünkü sen yenilersin varlığımı,
Ölümün gölge düşürmediği yüce hayatta
Günahlardan kurtuldum, arındım artık.
Adaletle dirildim.

Senin Yüce Baban kutsal varlık verdi bana,
Onun görkemidir seni yaratan, yaşatan.
Övgüler senin kutsal ruhuna,
Sonsuz minnet sana,
Bugün de, yarın da, sonsuzluğa kadar.

ÇOCUK İSA

Çocuk İsa'nın dudakları ikiz yapraklar gibi;
Güller dökülüyor hafif gülümseyince.
Üzgünse gözyaşları birer incidir;
Çocuk İsa'nın gözleri deniz gibi derin.
Birer nar tanesidir gamzeleri...
Geçtiği yollar boyunca
Fışkırır zambaklar öbek öbek.

SİNHAL ŞİİRİ

Seylan'da (bugünkü Sri Lanka), M.Ö. 3'üncü yüzyıldan başlayarak bin yıldan fazla başkent olan Anuradhapura'nın 65 km. güney doğusundaki Sigiriya'da bulunan karalama şeklindeki kaya yazıtları arasında Sinhal şiirinin ilk örnekleri vardır. Sigiri Yazıtları'ndaki kısa şiirler ve şiir parçacıkları, Sinhal şiirinin başlangıcı sayılmaktadır.

Ne zaman aklıma gelsen
Yüreğim sızlar,
Kanım ateş alır da
Çığlık atarım.
İncecik belin
Beni kıskıvrak bağlıyor sana
Tâ yüreğimden.
. . . . .
Hakanımız öfkelenmiş bize.
Bu kuruntu yüzünden,
Ahu gözlü,
İnce dudaklı kadınlar
Koca kayanın doruğundan
Göklere doğru
Durmuş bekliyorlar.
. . . . .
Vücutlarının ışıltısı
Tıpkı ay gibi
Dolaşır durur serin rüzgârda.
. . . . .
Kadın hiç kimseye cevap vermiyor,
Çünkü hakanı öldü.

. . . . .
Işıltılı yüzleriyle
Aklımı altüst eden
Güzellerin yürekleri,
Kayalar üstüne düşmüş
Çiçekler gibi kupkuru.
. . . . .
Ahu gözlü kadınlar
Ayrıldılar sevgililerinden...
Hakanın yasını tutuyorlar.
Gözleri mavi lotuslar gibi.
En güzel resme söylenen şarkı...
. . . . .
Gözlerin birer elmas,
Kıpırdamadan duruyorlar.
Gözlerini birazcık kırpıştırsan
Senin de bizlerden olduğunu bileceğim.
. . . . .
Güzelliğinle büyüledin kalbimi.
Gözlerim oyalandı durdu,
Sonra kaybolup gitti.
Sana verdim gözlerimi.
Âşıkın diye kabul etmeseydin beni,
Hiç sevmediğini anlayacaktım.
Koskoca bir hakana yan çizdin,
Bir kayayı bağrına bastın âşık diye.
Yolcular gelir, gider.
Sen dur durduğun yerde,
Soğuk bakışlarla seyret onları.
. . . . .
Tatlı kız,
Duruyorsun dağın yamacında,
Dişlerin birer inci...
Gözlerin alev alev...
Kalbini aç bana incecikten.

. . . . .
"Öleceğim," dedi Hakan,
"Öbür dünyaya gideceğim."
Ve öldü...
Kayalara güzel hanımların
Resimlerini çizdirmişti.
"Kayalarla siz hep sevişin,"
Dedi Hakan.
"Ayrılmayın birbirinizden."
. . . . .
Altın gibi ışıldayan
Bu güzel kadınlara bakıyoruz da
Ne kadar güler yüzlü olsalar,
Tek bir söz çıkmıyor dudaklarından.
Dağlarda dolaşıp durmaları
Birtakım gizli emeller uğruna mı?
. . . . .
Sizin gibi kadınlar
Yüreklerini sarsar erkeklerin,
Sizler bedene de
Zevkler sunuyorsunuz,
Şehvetten
Bedenin bütün kılları tüyleri
Ayağa kalkıyor.
. . . . .
Göğüslerinde altın zincirler var.
İşveyle çağırıyorlar bizi.
Bu güzelleri görünce
Başka hayat olmaz olsun diyorum.
. . . . .
"Sevgilisi öldü,"
Öyleyse kadın
"Niçin elinde bir filiz tutuyor?"

"Güzel kadından zevk aldım sanıyorsun,"
Oysa hiç kimse kazanamamıştır
Onun sevgisini.
. . . . .
Altın bakışlı kız
Büyüledi aklımı, gözlerimi.
Enfes göğüslerine baktım da
Bengi su içerek sarhoş olan
Kuğular geldi aklıma.
. . . . .
Senin sözünü ettiler.
Geldim, gördüm.
Ben konuştum, ama
Sen hiçbir şey söylemedin.
Meğer yavuklun varmış,
Söz kesilmiş.
. . . . .
Kim sevinmez görünce
O gül kokan elleri,
O yuvarlak omuzları,
O altın gerdanları,
O tunç dudakları,
O çekik baygın gözleri?

"DÜŞÜNÜRÜN ÖĞÜTLERİ"

"Düşünürün Öğütleri", İzlanda edebiyatının ilk örneklerini bir araya getiren Eski Edda'dan seçilmiştir. Eski Edda, M.S. 1200'lerde yazıya geçirilmiştir ama, içindeki geleneksel sözlü edebiyat eserleri çok daha öncesinden, herhalde 1000 yılından önce başlamıştı.

Gençtim, uzun bir yola çıkmıştım,
Tek başıma. Kayboldum.
Can yoldaşı bulunca zengin saydım kendimi.
İnsanı insan şenlendirir.

Tatlı sözün külfeti, masrafı ne ki?
Sanki pahalı mıdır övgü?
Yarım somun ekmek, bir de boş maşrapa:
Can yoldaşı buldum kendime.

Yabancı eşiklerde ayağını denk almalı insan,
Sağa bakmalı, sola bakmalı:
Kim bilir, belki de düşmanlar önceden girip
Pusu kurmuştur avluda.

Ayazdan dizleri donmuşsa konuğun,
Canlı ateşin yanında oturmalı.
Dere tepe aşıp gelene et iyi gelir,
Temiz çarşaf da çıkarmalı ona.

Su vermeli ki yemeğe oturmadan yıkansın,
Havlu vermeli, candan buyur etmeli,
Önce nazik sözler, sonra nazik sessizlik:
Konuk rahatça anlatsın başından geçenleri.

Çok yolculuk yapan adamın zekâsı keskin olmalı;
Evde oturmalı ahmaklar.
Cahil adam çoğu zaman alay konusu olur;
Gülerler akıllı adamla sofraya otururşa.

Bilgisiyle övünmemeli insan, az konuşmalı
Evine çok daha akıllı birisi gelirse:
Sessiz duranlar, hemen hiç yanlış yapmazlar;
Zekâ Ana, insana yâr olur daima.

Sağken övgüye kavuşan, adı güzel sözlerle anılan
İnsana ne mutlu,
Çünkü kötü yürekliler, kıskançlar, fitneciler
İyilere hep dil uzatır.

Yolcu için en iyi koşum,
Sağduyudur;
En ağır yük ise
Fazla içki.

İnsan içtikçe kafası bulanık olur,
Kendisi sersem.
En güzel şölen, unutmadığımız,
Zevkle hatırladığımızdır.

Yiğitler yiğidine sessizlik yaraşır,
Savaştan başka her yerde sessiz.
Erkek dediğin gülmeli, eğlenmeli
Ecelin geldiği güne kadar.

Ödlek, savaşta geri durursa
Sonsuz yaşayacağını sanır,
Bilmez ki mızraklardan kaçtıysa bile
Yaşlanınca vicdanı rahat olmayacak.

Yeni tanıdıklar yanında ahmak adam
Önce pısırıktır, sümsüğü düşüktür.
Birkaç yudum içki içince açılır
Kabak çiçeği gibi, evlere şenlik.

Gün görmüş, çok çekmiş olan,
Yol yordam bilen adam,
Tanıştığı adamın ne mene bir insan
Olduğunu bir bakışta anlar.

İçersen iç, ama kararında bırak;
Doğru dürüst konuşamıyorsan sus:
Erken yatıyor diye
Kimseyi ayıplamazlar.

Önündeki her şeyi mideye indiren obur,
Cezasını çeker;
Akıllı insanların sofrasında
Koca göbeği hep alaya alınır.

Sürü, ağıla döneceği vakti bilir de
Otlaktan ayrılır zamanında:
Pisboğaz, karnında ne kadar yer
Kaldığını bilmez.

Kendini evde ocağının başında otururken
Dünyanın en akıllı adamı sanan,
Başkalarının sorularıyla karşı karşıya kalınca
Kara cahil olduğunu anlar hemen.

Evin ufacık bir kulübe olsun da
Senin olsun;
Damın samandan olsa, keçilerle yatsan bile,
Dilenmekten iyidir.

İnsan servet sahibi oldu mu,
Daha fazlasını istememeli:
Dostlarına ayırdığını düşmanları alır belki;
Umutlar yalancıdır çoğu zaman.

Mert ve cömert olanlar en güzel hayatı yaşar,
Kaygıları yoktur onların;
Ama ödlek adam, öcüler görür dört yanda,
Üç beş kuruş için kıvranır pintiler.

Ortalama olmalı insanın aklı, en iyisi bu;
Fazla zeki ya da kurnaz olmamalı.
Çok bilen, derin düşünen akıllı adamın yüreği
Mutluluk nedir bilmez.

Çıra çırayı tutuşturur, ikisi de yanıp kül olur,
Alev, alevi canlandırır.
İnsanı başka insanlardan ayıran, konuşmasıdır;
Kendini susarak belli eder alıklar.

Kocabaş hayvanlar ölür, hısım-akraba ölür,
İnsan, ölüp gitmeye mahkûm.
Ama bir şey var ki hiç ölmez:
Hayır işleyenin adı.

Dostumun oğulları çift çubuk sahibiydi,
Şimdi ellerinde dilenci çanağı var:
Servet, göz açıp kapayıncaya kadar biter,
Altın en yalancı dost...

Erken ekilmiş tarlaya pek güvenme,
Oğlunu övme hemen:
Ekin iyi havaya bağlıdır, oğul ise akla...
İkisi de belli olmaz.

Oynak bir kadını sevmek, gemi azıya almış
Atların çektiği bir kızakta gitmek gibidir,
Dümensiz bir tekneyle dev dalgalara karşı koymak,
Ya da sakat bir elle geyik yakalamak gibi...
Sakın kalkışmayın böyle işlere.

Kimseyi kınamayın durumu bozuldu diye;
Nice insanlara olmuştur bu:
Koca kahramanları sünepe yapar sarsıcı arzular,
Aptala çevirir en akıllı adamları.

UZAK UYGARLIKLARDAN SÖZLÜ ŞİİRLER

Eskiden "ilkel" gibi olumsuz ve haksız bir damgayla adlandırılan yazı-öncesi toplumlarının (Eskimo, Kızılderili, kabile Afrikası, Pasifik toplulukları vs.) başlangıç ve gelişme tarihlerini bilmemize, hatta tahmin etmemize pek olanak yoktur. Bu bölümdeki şiirlerin bir kısmı belki bin yıldan eskidir, ama bazılarının çağımıza pek yakın tarihlerde, hatta 20'nci yüzyılda söylenmiş ya da yazılmış olduğu düşünülebilir. Edebiyat tarihi konusunda güvenilir bilgiye sahip olduğumuz Azteklerin ilk şiirleri, 16'ıncı yüzyılda yazıya geçirilmiştir.

KIZILDERİLİ

SAVAŞ ALANI

Savaş alanı
Irmağın ötesinde:
Kadının yükü ağır,
Kalkmıyor battaniye.
Kurşun gibi yük,
Vuramıyor omzuna.

Savaş alanı
Irmağın ötesinde:
Kadınlar kan yaş içinde
Almaya gidiyor yaralıları.
Kadınlar kaldırmaya
Gidiyor ağlaya sızlaya
Yaralıları, hüngür hüngür
Kaldırmaya gidiyor ölüleri.

RÜZGÂR

Gökte döndürüp duruyor beni rüzgâr;
Döndükçe döndürüyor beni gökte.
Şuradaki vadide kalakalmış bedenim.
Rüzgâr gökte beni çeviriyor boyuna.

DİNLEYİŞ

Bozkırdan
Geçen yiğitlerin ayak sesleri
Sessizlik içinden kopup gelen
İnsanlar mı, tanrılar mı?

AYRILIŞ

Gidiyorum, kadınım, ağlama
Kadınım, ağlama sakın.
Gittiğim yol, ölüm yolu ama,
Yamaçta gireceksin koynuma,
Birlikte uyuyacağız, o gün yakın.

Gidiyorum, kadınım, ağlama.
Kadınım, ağlama sakın.
Gök çadırımdır, toprak benzer anama.
Gittiğim yol, ölüm yolu ama,
Girersin yamaçta koynuma,
Birlikte uyuruz, o gün yakın.

MEZHEBİ GENİŞ

Niçin, efendim,
Niçin
kıskanayım
o çapkını?

İYİLEŞMEK

Ağlama,
Ölmüyorum.

SEVGİ ACISI

Söylemesine söyledi
ama yine de
özlemim depreşiyor
ne zaman düşünsem onu.

ÜZÜLMEDEN AYRILMAK

Bak,
yolcu yolunda gerek.
Yalvarırım,
bırak gideyim.
Döneceğim yakında.
Sakın
ağlama bana.
Göreceksin
nasıl sevineceğiz
yeniden kavuşunca
birbirimize.
Sakın
ağlama ardımdan.

ÇAĞRI

Sevgilim
ne zamandır
yolunu bekliyorum.
Hadi gelsene
bizim taraflara.

KUTSAL SIRIK TÜRKÜSÜ

Yaradan
hepsini bana armağan etti:
yerli yerinde
duran
ağaçları ormanları.

KARGAYLA BAYKUŞUN TÜRKÜSÜ

Gece yarısı
dolaşsam olur mu
rüzgârlara karşı?

Dolaşsam olur mu
geceleyin?

Dolaşsam olur mu
baykuş
öterken
dolaşsam?

Tan ağarırken
dolaşsam olur mu
rüzgârlara karşı?

Dolaşsam olur mu
tan ağarırken?

Dolaşsam olur mu?
karga
çağırırken
dolaşsam olur mu?

BOŞUNA ARIYORUM ERKEĞİMİ

Gençler geçip gidiyor,
boşuna arıyorum erkeğimi.
Anlayamıyorum bir türlü
niçin nasıl gitti?
Öyle bir gerçek ki bu,
havsalam almıyor.

KİM EVLENECEK BENİMLE?

Kimsiniz, nerdesiniz, tatlı gençler?
Kim evlenecek benimle?

RÜZGÂRIN ESTİĞİ YER

Rüzgârın
estiği yerde
kükrüyor rüzgâr.
Durmuşum orda,
batıya bakıyorum.
Rüzgâr
esiyor,
Rüzgâr
kükrüyor –
Durmuşum orda.

SAVAŞ YOLUNDAN AYRIL ARTIK

Savaş yoluna girmekten
vazgeç artık.
Elini eteğini çekip
rahatına bak.
Savaşı filan bırak.

BENİMDİR BU KOSKOCA ÜLKE

Geliyorlar ötelerden.
Başıma garip belalar geldi ama,
yine de benimdir bu koskoca ülke.

KIRDA ATEŞ

Kırda ateş
yaktım
kadınlarla düşüp kalkmaktan
elin kolun bağlı diye.
Gördün mü ateşi?
İşte
o ateşi
yakan benim.

YÜREKLERİMİZ GÖKLERDE

Yüreklerimiz yerleşti tâ göklere
alabildiğine.

KARANLIĞIN TÜRKÜSÜ

Bekleyin burda, karanlıklarda!
Dinleyenler, hepiniz gelin,
Çıkalım büyüler yolculuğuna.
Gökyüzü bomboştur artık,
Ne güneş, ne de yıldız parlıyor.
Gelin, yer sağlam değil.
Gecenin dostluğu kalmadı ki,
Gözkapakları inmiş bir kadın.
Ay, unuttu bizleri çoktan,
Bekletiyor karanlıklar içinde!

KUTSAL TÜRKÜLER

Uçuşan kar,
neden türkü söylüyorum?

Güneşle Ayın
gövdeleri ışıyor yeryüzüne
sana da ışıldıyor, bana da
sevgili dostum.

ŞİFA TÜRKÜSÜ

Kafa kafaya vermişler
deva arıyorlar
delikanlıyla
büyükannesi.

SEVGİ BÜYÜSÜ

Neler söylüyorsun bana?
Dizi dizi güller gibiyim,
güzelim güller gibi.

YÜRÜYORUM

Gölgeli sessiz yerlere doğru
yürüyorum boyuna
yeryüzünde.

DEĞERSİZ DİYORLAR BANA

Değersiz diyorlar bana
kabilemdeki kardeşler
ama baksanıza hele
çadırımın boyuna bosuna.

SÖNÜP GİDİYOR SES

Sönüp gidiyor ses
Beş sesten biri
özgürlük
Sönüp gidiyor o ses
Beş sesten biri.

BÜYÜCÜ TÜRKÜSÜ

Türkü söylüyorum, düşler görüyorum
elimden geldiği kadar yeryüzünde
Yeniden ineceğim günlerden bir gün
yeryüzüne.

AĞAÇLARIN TÜRKÜSÜ

Rüzgâr
beni korkutan
tek güç

GÖK GÜRÜLTÜSÜ TÜRKÜSÜ

Acıyorum kendime
rüzgâr
beni taşıyıp götürürken
gökler boyunca.

FIRTINA YAKLAŞIRKEN

Göğün yarısından
yerinden yurdundan
çıkıp geliyor
gürültü patırtıyla.

KORKUYORUM BAYKUŞTAN

Ben de
çok
hem de nasıl
korkuyorum
baykuştan
ne zaman yalnız kalsam
çadırımda.

BEN DE BAŞKA ADAMLAR GİBİ MERTİM

Nice adamlar senin gözünde
mert ve yiğit
Kendi gözümde
ben de
tıpkı onlar gibiyim.

EZGİLERİM YÜKSELİR GÖKLERE

Ezgilerim
yükselip erişir
göklere.

CENKÇİLERE VEDA

Gelin,
yola çıkma zamanı,
Uzun yolculuğumuz başlıyor artık

ASILACAK ADAMIN TÜRKÜSÜ

Şimşekler alıp götürecek beni
yerimi yurdumu özlersem,
dostlar,
rüzgâr da
alıp götürecek beni yuvama.

OK TÜRKÜSÜ

Ucu
kızıl

SAVAŞ TÜRKÜLERİ

Yenik düşen
kabilenin köyünde
ağlıyor
erkekler

Yenik düşen
kabilenin köyünde
dövünüyor
kadınlar

İçimde korku yok
Ulu Irmaktaki Adam
ölümden
söz açınca.

EVİNDEN DIŞARI ÇIKMAYAN ADAM

Koskoca adam
kendini
erkek
sayıyor.
İşi gücü,
tek düşüncesi
karısı.

DOSTLUK TÜRKÜSÜ

I
Oralarda
gökyüzünde
acıdılar bana.

II
Gökyüzü
bayılıyor türkülerime.

BOĞA TÜRKÜSÜ

Vur vurabildiğin kadar
toprağımıza
kıvrımlı boynuzlarınla.

DAVUL TÜRKÜSÜ

Beni duyunca kalkıp oynuyor
koca yiğitler
her biri
oynuyor yiğitlerin.

AL GÖKLERİN KADINI, KOCASIYLA BİRLİKTE SAVAŞA GİDERKEN TÜRKÜ SÖYLÜYOR

İşte o vakit
erkek olsaydım gerçekten
hemen
yakalardım
erlerden birini.

ÖLÜM TÜRKÜSÜ

Ölüm kokusu
Vücudumun tam önünde,
ölüm kokusu görüyorum.

YARALILARI KALDIRIYOR KABİLENİN KADINLARI

Kabilenin kadınları
koşuşuyor ağlaya sızlaya
bir yandan topluyorlar
kaldırıyorlar yaralı erkeklerini.
Hıçkıran sesleri ulaşıyor bizlere.

OYUN OYNUYORLAR

Bozkırdan
geçenlerin ayak sesleri...
Yaklaşırken
oyun oynuyor koca yiğitler.

KELEBEK TÜRKÜSÜ

Yaz gününün
yaklaşan sıcağında
duruyorum öylece.

ÖLÜM TÜRKÜSÜ

Bana kimse
ağlar mı?
Karım
ağlar.

PEKMEZ

Hiçbir şey
pekmez kadar
hoşuma gitmez.

BAHAR TÜRKÜSÜ

Bakışlarım
gezinirken
bozkırda
bahardaki yazı duymaktayım.

GÖK YANKI YAPACAK

Ne güzel yankılar yapacak
gök
ben sesimi duyurarak gelirken.

BAŞIMIN ÜSTÜNDE DURAN BULUT

Başımın üstünde duran
bulut
ne güzel tekrarlıyor söylediğim sözleri.

YIĞIN YIĞIN BULUT

Kocaman
bulut yığınları
bakındığım yönlerde.

KÖYÜN GÜRÜLTÜSÜ

Ben susunca
köyün
gürültüsü.

DURGUN HAVA

Tut soluğunu, Reis,
Tut ki hava durulsun.

DÜŞ TÜRKÜSÜ

Gökte
Yürüyorum,
Yoldaşım
Bir kuş.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Ne kadar uğraşsam
Seni unutmaya,
Yine dönüp geliyorsun
Kafamın içine.
Türkümü işitince
Belki biliyorsun ki
Ağlıyorum senin ardından.

YAĞMUR DUASI

Gözün alabildiğine
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Yağmur Dağından
Uzaklardaki Yağmur Dağından
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Mısırların üstüne,
Upuzun mısırların üstüne,
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Şimşekler içinden,
Sağlı sollu şimşekler içinden,
Çakan şimşekler arasından,
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Kırlangıçlar arasından,
Birlikte kıvançla ötüşen
Mavi kırlangıçlar arasından,
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Çiçeklerin incecik tozundan,
En güzel sırları gizleyen
Güzelim çiçeklerin içinden,
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

Gözün alabildiğine
Boşanacak yağmur.
Benden kopar gelir yağmur.

BEŞİK TÜRKÜSÜ

Küçük bir kuş avlasam
Küçük kardeşim için.
Küçük bir alabalık tutsam
Küçük kız kardeşim için.

BİR KADININ TÜRKÜSÜ

Dolaşıyorsun ortalıkta,
Hatırlamaya çalışıyorsun
Verdiğin sözleri,
Aklına gelmiyor bir türlü.

CENK TÜRKÜSÜ

Sonsuzdur yer gök;
Yaşlılar perişan.
Korkma.

ERGENLİK TÜRKÜLERİ

I.
Beyaza Boyalı Kadın'a geldim,
Ömrüm uzun da ondan.
Hayır duasıyla geldim,
Onun verdiği talihle,
Onun yemişleriyle geldim,
Armağanı olan uzun ömürle geldim ona.
İşte bu kutsal gerçekle hüküm sürüyor.

II.
Senin türkünü söyleyeceğim şimdi,
Uzun ömür türküsüdür bu.
Yeryüzünde senin türkünle duruyorum, güneş.
Senin türkünle geldim, ay.

III.
Beyaza Boyalı Kadın'ın gücü,
Uyku gücü yükseliyor.
Beyaza Boyalı Kadın taşıyor bu kızı.
Uzun ömür boyunca,
Taşıyor mutlu kadere,
Yaşlılığa, rahat uykuya taşıyor.

IV.
Bereketli toprakta yola çıktın,
Ayağında sağlam çarıklar,
Bağları gök kavşağı... çıktın yola.
Güneş ışınları, çarıklarının bağı.
Bolluk içinde yola çıktın.

TÜRKÜLERDEN SONRA DUA

Koca Mavi Dağın Ruhu,
Mavi bulutlardan bir ev,
Mavi serapla doğan geçit,
İşte orada yaşıyorsun,
İşte bolluk ve iyi hayat,
Bütün iyiliklere şükürler olsun.

Güneydeki Koca Sarı Dağın Ruhu,
İçi sağlam bedenin mavi bulutlardan,
Dağ Ruhlarının Önderi,
Kutsal Dağ Ruhu,
Hayatın iyilikleriyle yaşıyorsun.

Batıdaki Koca Ak Dağın Ruhu,
İçi sağlam bedenin bir beyaz seraptır,
Kutsal Dağ Ruhu,
Dağ Ruhlarının Önderi,
Sözlerinle mutluluğa kavuştum,
Benim sözlerim de senin mutluluğun.

Kuzeydeki Koca Kara Dağın Ruhu,
İçi sağlam bedenin kara bulutlardan;
Koca Kara Dağın Ruhu,
Kutsal Dağ Ruhu,
Dağ Ruhlarının Önderi,
Sözlerinle mutluluğa kavuştum,
Benim sözlerim de senin mutluluğun.
Böylesi en iyisi.

MASKELİ OYUNCULARIN TÜRKÜLERİ

I.
Dünya yaratıldığında,
Gökler yaratıldığında,
İlk işitildiğinde türkülerim,
Kutsal dağ bana doğru dikilip duruyordu hayatla.

Göklerin orta yerinde kutsal çocuk
Yürüyor dört yana hayatla.
Dağım salt benim oldu,
Hayatla dikilip duruyordu bana doğru.
Maskeli Oyuncular doğdular,
Bana doğru dikilip durdular.

Güneş girince yerin altına,
Yüce Dağ yattığı yerden uzattı başını gün doğusuna,
Var oldu kara ladin ağacı, dikilip durdu bana.

II.
Göklerin tam orta yerinde kutsal çocuk
Yürüyor dört yana hayatla.
Hayat dolu yıldırım dört renkle düştü dört kere.
Hayat dolu kara yer,
Hayat dolu mavi yer,
Hayat dolu sarı yer,
Hayat dolu beyaz yer,
Duymuşlardır adımı,
Oynuyor dört yerde Kara Oyuncular.
Güneş yerin dibine girmeye başlıyor.

III.
Yaşayan gökte kara lekeler,
Yaşayan gökte mavi benekler,
Yaşayan gökte sarı lekeler,
Yaşayan gökte beyaz benekler.
Kızlar kalkmış oynamaya,
Hayat dolu genç ladin ağacı.
Türkülerim doğduğunda
Kapkara sözlerle doluydu hepsi.
Dünya yaratıldığında,
Gök yaratıldığında,
Dünya sonuna kadar,
Gök sonuna kadar.
Kara Oyuncu, kara şimşek, yaklaştılar,
Nice kötü işler bitiverdi.
Dünyadaki kötü özlemler sona erdi.
Kara şimşek, yıldırım olup düştü dört kez,
Onlar için dört kez, benim için dört kez.

IV.
Türkülerim ilk var olduğunda,
Gök yaratıldığında,
Dünya yaratıldığında,
Oyuncuların soluğu üflendi üstüme,
Sadece tüylerden bir soluk.
Benim yaşantılarımı öğrendiler,
Kendi hayatlarının kaynağını
Anladılar benden söz açılınca.
Dünya yerli yerinde.

V.
İncecik bir yağmurla tan ağardı.
"Yıldırım çeşmesi",
"Şafak darbesi" denilen yere.
"Hayat ışığının kaynağı" denen dört yere
İndim.
Gök oğulları arasında geziyorum.
Biri geldi bana uzun ömürle.
En uzun ömürle konuştu gövdemin üstünde,
Şimşeğin sesi iyi şeyler söyledi dört kez.
Dört kez seslendi bana hayatla.
Kutsal gök oğlu dört kez konuştu benimle.
O konuşunca var olup geldi soluğum.

ÖLEN OĞUL

Oğlum, bir kere daha dinle ananın sözlerini.
Onun çektiği sancılarla gelmiştin dünyaya.
Onun canıyla beslendin. Seni büyütürken
Hiçbir fedakârlığı esirgemedi senden.
Canı gibi sevdi seni, varlığınla mutlu oldu.

./..

Yaşlılığında ona bakmanı bekliyordu.
Senden önce varacaktı yolun sonuna.
Ama sen onu ardında bırakıp önden gittin.
Ulu Tanrı böyle buyurmuş.

Dünyanın kahrını çekip duruyorum,
Tanrı buyruğu bu.
Arkadaşların, hısımların toplandılar çevrene,
Son defa görmek için seni.
Tek kişi olmuşlar gibi, yasını tutuyorlar.
Bizim de kaç günümüz kaldı şurda,
Sona erecek yolculuğumuz.

Şimdi yola çıkıyoruz,
Az sonra gözden kaybolacaksın.
Ama, yakında bir araya geleceğiz,
Yeniden karşılaşıp kavuşacağız.
Seni anayurda çağırdı Yaradan.
Ardından biz de geleceğiz.
İşte o kadar!

HÜSNÜ KURUNTU

Sana abayı yaktım sanıyorsan
O senin hüsnü kuruntun.
Sizin eve gelişim,
küçük kardeşini
görmek için.

GİTTİ GİDER

Derdim başımdan aşkın
Ben ağlamayayım da kimler ağlasın
gitti gider
sevgilim.

DURMADAN ÇALIŞ

Aman, ayağını denk al
Durmadan çalış.
Seni benden koparıp alacaklar diye ödüm patlıyor.

BULDUM SEVGİLİMİ

Ah
düşünüyorum
Ah
düşünüyorum da
buldum
sevgilimi
Ah
doğrusu bu, buldum.

İNANÇ TÜRKÜLERİ

I.
Ona mı benziyor
benim sesim?
Bir şakırtı mı
sesimin yankısı?

II.
Koca dağın yamacından
sesimin yankısı fışkırıyor.

III.
Çelik sertliği var
okumun ucunda şimdi.
Canlara cinlere
kıyabilirim artık.
Demir gibi güçlü
şimdi okumun ucu.

IV.
Kabilemizin toplantı yeri
gökte asılı duran yıldız gibi güzel.

V.
Ruhum öyle güçlendi ki
elime alıp sindirmem işten değil.
Doğrusu
bembeyaz kabuğumuzu bile
avcumun içinde sindiriyorum.

VI.
Dil uzatma kabileme,
hepsi benim kardeşimdir.
Nerde olursan ol,
dil uzatma kadınlara,
kabilemde herkes benim kardeşim.

VII.
Kabile kardeşlerim,
şunu iyi bilin,
Ruhumuzdaki inancın ilhamıyla
yaşarız sonsuz.

VIII.
Denizin orta yerinde
denizin koskoca odasında,
ayakta duruyorum.

IX.
Bir çırpıda
Vuruyorum adamı, baygın düşüyor.
Elimle yokluyorum
yaşıyor mu, öldü mü diye.

X.
Kan kardeşimi
yokluyorlar da
Yüreğinde
benim çıkartmaya uğraştığım
beyaz kabuğu buluyorlar.

XI.
Senin bedenindeki
cana
veryansın ediyorum

XII.
Neler
vaat ediyorum sana?
Gökler duru, ışıl ışıl olacak senin için
İşte budur sana vaadim.

HORTLAK DANSI DİNİNİN TÜRKÜLERİ

HAYAL KIRIKLIĞI
I.

Yavrularım, önceleri sevmiştim Beyazları,
Yavrularım, Beyazları önce sevmiştim de,
Yemişler vermiştim onlara,
Yemişler vermiştim.

ESRİKLİK
II.

Yavrularım, yavrularım,
Rüzgâr türkü söyletir başlardaki tüylere –
Başlardaki tüylere rüzgâr türkü söyletir,
Yavrularım, yavrularım.

RUHUN ÇIRPINIŞLARI
III.

Yavrularım, yavrularım,
Acırım çok bilenlere,
Çünkü fazla didinirler,
Buyurmuştur Babamız.

HAYRAN
IV.

Ay ışığı nasıl da pırıl pırıl!
Bu gece sürüyorum atımı, heybemde bol bol boğa eti.

KASIRGA DİYOR Kİ
V.

Dört dönerim
Yeryüzünün bir ucundan bir ucuna.
Uçarım kanatlarımdaki upuzun tüylerle.

GÖRÜNTÜ
VI.

Yavrularım, yavrularım,
Bakın, yeryüzü kımıldamaya başlıyor,
Babamız söyledi bunu bana.

RUHTA KIVANÇ
VII.

Uçuyorum sarının çevresinde,
Uçuyorum, kafamda yaban gülüyle,
Tâ yükseklere – Heeeyy!

AÇIĞA ÇIKAN GERÇEK
VIII.

Yavrularım, yavrularım,
Sabah yıldızını taktım başıma,
Çocuklarıma gösteriyorum,
Diyor Babamız.

RUHUN ÇEKTİKLERİ

IX.
Babamız, acı bana,
Merhamet et, Babamız.
İnliyorum susuzluktan.
Her şey bitip gitti.
Yiyecek hiçbir şeyim yok.

YAKARIŞ

X.
Babamız, Sabah Yıldızı!
Babamız, Sabah Yıldızı!
Bak bize, taban teptik sabaha kadar,
Acı bize, ne olur!

MESİH DİYOR Kİ

Peyda oluyorum artık.
Kasırgayı getiriyorum yanımda –
Birbirinizi tanıyın diye.

DİRİLİŞ

Yeniden yaşayacağız,
Yaşayacağız yeniden.
Dört yana saçılıyor güneşin ışınları,
        Heeeyyy!
Altın ışıkları dökülüyor güneşin –
        Heeeyyy!

HAYATA DÖNÜŞ TÜRKÜLERİ

I.
Söğütlerde rüzgâr kıvıl kıvıl.
Otlara can veriyor rüzgâr.

II.
Uzadıkça uzuyor kavaklar,
Göğe değercesine, yemyeşil.

III.
İncecik bir ceylan,
İncecik bir ceylan,
Yerde yuvarlanıyor keyif içinde.

IV.
Sis! Sis!
Şimşek! Şimşek!
Fırtına! Fırtına!

V.
Fırtına! Fırtına!
Karla örtülü topraklar kayıyor da kayıyor.

VI.
Kasırga, tozu dumana katıyor.
Kasırga, tozu dumana katıyor.
Dağdan kopup gelen kasırga.

VII.
Kayalarda yankılar,
Kayalar çınlıyor.
Kayalar yankılanıyor dağlarda.

VIII.
RUHLARIN YOLUNDA TÜRKÜ

Kar, yatıyor boylu boyunca, hey!
Kar, yatıyor boylu boyunca.
Uzanıp gidiyor Samanyolu ötede.

YARATILIŞ

I.
Benim işim budur, hey!
Toprakta ne büyürse benimdir, hey!
Diyor Babamız,
Hey!

YAS

II.
Dön evine, Anacığım, eve dön.
Kardeşimin iki gözü iki çeşme,
Kardeşimin iki gözü iki çeşme.
Dön eve, Anacığım, evimize dön.

HABERCİ TÜRKÜSÜ

III.
İşte! Dörtnala dönüp geldiler.
Boğa avı başlıyormuş oralarda,
Yakında başlayacakmış boğa avı.
Hadi, ok yapın, bol bol ok!
Diyor Babamız, diyor Babamız.

MUTLU BİN YIL

IV.
Geliyor bütün dünya,
Bir ulus geliyor, bir ulus.
Kartal getirdi bu haberi kabileye.
Geliyorlar baştan başa yeryüzünde:
Boğalar geliyor, boğalar.
Karga getirdi bu haberi kabileye.

MAHŞER

I.
Babamız inecek yere.
Herkes kalkacak.
Uzat ellerini.
Sarsılacak yer gök.

KUTSAL KONUK

II.
Yaklaşıyor Ruhlar Ordusu,
Bütün dünya ilerliyor.
İşte! Durmuş bakıyor herkes
Dua edelim hep birlikte.

İNSANLIĞIN SIRRI

III.
Ben yoksulum da ondan
Dua ederim bütün yaşayanlara.

TANRI - İNSAN

IV.
Babamız merhamet etti bana.
Gözlerim Onun gözleri gibi.
Ellerim Onun ellerine benzer.
Bacaklarım Onunkiler gibi.
Gövdem de benziyor Onunkine.

CAN AVCILARI

V.
Canlar Ordusu geliyor dediler.
Boğalarla birlikte geliyormuş.
Canlar geliyormuş yepyeni dünya ile.

SIRLARLA İÇLİ DIŞLI

VI.
O rüzgâr, o rüzgâr
Sarsıyor çadırımı, hem de nasıl,
Bir de türkü söylüyor bana,
Türkü söylüyor bana.

ÖĞÜT

Hadi bakalım, yola koyulalım artık,
Hadi gidiyoruz hepimiz
Yüce köye – Heeeyyy!
Yüce köye yolculuk var – Heeeyyy!

./..

Babamız bekliyor tâ yukarlarda,
Yücelerde Babamız – Heeeyyy!
Anamız da yaşıyor yücelerde – Heeeyyy!
Anamız da yaşıyor!

SAKSAĞAN TÜRKÜSÜ

Saksağan! Saksağan! Burada, aşağılarda,
Kanatlarının akında sabahın adımları var.
Şafak söküyor, şafak!

MAVİ MISIR DANSININ TÜRKÜSÜ

Ah ne güzel yaz bulutları,
Ah yaz bulutları ne güzel!
Göklerde tomurcuklanan bulutlar,
Işıltılı çiçeklere yönelerek,
Göklerde tomurcuklanan bulutlar,
Geliyor yığın yığın,
Geliyorlar akın akın buraya!

YERYÜZÜ BÜYÜCÜSÜNÜN YARATILIŞ TÜRKÜLERİ

I.
Yeryüzü büyücüsü biçim verdi dünyaya.
Gel gör ne yaman bir gücü var!
Biçim veriyor, değirmi, pürüzsüz.
Gel gör neler geliyor elinden!

II.
Dağları yapan Yeryüzü büyücüsü.
Kulak verin sözlerine!
Yaylaları yapan Yeryüzü büyücüsü.
Dinleyin söylediklerini!

Yeryüzü büyücüsü biçim veriyor dünyaya.
Dağları yapan odur,
Her şeyi büyüten, büyüten, büyüten.

III.
Dünyanın tâ içine bakıyor Büyücü.
Dağları delip geçiyor gözü.

IV.
Güneşi yarattım!
Ben yarattım güneşi!
Yükseklere attım onu,
Dört yöne.
Doğuya fırlattım
Yolunu izlesin diye.

V.
Ay'ı yarattım!
Ben yarattım Ay'ı!
Yükseklere attım onu,
Dört yöne.
Doğuya fırlattım
Yolunu izlesin diye.

VI.
Yıldızları yarattım.
Ben yarattım Yıldızları!
Dünyadan yukarlara attım onları.
Yüksekteki her şeyi ben yaptım,
Oraya koydum ışıldasınlar diye.

AV TÜRKÜSÜ

Geyikler çıkagelir türkümü duyunca,
Geyikler gelir türküme,
Geyikler çıkagelir türkümü duyunca.

Karakuş dedikleri benim ben,
Geyiklerin gönül verdiği kuş.
Şakıdım mı çıkar gelir geyikler.

Karadağın doruğundan
Aşağı inen yollarda geyikler
Koşa koşa geliyor türküme.

Tomurcuklar arasından,
Çiçekler arasından geliyor da geliyor
Benim türküme doğru geyikler.

Çiçekler üstündeki çiğdemler içinden,
Geliyor da geliyor
Türküme doğru geyikler.

Çiçeklerin incecik tozları içinden
Geliyor da geliyor
Geyikler benim türküme doğru.

Önce sol ön ayağını vuruyor yere,
Sonra dönüp koşu tutturuyor ürkek geyik,
Geliyor benim türküme doğru.

Benim güzeller güzeli avım,
Tanrının sevgili kuluyum avlarda.
Türküme koşa koşa geliyor geyikler.

Geliyor geyikler türküme doğru.
Söylediğim türkülere geliyor geyikler.
Türküme doğru koşuyor geyikler, koşuyor.

YARIŞ TÜRKÜSÜ

Bir alay insan gelmiş bir araya,
Ben yarışa hazırım,
Kanat çırpan Kırlangıç
Kutsal sözler üflüyor üstüme.

Batıda uzaklarda Karadağ dimdik.
Çevresinde öğleyin yarış var.
Kim yanı başımda koşan bu adam?
Ellerinin gölgesini gördüğüm adam?

ÖLÜ GÖMERKEN SÖYLENEN TÜRKÜ

Canımın içi
duralım şurada
göreceksin
bedenimi
tam istediğim gibi.

AV TÜRKÜLERİ

I.
Avladım. Sesim yükseliyor.
Avladım. Sesim yükseliyor.
Kuzey boğası vurdum. Yükseliyor sesim.
Avladım. Sesim yükseliyor.

II.
Eyer ilmiği:
Sevgili çocuklar.
Yarım gün
Avlanacağım.

HOR GÖRENİN TÜRKÜSÜ

Bak şu işe! Yavuklum savaşa gitti.
Bak şu işe! İğrendiğim adam gitmedi, burda kaldı.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Bu kadın güzeller güzeli
Dağ çiçekleri gibi;
Ama, soğuk mu soğuk,
Çiçeğin büyüdüğü yamaçtaki
Kar öbekleri gibi.

ANA, ECELİN YAKLAŞTIĞINI SEZİYOR

Öleceğim besbelli.
    Yakındır ölümüm.
Düşümde oğlumu gördüm de...

AĞLAYANIN TÜRKÜSÜ

Türkü söylerken içime doğan,
    Kendi kendime ağlayışımdır.

YALNIZ YÜRÜYEN KADIN

Genç bir kadın
    girmiş
    bahçeye,
    yürüyor
    yapayalnız.

ATEŞ YAKTIK

Yoldaş,
güpegündüz ateş yaktık,
ne hoş oldu.
Anlıyorum kadınları.

İYİ HAVA UĞRUNA

Güneş yükselsin güzel güzel;
allanıp pullansın yeryüzü,
ışıldasın baştan başa.

Ay yükselsin güzel güzel;
allanıp pullansın yeryüzü,
ışıldasın baştan başa.

KARTAL BİLE ÖLÜR

Askerler,
kaçtınız.
Kartal bile ölü.

AYI GİBİYİM

Ayı gibiyim
Açmışım kollarımı
Güneş yükselsin diye bekliyorum.

DANS TÜRKÜSÜ

Dağda
Rüzgârın uğultusu.

KARGA TÜRKÜSÜ

Karga,
Ölüyorum –
uç git.

DÜNYA YERLİ YERİNDE YAŞAR

Dünya
yerli yerinde
yaşar daima.

BANA ÖYLE BİR BAKTI Kİ

Sevgili arkadaşım,
senin kocan
bana
öyle bir baktı ki
Kovmayacak mısın kocanı?

EDEN BULUR

Yaptın ya,
şimdi
ağla bakalım.

GÖZÜME UYKU GİRMİYOR

Ah
yatıp
uyuyabilsem!
Düşünüyorum ki eğer –
ama uyku tutmuyor.

SERENAD

Ah
erkek olabilmek!

BİR KADININ TÜRKÜSÜ

I.
Hiç aldırış etmem
beni bırakıp gitsen.
Buralarda yakışıklı delikanlı çook.
Kırıştırmaya başlarım bir tanesiyle.
Bundan kolay ne var!

II.
Hiçbir şeyi dert edinmeyeceğim artık.
Bir şey söyleme bana. Keşke
Kız kardeşimle birlikte ben de ölüp gitseydim.

III.
Ya ya,
Karı alırsan,
Kızma bana.
Benim umurumda değil.

IV.
Sevincime diyecek yok
gemi gelince buraya.
Ağlamaklı oluyorum
gemi kalkıp gidince.

V.
Perişanım, canımın içi!
Veda et, git
artık.
Durmadan ağlıyorum
Gurbet elde.

OĞUL, TANRILARA YAKARIYOR

Dinle, oğlum, buyruğumu yerine getir:
Bizi tâ yukarlardan dinleyen tanrılara seslen!
Duaların yükselsin Yücelere!

Oğul, buyruğa göre, seslenir yedi kat arşa.
Sesi ulaşır tâ yukarlarda bizi dinleyen tanrılara.
Orda dualarını düşünecek Yüceler Yücesi.

BOĞULARAK ÖLEN KARDEŞE AĞIT

Ben, güney rüzgârının
öldürdüğü
insanlar gibiyim.

Kardeşim belki de
güneşin yolundan gitti
o yüzden bir daha göremem onu.

BÜYÜK SAVAŞTAN SONRA BARIŞ TÜRKÜSÜ

Ölseydiniz,
Kabilemin çocukları,
Saçımı keserdim sizin için.
Öyle severim ki sizleri
Karalar sürerdim yüzüme,
Kabilemin çocukları,
Siz ölseydiniz.

YALNIZLIK TÜRKÜSÜ

Uzaklarda, öyle yalnızım ki.
Amcamın yanına gideceğim gayrı.
İçimde türküler var, efendiler,
Kendi kendime ağlıyorum.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Temmuz sabahı güzel mi olacak acaba?
Kafam yorgun, içim ezik,
Biliyorum, görmeyeceğim artık
giden sevgilimi.

KAÇIP GİDEN SEVGİLİNİN ARDINDAN

Ölüm insanın elinde olsa
kolay olurdu dişi kurtla
birlikte ölmek,
tatlı olurdu hem.

ÖLÜM TÜRKÜSÜ

Ak pak ediyor beni.
Tertemiz olmak, saydam olmak!
Ben cana kıymıyorum,
Cana can katıyorum.

BİR KUL ÖLDÜRÜLÜRKEN

İnsanların, abuk sabuk kimselerin
Durmadan söylediği sözler
Altında eziliyorum.

BÜYÜK ŞÖLENDE

Bizi de çağıracaklar büyük şölene.
Varlıklı kişiler tıkınacaklar orda.

İÇKİ

Niçin mi yaşıyorum:
İçmek için.
Acıyın bana,
Köpük gibi çocuklar.

ÖLEN KARDEŞİMİN ARDINDAN

Küçük kardeşim
Sevinç ve kahkaha getirmişti bana.
Gittiği yolu bilsem
Peşinden giderdim ben de.

ÖLEN AMCAYA

İçimden derim ki
İnsanların ölmediği
Hiçbir yer yok.

GÜCÜ KORKUNÇTUR

Hiç kımıldamadan asılı durur gökte,
Ama yıkıcı gücü korkunçtur.

KIVANÇ DUYMAYAN ADAM

Düşmanı öldürüp yine de
Kıvanç duymayan adam kim?
Kıvanç duymak bana vergi.

DÜNYANIN UCUNDA BEYAZ TÜYLER

Yumuşacık bembeyaz tüyler
kıpırdanıyor güneşin battığı yerde
ve dünyanın ucunda, çevresinde.

BİR MEKSİKALIYA RASTLADIM

Koşuyordum, bir Meksikalıya rastladım,
"Nasılsın?" dedi.
Koşuyordum, koca sakallı bir Meksikalı
"Nasılsın?" diye tanış çıktı.

DENİZ KIYISINDAKİ KADININ TÜRKÜSÜ

Nerelerden kaçıp geldim
Tâ buraya?
Ben, suratı boyalı
Çılgınlardan mıyım, ne?

SAVAŞ YOLUNA ÇIKARKEN

Yürüyeceğim uzaklara, tâ uzaklara.
Güzel bir gün başlayacak bir yerde.
Koşacağım uzaklara, tâ uzaklara.
Güzel bir gece bulacağım bir yerde.

BİRLİKTE ÇUBUK TÜTTÜRÜRKEN

Üzücü bir şeydi yaptığın;
Üzücü bir şeydi.
Ama, birlikte çubuk tüttürüyoruz şimdi,
Duman birikip birleşecek içimizde.

SABAH YILDIZI

Sabah yıldızı çıktı.
Dağları aşıp
denizin aydınlığına dalıyorum.

BAYKUŞ ÖTTÜ

Bildiği kadarını bilmesi
istenmiştir baykuştan.
Öter sırf sabah yıldızını bildirmek için.
Bir de şafağı haber vermek için öter.

ÇALI TÜRKÜSÜ

Oturmuş çalı
Ağacın altında,
Bir türkü tutturmuş.

DOĞAN GÜNEŞ

Güneş yükseliyor.
Dışarı çıkıp
Bulutlara bakmalı.

SU BÖCEĞİYLE GÖLGELER

Su böceği
çekip sürüklüyor
akşamın gölgelerini
kendine doğru suyun üstünde.

GEYİKLE ÇİÇEK

Geyik
Bir çiçeğe bakıyor.

DELİ REİS TORUNUNUN YASINI TUTUYOR

Deli Reis yürürken bir türkü tutturmuş,
Ruhunda kıvanç var, yürürken.
Torunu aramızda değil artık,
Ama o görüyor bizleri.
İşte geliyor şuracıktan.

KITLIK TÜRKÜSÜ

Yaşlıların sayısı
artık o kadar düşük ki
saymaya bile değmez.
Bir ben kaldım:
neler çekiyorum
neler.

BAHAR BAŞLIYOR

Bahar başlıyor.
Dans ederken tütsü diye yakılan
beyaz otların türlü türlü
kokusu burnumda.

YAŞLI CENKÇİ

Yıllanmış
bir cenkçiyim.
Artık
cenk menk yok.
Çile
dolduruyorum.

BEYAZ TİLKİ

Ötelerden geliyor.
Yeryüzü, gözün alabildiğine.
Tilki kardeş diyor ki:
"Gel gör, ne geniş yeryüzü.
Beyaz tilkiler bilir bunu."

AYRILAN SEVGİLİLER

Adamın Türküsü

Anam babam beni sevgilimden ayırmaya kalkıştı.
Oysa biz ömür boyu sevişmeye and içtik.
Buyrukları boşuna: sevişeceğiz dünya durdukça.
Ne derlerse desinler: yer yerinden oynasa da buluşacağız.

Kadının Türküsü

Oturmuşum şuracıkta, sevdiğim adamı bekliyorum
İkimizin de ailesi ayırmak istiyor bizi.
Ama göreceğim sevgilimi dünya durdukça.
Oturacağım şuracıkta, yolunu gözetleyeceğim sevdiğim adamın.

Kıskanç sevgilisi kaçıp giden Kızın Türküsü

Beni bu ıssız adaya bıraktılar ölümle baş başa,
Sesimi duyacak kimse yok.
Kim gömecek beni öldüğümde?
Kim okuyacak son duamı?
Yalancı dostlar, beni ölümle baş başa bıraktı bu adada

Rüzgârdan meded umuyorum, sesimi sevgilime ulaştırsın diye.
Sevgilim, geyik gibi hızlıdır, ormandan koşup erişir bana.
Issız adada kaldım ölümle baş başa
Havanın ruhu taşısın soluğumu sevgilime.
Denizleri yarıp gelir sevgilimin kayığı benim yanıma.
Şu ıssız adada bıraktılar beni ölümle baş başa.
Bana acıyan hiç kimse yok, küçük kuşlardan başka.
Sevgilim merttir, güçlüdür, ama biliyorum yüreği burkulacak
Başıma gelenleri duyunca: ölümle baş başayım ıssız adada.

Gece oluyor. Baykuştan başka hiçbir ses duyulmuyor:
Dişi baykuşa benim yasımı tutan bir ağıt bu.
Yatıp uyumaya çalışıyorum.
Gecenin ruhu, şarkımı duysa, akıbetimi anlatır sevgilime,
Sabahleyin uyandığımda sevgilimi yanı başımda bulurum.
Beni bu ıssız adaya bıraktılar ölümle baş başa.

Kızı düşünde görüp aramaya başlayan
Sevgilinin Türküsü

Gel, canımın içi, çıkıp oturalım şu ışıltılı dağın tepesinde
Pırıl pırıl güzellikler içinde batışını seyredelim güneşin.
Oturalım Gece Yolcusu bütün görkemiyle yükselinceye dek.
Görelim göz kamaştırıcı göklere tırmanışını.
İzleyelim küçücük yıldızları önderlerinin peşinde.
Kuzey ışıkları gözümüzün önünde top oynasın o soğuk
[ışıklı ülkede

Güzel dağda oturup şimşeklerini davullarını dinleyelim.
Yıldırımın çubuğundan fışkıran kıvılcımlar oyalasın bizi.
Koca kasırgayla Boranın boy ölçüşmesini görelim.

Bütün yaratıklar uykuya dalıncaya dek oturalım orada,
Baykuş söylesin ninnisini, dinlesin bütün hayvanlar.
Oturalım dağda güzellikler içinde,
Görelim küçük yıldızların uykusuz uçuşmasını.
Yıldızların umurunda değil baykuşun ninnisi, bizim de değil.
Omuz omuza oturup dağda, kendimizi düşünüyoruz o kadar.
Yine duyulacak baykuşun ninnisi, Gece Yolcusu gelecek,
Herkesin uyuduğunu söyleyecek bizden ve küçük yıldızlardan
Yıldızlar, önderlerinin peşinde, bizim düşüncelerimiz onlarla.
Baykuş da uyuyor artık, ninnisi duyulmuyor.
Uzaklarda şimşekler çakıyor, koca çubuk sönmek üzere.
Gök gürültüsü, davullar gibi gümbürdemiyor.
Ölesiye uykumuz var ama, oturuyoruz dağda güzellikler içinde.

KARANLIK TÜRKÜSÜ

Uyan! Orman çiçeği, göklerde gezen kır kuşu.
Uyan, ahu gözlü güzel, uyan!
Doyuyorum sen bana bakınca çiğdem içen çiçekler gibi.
Soluğun, sabah çiçekleri, ayda solan yapraklar gibi kokuyor.
Aydınlık gecelerde, ay ışığında, güneşe akan ormanlar
Nasıl sana koşarsa benim kızıl ırmaklarım da öyle.
Yanı başımda olursan türküler yükseliyor yüreğimden,
Rüzgârın ruhuyla, çilek mevsiminde, raksa kalkan bir dal gibi.
Sevgilim, kaşlarını çatarsan yüreğim karanlıklara gömülüyor
Bulutların gölgeleriyle kararan ışıltılı bir ırmak...
Sonra gülümsüyorsun, güneş çıkıyor kara yelin, suyun üstünde
Açtığı yarıklara altın tozu saçıyor.
Ben mi? Bak bana! Çarpan yüreğimdeki kan.
Yeryüzü gülümsüyor, gökyüzü gülümsüyor, bulutlar da
[– ama ben
Yanımda yoksan, gülümsemenin ne olduğunu unutuyorum.
Uyan! Uyan, sevgilim.

ATEŞ BÖCEĞİ TÜRKÜSÜ

Uçuşan çırpınan ateş böcekleri!
Dört dönen küçücük yangın canavarları!
Yatağımın çevresine minik yıldızlar getirin!
Uykumun içine ufacık yıldızlar örün.
Gel, oynaşan bembeyaz minik ateş böceği,
Gel, uçuşan çırpınan yangın canavarı!
Ak alevlerinin büyüsünü yak bana,
Yıldızlı küçük meşalenle.

ALTIN BULUNUNCA

Konuşmayın artık,
    Bizim kabilenin çocukları
Dünyadaki bütün uluslardan
    İlerdesiniz.

GÖK GÜRÜLTÜSÜ SESSİZCE KONUŞTU

Sevgilim, iyidir o,
    diyor sessizce,
    iyidir gök gürültüsü.

GERÇEK DEĞİL GİBİ DURUYOR BOĞA

Diyor ki boğa gerçek değil gibi duruyor.
Şunları söylüyor:
    boğa gerçekdışı duruyor,
    ovalarda gerçekdışı,
    duruyor gerçekdışı boğa.

PIRIL PIRIL SABAH

Pırıltılarla başlıyor güzelim sabah.
Kalkın üçünüz de, bakın Yüce Dağa.
Sarı bir su var hani;
Çıktım oraya, içtim suyu,
sendeledim koşarken.

YAPRAKLARA ÇİÇEKLERE TÜRKÜ YAKMAK

Çılgın kadın, türkü söylüyor gelincik yapraklarına,
Deli, türkü söyleyecek de rüzgâr çıkacakmış...
Küçücük çocuklar, kır çiçeklerine türkü söylüyor,
Onlar türkü söyleyecek de yağmur yağacakmış...

AK DAĞ TÜRKÜSÜ

Ak dağ, batıda tâ uzaklarda.
Duruyor dimdik görkemli.
Apak ışınlı kavşakları var,
eğiliyor yerlere kadar pırıl pırıl.

TUTSAK DÜŞEN ÇOCUKLAR

"Kardeş" diye bağırıyordu adamlar,
"Kardeş" diye...
Alıp götürdüler cenkçilerin yavrularını
güneşin üzgün battığı yerdeki dağlara.
Bacılar,
nasıl bulacağız o yeri?

ZAVALLI ADAM

Zavallı adamın biri, varı yoğu türküleri...
düşürüyor hepsini güneşin battığı yerde.
İşte, arkadaşlar, koşun, kaldırın onları,
güneşin battığı yerin altına koyun.

DENİZDEN ESEN RÜZGÂR

Durmuşum kumsalda, deniz kokusunu dolduruyorum içime.
Denizden esip gelen rüzgâr, geziniyor karalarda.
Durmuşum kumsalda, deniz kokusunu dolduruyorum içime.
Denizden koşup gelen bulutlarla yağmur yağıyor dünyaya.

MÜJDECİNİN SESİ

Şafak söküp de güneş yükselince,
Şafak söküp de güneş yükselince,
Müjdecinin sesi nasıl okşar kulakları.
Sanki beni çağırıyor o ses.

ATIN TÜRKÜSÜ

Kara ilmikli kementle yakaladınız beni.
Ne kötülükler ettiniz.
Yere yıkıp bağladınız bile.
Bu da yetmiyormuş gibi, kuyruğuma düğüm attınız.
İşte bunu bağışlayamam.

KOSKOCA GECEDE

Koskoca gece içinden fışkıracak yüreğim.
Karanlık üstüme gelecek hışırtılarla.
Yüreğim fışkıracak koskoca gece içinden

BİR GÜZEL UYUMAK

Bulutlu günlerde,
Gök gürler usul usul,
Yağmur patırdar çadırlar üstünde,
Doyum olmaz o günlerde uykuya.

KÜÇÜCÜK BAYKUŞ

Kim o?
Kim o?
Çadırımın
Üstündeki ışıltı?

Ben geldim: Küçücük baykuş.
Gelen benim: Baykuşçuk.
İniyorum aşağı,
Geliyorum.

AL ÖRÜMCEKLER

Küçük al örümceklerle
Küçük boynuzlu kurbağa
Yağmur yağdırırlar
Birlikte.

KARTAL TÜYÜ VE YİĞİT

Bir kartal tüyü görüyorum,
Bir yiğit yakaladım.

KELEBEKLER

Kelebek, kelebek, kelebek...
A, bak nasıl duruyor çiçekler arasında,
Emekleyen, nereye gideceğini bilmeyen
Bir bebek gibi...

ÇEKİRGE

Küçük sarı bir çekirge
Buğdayın dibinde
Sıçrıyor şarkılar söyleyerek

GEYİK

Geyik, buradan geçti geyik.
İşte toprak ana üstündeki ayak izleri...
Koyu orman içinden bir yaman koşu.

YUKARDAKİ

Sen,
Yukarıdaki,
Hiç canın sıkılmaz mı
Seninle bizim aramızda duran bulutlardan?

KURTLA BAYKUŞ

Kendimi
Kurt gibi görürüm,
Ama yine de korkuyorum
Öten baykuşlardan, geceden.

AY

İşte bakın
Çıkageldim
Diyordu yükselirken.
Ay demişler bana,
Görün beni.

TOPRAK

Yaşlılar
Der ki
Yalnız
Toprak
Sürekli yaşar.
Gerçek bu;
Doğru söze ne denir?

SİNEKLER

Baharda gökkuşağı görününce
Ortaya çıkar kanatlı böcekler.

FARENİN TÜRKÜSÜ

Görünmez kuşların kanatları
Senin üstünde telaş içinde.
Duruyorsun, yüzünde kıpırtı yok,
Kanatları dinliyorsun sessiz.

Talihi yaver gitmedi ülkemizin.
Batıdan seller kopup geldi.
Batıya akın etti azgın seller.
Korkudan oturdum ağladım.

KÖPEĞİN TÜRKÜSÜ

Akşam olurken başlıyor türküler,
Rüzgâr kuzeye doğru eserken.
Yaman esiyor şu rüzgârlar,
Kuyruğumu kuzeye üfleyerek.

Kelebek kanatları düşüyor
Düşüyor kelebek kanatları.
Düştükçe artıyor acılar, üzüntüler.
Arttıkça artıyor çilem.

Bak, koşa koşa geliyor küçük köpekler,
Bak, bir koşu geliyor zavallı köpekler.
İşte, atlılar geliyor onların arkasından,
Atlılar geliyor kahkaha atarak.

YILDIRIM
I.

Batıdaki sıra ağaçlara taşıyorum meşaleyi.
Bakın bana! İlk doğan benim, en büyük ben.

YARADAN
II.

Yüceyim yükseklerde.
Karartırım kara bulutu.

KIRMIZI TİLKİ
III.

Kayalık bayırda gidiyorum doğuya.
Çömele çömele gidiyorum beyaz yoldan.
Ben, kırmızı tilki, yıldızların yolunda
Gide gide ıslık çalıyorum.

KUTUP YILDIZI
IV.

Gördüğün her çemberi,
Gördüğün yıldızlar serpintisi gökte...
Hepsi benim saçımın dibindedir.

SEVİNÇLİ TÜRKÜ

Sarı kelebekler,
Tomurcuklanan kız oğlan kız buğdayın üstüne,
Gider peşpeşe cıvıl cıvıl,
Yüzleri renklerle beneklerle süslü.

Mavi kelebekler,
Tomurcuklanan kız oğlan kız fasulyenin üstünde,
Akın eder ardı ardına, kıvıl kıvıl,
Yüzleri renklerle beneklerle süslü.

Tomurcuklanan buğdayla
Kız oğlan kız fasulyeler üstünde
Yaban arıları vızıldar.

Boy atan mısır tarlaları üstünde
Bütün gün bekleşir şimşek bulutları.
Yükselen mısır tarlaları üstünde
Bütün gün boşanacak yağmur.

HEY REİS

Hey Reis! Koca Reis!
acı bize!
Bak aşağı, gör bizi.
Yoksa çubuk tüttüren kimse
kalmayacak buyruğun altında!
Merhamet et bize, Koca Reis!

YILDIRIM TÜRKÜSÜ

Görüyor musun şu yıkıcı yıldırımı?
Canıma kıyacak berideki ağacın.
Bak, kardeşim, yerle bir edecek
Uzaklarda duran şu ağacı.

Sırtıma vurmuş götürüyorum
Dağın yamaçlarına kardeşimi.
Taşıyorum zavallı kardeşimi dağa.
Dağın önünde durup bakıyorum.

Al yılan gibidir yıldırım...
Kamçılar ve sarsar ağaçları.
Yıldırım, ağaçları yıkmaya uğraşır
Ama boşuna, ağaçlar hâlâ dimdik.

Koşuyorum kükreyen karanlığın içinden,
Zavallı kardeşimi taşıyarak.
Göğün tâ ucundan düşüyor yıldırım,
Yanı başıma düşüyor.

KARA KUYRUKLU GEYİĞİN TÜRKÜSÜ

Büyücülerin evlerinden aşağı,
Büyücülerin evlerinden aşağı,
Esiyor rüzgâr, benim boynuzlarımdan,
Benim kulaklarımdan hız ve güç alarak.

Koşuyorum oralara titrek, ürpertili,
Koşuyorum oralara titrek, ürpertili,
Okla, yaylarla düştü peşime,
Ardımdan ayrılmıyor okçular.

Hangi attır beni yakalamaya çalışan?
Hangi attır beni yakalamaya çalışan?
Alnında yıldız parlayan at
Gitgide yaklaşıyor bana

Burada oturuyoruz bir arada,
Burada oturuyoruz bir arada,
Doğunun türküsünü söylüyoruz,
Batının türküsünü söylüyoruz.

CENK TÜRKÜLERİ

I.
İşitin sesimi, Savaş kuşları!
Şölen hazırlıyorum doyun diye.
Düşman saflarını siz nasıl aşıp
Geçerseniz ben de öyle yaracağım.
Bende sizin çevik kanatlarınız olsa,
Hıncımı sizdeki pençelerle alsam.
Bir araya getirip arkadaşlarımı
Sizlerle uçup gideceğim ben de.
Hey, genç yiğitlerim, saldırın
Amansızca, çıkın er meydanına!

II.
Güneyden geldi Savaş kuşları!
Kulak ver cenk çığlıklarına.
Bizler de onlar gibi vahşi,
Hızlı, amansız, güçlü olsak.
Atılıyorum savaş alanına.
Düşman saflarının ötesine varsam
Dünyalar benim olacak
Oralarda düşüp kalsam bile.

III.
Göğsümden kan akıyor!
İşte, işte aldığım yaralar!
Haykırıyorum, dağlar titriyor!
Vuruyorum canımı dişime takıp...

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Kime baksam kara sevdalı olur.
Kara sevdalı olur her konuştuğum.
Kiminle fısıldaşsam kara sevdalı.
Kadınlara âşık bütün erkekler
Benim hükmümdedir, benim hükmümde,
Dostum.
Kime değsem, kime dokunsam
Kara sevdalara kapılır.

BILDIRCIN TÜRKÜSÜ

Boz bıldırcınlar bir arada
Çakal koşuyor onlara doğru.
Mavi bıldırcınlar bir arada
Çakal hepsini gözüne kestirmiş.

YAĞMUR DUASI

Göklerde yüzen bembeyaz bulutlar...
Bulutlar sever de ovaları
Gelip toprağı suya kavuşturur.
Güneş kucaklar yeryüzünü

./..

Bitkiler yemişler fışkırsın diye.
Ay, kuzey arslanı,
Batı ayısı,
Güney porsuğu,
Doğu tilkisi,
Gök kartalı,
Yer köstebeği,
Yaşlı savaş kahramanı,
Atlı dağın cenkçileri,
Bulutçubaşılara yalvarıyorlar bizler için,
Toprak susuz kalmasın diye.
İlaç tası, bulut tası, su çanağı,
Verin bize yüreklerinizi,
Susuz kalmasın toprak.
Eski yolunu açıyorum yiyeceklerin,
Türkülerim geçsin üstünden
O eski yolun.
Beyaz boncuklu kadın,
Gün batısında yaşayan kadın,
Kasırga Ana,
Yüce Baba,
İyi düşünceler Anası,
Kuzeyin sarı kadını,
Batının mavi kadını,
Güneyin al kadını,
Doğunun beyaz kadını,
En yüksek doruğun açık sarı kadını,
En derin noktanın esmer kadını,
Yalvarırım, bulutçubaşılara söyle
Yağmuru esirgemesinler.

DEVLER TOPLULUĞUNUN YAĞMUR TÜRKÜSÜ

En eskilerdeniz bizler,
Dünyanın orta yerinden arşa çıktık,
Paha biçilmez bizim ilacımıza:
Yüreğimiz kadar değerlidir o ilaç.
Şimşeğin oku
Gel bize
Yankı yap.
Kuzeydeki çam ağaçları,
İnsanlarınızın hepsi...
Gelsin bize tüm düşünceleriniz.
Kimler?
Gökte akan beyaz bulutlar.
Gelsin bize tüm düşünceleriniz,
İnsanlarınızın hepsi,
Tüm düşünceleri gelsin bize.
Kimler?
Ova gibi bulutlar,
Gelsin bize düşüncelerinizin hepsi.
Kimler?
Şimşek oku,
Gelsin bize tüm düşünceleriniz.
Kimler?
Yeryüzü ufku,
İnsanlarınızın hepsi,
Gelsin bize tüm düşünceleriniz.

CENGE GİDERKEN

I.
Ben, yabancı tanrılara kıyan yiğit, erler arasındayım artık.
Yabancı tanrılar arasındayım şimdi, elimde büyü silahları var.
Dağların doruklarıyla omuz omuza, yabancı tanrılar arasında.
Elimde büyü silahları, yabancı tanrılarla, yaşlılık yolunda.

II.
Erler arasındayım şimdi. Sulardan doğup gelmişim.
Yabancı tanrılar arasındayım şimdi, elimde büyü silahları var.
Dağların doruklarıyla omuz omuza, yabancı tanrılar arasında.
Elimde büyü silahları, yabancı tanrılarla, yaşlılık yolunda.

III.
Erler arasındayım şimdi, Yıldırım ve Şimşeğim.
Yabancı tanrılar arasındayım şimdi, elimde büyü silahları var.
Dağların doruklarıyla omuz omuza, yabancı tanrılar arasında.
Elimde büyü silahları, yabancı tanrılarla, yaşlılık yolunda.

ÇIĞIRTKAN, ŞAFAK SÖKERKEN, ŞÖLENİ BİLDİRİYOR

Uyanın, duyduk duymadık demeyin, açın gözünüzü, kalkın.
Aydınlığın çocukları olun, dinç, cıvıl cıvıl, şen.
Dünyanın dört bucağından kopup gelin, bulutlar.
Kar bol bol yağsın da yaz gelince sular çağıldasın.
Buz kaplasın tarlaları, ekinler dolup taşsın.
Bayram etsin bütün yürekler.
Dünyayı bilenler bir araya gelecek dört gün sonra.
Köyün çevresini alıp dans edecekler, türkü söyleyecekler...
Yağış başlayacak, bol bol yağış...

YÜKSELİŞ

Şafak söküyor işte,
Yeşillere bürünüyor evren.
Ölüler Ülkesinin Yolu
Açık! Ama yaşıyoruz yine,
Yöneliyoruz tâ yükseklere!

GÜNEYE İNİYORUZ

Kuzeyde, çok eskiden, bir yol
Ortalığa çıkartmıştı bizi,
Atalarımız oralarda yaşıyor,
Varlığımız oralarda başladı.

Güneye iniyoruz şimdi,
Bulut çiçekleri tomurcuklanırken,
Burada ışıldıyor şimşekler,
Yağmur yağıyor bol bol.

KARAYILAN RÜZGÂRI

Karayılan Rüzgârı geldi bana,
Bana geldi Karayılan Rüzgârı.
Geldi de sarıp sarmaladı,
Koşa koşa geldi türküleriyle.

BAHARDAKİ YAZ

Gözlerim
Kollarken bozkırı
Bahardaki yazı seziyorum.

AYDINLIK

Dünyanın ucunda
Aydınlık oluyor.
Ağaçlar ışıl ışıl tepeden tırnağa.
Öyle hoşuma gidiyor ki
Arttıkça aydınlık.

EĞİLDİLER ÇIKIP GELDİLER

Kafa kafaya vermişti ulu babalarımız.
Kalktılar, davrandılar.
Eğildiler, dördüncü dünyadan çıkıp geldiler,
Bağırlarına basmışlardı değerli şeylerini.

Eğildiler, yosun dünyasından çıkıp geldiler.
Varını yoğunu bağrına basmıştı hepsi.
Eğildiler, çamur dünyasından çıkıp geldiler.
Her biri nesi var nesi yok, bağrına basmıştı.
Eğildiler, kanat dünyasından çıkıp geldiler.
Bağırlarına basmışlardı değerli şeylerini.

Eğildiler, çıkıp geldiler,
Gördüler Güneş Babayı,
Göğüslerine doldurdular
Gün ışığının kutsal soluğunu.

TÜRKÜ

Ahım şahım değilse de,
Onurlu bir köydür bizimki.
Hele dansta üzerimize yoktur.
İşte duru temiz su, işte hızlı akan su.
İşte ışıltılı su. Kadınım bekliyor beni.
Denizin ağzından beni çağırıyor.
Çamların dibindeki yatağı öyle güzel ki
Sabah ışıkları aydınlanırken
Kayığımla ırmakların ağızlarını.
İyi rüzgâr burda işte, işte hızlı akan su.
Kadınım beni çağırınca güçlenen aşk...

ÇAĞLAYANDA BOĞULANLAR

Hep bakarım
köyde ya da körfezde
birisi dikilir durur mu diye.
Kardeşlerimi benzetirim
hep ördekgillerin kurtardığı insanlara.
Yerin dibine girdiler
varlıklı kişiler gibi.

YENİ YARATILAN ŞU DÜNYA

Ne de cana yakındı
Yeni yaratılan şu dünya
Yeryüzünün bir ucundan
Bir ucuna, bizim koca nine
Bütün yeşillikleriyle yansıdı.
Ne güzeldi ciğerlere doldurmak
Topraktan sızan hoş kokuları.

DEĞİŞME TÜRKÜSÜ

Ölümün ilk karları uçuşuyor yanaklarımda,
Dudaklarım solgun,
Ecinnilerin öpücüğü gibi.
Yatmışım yere, sesim çıkmıyor.
Döşeğimin çevresinde sessiz duruyor hısımlar,
Ya saatini bekleyerek soluklarını tutuyorlar.
En yaşlı akrabamın omuzlarında
Kızıl yas battaniyesi.
Hepsinin acısı ondadır artık.
Çökmüş kapımın eşiğine,
Kartalların savaştığı yerde yaralı bir şahin gibi.
Öyle ihtiyar ki yas nedir bilmiyor artık,
Yüreğinde ayaz var,
Kulağı hiçbir ses işitmiyor,
Gözlerinin feri uçup gitmiş.
İşte, yakınlarım ona vermişler kendi yaslarını,
Çünkü günışığı ter ter tepiniyor onların gözlerinde,
Çünkü kadınların ayak sesi, meşale söndürülüp de
Hışırdatınca hasırları,
Bizim hısım akrabaya musiki ziyafeti oluyor bu,
Yürekleri çarpmaya başlıyor av iştahıyla.
Katlanamıyorum benim ölümümün acısına.
Birlikte ne güzel günler yaşamıştık!

Alıyorum bütün sevgilerinizi, eş dost.
Hiçbir yas bırakmıyorum sizlere.
Beni sedir ağacının en yüksek dallarına
Attığınızda türküler söyleyin, olur mu?
Sedir ağacının güzel kokulu dalları,
Uzatın kollarınızı, sarılın bana,
Uçsuz bucaksız gökler altında kucaklayın.

./..

Şarkılar söyleyin, eş dost, en yaşlı adam
Orman içindeki ıssız yola çıkınca.
Yarın geldiğinde yas battaniyesi olmayacak,
İhtiyar diyecek ki: "Sevinin,
Uzaklara götürdüm yasınızı,
Tâ derinlere gömdüm,
Kimsenin bilmediği bir yere."

Türkülerinizin esintisi sallayacak beşiğimi.
Sedir ağacı anam gibi kucağına alacak beni.
Ama çok daha tatlı bir türkü var, dostlar:
Yüceler Yücesinin söylediği Değişim Türküsü.
O türküyü duyuyorum şimdi,
Yüreğimin derinliklerinde,
Çünkü solgun ecel, eşiğimden geçip kavradı elimi.
Yüceler Yücesi "Korkma," diyor türküde,
"Tertemiz yapacağım seni, tertemiz.
Ben cana kıymam,
Cana can katarım."

Ormana girdi en yaşlı adam.
Ah, ah! Hısım akraba ağlaşıyor.
Gördüler el ele gittiğimi Ecelle
Bembeyaz bir Değişime.
Ama, ilerliyorum boyuna, hiç durmadan.
Var gücümle söylüyorum
Yüceler Yücesinin Değişim Türküsünü.

GÜZEL HAVALARIN TÜRKÜSÜ

İyiliksever Güneş,
Bak aşağılara, şu hâlimize.
Aydınlat bizi, Koca Güneş.
Bulutları al kolunun altına, ıslak, kara –
Al da yağmurlar boşansın.
Dostların kalakaldı şu kumsalda,
Balığa çıkacaklar,
Ava çıkacaklar,
Sevgini esirgeme bizden, İyi güneş.
Barış getir kabilemize,
Düşmanlarla kavgamız da bitsin.
Yine yalvarıyoruz sana,
İşit sesimizi, işit bu yakarışı.

DOLGUN AV TÜRKÜSÜ

İyi rüzgâr, tatlı rüzgâr çıktı yine,
İyi rüzgârla çağırıyor beni kadınım.
Duruyor çam ağacının altında dimdik,
Bütün sadakatiyle bekliyor sedirin yanında.
Gülümseyip ellerini uzatıyor
Tuttuğum bin tane som balığını görünce.
İyi rüzgâr çıktı, kadınım çağırıyor beni.

SEDİR AĞACINA

Bak bana, dostum,
Giysi istemeye geldim senden.
Sensin ömrümüzü uzatan,
Ricamı dinle,
Zambak kökleri için senden sepet yapacağım.
Yalvarırım, dostum, kızma sakın...

BÜYÜSÜN ERKEK OLSUN

Güneşim!
Sabah Yıldızım!
Yardım edin, büyüsün
Erkek olsun bu çocuk.
Adını
Yağmur damlası koydum
Adını
Sabah Yıldızı koydum.

GÖKKUŞAĞI

Gün senin günün.
Güzelliklerle süsle.
Çıkar gökkuşağı renklerini,
Güzelleştir günü.

ŞÜKÜRLER OLSUN

Acaba herkes kalktı mı?
Tan ağardı çoktan.
Şükürler olsun, yaşıyoruz!
Kalkıp kolaçan etmeli.
Gidip atlara bak,
Kurtlar kapmış olmasın birini.

ARDIÇ KUŞU

Ardıç kuşu, ardıç kuşu
Sabahları öter, sabahları şakır.
İnsanlar için, insanlar uğruna
Öter de durur sabah sabah.

DELİ ÇAKAL

Deli çakal
Şarkı söyler çılgınca,
Sonra kükrer batıdan esen rüzgâr.

SES

Bir ses
Yolluyorum
Dinlesin
Toprak
Baştan başa
Bir ses
Yolluyorum
Dinle beni
Yaşayacağım.

ATIM

Arkadaş,
Atım
Koşarken
Kuş gibi uçuyor.

TÜYLERİM

Rüzgâr üstünde yüzer gibi
Tüylerim
Heey!

SAVAŞA GİDEN

Savaşa giden genç
Elini uzattı bana
İçinde
Bir sarı bilezik
Buldum.

YÜREĞİN DOSTU

Alaca karanlıkta ışıldayan
Yıldız ne güzel...
Gün sonunda gök duru.
Benim kadınım hepsinden hoş ve şirin,
Benim kadınım, yüreğimin dostu!

Alacakaranlıkta ışıldayan
Yıldız ne güzel...
Göklerin tâ ucuna
Salına salına giden ay ne tatlı...
Benim kadınım hepsinden hoş,
Hepsinden çok sevilmeye değer,
Benim kadınım, yüreğimin dostu.

DAĞ ŞARKISI

Toprağı güzelleştiren ses!
Tâ yüksekteki ses,
Şimşek sesi.
Karanlık bulutlar içinden
Gürlüyor üst üste
Toprağı güzelleştiren ses!

Toprağı güzelleştiren ses!
Tâ aşağıdaki ses,
Çekirgenin sesi.
Bitkiler arasında
Çıtırdıyor durmadan
Toprağı güzelleştiren ses!

CAN ÇEKİŞENE TÜRKÜ

Sen bir ruhsun,
Bir ruh yapıyorum sana
Şuraya oturmuşum,
Yeni ruh yapıyorum sana.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Dalgıç kuşu sandım,
Değilmiş,
Sevgilimin
Su sıçratan küreğiymiş.

COŞKUN ÂŞIKIN TÜRKÜSÜ

Yaklaşma türkülerime,
Benim sevgilim değilsin ki.
Ayağını denk al, yüreğim
Pusudan kalkıp saldırırsa...

Türkülerim çiçek açtı
Badem ağaçları gibi,

./..

Ama türküler söylerken
Pusuda yatıyor yüreğim.
Yaklaşma türkülerime,
Benim sevgilim değilsin ki.

İşitme türkülerimi,
Benim sevgilim değilsin sen.
Tatlı duygular içinde yürek
Sevgi yüzünden yaralı bereli.
Güzel kokular üfleme üstüme,
Benim sevgilim değilsin ki.

Yüreğimin üstüne eğilme sakın,
Belki de ayırt edemem seni,
Kendi sevgilimden,
Belki coşkun türkülerimle
Yüreğim çullanır senin üstüne!

REİSİN TESLİM KONUŞMASI

Yorgunum, usandım savaşmaktan.
Kaç reis ölüp gitti, en yiğit reisler.
Yaşlıların hepsi göçtü.
Evet hayır diyenler, delikanlılar artık.
Gençlere önderlik eden, öldü.
Soğuk. Yorgan yok, battaniye yok.
Ayazda donup ölüyor yavrularımız.
Birçok adamlarımız dağa kaçtılar,
Ne yorganları var, ne yiyecekleri.
Yerlerini hiç kimse bilmiyor,
Belki de donarak öldü hepsi.
Vakit bulsam çocuklarımı arayacağım:
Kaç tanesini bulabilirim acaba?

./..

Belki de cesetler arasındalar.
Dinleyin, reisler. Bakın, bitkinim.
Yüreğim sızlıyor yasla, üzüntüyle.
Güneşin şimdi durduğu yerden öte,
Savaşmayacağım artık.

KUTSAL SOLUK

Kutsal varlık soluğuna
Kavuşmak için yalvarıyorum,
Can veren soluk,
Uzun ömür soluğu,
Sular soluğu,
Tohumlar soluğu,
Zenginlik soluğu,
Bereket soluğu,
İktidar soluğu,
Güçlü ruh soluğu,
Talih soluğu...
Yalvarıyorum onun soluğu için.
Ilık gövdeme çekiyorum da
Onun soluğunu,
Senin soluğuna katıyorum
Mutlu yaşaman için yıllar yılı.

DUA

Selam sana, Babamın memleketlisi,
Giysi diktim sana, bak, işte.
İyi bir yaşam versene bana.
Çevremdeki herkesle birlikte
Hayırlısıyla çıkalım seneye.

./..

Çocuklarımın sayısı artsın.
Oğullarım savaşa gittiklerinde
Bol bol at alıp getirsinler.
Büyük oğlum savaşa gittiğinde
Büyük kahraman olup dönsün.
Rüzgârlar okşasın yüzümü,
Boğalar alsın çevremi.
Ürünler bereketli olsun bu yaz,
Bol kiraz versin ağaçlar.
Kış, iyiliğini esirgemesin,
Hastalıklar uğramasın semtimize.
Yazın taze otları göreyim,
Fışkıran koskoca yaprakları.
Baharı görebilsem dünya gözüyle.
Hayırlısıyla bahara kavuşsak
Eş dost, hısım akraba hep birlikte.

RÜZGÂR

Rüzgârdı onlara hayat veren.
Bizleri şimdi yaşatan da
Ağzımızdaki rüzgâr soluğu.
Esmez olursa ölürüz.
Tırnaklarımızın ucunda
Gördüğümüz rüzgâr yoludur.
Atalarımız yaratıldığında
Bu rüzgâr yolundan geçmişlerdi.

AĞLAYAN TÜRKÜ

Gökyüzü ağlayacak,
Gökyüzü,
Yeryüzünün ucunda;
Gökyüzü ağlayacak.

DUA

Bana verdiğin çiçekli dalla
Ulusun kutsal çemberini
Halkımıza verdim, atam.

Dinle beni,
Yücelere yönelten kuvvet sendedir.

Yol göster insanlarımıza,
Kutsal ağacındaki tomurcuklar
Gibi olsunlar, sonra sok onları
Toprak Ananın derinliklerine,
Yapraklarla donat...
Kuşlar gibi cıvıldasınlar.

GİDECEĞİZ İKİMİZ

Sen ve ben, gideceğiz ikimiz yücelerde.
Samanyolu boyunca gideceğiz ikimiz.
Çiçekli yollardan gideceğiz sen ve ben.
En güzel çiçekleri derleye derleye
Baş başa, gideceğiz ikimiz.

HORTLAK DANSININ TÜRKÜSÜ

Gördüm
Karga süzülüp indi
Yere
Yeniledi hayatımızı
Acıdı bize

SULARIN ÜSTÜNDE

Sular akıp gitti,
Kurudu toprak,
Duruldu gökler,
Sesler kesildi.

Coşkun sular
Durulduktan sonra
Kaplumbağa kabilesi
Yaşamaya başladı
Diz dize, omuz omuza
Daracık barınaklarda.

Yaşadıkları yer buzlu,
Yaşadıkları yer karlı,
Yaşadıkları yerde tipi,
Yaşadıkları yerde ayaz.

Şu kuzey köşesinde
Dillerinden düşmüyor
Ilık ve serin topraklar
Geyiklerle ve boğalarla.

Suların üstünden,
Donmuş denizden geçip
Gittiler güzel bir hayat
Yaşamak özlemiyle.

Güzelim kaypak sulardan,
Taş gibi sert sulardan,
Açık denizler üstünde,
Midyelerle dolup taşan
Denizlerden geçti hepsi.

Geceleyin on bin kişi,
Tek bir gecede hepsi.
Yılan adasına, doğuya,
Gece yürüdüler de yürüdüler.

Batıdan gelenler duraksıyor.
Kaplumbağa ülkesindeki
Baba ocağını anıyorlar
Saygı ve sevgiyle...

SENİ UNUTAMIYORUM

Ne kadar uğraşsam seni unutmaya
Yine çıkmıyorsun düşüncelerimden.
Türkülerimi işitirsen
Bil ki seni özleyerek ağlıyorum.

KARA AYININ TÜRKÜSÜ

Kara taştır çarıklarım,
Tozluklarım kara taş,
Kara taştır mintanım.
Boynuma yılan dolandı kara ok gibi.
Başımdan çıkıyor kara yılanlar.
Ayaklarımdan çentikli yıldırım fışkırıyor.
Yürüyorum.
Dilimin ucundan akıyor çentikli yıldırım,
Konuşuyorum.
Başımın çevresinde çiçek tozundan bir hale,
Ok gibi boz yılanlar, çıngıraklı yılanlar
Yutuyor onu.

./..

Kara taşla çentikli yıldırım
Fışkırıyor içimden dört bir yana,
Düştükleri topraklarda kötü işler oluyor,
Kötü lakırdıların ardı arkası yok.
Mızraklar çıkıyor kılıflarından.
Uzun Ömür, kork benden,
Ben var oldum.

Adımımı attığım yerde tehlike var,
Ben kasırgayım.
Ayak bastığım yerde tehlike var,
Kara ayıyım ben.
Yürüdüm mü, adım attım mı, yıldırım kaçar benden.
Korkmayan yoktur ben yürüyünce.
Yürüdüm mü, Uzun Ömür,
Korkulur benden.
Nerde yürürsem orda tehlike vardır.

GECE TÜRKÜSÜNÜN DUASI

Şafak evi.
Alacakaranlık evi.
Kara buluttan bir ev.
Erkek yağmurun evi.
Kara sisten bir ev.
Dişi yağmurun evi.
Çiçek tozundan bir ev.
Çekirgelerin evi.
Kapıya dayanmış kara bulut.
Dışındaki yol, bir kara buluttur.
Çentikli yıldırım duruyor üstünde.
Erkek tanrı!
İşte adaklarım, sunularım.

SAVAŞ TÜRKÜSÜ

Bana göre değil rızkımı yiyip de
Yan gelip oturmak başıboş.
Bana göre değil suyumu içip de
Yan gelip oturmak bütün gün.
Bana göre değil gözümü karıma dikip de
Bütün gün boş oturmak.

Cenk iştahı fışkırdı içimden,
Aldım allığı, boyadım yüzümü.
İçim içimi yiyordu savaş diye.
Kavradım gergin yayımı,
Aldım dümdüz okumu,
Çarıklarımı geçirdim ayağıma sımsıkı.

Çıktım düz ovaya,
Ayaklarım taşlara takıla takıla gittim.
Ağaçlara baktım, takıldım hendeklere.
Yaylalarda ağaçlar arasından geçtim bir koşu.
Yamaçlarda dereleri aştım çabucak.

Dört moladan sonra ulaştım beni koruyan kartala,
Bana güç vermesini istedim.
İyi davrandı bana,
Çıkarttı ışıltılı beyaz taşını.
Ay ışığındaymış gibi beyaza çevirdi
Düşmanımızın dağını, yaklaştırdı,
At sırtındaymış gibi atıldım ileri.

Dört moladan sonra ulaştım beni koruyan mavi şahine,
Bana güç vermesini istedim.
Şahin iyi davrandı bana.

./..

Ay ışığındaymış gibi beyaza çevirdi
Düşmanımızın sularını, onların çevresinde
At sırtındaymış gibi atıldım ileri.
Düşmanımın nesi var, nesi yok, kaptım topladım,
Koca bir çıkın yaptım,
Türlü türlü tohumlar, güzelim bulutlarla rüzgârlar.

Sonra kalın bir sap çıktı ortaya, bir de kalın püskül,
Ölmemiş tohumlar olgunlaştı.
Ulusum uğruna yaptım bütün bunları
Eş dost, hısım akraba,
Sizler de benim gibi düşünün, böyle yapın.

GÜNEŞ TÖRENİNDE TÜRKÜ

Doğudadır güneşin evi barkı.
Evinden gelir de güneş
Geçer başımızın üstünden.
Biz yolcuyuz aşağılarda.
Sağ elimi kaldırıyorum güneşe,
Sonra vücudumu okşuyorum
Törendeki gelenek gereğince.

GÖK DOKUSU

Hey Toprak Anamız, hey Gök Babamız,
Sizin çocuklarınız olan bizler,
Sevgi armağanları taşıyoruz size,
Yorgun argın.
Bize giysi dokuyun ışıltılardan.
Kumaşı sabah aydınlığı,

./..

Çizgileri akşam kızıllığı,
Püsküllleri yağmur,
Kenarları gökkuşağı.
Aydınlıktan giysi dokuyun bize,
Giyip gidelim kuşların ötüştüğü yere,
Otların yeşerdiği yere gidelim,
Hey Toprak Anamız, hey Gök Babamız.

DUA

Güneş, yakınımdır.
Çık güneş, güzel güneş,
İyilik et bize, e mi?

İşimi rast getir,
Tarlada her işime yardım et:
Baksana çapalıyorum,
Mısır dikiyorum, suluyorum.

İyiliğini esirgeme, güneş,
Batıp giderken.
Yatağa yattığımızda
Hiçbir sıkıntımız olmasın.

Ben uyurken yükseliyorsun.
Dön dönebildiğin kadar,
İyilikler getir insanlara.

Hep şimdiki gibi kalmamı sağla.

AT TÜRKÜSÜ

Öyle keyifli kişniyor ki
Gök tanrının masmavi atı,
Öyle keyifli kişniyor ki,
Güzelim postlar üstünde şaha kalkmış.
Öyle keyifli kişniyor ki,
Taptaze güzel çiçekleri yerken.
Öyle keyifli kişniyor ki,
İçerken gür kutsal suları.
Öyle keyifli kişniyor ki,
Burun kıvırıyor pırıl pırıl unlara.
Öyle keyifli kişniyor ki,
Saklanmış kutsal çiçek tozundan bir buluta.
Öyle keyifli kişniyor ki,
Yavruları büyüyecek, semirecek.
Öyle keyifli kişniyor ki!

KEHANET

Bundan kaç kış önceydi,
Akıllı atalarımız
Bir kehanette bulundular:
Ak gözlü kocaman bir canavar
Kopup gelecek doğudan,
Gitgide yutacak ülkemizi.
Bu canavar, beyaz ırktır,
Kehanet doğru çıkmak üzere.
Çocuklarına dediler ki
Zayıf düşünce, bir ağaç dikin
Dört köklü, dalbudak salsın
Kuzeye güneye doğuya batıya,

./..

Sonra toplanın gölgesinde
Birlik ve dayanışma içinde
Yaşayın. Ben derim ki o ağaç
İşte durduğumuz yerde olacak.
Burda bir araya geleceğiz,
Burda yaşayıp burda öleceğiz.

YENİ DOĞAN ÇOCUĞU GÜNEŞE SUNUŞ

İşte gün bugün.
Çıkacaksın, yavrum,
Gün ışığına
Dimdik.
Seni bugünlere yetiştirmek
İçin geçirdik günlerimizi.
Günlerin dolunca,
Sekiz gün geçince,
Güneş Babamız
Gitti oturdu kutsal yerine.
Gece Babalarımız
Gelince kutsal yerlerine dimdik.
Kutlu bir gece geçirdik,
Buraya geldik bugün
Şimdi Babalarımız,
Şafaktaki erenler,
Geldiler kutsal yerlerine dimdik.
Güneş Babamız
Dimdik geldi kutsal yerine.
Yavrum, bugün senin günün.
Bugün,
Ak mısırı, dua lokmalarını
Güneş Babamıza sunuyoruz.

./..

Yolun açık olsun
Güneş Babana giderken.
Yolun sonu gelince
Anılarında, düşüncelerinde
Yaşat bizi.
Bugün Güneş Babamıza
Dua lokmaları sunuyoruz.
Ne olur,
Yardım et de hepimiz yolun sonuna gelelim.

YOKSUN YAŞIYORUZ

I.
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde,
Cennetteki Babamız,
İsa'dan sonsuz hayat istiyoruz.
Yoksun yaşıyoruz yeryüzünde.

II.
Ölünce gideceğim Cennetin kapısına,
İsa içeri alacak beni.

HASTALANMAMIZI İSTEYENLERİ LANETLEYİŞ

Ne sihirdir, ne keramet!
Konuş, konuş da mutlu kıl beni.
Bana yapmak istediğin lanet
Senin başına gelsin, e mi?
Hastalanmadan düşüp öl ansızın!
Kanımı emiyorsun ya, kendin geber!
Bir çırpıda yok ol, izin kalmasın!
Hadi, kanımı iç! Gör sevincimi.
Hiçbir hastalık gelmesin başıma.

DÜŞ TÜRKÜSÜ

Seninle nerede uyuyacağız ikimiz?
Göklerin çentik çizgisinde
Uyuyacağız sen ve ben.

KORUNUN UCUNDA

Bugün şaşakaldım sesin sızıp
Gelince ormandan bu düzlüğe.
Bütün engelleri aşıp geldin,
Kafan karmakarışık, üzgün.
Atalarımızın bir araya geldiği
Yerleri gördün bir bir, yavrum.
İçin nasıl huzura kavuşsun?

Gördün atalarının ayak izlerini.
Birlikte çubuk tüttürdükleri
Yerlerde duman görülüyor ancak.
Yollarda gidiyorsun ağlaya ağlaya,
Gönül rahatlığı içinde olamazsın ki.

Şükürler olsun, vardın sağ salim.
Gel, çubuk tüttürelim birlikte.
Dört bir yanımızda düşmanlar var,
Bozmak istiyorlar işlerimizi.
Dikenli yollar var, devrilen ağaçlar,
Vahşi hayvanlar pusu kurmuş bize.
Bunlar öldürebilirdi seni, yavrum,
Ya da evin dışında bekleyen cenk baltası.
Bizi yok etmeye kalkışıyorlar her gün.
Göze görünmeyen, öldürücü bir hastalığa
Kurban giderdin belki de, yavrum.

Şükürler olsun, ormandan geçip
Buraya kadar geldin sağ salim.

GÜN DOĞDU

Gün doğdu.
Gidip şafağı görmeli.
Hey kızlar!
Gidin şafağı görün!
Ak ışıklar yükseliyor,
Sapsarı bir aydınlık!
Yeryüzü aydınlandı.

BÜYÜ

Hakkın yok beni tedirgin etmeye.
Çek git, gücüm artıyor gitgide.
Beni yutup yok etmek istiyordun,
Ama şimdi ayrılıyorsun yanımdan.
Öyle bir güçleniyorum ki.
Yaman bir tılsım var içimde,
Benimle başa çıkamazsın artık –
Gücüm arttıkça artıyor,
Kuvvetleniyorum, gücüm artıyor.
Hem de nasıl artıyor gücüm.

PEYDA OLACAKLAR

Peyda olacaklar, göreceksiniz.
Göreceksiniz, peyda olacaklar.
Atlı bir ulus ortaya çıkacak.
Yıldırımlar ulusu.
Peyda olacaklar, göreceksiniz!
Göreceksiniz, peyda olacaklar!

DÜŞ TÜRKÜSÜ

Sazan kızı uykuda,
Yüzgeçleri kımıldıyor usul usul suda,
Başlarını eğmiş çiçekler
Yeniden yükselecekler.

KİM ONLAR

Doğu ülkesi, koca bir ülkeydi, alabildiğine geniş.
Yılansız bir ülkeydi, bereketli, latif bir ülke.
Kuzeyde Yaman Cenkçi Reis vardı,
Nehir boyunca Reis Irmak-severdi.
Sasafras bölgesindeki Reisin adı Şişman...

Yumuşak bir adamdı Reis, barış sağladı herkesle.
Dost oldu herkes, Büyük Reisin çevresinde birleşti.
Sasafras ülkesinin bir bölümünde Koca Kunduzlu Reis.
Kıyılardaki Reis Beyaz Bedendi.
Reis Barışçıydı, herkesle dost geçinirdi.
Yanlış-İşler-Yapan, Reisti.

Dostluk Elçisi Reisti; Büyük Göller bölgesine gitti.
Bütün çocuklarına uğradı, bütün arkadaşlarına.
Kızılcık-Yiyen Reisti, Ottawalıların dostu
Kuzeyde-Yürüyen Reisti, şölenler düzenleniyordu.
Yavaş-Yavaş-Derleyen, Reisti kıyılarda...

Kıyının dostu Beyaz Yengeç Reisti.
Gözetleyici, Reisti: Denizi kolladı.
O sıralarda beyazlar geldi kuzeyden güneyden.
Barışçı insanlar; yaman şeyler getirdiler...
Kim bunlar?

YAS

Ellerimiz dokunuyor gözyaşlarınıza,
Sizin yasınız bizim de yasımız.
Gözyaşlarınızı siliyoruz yüzlerinizden
Merhametin beyaz karaca derisiyle.

İşte sildik gözyaşlarımzı.

Artık gönül rahatlığıyla bakının,
Tadını çıkarın aydınlığın.
Göreceksiniz dünyada olup bitenleri,
İşte bütün varlıklara hâkim olan
Yüce Kudretin elinden çıkan eserler...

Yeniden göreceksiniz artık çevrenizde
Büyük küçük, bütün yakınlarınızı.
Kabilenizdeki herkesi göreceksiniz.

Yine huzur içinde düşüneceksiniz bol bol,
Bağrıma bastığım sevgili soylu yavrularım.

DÜŞ TÜRKÜSÜ

Dağın geçtiği yer.
Dağın üstünde,
Bilmiyorum nerdeyim.
Kafamın ve kalbimin
Kendinden geçtiği,
Yittiği yerlerde
Dolaştım başıboş.
Alıp başımı gittim.

EV TANRISININ BAHÇESİNDE TÜRKÜLER

I.
Kutsal mavi mısır tohumu ekiyorum,
Bir gece boyunca boy atıp serpilecek,
Mısırlar fışkıracak bir gecede,
Bahçesinde Ev Tanrısının.

Kutsal mavi misır tohumu ekiyorum,
Bir gece boyunca büyüyüp olgunlaşacak,
Mısırlar fışkıracak bir gecede,
Güzelliği yayılacak dört bir yana.

II.
İşte bununla büyüyor, bununla büyüyor,
Kapkara bulut, büyüyor bununla...
Büyüyor bununla üstündeki şebnem,
Bununla büyüyor masmavi mısır...

İşte bununla büyüyor, bununla büyüyor,
Kapkara sis, büyüyor bununla...
Büyüyor bununla üstündeki çiğdem,
Bununla büyüyor bembeyaz mısır.

III.
Bunu yiyor, bunu yiyor,
Kara bulut,
Şebnemini
Mavi mısır yiyor,
Yiyor bunu.

Bunu yiyor, bunu yiyor,
Kara sis,
Çiğdemini
Beyaz mısır yiyor,
Yiyor bunu.

IV.
Koca mısır fasulyeyle birlikte,
Küçücük kökleri fasulyeyle,
Yaprakların ucu fasulyeyle,
Çiğ damlalar fasulyeyle,
Püsküllleri fasulyeyle birlikte,
Çiçek tozları fasulyeyle,
İpekleri fasulyeyle birlikte,
Mısır tanecikleri fasulyeyle.

V.
Gerçekten, doğuda
Ak fasulyeyle koca mısır
Beyaz şimşekle bağlı birbirine.
Dinle! Yaklaşıyor!
Mavikuşun sesidir işittiğin.

Gerçekten, doğuda
Ak fasulyeyle koca kabak
Gökkuşağıyla bağlı birbirine.
Dinle! Yaklaşıyor!
Mavikuşun sesidir işittiğin.

VI.
Koca mısırın üstünde çağıldıyor su, işitiyorum;
Köklerin çevresinde sular köpük köpük, işitiyorum;
Bitkilerin köklerinin orda köpük köpük, işitiyorum;
Üstlerinde köpürdüyor, çağıldıyor sular, işitiyorum.

VII.
Büyüyor mısır. Kara bulutlardan sular damlıyor, damlıyor.
Yağıyor yağmur. Mısır yapraklarından sular damlıyor,
[damlıyor.
Yağmur yağıyor. Bitkilerden sular damlıyor, damlıyor.
Büyüyor mısır. Kara sislerden sular damlıyor, damlıyor.

VIII.
Eski çağlardan beri bitkiler dikmişimdir,
İnsanoğlu dünyaya geldi geleli bitkiler diktim.
Koca mısırlar diktim, kökleriyle yaprak uçlarıyla.
Çiğdemlerini diktim,
Püsküllerini, tozlarını,
İpeğini diktim, tohumunu diktim.

Eski çağlardan beri bitkiler dikmişimdir,
İnsanoğlu dünyaya geldi geleli bitkiler diktim.
Koca asma kabaklar diktim, tohumuyla ipeğiyle.
Tozlarını diktim
Püsküllerini, çiğdemlerini,
Yaprak uçlarını diktim, köklerini diktim.

IX.
Şu koca mısırın
Meyvesini toplasam mı?
Kırar mısın? Kırar mıyım?
Ben mi kırayım, sen mi kırarsın?

Şu koca asma kabağın
Meyvesini toplasam mı?
Toplar mısın? Ben mi toplasam?
Sen mi? Ben mi?

RUHLAR

Üstümüzde masallardaki konak var,
Ruhlar esiyor damından, esip düşüyor.
Esiyor ruhlar, düşüyor avluya.
Sapları üstünde eğiliyor ağır çiçekler.

BİZ RUHLARIZ, DANS EDERİZ

Batıda, aşağılarda, dans ederiz,
Dans ederiz biz.
Biz ruhlar dans ederiz ağlaya ağlaya.

GELECEĞİN GÖRÜNÜŞÜ

Hayatı boyunca düşman,
Yalan söyledi, hile yaptı ama,
Şimdi geleceğin doğrusunu,
Dünyanın görüp geçireceklerini,
Önümüzdeki günleri o anlatacak.
Günlerimiz güzel geçecekmiş
Onun çağında,
Sevgiyle anacakmışız o günleri.
Talihimiz yaver giderse
Düşman çağında,
İncecik yağmur okşayacakmış toprağı,
Dolgun yağmur yeri okşayacakmış,
Zafer bizim olacakmış.
Düşmanın günleri ilerlerken,
Akarken düşmanın suları,
Kazanacağız,
Onun tohumları bizim zaferimiz olacak,
Onun zenginlikleri bizim,
İktidarı,
Güçlü ruhu,
Uzun ömrü,
Yaşlılığı...
Bunları kazanmak için,
Durup dinlenmeden, yorulmaksızın,

./..

Geçireceğiz onun günlerini.
Gerçekten, düşman,
Kendini insan sanan düşman bile,
Oklar sağanağında,
Cenk baltalarının sağanağmda,
Kanlı kafasıyla.
Düşman
Canını verirken
Toprak anamızın gövdesine et can kattı.

CANA KIYMAK, KARA KARA DÜŞÜNDÜRÜR İNSANI

Bugünlere yetiştik, kardeşlerim.
Ne olup olacağımız belli.
Büyü, kolaylaştırıyor yolculuğu.
Çiçekler, otlar, ağaçlar yolumuzda.

Düşman, doğanın cömertliğini gördü de
Bir araya gelip güle söyleye
Tohumlar ve bitkiler topladı.
Uzaklardaki büyücünün gücü düşmana
Uydurma bolluğun tadını tattırdı.

Kabilenin ihtiyarları çember oldu,
Tam ortada ateş yanıyordu, çubuk
Tüttürüp duman üfledim doğuya.
Yavaş yavaş bir görüntü belirdi.

Dağların doruklarında sarı örümcek
Büyücüsü vardı, yardım istedim ondan.
Düşmanlara gidip yüreklerini kararttı.
Ellerini yaylarını bağlayıp
Kadınlar gibi cılızlaştırdı onları.

Sonra düşmanı yok edelim diye
İleri itti bizi. Saldırdık Apaçilere,
Kolaycacık kıydık canlarına.

Yüreğim sevinç doldu, topladım
Zaferimin güzel güçlü kanıtlarını
Ve döndüm yerime yurduma.

Bütün yakınlarım düşünsün bunları:
Cana kıymak, yıkım konusunda
İnsanı kara kara düşündürüyor.
Zafer kutlaması, çılgınca olmamalı.

YÜZÜ OLMAYAN VARLIK

Atalarımız ölmüştü çok eskiden,
Akıllarımız onlara emanet,
Bizi her gün kötüye kullanan
Varlığın yüzünü bilmediklerinden,
Kara gecenin köşkünde yatan
O Karanlık Varlığın hükmü altına
Girmişler, bizi de sokmuşlardı.
Karanlık Varlık, dikilip üstümüze
Mızrağını atmaya hazırlanarak,
Kaldırarak baltasını ürkütüyor
Bizleri. Homurtularla açıklıyor
Amansız amacını. Diyor ki:
"Kurulu düzeni yıkacağım,"
"Yok edeceğim bütün kabileleri."
İşte atalarımız Büyük Yıkıcı
Diye adlandırdılar onu.
Yüzü Olmayan Varlık dediler,
En kara büyüleri yapan Varlık,
Ölümün ta kendisi.

DÜŞMANI BARIŞÇI YAPMAK İÇİN BÜYÜ

Çiçek tozlarıyla indir ayaklarını,
Ellerini çiçek tozlarıyla indir.
Başını eğ çiçek tozlarıyla.
O vakit ayakların çiçek tozu olur,
Ellerin çiçek tozu,
Gövden çiçek tozu,
Aklın çiçek tozu,
Sesin çiçek tozu olur.
Bak, yol ne güzel.
Ses çıkarma.

GELİNİN SEVGİSİ SAĞLAM OLSUN DİYE BÜYÜ

Dinle, olur mu? Kızcağızı
Yalnızlıkla sarıp sarmaladın.
Zayıflayan gözleri dalgın,
Ancak kendini görüyor artık.
Nereye kaçıp kurtulsun ruhu?
Üzülsün yollara düşerken,
Tek bir gece boyunca değil.
Gezip tozsun gelişigüzel,
Hiç kimseler düşmesin peşine...
Ah, Kara Örümcek, ağına tut
Onun ruhunu, ağından çıkamasın.
Nedir ruhun adı? İkisi
Birleşti, benim oldu!

KIZ KARDEŞİN ÖLÜMÜ

Ah, bak, sevgili kardeşim!
Varlığının görüntüsünden
Yoksun bırakıldın şu günün
Aydınlığında. Buradan gidip
Kendi yolunda yürüdükçe
Yüreğinde huzur ve sükûn artacak.
Ölüler ülkesinin hâkimine
Barışçı duygularla ulaşacaksın.
Ardına bakma sakın. Anana babana
Kardeşlerine bakma. De ki
Ölüler ülkesinin hâkimine:
"Yas içinde bıraktıklarımdan
Şu yakarıyı getirdim:
Uzun ömür istiyorlar senden."
Ölüler ülkesinin hâkimine
Diyeceksin ki: "İstedikleri,
İnsana nasip olan ömür boyunca
Yaşamak..."

ÇUBUĞU VERİYORUM

Batı Rüzgârı,
Önce sana veriyorum çubuğu.
Çevirip sonra sana veriyorum Kuzey Rüzgârı.
Çevirip gün doğusuna,
Çevirip Güney Rüzgârının güzelim eşine.
Dört yönü ve zamanı döndürerek baştan sona.
Göklerde bütün rüzgârlarına, Babasına
Veriyorum çubuğu.
Ulu Ruhla birlikte çubuğu tüttürüyorum.
Günümüz masmavi olsun.

ÖRTÜN TOPRAK ANAMI

Dört kere örtün toprak anamı sayısız çiçeklerle.
Gökler de örtülsün yığın yığın bulutlarla.
Sis kaplasın yeryüzünü, yağmurlar toprağı.
Ulu sularla yağmurlar, şimşekler yeryüzünü örtsün.
Dünyanın üstünde gökler gürlesin baştan başa.
Şimşekler duyulsun yeryüzünün altı bölgesinde.

KUTLU OLDUM, KUTSAL OLDUM

Bakın, dostlar, bakın!
Kutlu oldum, kutsal oldum!
Bakın, dostlar, bakın:
Bulutlar bir araya gelirken
Kutsallık geldi bana.
Kutlu oldum, kutsal oldum!
Bakın, dostlar, bakın:
Kutlu oldum, kutsal oldum!

SUNU

Toprak anamız ak rızıkların
Dört katına bürünsün diye,
Kırağı çiçekleriyle örtülsün diye,
Karşıda, kayaları yosun tutmuş dağlarda
Ormanlar soğuktan kucaklaşsın diye,
Kolları kırılsın diye kardan,
Bu duruma gelsin diye toprak,
Büyü yaptım yaşayan varlıklara.

Büyü benden yana bugün.
İçim serinleyecek artık.
Yüreğim ferah, gideceğim.
Yürüyeceğim, gönlüm serin mi serin.
Ne çürük, ne ağrı sızı, yürüyeceğim.
Acılara aldırış etmeden,
Yüreğim hafif, yürüyüp gideceğim.
Yürürken alabildiğine mutlu.

Mutluyum, bol bol kara bulut isterim.
Mutluyum, bol bol yağmur isterim.
Mutluyum, bol bitki fışkırsın yerden.
Mutluyum, bol çiçek tozu serpilsin.
Mutluyum, bol bol çiğdem isterim.

Yürürken alabildiğine mutlu.
Önüm mutlu olsun, ardım mutlu,
Altım mutlu olsun, üstüm mutlu.
Dört yanım mutlu olsun,
Yürüyüp gideyim.
Güzelliklerle donansın dünya,
Başı güzellik olsun, sonu güzellik.

SELAM SANA

Güneye doğru yol alıyordu, ama
Kabilesinin yaşadığı kuzeye baktı.
Karşısında yamaçları ormanla kaplı
O güzelim dağ dorukları vardı.
Dağın üstünde bulutlar...
Yağmur yağıyordu yamaçlara.
Öyle güzeldi ki dört bir taraf.

./..

Çevresine bakarak "Selam!" dedi.
Dedi de bir yalnızlık çöktü.
Sıla özlemi çöktü. Oturup ağlayarak
Şu yanık türküyü söyledi:

Hey gidi akarsu! Hey gidi akarsu!
Aklım da akıp gidiyor seninle.
Hey koca deniz! Hey çağıldayan su!
Aklım da akıp gidiyor seninle.
Hey yıllanmış su! Hey taşkın su!
Aklım da akıp gidiyor seninle.

DİNSEL TÖREN TÜRKÜSÜ

Tanrı adına yakıyorum bu tütsüyü.
Bakın, işte!
Bir kutsal övgü sunuyorum,
Bir kutsal övgü.
Ulusum iyi görsün, iyi düşünsün!
Güneşli gün, benim gücümdür...
Ayın geçtiği yollar, benim giysim.
Bir kutsal övgü sunuyorum,
Bir kutsal övgü sunuyorum.

KABİLE DUASI

Yoksulluk acısı.
Şuracıkta duruyor yoksul,
Ben ta kendisiyim.

YAS

İşte o, işte o,
Baykuş ruhlu adam.
İşte o, işte o,
Baykuş ruhlu adam.
İşte o, işte o.

Ağlıyor bütün cinler periler.
Ben dolaşıyorum ağlaya ağlaya.
Ben ağlaya ağlaya dolaşıyorum.
Bütün cinler periler ağlıyor.

Gökler ağlayacak,
Gökler
Yeryüzünün ucunda,
Ağlayacak gökler.

CANA KIYMAK İÇİN BÜYÜ

Dinle! Ruhumu ezmeye geldim.
Kurt kabilesindensin sen, adın Ayuyuni.
Tükürüğünü yerin altına soktum.
Toprağın altında dinlendiriyorum ruhunu.
Üstüne kara kayalar örteceğim,
Kara kütüklerle öreceğim üstünü,
Çıkmayacaksın bir daha.
Karanlık ülkeye uzanacak
Kara tabutun yolu.
Seni bekleyen akıbet bu.
Kara balçık yerleşti sapasağlam oraya,
Karanlık ülkedeki kapkara evlere

./..

Seni kara kayalarla kütüklerle
Örtmeye geldim.
Sararıp soldu artık ruhun.
Mavileşti.
Karanlık bastırınca
Ruhun küçülecek,
Yitip gidecek,
Bir daha gözlere görünmeyecek. Dinle!

İKİ YAĞMUR TÜRKÜSÜ

I.
Batının yakınlarında koca okyanus türkü söylüyor.
Bulutlarla örtülü dalgalar koşuşuyor üstüme.
Burada bile işitiyorum uğultusunu.
Ayaklarımın altında sarsılıyor yeryüzü,
Derin gürleyişini duyuyorum.

II.
Türkü söylüyor bir bulut. Sonsuz Yeşil Dağın üstünde,
Sonsuz Yeşil Dağın üstünde sessiz duruyor bir bulut.
Yağmur yağıyor, şimşek çakıyor oralarda,
Yağmur yağıyor burda,
Dağın altında titriyor mısır püsküllerı,
Dağın altında ışıldıyor boynuzları yavru mısırın.

UZAKLARDAKİ O DAĞ

Evim tâ orada, evim tâ orada,
Tâ orada evim, şimdi hatırlıyorum.
Görünce tâ uzaklardaki o dağı

./..

Oturup ağlıyorum. Âh, elden ne gelir?
Ne yapsam? Eyvah! Ne yapabilirim ki?
Evim tâ orada, hatırlıyorum şimdi.

İKİ SEVGİ TÜRKÜSÜ

I.
Güzel kız, ne tatlı dillisin:
Ömrümce unutamam seni.
Seni herkesten çok anacağım.
Öyle hoş sözlerin var ki
Ömrümce unutamam seni.

II.
Sevgilim, eve gidebilirdik,
Ama sen ürktün!
Sevgilim, eve gidebilirdik,
Ama sen korktun!

SON TÜRKÜ

Cenkçiydim
Eskiden,
Artık
Bitti her şey.
Dertler
Başımdan aşkın.

CAN TÜRKÜSÜ

Ecel gelince
Anladım da ölümü,
Neye uğradığımı şaşırdım.
Her şey paramparça oluyordu.
Evimden ayrıldığıma üzgünüm.

Tâ uzaklara bakarak
Yolluyorum canımı
Kuzeye, güneye, doğuya, batıya.
Ölümden kaçmaya çabalıyorum,
Ama bulamıyorum bir çıkar yol.
Kurtuluş yok.

CENK TÜRKÜSÜ

Ölümden kurtuluşun yolunu bulan yok,
Kaçan yok ecelin elinden.
Ecelle karşılaşan yaşlılar,
Ölümün hüküm sürdüğü yere ulaşanlar,
Gösteremediler kaçıp kurtulmanın yolunu.
Ecelle yüz yüze gelmek zor.

ÖLÜM TÜRKÜSÜ

Ulu gecenin içinde yüreğim durdu duracak:
Gürleyerek üstüme saldırıyor karanlık,
Ulu gecenin içinde yüreğim durdu duracak.

BİR KADININ DÜŞ TÜRKÜSÜ

Dağın dağla kesiştiği yerde,
Tâ yükseklerde,
ben de bilmiyorum nerde,
Kafamla yüreğimin yitip gittiği yerde,
Ben de alıp başımı gittim.

CENK TÜRKÜSÜ

Yitip gideceğim, yok olacağım.
Ama dolaşıp durduğum topraklar
Kalacak yerli yerinde,
Hiç değişmeyecek.

BULUTLAR YERE İNSİN DİYE TÜRKÜ

Yeryüzünün tâ ucunda
Ortalığa çıktı aydınlık.
Işıklar cıvıl cıvıl.
Ötelerde gün doğuyor
Gecenin üstüne yayılarak.

YAMYAM YEMEĞİ

Yemeğe başlamak üzereyim;
Yüzüm ölü gibi soluk.
Yamyamın bana verdiğini
Yiyeceğim birazdan
Yeryüzünün Kuzey ucunda.

ÖLÜLERE SESLENİŞ

Gün ışığını görmez oldunuz artık.
İyilikten başka bir şey düşünmeyin.
Düşünmeyin boşu boşuna.
Her zaman her şeyin iyisini düşünün.
Gidip yeğenimizle birlikte yaşayacaksınız.
Kötü bellemeyin kendi hısım akrabanızı.
Bu ayrılık gününde gocunmayın,
Gücenmeyin onlara.
Dönüp onlara bakmayı getirmeyin aklınıza.
Üzülmeyin gün ışığını yitirdiniz diye.
Sırf sizin başınıza gelmiyor bu.
Yalnız kalmayacaksınız ölünce.
Kutsayın herkesi, hastalanmasınlar.
Yapın bunu: kutsayın ki yeryüzünde
Ölümlüler gibi yaşasınlar.
Herkes hakkında iyi düşünün her zaman
Bugün son kez konuşuyorum sizlerle.
Bu son konuşmamız artık, dostlar.

CENKÇİNİN MEYDAN OKUYUŞU

Tehlikelerden söz açıyorsunuz bana,
Korkacağımı sanıyorsunuz,
Ama, gitmeye azmettim, dostlar.
Savaş şöleni gazabımı artırıyor.
Tepelemeye gidiyorum,
Karşıma tanrı bile çıksa vururum.
Tehlikelerden söz açıyorsunuz bana,
Korkacağımı sanıyorsunuz,
Ama, gitmeye azmettim, dostlar,
Gideceğim.

YÜREKLENDİRME TÜRKÜSÜ

Arkadaşlar,
Türlü türlü
Belalar geldi başıma.
Korkum yok bunlardan.
İşte hâlâ
Yaşıyorum ya.

BÜYÜLER

I.
Baharda körpe kiraz ağaçlarının
Altına yan gelip yattığımızda,
Otlar yemyeşil, güneş ılık,
Uykumuz gelir, değil mi?

II.
Sonbaharda serin rüzgârlar çıkınca
Bir barınakta yatarız, duyarız
Sürtünen kuru otların hışırtısını,
Uyku bastırır, değil mi?

III.
Gündüz çiseleyen yağmur çarparken,
Çadırımızın üstüne, yatarız,
Tabanlarımızı ısıtırız.
Uykuya dalarız değil mi?

IV.
Gece yatıp kireçlenmiş ağaçlar
Arasında uğuldayan rüzgârı
Dinlerken uyuyamayız bir türlü.
Ama yine de uyuruz, değil mi?

V.
Korulukta düz bir yer bulunca
Çadırımızı kurarız. Üstümüzden
Rüzgâr eser, yorgun yatarız,
Çamlarda rüzgârın uğultusunu
Dinleye dinleye uyuruz.

HEPİNİZ GELİN!

Hepiniz gelin! Kalkın!
Şafak söküyor orada.
Yumuşacık gülüşler
İşitiyorum.

CENK TÜRKÜLERİ

I.
Güneyde bir yerden
Geliyor.
Kuşlar.
Dinle geçerken attıkları çığlıkları.

II.
Atıyorum
Bedenimi.

III.
Yeryüzünün önünde
Önce aydınlık fışkırıyor.
Tanrım,
Sendeki kudreti
Ver bana.

AVCININ TÜRKÜSÜ

Oralarda, uzakta, koşuyor
Bembeyaz ön ayakları
Çalılar arasında.

Şurada, yakınlarda, koşuyor
Burun delikleri açık,
Çırılçıplak toprakta.

Tırmanan beyaz kuyruk
Kayalarda yarık gibi.
Kara kuyruk, koşar adım,
Kayalarda çatlak gibi.

DUA

Şükranımızı sunuyoruz bizi besleyen,
Yaşatan yeryüzü anamıza.
Şükran, suyumuzu veren ırmaklara.
Hastalıklarımızı iyi eden ilaçların
Kaynağı olan otlara şükran.
Bizi doyurup yaşatan buğdaya da,
Kız kardeşleri fasulye ve kabağa da şükran.
Yemişlerimizi veren ağaçlara şükran.
Havalarda gezinerek hastalıkları
Ezip geçen rüzgâra şükranımızı sunarız.
Güneş yitip gidince bizlere ışık tutan
Aya ve yıldızlara şükürler olsun.
Yağmuru ve şimşekleri elde tutan dedemize
Şükran: torunlarını cadılardan sürüngenlerden
Koruyor, yağmurlara kavuşturuyor bizleri.

./..

Yeryüzüne bereket saçan gözlerle
Baktığı için güneşe şükranımızı sunuyoruz.
Bütün iyilikleri kendinde birleştiren,
Her yaptığını çocuklarının hayrına yapan
Yüce Ruha da sunuyoruz derin minnetimizi.

YÜREKLENDİRME TÜRKÜSÜ

Çanağımda boylu boyunca yatıyor
Işıl ışıl bir baş dönmesi,
Cıvıl cıvıl bir sarhoşluk.

Koskoca kasırgalar var
Üstümüzde tepetaklak.
Şunlar da benim çanağımda.

Bir kocaman ayı yüreği,
Bir kocaman kartal yüreği,
Bir kocaman şahin yüreği,
Koskoca burgulu rüzgâr –
Hepsi bir araya gelmiş de
Çanağıma girmiş.

Şimdi içeceksin bütün bunları.

CENK TÜRKÜSÜ

Yol açın:
kutsal oldum da
geldim,
yeryüzü
benimdir.

VURULUP DÜŞEN GEYİK

Beyaz Şafak vakti,
Beyaz Şafak vakti,
Kalktım gittim ötelere.
Gittim Mavi Akşam olurken.

Alıç yapraklarını yedim,
Başımı döndürdü yapraklar.
Alıç çiçeklerini içtim,
Sendeledim bu içki yüzünden.

Yay ustası avcı yakaladı
Öldürdü beni,
Boynuzlarımı kesip attı.
Kamış ustası avcı
Yetişti arkamdan, öldürdü beni,
Ayaklarımı kesip attı.

Sinekler kuduruyor şimdi,
Kanat çırparak iniyorlar üstüme.
Sarhoş kelebekler oturuyor,
Açıp kapıyorlar kanatlarını.

GEYİK TÜRKÜSÜ

İşte geldim.
Düştüm tepe üstü.
Başımı döndürdü fırlayan ok.

Geldim işte
Dağda kaydım, düştüm.
Başımı döndürdü uğuldayan ok.

SAVAŞ TANRISININ AT TÜRKÜSÜ

Ben, Firuze Kadının oğluyum.
Kemerli Dağın tepesinde
Güzelim atlar – sansar gibi incecik!
Atımın ayakları akik gibi yollu!
Topukları kartalın tüylerine benziyor,
Bacakları ansızın inen yıldırım gibi.
Kartal tüyü takılı ok gibi atımın gövdesi,
Kuyruğu upuzun kapkara bir bulut sanki.
Yumuşak eşya koyuyorum atımın sırtına.
Küçük Kutsal Rüzgâr geçiyor yelesinden.

Kısa gök kavşaklarından yapılmış yelesi,
Kulakları olgun mısır...
Gözleri iki kocaman yıldız,
Kafası çalkalanan sulardan yapılmış sanki
Kutsal sulardan – susuzluk nedir bilmiyor.
Beyaz kabuklardan yapılmış gibidir dişleri.
Upuzun gök kavşağı, ağzındaki dizgin.
O dizgin benim elimde.
Atım kişneyince rengârenk atlar koşup geliyor.
Rengârenk atlar koşup geliyor atım kişneyince.
Atım sayesinde zenginim

Önüm sakin,
Ardım sakin,
Altım sakin,
Üstüm sakin,
Dört yanım sakin –
Atım kişneyince sesi sakin.

Sonsuzum, Barışçıyım, Sükûn içindeyim.
Atımla birdir varlığım.

EVİ KUTSAYIŞ

Kutlu olsun evim,
Baştan ayağa kutlu olsun,
Kutlu olsun altı üstü,
Dört bir yanım kutlu olsun.

TÜRKÜ

Nereden fırlayıp geliyor geyik?
Nereden sıçrayıp çıkar geyik?
Şu geyik, şu geyik.

KARA KUYRUKLU GEYİĞİN TÜRKÜSÜ

Büyü evlerinden aşağı,
Büyü evlerinden aşağı,
Rüzgâr esiyor, boynuzlarımdan,
Kulaklarımdan güç alıyor rüzgâr.

Oralarda koştum titreyerek,
Oralarda koştum titreyerek,
Peşime oklar yaylar düşmüştü.
Nice oklar geliyordu ardımdan.

İLK ADAM, İLKİN ÇIKTI ORTAYA

Hiç kimse yoktu diyorsun
Duman yayılıyordu.
Hiç kimse yoktu diyorsun
Duman yayılıyordu.

İlk Adamdı ilkin ortaya çıkan, diyorlar
Duman yayılıyordu
Türlü türlü giysiler, değerli şeyler getirdi, diyorlar
Duman yayılıyordu.

Beyaz mısır, sarı buğday getirdi, diyorlar
Duman yayılıyordu.
Türlü türlü hayvanlar, büyüyen şeyler getirdi, diyorlar
Duman yayılıyordu.

Hiç kimse yoktu diyorsun
Duman yayılıyordu.

ORTAYA ÇIKIŞ TÜRKÜSÜ

Birlikte ortaya çıkıyoruz çıngıraklar elimizde,
Birlikte ortaya çıkıyoruz çıngıraklar elimizde,
Saçlarımıza renk renk parlak tüyler takılı.

İndik varımızla yoğumuzla
İndik varımızla yoğumuzla
Saçlarımıza türlü türlü tüyler takılı.

Ak ülkedir burası; türkülerle vardık buraya,
Süslü saçlarımız rüzgârda dalgalanıyordu.
Geldik! Ulaştık!
Yer sarsılıyor dansımızla türkülerimizle.

Şu kara dağlarda herkes türkü söylüyor,
Dalgalanıyor saçlarımızdaki süsler.
Hepimiz, alabildiğine mutluyuz, sevinçliyiz.
Türküler söyleyip dans ediyoruz, dağlar titriyor.

KABİLENİN DOĞUYA GELİŞİ

Günün birinde Yeryüzü açıldı
Ağzının bulunduğu Batıda
Açıldı Yeryüzü, çıktı kabilemiz,
Yakınlara yerleşti.
Ama yeryüzü gazaba geldi de
Yuttu kabilenin çocuklarını.
O zaman, Batıya daha öteye
Gitti kabile, ama bazıları
Dönüp geldi, aynı yere yerleşti.
Çoğu, böylesi daha hayırlı diye
Kaldı orada. Ama Yeryüzü yuttu
Onların çocuklarını da.
O zaman, kan yaş içinde,
Gündoğusuna doğru yola çıktılar.

ÜFLE ÜSTÜNE

Üfle üstüne!
Üfle üstüne!
Ancak sen hayat verirsin onlara.
Yalvarıyoruz sana, Babamız,
Uzun ömür ver ona!

HAYAL PEŞİNDE KOŞAN, KASIRGAYA BİNMİŞ GİDİYOR

Kasırga Babamız,
Kasırga Babamız –
Sayesinde gidiyorum bir koşu,
Öne atılıyorum hızla,
Böyle oldu Babamızı görüşüm,
Babamızı görüşüm böyle oldu.

DUA

Dünyayı yaratan babamız, dinle beni.
Yeryüzünde acıklı bir hayat yaşıyoruz.
Yol üstünde sendeliyoruz,
Düşüp ölüyoruz.
Doğru, söyledindi bize
Hayatın nimetlerine kavuşmanın yolunu.
Biliyoruz bunu.
Buyurduğun iyi ve dürüst yaşayışı da
Biliyoruz, buyruğunu yerine getirmek
Boynumuzun borcu.
Aydınlık ve güzel hayat uğrunda
Esirgemeyeceğiz hiçbir çabamızı.
Ama yine de gerçek hayata kavuştur bizi.
Budur senden ricamız, yalvarıyoruz.

DUA

Baykuş!
Kurbanlar adadım sana.
Dumanı hazırladım senin için.
Ayaklarımı geri ver bana,
Bacaklarımı geri ver bana.
Bedenimi yerine koy,
Eski düzenine sok aklımı,
Sesimi yeniden ver bana.
Büyünü çıkar bugün benim için.
Ortaya koy büyünü benim için bugün.
Benden alıp uzaklara götürdüklerini
Geri almak zorundayım.

AKŞAM TÜRKÜSÜ

Güneş uzaklaşıyor usul usul.
Batarken daha bir ağır.
Güneş gidince kara yarasalar süzülecek,
İşte o kadar.

Cinlerin perilerin çocukları aşağıda,
Gidip geliyorlar durmadan,
Oynuyorlar beyaz kartal tüyleri içinde,
İşte o kadar.

HAYRANLIK TÜRKÜSÜ

Güzeller güzeli bir kız.
İki gözü, iki yıldız.
O iki güzel göz, sanki kayan iki yıldız.

GEYİK ALIP GÖTÜRÜYOR GÜN IŞIĞINI

Geyik alıp götürüyor gün ışığını.
Gündüzü alıp götürdükten sonra
Karanlık diye ad takıyor.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Kucak kucak güzel çiçek al, mavi, sarı.
"Öbekler arasında yürüyelim," diyoruz kızlara.
Rüzgâr çıkıyor, dalgalanıyor çiçekler;
Kızlar da dans ederken tıpkı öyle...

./..

Kimisi kocaman açılmış, kimisi miniminnacık.
Kuşlar gündüze âşık, ışıyan yıldızlara âşık.
Çiçekler kokuşlu...
Kızlar, çok daha tatlı çiçeklerden...

GÖKLER KONUŞUYOR

Burada durdum, şurada durdum.
Konuşuyor bulutlar.
Diyorum ki: "Hükmetmek yetkisi sende.
Bu kadarını bilirim, bana söyleneni.
Sensin yöneten, yön veren. Konuşan sensin.
Kudret sizdedir, Yüce gökler."

EFKÂRLI

Gün olur, efkârlıyım,
içim içimi yer,
ama beni alıp götürür,
gökler boyunca
azman rüzgârlar.

ÖLÜ GÖMERKEN OKUNAN DUA

Artık yapayalnız gidiyorsun yoluna,
Kimsin ve nesin, bilmiyoruz hiçbirimiz,
Sen hangi kabiledensin bilmiyoruz –
Yok hiçbir ilişkin artık dünyayla.

BİR ÇOCUK RUHUNUN TÜRKÜSÜ

Düştüm yollara,
Ruhlar ülkesine gidiyorum,
Önüm yol, ardım yol.
Başıma hiçbir şey gelmiyor, ben bir ruhum.
Ruh'um elbette,
Tertemiz yolda gidiyorum.
Yaklaşan başka ruhlarla karşılaşınca
Seviniyorum.
Onlarla bir arada olmak benim hakkım.

Elimde değil: Yolcu yolunda gerek,
Ruhum geri çağırdı beni.
Sözünden çıkamam. Yol göründü bana.
Yön vereceğim ruhuma.
Aşağılarda, tanıdığım insanların yurdu var.
Günü gelince gidenlerin ülkesi orası.

Acaba hangi biçime sokacaklar beni?
Bulut biçimine girerim belki de;
Keşke bulut olsam.
Hangi fırsat geçerse elime, kabulüm.
Bir bulut görününce
"İşte geliyor bizim çocuk!" diyeceksin.
Ruhlar ülkesine vardığımda
Sorduğun bütün soruları işiteceğim.
Hep hatırla beni.
Benden söz açtın ya,
Ölüler ülkesinde duyacağım hepsini.

Ben bir ruhum, kutsarım seni.
Yıllar boyunca bana çok iyilik ettin,
Hepsi için teşekkürler sana...

Umarım, seni göreceğim günlerden bir gün.
Hepimizden sana bol bol iyi dilekler...

Teşekkürler sana.

KIYIDA SALKIM SÖĞÜTLER

Küçüğüm canım benim, kıyıda oturduk salkım söğütler
[altında
Sarı kavak kuşu geldi, şakıdı uzun uzun.
Hiç unutamam, düşündükçe ağlarım.

Upuzun mısırlar altında otururduk,
Küçücük yaprak kuşu geldi, şakıdı.
Yürüdük sarı çiçeklerle dolu ovada.
Ah küçüğüm canım benim! Ah küçüğüm canım!

Mavi çiçeklerle dolu ovada yürürdük.
Hey gidi! Az zaman mı geçti o yürüyüşlerden bu yana?
Her şey hoştu, güzeldi o zamanlar. Gitti gider.

Kıpkırmızı çiçeklerle dolu ovada yürürdük,
Ah küçüğüm canım benim,
Şimdi yürüyorum yapayalnız, üzgün.

ASYA VE PASİFİK

(Hindistan / Borneo / Endonezya / Malezya / Filipinler
Yeni Gine / Yeni Zelanda / Avustralya / Çeşitli Yöreler)

Ao Naga

SEVGİLİYE GİDERKEN

Sevgilime giderken
Yol uzadıkça uzuyor.
Sanki fısıldıyor yıldızlar,
Ay "Hoş geldin," der gibi...
Yükselen güneş diyor ki:
"Ben tanıyorum seni."

Asames

SENİN UĞRUNA

Kuğu olup senin havuzunda yüzeceğim,
Balık olup takılacağım senin ağına,
Senin sırtından süzülen ter olacağım,
Sinek olup konacağım senin yanağına.

Mikiris

NİNNİ

Uyku inci gerdanlıklar getirecek sana,
Uyu, yavrum, uyu.
Uyku en güzel yemekleri yedirecek sana,
Uyu, yavrum, uyu.
Uyku vakti geldi; hadi, yum gözlerini,
Bak, havuzdaki balıklar da uyuyor.

Kerala

ÇEKİL, YENGEÇ

Taşın üstünde oturan Yengeç,
Kenara çekil bakalım.
Git şu taşın üstünden, Yengeç.
Tarlayı süreceğim, Yengeç,
Biraz çekilsene,
Gitsene şu taştan öteye, Yengeç.

Andaman

AKAN KAN

Sisten akan kan üstüme sıçradı,
Üstümden süzüldü damla damla,
Domuzun kanı yapıştı derime,
Damla damla süzüldü, domuzdan derime.
Akıyordu domuzdan derime, aktı da aktı.

KAN DAVASI

Oğlun, benim oğlumu öldürdü.
Sandalı çekerken kıyıya
Göreceğim yetişkin oğlunu.
Delikanlı oğlumu denize atan
Yetişkin oğlunu, aslan gibi oğlunu.
Göreceğim de –
Baltam paslı olduğundan –
Dudaklarımdan sızacak oğlunun kanı.

GÖKTE KIPIRDANIŞ

Gökyüzüne bakıyorsun da
Yüreğin sızlıyor.
Bambu mızrağına dayanmışsın,
Seyrediyorsun
Gökyüzündeki kıpırdanışları.

Seylan

KARISIZ KALMASIN İNSAN

Lapa olmasa, çorba olmasa da yaşar insan;
Ayaz da öldürmez insanı, rüzgâr da;
Yağmurun, çiyin ucunda ölüm yok ya.
Ama insanın karısı yoksa işi bitiktir.

İZ

Sen gidince
Çimenlerdeki
Ayak izlerini öpeceğiz.

AŞK TÜRKÜSÜ

Midye kabuğu saydam.
Muzu yeme de yanında yat.
Genç kız, öyle güzelsin ki!
Göğüslerin de yumuşacık.

GELİN, İÇELİM

Gelin, içelim, kardeşler,
Yoksa erkekliğinize leke sürülecek:
Pek yavaş içiyorsunuz.
Dikleyin çanaklardaki içkiyi,
Hepiniz, bütün konuklarımız!
Yoksa, yiğit cenkçiler,
Herkes alay edecek sizinle,
Gülünç olacaksınız ele güne karşı,
Bizler, yaşıtlarınız, herkes
Gülecek hâlinize.
Bakın, kardeşler,
İçki işte böyle içilir,
Böyle içer erkek dediğin.

GİBİSİ FAZLA

Homurdana homurdana
Ağılını arıyor
Koskoca şişman domuz.

Çilli horozların
Ağırlığı altında
Titriyor çitler.

Gök dapdaracık,
Alacalı bulacalı,
Püsküllü başlık giymiş sanki.

Gök değirmi,
Bembeyaz,
Ziyafet masasında tabak gibi.

Gök kapkara,
Kıpkırmızı,
Tünemiş gugukların kuyruğu gibi.

Gök benekli,
Çizgili,
Kertenkele sırtı gibi.

Gök kaplanı andırıyor,
Alı al,
Sırtı sanki pars derisi.

Kara bulut yığınları
Kayıp gidiyor gökte,
Usulca uzaklaşıyor.

Sapsarı yıldız
Işıldıyor şimdi
Ayın çevresinde.

Ülker yıldızları
Parlıyor birer birer
Bildiğimiz yerlerinde.

Üç yıldız
Övüne övüne uçuşuyor
Art arda.

Akşam yıldızı ne güzel,
Pırıl pırıl,
Tomurcuk gibi.

Kuzey yıldızı
Titriyor
Karanlık göğün
Derin mağarasında.

Ulu yıldız
İlerliyor
Cennet yolunda.

Evimizin önünü
Karanlık bürüyor
Kalın bir battaniye gibi.

Evimizin üstüne
Karanlık çöküyor
Renkli bir kilim gibi.

Evimiz baştan başa
Karalara bürünmüş, titriyor.
Reçine fenerlerimizle
Işıldıyor yer yer
Köyümüzün yolu.

Çocuklar
Bağırıp çağırarak
Oynamıyor, kavga etmiyor artık.

Analar
Yeni doğurdukları
Yavruları emzirmez oldu.

Dullar
Alçacık merdivenlerle
Çıkılan sundurmalardan inmiyor.

Köyün genç kızları
Kıkır kıkır gülüşerek
Tavan arasına kaçıştılar,
Yattılar karyolanın üstüne.

İhtiyarlar
Akşamları ateşe
Odun atmıyor artık.

CEVAP

İçmek istemiyoruz. Olmaz olsun.
Eski kahramanlardan değiliz biz.
Çöktük.
Yaşlılıktan bitkiniz.
Gençliğimizde
Kimse içki sofrasında,
Alay etmek şöyle dursun,
Boy ölçüşemezdi bizimle.

ESKİDEN

Gençlik yıllarımızda
Yiğitlikte kimse yoktu üstümüze.
Al yemişler dökülürdü yerlere:
İşitmediniz mi hiç
Eskiden kazandığımız savaşları?
Saçları dümdüz tarayan fırça gibiydik.
Gövdelerimiz tortop olurdu da
Kimse dokunamazdı bize savaşta;
Birbirinden kopmayan zincir halkalarıydık.
Gövdelerimiz kaskatı bambuydu sanki,
El sürenler yaralanırdı.
Delikanlıyken bile
Kaç cana kıymıştık.
Geçti o günler:
Köy halkı koskoca bir hasıra yayılmış
Pirinç taneleri gibiydi o zamanlar.

AKŞAM SESSİZLİĞİ

Ağustos böceği
Akşam türküsünü söylüyor,
Diyor ki gündüzün gözü
Söndü, battı, gitti.

Yavru çekirge
Kıyameti koparıyor
Sallanan daldan,
Güneş battı diye
Işıldayan batıda.

Samur yavrusu
Oynayıp sıçramıyor artık,
Avını kovalamıyor
Kumsalın çakıltaşlarında,
Su birikintilerinde...

Küçücük fare
Sıvışıp gidiyor
Şeker kamışı aradığı
Tenha bahçeden.

Tavuklar
Gıdaklıya gıdaklıya
Kümese dönüyorlar.

Kocaman beyaz yaban kazları
Horozlarla
Yan yana şimdi.

Seleb, Endonezya

GÜZEL BİR KIZIN GİDİŞİ KONUSUNDA TÜRKÜ

Nereye gidiyorsun,
Tonseamızın yıldızı.
Köyümüzün şenliğiydin.
Şimdi Tonsea'yı,
Bizleri bırakıp gidiyorsun
Ah, işte bütün dostlarının
Ağzını bıçak açmıyor.
Işıl ışıl yıldızımız gitti.

Kema'ya gitti, bir daha gelmeyecek.
Artık hiç gelmeyecek,
Çünkü aşk uğruna gitti oraya.

Toraca, Seleb, Endonezya

HASAT MEVSİMİ TÜRKÜLERİ

Nerelerdesin, rüzgâr?
Ağaçlarda yapraklar
Şakıyor hiç kımıldamadan.
Nerelerdesin, rüzgâr?
Kımıldamıyor yapraklar ağaçlarda?

Deniz çekilmiş, alçalmış,
Çıplak kalan kumsal
Işıldıyor güneş altında.
Sular çekilmiş ırmaktan,
Kıyılarda kumlar pırıl pırıl.

Nias, Endonezya

YERYÜZÜ ALLAK BULLAK

Yeryüzü allak bullak...
Dünya baş aşağı.
Soylu kişiler yoksullaştı,
Sürünüyorlar şimdi.
Dalgalara kapılıp giden bir tahta parçası
Gibi ordan oraya sürükleniyor herkes.
Göğün iki ucu
Yarasa gibi uçuverdi de
İki azgın kasırga oldu.
Köyün kapısı paramparça,
Köy meydanını yosun bağlamış.
Doğmamış çocuklar yaşlansalar bile,
Sırtta taşınanların saçına ak düşse de,
Eski günlerin güzelliğini
Göremeyecekler hiçbir vakit.
Cevizin içi dışına çıkmış.
Çekirdekle kabuk yer değiştiriyor artık.
İnsanlar birbirine yabancı,
Dünya köhneleşti,
Gülüp oynamaya gücü yetmiyor.
Dünyanın gençlik yıllarında
Süs eşyasını ne güzel yaparlardı;

./..

Gel gör ki bugün gerdanlığın uzunluğunu
Bile doğru dürüst ölçen yok.
Ramak kaldı dünyanın yıkılmasına.
Kutlu kuşlar perişan oldu,
Ne buğdayın bereketi var, ne mısırın.
Soyluların hepsi yoksullaştı.
Domuz beslemek de kazançlı değil.
Yine söylüyorum:
İçi dışına çıktı cevizin.
Çekirdekle kabuk yer değiştirdiler.

Moluka, Endonezya

TÜRKÜ

Körfezden geçiyoruz,
Sahil boyunca sıra sıra ağaçlar.
Bakıyorsun, bir yaprak düşüyor,
Sonra dönüyor öteye.
İki kişi durmuş orada,
Sevgi günlerinden kalma armağanlarını
Birbirlerine geri veriyorlar.
Ama yüzleri gülüyor.

Seleb, Endonezya

ÖLEN KIZIN TÜRKÜSÜ

Anneciğim, ben ölünce,
Dümdüz tara saçlarımı, sonra ör.
Anneciğim, en güzel esvaplarımı giydir bana,

./..

Bembeyaz keten giysiler.
Tabutum mezara giderken, Babacığım,
Hısım, akraba gelsin cenazeme.
Mezara indirirlerken beni, Babacığım,
Ne olur, sarsmasınlar.

Batak, Sumatra'nın Toba Bölgesi

KONUŞMA

Genç kız:

Balığa çıksam mı,
Çıkmasam mı?
Evet, çıkmam gerek;
Öyle ya, balık pişireceğim.

Evlensem mi?
Evlenmesem mi?
Evet, evleneceğim.

Evlenince oğlum olacak,
Sırtımda taşıyacağım onu.
Kucağıma alıp sallayacağım.
Babasının yüzü gülecek.

Delikanlı:

Tarlayı sürsem mi?
Sürmesem mi?
İş başa düştü,
Tarlayı yüzüstü bırakmak olmaz.

Evlensem mi?
Evlenmesem mi?
Evet evleneceğim.

Evlenince kızım olacak,
Sırtımda taşıyacağım onu.
Kucağıma alıp sallayacağım.
Anasının yüzü gülecek.

BALIKÇININ DUL KARISI YAKINIYOR

Daldın koskoca dalgalara
Küçücük sandalınla,
Kocaman balıkları kopartıp aldın denizden,
Zenginlerin sofrasını süslesinler diye.
Oysa açlıktan ölmek üzere olanları
Doyurmahydı o balıklar.
Parmakların hiç boş durmazdı:
Ağları atardın hiç kimsenin yüzemeyeceği
Kadar uzaktaki sulara.
Durumum içler acısı şimdi,
Kocam bırakıp gitti,
Saman çöpü gibi kaldım ortalıkta.

Vedda

OK KARDEŞ

Git, eriş koca kertenkelenin kuyruğuna,
Delip geç o kuyruğu, ok kardeş.

Çık ordan, ok kardeş,
Delip geç kertenkelenin sırtını.

Çık ordan, ok kardeş,
Delip geç kertenkelenin böğrünü.

Çık ordan, ok kardeş,
İki kez delip geç boynunu.

Çık ordan, ok kardeş,
İki kez delip geç karnını.

Çık ordan, ok kardeş,
Saplan kollarının altına.

Maykal Dağları

AY ANA

Ay ana, yavrum sana emanet,
Yüz bin yıl yaşasın.
Ay ana, süt ver, yemek ver ona.
Gelsin sallana silkene
Süt de gelsin, yemek de,
Girsin ikisi de dosdoğru
Yavrucuğumun ağzına.

KEMİKLER

Avlanıyordum,
Bir de ne göreyim:
Ölülerin kemikleri!
Ah, yüreğimde öyle bir çarpıntı,
Öyle bir çarpıntı başladı ki!
Çarpıntıdan öleceğim nerdeyse,
Yüreğim çarpıyor da çarpıyor,
Ölesiye.

Semang, Malezya

TOMURCUKLAR

Meyveler gür, meyveler gürbüz,
Fışkırıyor tomurcuklar,
Uçuşuyor tomurcuklar,
Sallanıyor tomurcuklar
Rüzgâr estikçe usul usul.
Tomurcuklar salınıyor
Dört yanda, gür tomurcuklar...

UĞURLU YARATIKLAR DÖNÜYOR

Arkadaşlar, Güneşin Yolunda
Yükselip gidiyorlar
Güneşin Yolunda,
Doğuya atın silahlarınızı,
Arkadaşlar yükselip gidiyorlar,
Doğunun salıncağında.

ÖLÜYÜ GÖMERKEN

Sen önden git,
Ben arkadan gelirim.
Yağmur yağdırma,
Fırtına yollama bize,
Başımıza şimşekler
Yıldırımlar düşürme.

UĞUR GETİREN KUTSAL YARATIKLARA

İnin Güneşin Yoluna,
Tutunup gök salıncağına,
Getirin, başlasın fırtına,
İnin Güneşin Yoluna,

El çırpın.
Seviniyor Büyükannem
Geçtiğimiz yollar
Artık sevinç içinde diye.

DUAMIZ

Duamız, kın kanatlılar
Bol olsun.
Duamız, mantarlar
Bol olsun.

Duamız, çocuklar
Bol olsun.

CİNLER ÇAĞIRDI

Çağırma karını, çünkü Tanrıdadır.
Hazırla yemek sepetini.
Yayı çek, av başlamak üzere.
Arama, özleme evladını,
Şeytan çoktan aldı götürdü.
Uzatma ellerini ablana doğru,
Cinler çağırdı onu, gitti gider.

Trobriand Adaları

HOŞ SEVGİ

Şen bir türkü,
Fısıldanan bir söz,
Yol kenarında buluşmak,
Mutlu bir bakış,
Yılışık bir bakış,
Boyalı bir yüz,
Hayran seyrediş,
Hor görüş,
Birazcık alay,
Yol kenarında buluşmak,
Şen bir türkü,
Fısıldanan bir söz,
Yol kenarında buluşmak.

SAVAŞ TÜRKÜSÜ

I.
Anacığım, anacığım,
Oturmuş ağlıyorum,
İnliyorum yürürken,
Dans edenler
Örgü örüyor sanki.
Bir araya geliyoruz
Yeni tekneyi görmek için.
Kan yaş içinde
Oturup kalkıyorum.
Ağlayıp sızlıyorum.

II.
Anam benimle hiç ilgilenmedi.
Ablamdı bana yakınlık gösteren.
Dalgalar aldı götürdü beni,
Helalleştik kıyıda.
Kadınlar veda etti
İki gözü iki çeşme,
Göğüslerinde hıçkırıklar.
Anam sırt çevirdi bana,
Bir Ablamdan ilgi gördüm
Dalgalara kapılıp giderken,
Helalleşirken kıyıda.

III.
Kuyawa'dan kaçtın;
Gurbettesin, sürgünsün.
Kaçtın seni kutsayan körden,
Ölçülü sözlerin güzelliğinden.
Senin için şiir ölü artık.
Öfkeli sözlere kaptırdın kendini.
Gazap ve felaket günleri bunlar:
Savaş çağı.
Yüreğimiz kan ağlayarak
Gömüyoruz ölülerimizi.
Sen gurbettesin, sürgünsün,
Körün kutsadığı sen.

IV.
Direğin dibinde ayrılışımızı
Anımsadıkça ağlıyorum.
Korkularımız, sevgilerimiz...
Yasak savar gibi gösterdiğin
Sevgin ağlatıyor beni.

./..

İskelede durmuş bakıyorum
Halatların arasında.
Ağlıyorum anımsadıkça
Direğin dibinde ayrılışımızı.

V.
Çocukların iki gözü iki çeşme,
Ben gittim diye,
Ardımdan bakakalmışlar rıhtımda.
Çocukların iki gözü iki çeşme,
Çünkü ben yokum artık.
Kıyıdan bakıyorlar üzgün üzgün.
Acılarından dans etmeye başlıyorlar.
Gumakibu gitti gider.
Çocuklar kıyıdan bakıyor mahzun.
Annem de ağlıyor hüngür hüngür.
Gitme, oğlum, geri gel.
Çocukların iki gözü iki çeşme,
Ben gittim diye,
Kıyıdan bakıyorlar üzgün üzgün.

VI.
Bir hayaller teknesi var aklımda,
Gidip oynayacağım
Vur patlasın çal oynasın,
Dalgaların kırıldığı yerlerde,
Köpüklerin dört döndüğü yerlerde
Yosunlar toplayıp başıma saracağım.
Hayaller teknesi benim teknem,
Denizlerden yeni gelmiş.
Bir hayaller teknesi var aklımda,
Gidip oynayacağım.

ÖLÜLER ÜLKESİNE YOLCULUĞA ÇIKAN KIZIN TÜRKÜSÜ

Yeryüzü değişiyor, şafak söküyor,
Uyanıyor kuşlar.

Göğsüm işaretli,
Yakışıklı gençler bakmıyor bana.

Cinler götürüyor gençleri kayıklarla,
Beni yollar alıp götürüyor.

Rüzgâr fısıldıyor, kara bulut çıkıyor karşıma,
Akıntılar sürüklüyor beni.

Kurelu, Balyem Vadisi, Yeni Gine

SAVAŞTA ÖLEN OĞUL İÇİN AĞIT

Tokolik'e gitti savaşçılar...
Göllerden öteye ilerlediler ağır ağır.
Oğlum tek başına en önde gidiyordu.
Oğlum ölüme gitti.

Öldü evladımız.
Kan ağlıyoruz.
Buralarda durmayız artık,
Uzaklara gideceğiz.

Kuzeye, Elesi kaplıcalarına mı gitsek?
Yoksa Güneydeki vadilere mi?
Batıdaki köylerden birine mi yerleşsek?
Yoksa yepyeni bir hayata mı başlasak
Uzaklarda, tâ uzaklarda?

LANETLEME

Ey denizlerin çaylağı!
Ellerin de keskin, dişlerin de;
Didikle suratını.
Palmiyelerin oraya koyacağım seni.
Hırsızlık yapanı yakala, ye.
Didik didik et suratını.

Uyumadan yatıyor, uluyor geceleyin:
Ağlıyor geceleyin.
Sabahı ediyor hiç uyumadan.

Pençelerin batıyor suratına,
Etlerini kopartıyor.
Dişlerin keskin.
Yolluyorum seni.
Göz kulak ol.
Malımı aşıran birisi var,
Ona saldır, ona.
Kanını iç, derisini çiğne, burnunu ye.
Kırkayaklar ısırsın, kara karıncalar ısırsın.
Deniz çaylağı didiklesin, arılar soksun.
Didikle suratını.

Kiriwima

ÖLÜLER TÜRKÜSÜ

Sımsıkı tut halatı.
Kartal yol gösteriyor,
Hızlanıyor kayığım.
Deniz sevindirdi beni,
Sevinçten ağlıyorum.

Mekeo

TANRI AYA İÇİN ÜÇ ŞİİR

I.
Her yerde su
Her yerde
Her yerde karanlık
Her yerde

Aya oturmuş oturuyor
Aya yaşıyor dinç

Aya oturmuş oturuyor
Oturacak her zaman
Aya yaşıyor dinç
Yaşayacak sonsuz
Aya'nın başlangıcı yok
Sonu yok

Aya suyun üstünde
Aya yaşamıştır
Aya bakınmıştır
Karanlıklar üstünde
Aya yaşamış
Aya seyretmiştir

Dünyamızı yaratan Aya
Yurdumuzu yaratan Aya

Dünyayı yaratan
Yaradan yaratıyor
Yurdumuzu yaratan
Yaradan yaratıyor

II.
Aya'nın ağzındaki rüzgâr
Yarattı bizi
Aya'nın dudağındaki rüzgâr
Yarattı bizi

Yiyen yiyor
her şeyi her şeyi
yukarıdakileri
aşağıdakileri

Aya aydınlatıyor
Işık tutuyor dünyamıza
Işık tutuyor yurdumuza

Aya aydınlatıyor her yeri
Dünyamıza ışık tutuyor
Aya aydınlatıyor her yeri
Işık tutuyor yerimize yurdumuza.

III.
Aya yolda yürüyor
Çırılçıplak
Aya yürüyor yolda

Aya, benim elim hiç titremez
Aya çırılçıplak
Hiç titremez benim elim.

Aya, sen titrettin mızrağını
Aya çırılçıplaksın
Mızrağın sağa sola kayıyor.

Aya savaş kahramanı
Aya çırılçıplak
Aya yiğitler yiğidi.

Wewak

AŞK BÜYÜSÜ

Birçok kızlar, oğlanlardan hoşlanmaz
Sevişirler

Biz sevişiriz
Sevişiriz yataklarda
Ne tatlıdır şu sevişmek

Kızın karnı burnunda – sevişmekten.
Bir domuz yavrusu doğurmasın mı?

Maori

YAĞMUR DUASI

Sevgili zambağım, gelsin yaman fırtına,
Tufan kopsun, dört yanı sel bassın.
Sevgili zambak, çaksın şimşekler,
Gürlesin gök tâ uzaklardaki ufuklarda.
Yıldırımlar taşısın Maramara sularını;
Vur, Maramara suları fışkırsın kaynaktan;
Vur, kökünden söküp çıkart koca kayaları.
Yerle bir et koskoca banyan ağacını,
Sürükleyip götür en uzak ufuklara,
Gölgelesin azman köpekbalıklarını.
Ey kıpkırmızı zambak yaprağı, nedir o?
Kükreyen, yıkan, ezen bir bora,
Gürlüyor da, koca Fata'nın gövdesini
Kayan topraklarla birlikte
Sürükleyip götürüyor ulu ırmaktan,
Götürüyor gövdesini koskoca Mara'ya

Oahlayi

YÜZGEÇ

İyi yüzmeni isterim,
Sele karşı yüz;
Suların gücü yetmesin
Seni durdurmaya.

DÜŞMANA MEYDAN OKUYUŞ

Gelsinler,
Göstersinler kendilerini,
Hepsi gelsin, dikilsin karşımıza,
Hemen gelsinler, bu gece, şimdi,
Göz gözü görmez karanlıkta gelsinler,
Bu gece,
Ya da alacakaranlıkta,
Bereketli olsun yara-bere,
Bereketli olsun iniltiler, çığlıklar.

Tonga

BEYAZ GÜLLERİN KOKUSU

Ah, yüreğim kan yaş içinde
Beyaz güllerin, leylakların
Kokusunu anımsadıkça.

Kimin gücü yeter anlatmaya
Senin güzelliklerinin
Büyüsünü?

Sen, aşklar aşkısın,
Varlığımın özüsün.

İşte gerçek aşk geliyor sana.
Ağlama, sevgilim,
Ah, aşkım, ruhum.

İYİLİK

İyi huylu,
Yumuşak başlı ol.
Hırsızlık yapma sakın.
Başkasının malına el sürme,
Kalsın yerli yerinde.
İyi huylu,
Yumuşak başlı ol.

KAPLUMBAĞA

Kürek çekiyorduk,
Kaplumbağayı gördük,
Açıktı gözleri,
Kollarını yana açmış,
Yüzüyordu.
Sular hafif hafif
Çarpıyordu kabuğuna,
Sırtından süzülüp
Akıyordu.

KARTALLAR

Kartallar bağrışıyor
Süzüle süzüle uçarak.
Şakacıktan gagalıyorlar
Birbirlerinin tüylerini.

./..

Gökten yere tüyler düşüyor.
Çığlık çığlığa, güneşte
Parlıyor gözleri hançer gibi.
Çok geçmeden, yuvalarında
Kartal yavruları oynaşacak.

KERTENKELE

Şu kertenkele
Kıl pranga kızıl çengi
Seyrediyor
Yağmur sularının
Kıvrıla kıvrıla akıp gidişini.

YAĞMUR

Irmak boyunca
Güneşin kararttığı
Kumları çağırıyor
Gürleyen göğün sesi,
Gürleyen göğün sesi.

Dalga dalga yaklaşan
Fırtına bulutlarıyla
Çağrısını yolluyor
Gürleyen göğün sesi,
Gürleyen göğün sesi.

Işıltılı bir yıldırım
Paramparça ediyor ağaçları.

İlk yağmur fırtınası.
İlk yağmur fırtınasında
Seller akıyor,
Seller akıyor.

TALİHSİZ

Ah bana, vah bana,
Ne talihsiz başım varmış.
Anayurdum benden
Hiçbir şey esirgemedi.

Görüp göreceğimi verdi,
Armağanlar sundu bana.
İyi günler gördüm orda.
Ne talihsiz başım varmış.

Mutluydum bir zamanlar,
Şen yaşıyordum,
Güle oynaya.
Ah bana, vah bana.

Derken, günün birinde,
Gurbete gittim.
Şimdi bağrım yanık,
Ne talihsiz başım varmış.

Yapayalnızım artık.
Bir kuru başıma kaldım.
Ne arayan var, ne soran.
Ah bana, vah bana.

Ne elimde var, ne avcumda.
Kimsesizim, yoksulum.
Yüreğime su serpen yok.
Ne talihsiz başım varmış.

Bırakın, ölüp gideyim.
Ölünce rahata kavuşurum belki.
Gölgem uçup gitsin artık.
Ne talihsiz başım varmış,
Ah bana, vah bana.

DALGALAR

Dalgalar vuruyor kayalara var gücüyle,
Kırılıyor birer birer.
Ay sularda ışıldayınca
Başlıyor bahar gelgitleri,
Otlara kadar uzanıp da
Kırılıyor incecikten.
Çarpıntılı sularda yüzüyor genç kızlar.
Dinle suda oynaşırken çıkarttıkları sesleri.

KUDURAN DENİZ

Sular deviriyor kayığımı, hırpalıyor beni.
Rüzgâr kuduruyor boylu boyunca denizde.
Vurdukça vuruyor, kıyasıya, öldüresiye;
Allak bullak ediyor beni, vuruyor da vuruyor.

RÜZGÂRIN ETTİĞİ

Balık avlıyor bembeyaz martı:
Uçarken gagasını daldırıp yakalıyor balığı,
Alçak uçuyor balıkları iyice görsün diye,
Balıklar kaçışıyor sıçrayarak.
Uçuyor yavru martıyla ana martı.
Kuş bir de baktı, tam balık tutacakken,
Doğudan yaman bir rüzgâr kopup geldi,
Balıklar korkudan atladılar tâ ileri,
Rüzgâr öyle bir esti ki
Gagadan tâ uzaklara atıldı balıklar.

BALIK

Kürek çekiyoruz...
Ansızın bir ses:
Bir balık sıçrıyor suyun üstüne.
Kedi balığı! Testere balığı!
Bizi sevindirmek için sıçrıyor balık!
Uçan balık sıçrayınca sular şen sesler çıkarıyor...
Testere balığı yanı başımızda,
Kulak veriyor küreklerimizin şıpırtılarına.
Balıklar sıçrıyor da sıçrıyor.
Havaya fırlıyor testere balıkları.

Marquesas Adaları

GENÇLİK

Gençlikte adam
Bütün gece uykusuz kalır da
Şarkı söyler boyuna,
Yorgunluk duymaz bile.

Melenezya

BAKIŞ

Yerin dibinden çıkıp geldim;
Bambu yapraklarını aralıyorum,
Bakıyorum tâ yukarılara.
Karşımda iki al bulut var;
Ağlamaklı oluyorum.
Daha yakın olsalar
Türkümün rengi de kan kırmızı olacak.

Yeni Kaledonya, Malenezya

KOMUT: YİYECEĞİZ DÜŞMANI

Vurun, kıyasıya vurun.
Sonra seçin en semiz düşmanı.
Vurun, sizin olsun en lezzetlisi.

./..

En parlak olanları alın,
Seçin derisi en yumuşak olanları,
Hangi düşman eri körpeyse,
Etine budunaysa onu seçin!

IRMAK

Denizlere kavuşan ırmak...
Genç kızların ağzına layık,
Kadınların yüzdüğü yer...
Tam sekiz çağlayanı var.

Polinezya

YUSUFÇUK

Güneş ışıl ışıl...
Bayram eden yusufçuk olabilsem.

YUNUS

Bir sevinç çığlığı:
Yunus dişleri kuruyor güneşte.
Müjdeyle çınlıyor koca deniz: Bir yunus!
Yunus eti pişirecek fırınların dumanı...
Bayrak çekiliyor sanki: Yunus!
Yaylarını çekerek savaşıyorlar.

TORİKLE GELEN

Geliyor başıyla koca denizi yara yara,
Herkesin gözü torikte...
Kıyıda ocak kuracaklar ya,
Taş topluyorlar boyuna.
Kara ırmağın en gür aktığı yerden
Sekiz kocaman taş getiriyorlar.
Yağmur dolu, şimşek yüklü sekiz bulut
Dolaşıyor yukarılarda,
Açık denizi göstererek
Mavi mercanlara doğru...
İhtiyarlar sütlaç yiyecek ancak.

Solomon Adaları

TORİKLERİN ARDINDAN

Gider bizim köylüler toriklerin ardından,
Açık denizlerde yaman bir koşu...
Ellerinde kürekler,
Götürürler kayıkları gözün alabildiğine.
Köyümüzün üstünde gökkuşağı belirir.

Bathurst Adası

DÜŞÜP KALKMA

Kim türkü söylüyor?
Ruh geçip gitti yanımdan.
Başka kadınlarla düşüp kalkma,
Biz, karıların da
Senin de hakkından geliriz sonra.

CİLVE

Kadın: "Sevgililerim saymakla bitmez"

Erkek: "Gel, köyün dışma çıkalım.
Konuşalım, gülüp oynayalım bütün gece.
Şu sevgililerini anlat bana."

KURU

Erkek: "Niye buraya geliyorsun her gün?"

Kadın: "Çünkü kazıkların çakılmış, boyanmış, bekliyor.
Hadi çık mezarından!
Gördüm, az önce kalkmış oynuyordun:
Ölümü silkip at üzerinden."

Erkek: "Sen buraya, benim yanıma gelsene."

Kadın: "Ben yaşlanmadım ki, körpeyim."

Erkek: "Bekliyorum seni. Karım da geliyor yanıma.
Susarsan su veremem sana.
Seni susuz, kupkuru bir ülkeye götüreceğim."

ÇALIŞMA TÜRKÜSÜ

Kendi elimle yaptım kayığımı,
Bahçemde kendim çalışırım...
Ah, boynum, ah boynum!
Çalılıkta avlandık, tâ uzakta.
Kayığımı kendi elimle yaptım.
Ah kemiklerim, ah kemiklerim!
Kütükleri ben yaktım.
Ah sırtım!
Muz topladım.
Ah kafam!
Şeker kamışı kestim.
Ah sırtım!
Balık mızrakladım.
Ah ellerim!

ESKİMO

ULU

Ulu deniz
Akıntıya kaptırır beni başıboş,
Sürükler götürür
Irmakta yosun gibi.

Ulu doğa
Yollara düşürür beni başıboş,
Sürükler götürür
İçim sevinçle kıvıl kıvıl.

Ulu deniz
Akıntıya kaptırmış beni başıboş,
Bir koca ırmakta yosun gibi sürükler,
Toprakla koca iklim
Yola düşürmüş beni,
Alıp götürmüş beni,
İçim sevinçle kıvıl kıvıl.

NE HOŞ

Ne hoş bir iş
Türküler yakmak!
Gel gör ki çoğu
Başarısız oluyor.

Ne hoş alın yazısı
Dileklerin gerçekleşmesi!
Gel gör ki çoğu
Boşa gidiyor dileklerin!

Ne hoş bir iş
Geyik avlamak!
Ama binde bir
Üstesinden geliyoruz.
Başardık mı da düzlükte
Parlak bir alev gibi
Dikilip duruyoruz.

SEVİNÇ

Toprağı okşayan yaz sıcağı,
Ne bir esintinin soluğu,
Ne bir bulut.
Tepeler arasında
Bir geyik otluyor,
Bir güzelim geyik
Mavi uzaklıklarda.
Coşturuyor insanı,
Kıvanç doluyor yüreklere.
Yere uzanıp sevinçten
Hıçkıra hıçkıra ağlıyorum.

GÜN DOĞARKEN

Yeniden düşünüyorum da
Küçücük serüvenlerimi,
Kıyıdan esintiyle açılıp gittiğimi
Kayığımla,
Tehlikeye düştüm diye korktuğumu.
Korkularım,
O ufacık korkular

./..

Gözüme kocaman görünmüştü.
Neler vardı neler yaşamak uğruna
Bulup almam gereken.

Yine de bir tek şey var,
Bir ulu şey,
Bir tek şey:
Obalarda ve yolculukta
Doğan görkemli günü görmek
Ve yeryüzünü dolduran aydınlığı.

HAVA TÜRKÜSÜ

Soğuk, soğuk,
Ayaz, ayaz,
Yerden yere vurma beni!
Belimi büktüğün yetmez mi?
Çekil git! çekil git!

DERİN SEVGİ

Derin sevgideki en güçlü düşünce
Donmuş cesedi diriltip sokarsın
Yeryüzünün sımsıcak canevine

Yeniden tomurcuklandırırsın ruhu
Yine dolaştırırsın korkusuz
Başka canlı yaratıklarla

AKJARTOK'UN TÜRKÜSÜ

Derinden derine nefes alıyorum,
Türkü söylesem diye seslenirken
Soluğum ağır mı ağır, dar mı dar...

Başka ülkelerden kötü haber:
Uzaklarda et bulamayanlar,
Açlıktan ölenler varmış.

Türküye sesleniyorum
Tâ yükseklerden.

Ansızın unutuyorum
Soluğumun nasıl daraldığını,
Eski günleri düşünüyorum da
Gücüm yeterdi o zamanlar
Koca hayvanları kesip yüzmeye.
Üç koca fok keserdim eskiden
Güneş sessiz sedasız yol alırken
Göğün bir ucundan bir ucuna.

ANANIN TÜRKÜSÜ

Evin içi sessiz mi sessiz,
Evin içinde çıt yok,
Kar fırtınası kuduruyor dışarda.
Burunlarını kuyruk altına kıstırıp
Tortop olmuş köpekler.
Küçük oğlum uyuyor kerevette,
Sırt üstü, ağzı açık, soluyarak;
Minicik karnı yusyuvarlak.
Sevinçten ağlasam deli mi derler?

BABANIN TÜRKÜSÜ

Koca çığ,
Yaklaşma buz evime.
Karımla dört yavrum
Seni zengin mi edecek sanki?

Güçlü çığ,
Cılız evimden geç git.
Varım yoğum uyuyor orda,
Uyandırma.

Uğursuz çığ,
Yeni kurdum yuvamı, rüzgârdan uzak,
Yanlış yerdeyse suç benim mi?
Duy sesimi, koca çığ, dağ başında.

Açgözlü çığ,
Ezip boğacak başka şey mi kalmadı?
Buzlar üstüne çök,
Taşları, sarp kayaları göm.

Dünyada başka şeyim yok, çığ:
Çökme buz evime, son verme avıma,
Biz korksak ve ölsek ne geçer eline?
Aman çığ, yaman çığ.

Bir tanecik çığ,
Karımla dört çocuğum, dünyada varım yoğum;
Ben hepsini yitirsem sen ne kazanırsın?
Esirge yuvamı, çığ, doruğunda kal.

DURMUŞUM ŞURACIKTA

Durmuşum şuracıkta
Boynum bükük, kollarım açık,
Havanın cömert gönlü
Güzelim yemekleri seriyor önüme.

Durmuşum şuracıkta
Çevremi almış bir büyük sevinç.
Koskoca bir boğa, boynuzları upuzun,
Gözü pek, benden yana çevirmiş böğrünü.
Tamam, bir büzüldüm, bir sindim
Postumun içinde.

Boğanın böğürlerini göreli
Bir dakika olmuş olmamıştı
Okum gitti saplandı
Boğanın canevine.

İşte sen güzel boğa
Kanın yere boşanıp
Cüssenle devrilince
Aldı çevremi bir büyük sevinç.

Durmuşum şuracıkta
Boynum bükük, kollarım açık,
Havanın cömert gönlü
Güzelim yemekleri seriyor önüme.

Durmuşum şuracıkta
Çevremi almış bir büyük sevinç.
Bu seferki yaşlı bir köpek foku
Hızlı hızlı soluyor burun deliğinden.

Ben, ufacık tefecik bir adam,
Duruyorum fokun üstünde dimdik,
Öyle heyecanlıyım ki
Boyum uzuyor sanki,
Derken sokuyorum zıpkınımı böğrüne
Ve ipime bağlayıp
Sürükleye sürükleye götürüyorum.

YAŞLI ADAMIN TÜRKÜSÜ

Yaşlandım artık,
Bunca yıl yaşadım,
Çok şeyler öğrendim ama
Dört bilmeceyi çözemiyorum.
Biri güneşin çıktığı yer,
Biri ayın ne idüğü,
Biri kadınların kafası,
Biri de insanlarda bunca bit.

YAŞLILARIN DENİZ TANRIÇALARINA YAKARIŞI

Uzattık ellerimizi işte
Seni yüceltmek için.
Yiyeceğimiz yok,
Elleri boş dönüyorlar avdan.
Gel tâ aşağılardan
Bir geçit bulup kendine.
Yiyeceğimiz yok.
Yatıyoruz boylu boyunca,
Uzatmışız ellerimizi işte
Seni yüceltmek için.

KORKU

Güz çıkageliyor yine telli duvaklı
Ah, titriyorum amansız kara yel estikçe
Var gücüyle yerden yere vuruyor beni
Dalgalar nerdeyse kayığımı devirecek

Güz çıkageliyor yine telli duvaklı
Ah, titriyorum korkudan
Borayla kopan dalgalar
Suyun dibine çekip götürecek diye

Sular sanki hiç durulmuyor
Dalgalar ordan oraya atıyor beni
Titriyorum düşündükçe martıların
Etimi nasıl didik didik edeceğini

AV

Uyku girmedi gözüme,
Deniz öyle düz
Öyle yakındı ki
Sarıldım küreklere:
Bir deniz aygırı geldi
Kayığımın yanı başına,
O denli sokulmuştu ki
Atamazdım zıpkınımı,
Tuttum böğrüne sapladım;
Acıyla silkindi aygır,
Su üstünde av teknem
Sarsıldı dibinden.
Aygır sudan fırlayıp

./..

Geldi üstüme üstüme,
Kolunu kanadını öfkeyle vurarak
Suyu döven dirsekler gibi,
Parçalamak istiyordu teknemi.
Boş yere tüketti gücünü
Çünkü teknemin içinde nazarlığım var,
Doğmamış bir kır faresinin derisi.
Geri çekildi, su püskürtüyordu,
Gazapla soluk alıp veriyordu
Yeniden gücünü kazanmak için.
O vakit küreklere sarılıp
Yaklaştım
Mızrağımı batırdım canevine.

Bunun türküsünü söylüyorum
Göğsümü gere gere,
Çünkü güneyde kuzeyde eş dost
Soluk alır gibi durmadan böbürleniyor.

ELDEN NE GELİR?

Elimden gelmiyor
Başkaları gibi fok tutmak, beceremiyorum.
Etli canlı avları tutamıyorum bir türlü.
Başkaları gibi fok tutmak benim harcım değil.
Elimden gelmiyor
Başkaları gibi zıpkın atmak, olmuyor,
Beceremiyorum.
Kayık bulamıyorum ötekiler gibi,
Karaca da geçmiyor elime
Kayığım da yok onlar gibi.
Elimden gelmiyor

./..

Başkaları gibi balık tutmak, beceremiyorum.
Küçük balık bile tutmak harcım değil.
Elimden gelmiyor.
Dans edemiyorum onlar gibi.
Dans türküsü de söyleyemiyorum ki.
Başkaları gibi dans etmek harcım değil.
Ne de koşu tutturabiliyorum onlar gibi.
Elimden gelmiyor.

MIZRAK

Gözüme bir ayı ilişti
Çözülen bir buz parçası üstünde,
Önce uysal bir köpek gibi
Sevinçle koştu bana doğru
Meğer beni yutmak istermiş,
Kudurmuş gibi saldırdı.
Öte yana sıçradım çabucak,
Başladık köşe kapmaca oynamaya.
Sabahtan akşama kadar sürdü oyun;
Sonunda öyle yorgun düştüm ki
Dayanamadım
Mızrağımı sapladım böğrüne.

PUSU

Hiç belli etmeden yaklaşıp baskın yaptım
Düzlüklerde umursamadan otlanan sürülere;
Hiç belli etmeden yaklaşıp baskın yaptım
Düzlüklerde umursamadan otlanan sürülere;
Allak bullak ettim hayvanları,
Çil yavrusu gibi kaçıştılar.

Sürüne sürüne ilerledim bataklık boyunca
Okum yayım ağzımda
Bataklık alabildiğine, sular buz gibi
Ortalıkta kimsecikler yok.
Usul usul emekledim,
Sırılsıklam ıslandım ama kimseye görünmeden
Burunlarının dibine kadar sokulmayı başardım.

Geyikler otlanıyordu umursuz,
Mideye indirerek özsuyu bol yosunları,
Derken okum titredi derinden,
Fırlayıp bağrına saplandı bir tanesinin.
O zaman darmadağın oldu düzlükte geyikler,
Bir koşu dağıldılar çil yavrusu gibi,
Dörtnala koşup gözden kayboldular sonra
Barındıkları tepelerin ardında.

GÜLECEK NE VAR?

İçimden gülmek geliyor, kızağım kırıldı diye,
Kaburgaları çıktı diye gülmek istiyorum.
Yolun ortasında buza saplanmışım, başımın çilesi.
Gülmek geliyor içimden – oysa gülecek ne var bunda?

EV KADININ KONUĞA İÇİNDEN GELDİĞİ GİBİ SÖYLEYİVERDİĞİ TÜRKÜ

Evimin çevresi
Bir kat daha güzel
Bana eskiden görmediğim
Yüzleri görmek
Kısmet olduğu gün.

Her şey kat kat güzel,
Her şey kat kat güzel.
Yaşamak şükran duymaktır.
Benim konuklarım
İşte büyütürler evimi.

KORKU VARDIR

Korku vardır
Aklı ötelere çevirmekte
Yalnızlığı özleyerek
Tam ortasında
Şen şakrak kalabalıkların.

Sevinç vardır
Duymakta ılık havanın
Koca dünyaya gelişini
Ve görmekte güneşin
Bir yaz gecesi nasıl
Eski ayak izlerinden yürüdüğünü.

Korku vardır
Duymakta soğukların
Koca dünyaya inişini
Ve görmekte gökte ayın
– Yeni ayın, dolunayın –
Bir kış gecesi nasıl
Eski ayak izlerinden yürüdüğünü.

ŞÖLEN

Takalım tokaları, tarakları
Biz kadınlar
Destek olalım birbirimize.

Zorlu günler, kıtlık çağları
Başımıza bela kesildi yine;
Mideler büzüm büzüm,
Kapkacak bomboş.

Dört bir yanımızda
Sevinç eğleniyor bizimle,
Deri tekneler
Palamarı çözüyor,
Sürgüler sürülüyor arkadan,
Toprak bile havada
Gevşek sarkık.

İşte bakın, tâ ilerden
Erkeklerimiz yaklaşıyor
Güzelim fokları sürükleyerek
Evlerimize doğru?

Demek bizler için
Bolluk çağı başlıyor yine,
Bizi yaşatıp birleştiren
Şölen günleri başlıyor.

Bilir misiniz kokusunu
Kaynayan kazanların?
Bilir misiniz avlanmış balinalar
Nasıl devrilir evimizin önüne?

Eteklerimiz zil çalarak
Buyur ediyoruz
Bize bolluk getirenleri.

KOCA DERT

Bir koca dert çöktü üstüme
Bir koca dert çöktü üstüme
Yamaçta böğürtlen toplarken.
Bir koca dert çöktü üstüme
Derken derdime güneş doğdu
Bir koca dert çöktü üstüme.
Bizim köyün ilerisinde deniz
Bir güzelim sessizlik içinde –
Kocaman babacan kayıkçılar
Denize açılıyor kıyıdan –
Bir büyük dert çöktü üstüme
Böğürtlen toplarken yamaçta.

YÜRÜ

Yürüyüp gideceğim
Bacak adalelerim güçlü ve kaskatı
Buzağının bacak kaslarındaki sinirler gibi.

Yürüyüp gideceğim
Bacak adalelerim güçlü ve kaskatı
Yavru tavşanın bacak kaslarındaki sinirler gibi.

Ayağımı denk alacağım karanlığa gitmemek için
Güne doğru gideceğim.

YAŞLANIRKEN

Ara sıra çocukluğumu düşünürüm de
Anılar koşar gelir o günlerden,
Etlerin yumuşacık, kanlı canlı olduğu,
Hiçbir avın avcıyı yormadığı
Bir çağ gibi görünür gençlik yılları.
Eski masallarla türkülerden başka
Bel bağlayacak neyim kaldı ki artık?

UVLUNUAK'IN TÜRKÜSÜ

Uvlunuak, Neçilik kabilesinin baş kadını. Kocası ermişlerin en büyüklerinden. Kendisi de hem ermiş, hem ozan. Uvlunuak'ın küçük oğlu, günün birinde kavgaya tutuşup bir genci öldürmüş, atlı polisten ve kan davasından korktuğu için karısıyla birlikte dağlara kaçmış. Uvlunuak, günlerce çadırında çile doldurduktan sonra dümbeleğini alıp dışarı çıkmış da yasını şu acı türküye dökmüş.

Bilirim
Türküler yakmasını;
Gelsin bana türküler,
Canlı yaratıklar gibi.

Yerin dibine geçsem yeridir
Eskiden göğsüm kabararak
Heybemde taşıdığım
Oğlumun
Kaçtığını duyunca
İnsanlar arasından.

El âlem ne düşünürse
Yerden göğe haklı.

Yerin dibine geçtim
Demek ki anası
Mavi gök gibi suçsuz değilmiş,
Aklı başında değilmiş,
Eloğlunun dili yola getirecek onu,
Dedikodu ona öğretecek dünyanın kaç bucak olduğunu.

Ben anasıyım,
Hak etmişim bütün bunları.
Yaşlılık günlerinde sığınacağım
Bir evlat doğuramamışım.

Yerin dibine geçsem yeridir
İmreniyorum
Bir alay dostu olanlara;
Buz üstünde nice eller sallanıyor arkalarından
Şölenlerden sonra yola çıkarken onlar.

Bugün gibi aklımda: bir bahar
Söktük çadırlarımızı,
Hava ılıktı,
Ayak izlerimiz
Güneşin erittiği karın içine
Hafif çıtırtılarla gömülüyordu.
O zamanlar evcimen bir hayvancık gibiydim.
İçim sevinçten kıvıl kıvıldı insanlar içinde.

Oğlumun adam öldürüp kaçtığı
Haberi gelince
Dünya sivri doruklu bir dağ oldu bana,
Durdum o çuvaldız gibi doruk üstünde,
Sendeledim
Ve düştüm.

BÜYÜ TÜRKÜSÜ

Yeryüzü,
Hey koca dünya,
Görüyor musun
Kireçlenmiş kemiklerle
Rüzgârda kurumuş iskeletlerin
Şu koskoca yığınlarını?

Paramparça oluyorlar havada.
Ulu dünya,
Ulu dünyanın
Havası.

Kireçlenmiş kemiklerle
Rüzgârda kurumuş iskeletler
Paramparça oluyor havada!

UTITIAK'IN TÜRKÜSÜ

Sevinç içindeyim, ne güzel!
Çevrem baştan başa buz, ne güzel!
Sevinç içindeyim, ne güzel!
Ülkem çamur deryası, ne güzel!
Sevinç içindeyim, ne güzel!
Ne zaman bitecek bu? Ne güzel!
Yoruldum uyanık beklemekten. Bu da güzel!

ÖLÜLER

Göğe çıkan ölüler
Yükselir adım adım
Bitkin adımlarla
Göğe çıkar ölüler
Bitkin adımlarla
Tepeden tırnağa yorgun
Yürekleri bezgin
Yükselirler göğe

BİR ÖLÜNÜN TÜRKÜSÜ

Sevinç doluyor içime
Şafak sökerken
Güneş kayarcasına
Yol alırken sessizce.

Yatmışım, boğuluyorum korkudan,
Açgözlü böcek sürüleri
Köprücük kemiğimi kemiriyor,
Gözlerimi oyuyor boyuna.

Yattığım yerde kaygıyla düşünüyorum
Korkudan boğulacaktım nerdeyse
Beni gömdükleri vakit
Kardan bir kulübeye göl kıyısında.

Kapıyı üstüme kapattıklarında
Anlayamadım bir türlü
Canım nasıl çıkacaktı buradan.

Korkum aldı yürüdü
Çözülmeye koyulunca buzlar
Göklerdeki yarık boydan boya
Büyüdü şimşek gibi çatırdayarak.

Cana can katardı yaşamak
Kışın,
Ama kış sevinç getirdi mi bana?
Dertler çürüdü gitti,
Pençelerin korkusu, çizmelerin kaygısı.

Cana can katardı yaşamak
Yazın,
Ama yaz sevinç getirdi mi bana?
Boyuna postların yorganların
Özlemini duydum durdum.

Cana can katardı yaşamak
Denizin buzları üstünde.
Ama buz sevinç getirdi mi bana?
Durmadan kaygılandım
Alabalık oltaya vurmuyor diye.

Hoş muydu sanki,
Hani eğlence obasının velvelesinde
Donakalmıştım ürkek ve utangaç,
Eş dost alay etmişti benimle
Türkü söylerken takılıp kaldım diye?

Anlatın bana, yeryüzünde yaşamak
Bu denli güzel miydi?
Burada sevinç doluyor içime
Şafak sökerken
Güneş kayarcasına
Yol alırken sessizce.

AFRİKA

Basari

KUŞA VERİRİM SENİ

Uslu otur, yavrum,
Yoksa şu ağaçtaki
Kuşları görüyor musun?
Ağlarsan
Yavru kuşlardan biri
Alıp götürür seni.

Mende

ÖLÜM

Ben zenginim,
Öleceğim.
Sen yoksulsun,
Sen de öleceksin.

YALAN

Yalan söylemek istersek
Gözlerimiz tedirgin ve düzenbaz.
Doğruyu söylersek
Varlığımız huzur içinde, rahat.
Yüz yüze, göz göze yalan söylenemez.

KUMRULAR

Bak kumrular nasıl kanat çırpıyor,
Birbirlerine sığınıyorlar
Uzakta görünen kartalın korkusundan:
Vay hâline kanatsız kumrunun.

BABAYİĞİT

Azgın bir fili yakalayıp
Peşinden sürükleyecek
Babayiğit daha doğmadı.
Aslanı ensesinden tutup
Bir yumrukta gebertecek
Babayiğit daha doğmadı.

YAĞMUR ÖZLEMİ

Doğu rüzgârını dize getirmeliyiz,
Yağmur getirmiyor bize;
Yağmura can atıyoruz
Gökler delinmişçesine yağsın,
Yağsın yağmurlar.
Yağmurlar başlarsa kurtulacağız.

Yağmur yağar da buğdaylar boy atıp
Semirirse her şey yoluna girer;
Çocuklar sevinirse dünya şenlenir,
Kadınlar sevinirse dünya şenlenir,
Gençler türkü söylerse dünya şenlenir,
Yaşlılar sevinirse dünya şenlenir,

Yağmurlar başlarsa her şey yoluna girer.
Rüzgâr güneye dönsün de
Gökten yağmurlar boşansın,
Buğdayla dolsun, taşsın ambarlar.
Yağmurlar başlarsa her şey yoluna girer.
Yağmurlar başlarsa dünya şenlenir.

NEKA'YA AŞK TÜRKÜSÜ

Güzeller güzeli Neka,
Bir içim su Neka;
Dişlerin inci gibi beyaz,
Güzelim Neka.

Vücudu tunç gibidir
Güzel Neka'nın.
Saçı kapkara, pırıl pırıl
Güzel Neka'nın.

Pelikan gibi güzeldir Neka;
Güzeller güzeli.
Neka, öyle seviyorum ki seni,
Güzelim Nekam benim.

ALTIN MADENİNDE ÇALIŞAN GENÇLERİN TÜRKÜSÜ

Taş kırmak zor iş
Gurbette, yabancı ülkede.
Gurbette, yabancı ülkede
İnsanın belini büküyor taş kırmak.

İLAÇ

Küçük hanım,
Sürüp gidiyor hastalığın,
Bari ilaç almaya başla.
Esaslı bir ilaç al ki
Adamın biri seni alsın.

DUA

Burda bulut, şurda bulut
Ufacık bulut, tefecik bulut
Yağmur çıkagelsin
Miniminnacık bulutla.
Su ver bizlere,
Yüreğimiz kurudu,
Tanrım,
Su ver, yalvarırım,
Kurudu yüreğimiz,
Tanrım.

KAKNEM

Ruhun eğri büğrü, kadınım,
Yaratılırken aceleye gelmişsin.
Suratında ne et var, ne renk,
Besbelli yaratırken iğrenmiş Yaradan,
Senin balçığını yoğururken
Yarım yamalak bırakmış.
Güzellik müzellik sende ne gezer.
Ne yüzün yüze benzer,
Ne ayağın ayağa.

AVCININ TÜRKÜSÜ

Çalılıkta, koruda, ormanda
Görürüz işimizi:
Bir avcı delik kazar,
Bir avcı tuzak kurar.
Av etini bölüşürüz
Birazını kesip kebap yaparız.
Ölüm hepimizin alın yazısı,
Hepimiz böyle ölüp gideceğiz;
Gelin, avcı arkadaşlar,
Kardeşçe yaşayalım.

GENÇ KIZIN TÜRKÜLERİ

Gel artık, vakit çok geç:
Yaşıtlarım evlenip gittiler.
Bir ben ortada kaldım, yapayalnız.
Ne olur, güneşi tutun da batmasın
Bana kimin kısmet olacağını bildirmeden.

Özlemek hoş bir koku gibi okşar da
Anmak yüreğimi sızlatır.
Özlediğim erkek, bana gülümseyip
Gidecek yakışıklı bir yabancı değil,
Gelip beni ömür boyu sevecek bir genç.

TEMBELİN TÜRKÜSÜ

Karnın aç mı,
Çapanı al eline.
Lokman hekimin
Ye dediği.

SUS, YAVRUCUĞUM

Sus, yavrucuğum,
Aldırış etme.
Sus, yavrucuğum,
Umursama sakın.
Mahalle karıları dedikodu yapıyor.
Dedikodu yapıyor mahalle karıları.
Biz mısır topluyoruz tarlada.

YAŞAMAK, ÖLMEK

Yaşadıkça şen olmaktır
Dileğimiz, yaşamanın tadını çıkarmak.
Çünkü toprağın altında hiçiz.
Yaşadıkça şen olmak istiyoruz.
Ömrüm uzasın diye
Nasıl yalvarmak gerekiyorsa
Öyle yalvarmaya hazırım.

Adak içkisi olarak sunmak için
Palmiye şarabım olsa,
Tanrı tapınağına gidip sunarım.

Armağan edecek iyi suyum olsa
Tanrılar tapınağına gider
Sebil ederim.

BAŞKANA ÖVGÜ

Eti kolay kessin diye onun
Bıçağı olurum seve seve.
Başka nesi mi olurum?
Onun içki bardağı da olurum.

Ey Başkan, yüce Başkan,
Her derdin dermanı var.
Sıcak yemek, tahta kaşıkla yenir.
Suya karşı kayık,
Açlığa karşı inek,
Soğuğa karşı battaniye,
Fırtınaya karşı meşin çadır...
İşte, ulu Başkan, sen de
Her derde devasın.

GİDENİN ARKASINDAN

Nasıl da ürpertiyor boş oda,
Kimsesiz ev öyle acıklı ki.
Boş oda içini karartıyor insanın,
Dört dönüyorum odada durmadan arıyorum.

ÇIKART KARŞISINA

Çakal dikilirse karşına, sırtlan çıkart karşısına,
Sırtlan dikilirse karşına, aslan çıkart karşısına
Aslan dikilirse karşına, fil çıkart karşısına
Fil dikilirse karşına, avcı çıkart karşısına,
Avcı dikilirse karşına, yılan çıkart karşısına,

./..

Yılan dikilirse karşına, kütük çıkart karşısına,
Kütük dikilirse karşına, ateş çıkart karşısına,
Ateş dikilirse karşına, ırmak çıkart karşısına,
Irmak dikilirse karşına, rüzgâr çıkart karşısına,
Rüzgâr dikilirse karşına, Tanrıyı çıkart karşısına.

KULAĞINA KÜPE OLSUN

Güneş başını kaldırıncaya kadar
Yataktan kalkayım deme,
Yoksa sis ciğerine işler, nezle olursun.
Ciğeri zayıflayan papağan uzun ömürlü olmaz.

Ham erik yeme sakın,
Karnın ağrır.
Gugukgillerle tartışmaya tutuşma,
Bir daha kimseyle tartışamazsın.

Yan çizme sakın sözün gücüne;
Öğrenebildiğin kadar söz öğren,
Öyle ya, papağanlar soyunun övüncü
Yüz dil konuşabilmektedir.

Güneş battıktan sonra ortalıkta dolaşma,
Gir yatağına, mışıl mışıl uyu.
Papağanlıkta kusur etmemişsen
Düşünde göreceksin, kuyruğun al olmuş.

İLK DİŞİNİ YİTİREN ÇOCUĞA NİNNİ

İlk dişini yitirdin mi,
Tuz yiyemezsin:
Palmiye yağı ver bana
Mısırın üstüne süreyim.

Domuz dişi istemem ben,
Kocaman oluyor domuz dişi.
Keçi dişi isterim,
Ne güzel, minicik.

SABAH DUASI

Hey gidi Koca Dağ, Koca Reis,
Yanı başında yaşıyoruz,
Ben sivrisineğim
Ama silkinip kalkarak
Fil olmak istiyorum.

Hey gidi Güneş Reis,
Dağ da hiç değişmiyor,
Senin yaşantıların da.
Gel, koy kendini ortaya,
Ben de ışıldamak istiyorum senin gibi,
Koca Reis.

YENİ DOĞAN ÇOCUĞU KUTLAYIŞ

Yaşasın, mutluluğa kavuşsun:
Yabancı aramıza geldi artık,
Sırtını karanlıklara çevirdi,
Yüzü aydınlığa dönük.

Babasının işlerini görsün,
Anasının işlerini görsün,
Hırsızlık yapmasın hiç,
Kötülük nedir bilmesin.

Ailenin çocukları bağışlar
Bağışlanabilecek her şeyi.
Beş parmağı işlesin de karnı doysun,
Saygı duysun dünyaya.

BAHTI KARA ADAM

Gözüme çöp battı,
Bacağımı ısırıyor timsah,
Bahçemde keçi var,
Tencerede kirpi kaynıyor,
Havan taşında yemek kurutuyorum,
Önderimiz saraya çağırttı,
Kaynanamın cenazesi kalkacak:
Uzun lafın kısası, işim başımdan aşkın.

HAKARET

Dişleri dökülmüş, ama yine de
Fil derisi çiğnemek isteyen
Moruklar gibisin.
Kıçm yok da, kaskatı
Bir oturağa oturmaya kalkıyorsun.
Evde hasta yatan babasına
Et getirmek için ava çıkıp da
Burnunun ucundan geçen ceylanı
Kaçıran yaban eşeğisin sen.

DOĞRULUĞA ÖVGÜ

Mekikte tek bir gerçek ipliği
Yüz yalan ipliğinden sağlamdır.
Safrayı kusup atmak, tafraya son verir.
Kuluçkadan pek hoşlanmaz yumurta kabuğu.
Tanrıyla aşık atmaya kalkışma:
Gücü sonsuzdur Tanrının.
Kirpikleri gizler gözden.
Yumurtalar koskoca horoz olur:
Küçük adamlar, büyük adam olur bazen.
Doğruluktan şaşma:
Gerçek, şafaktaki aydınlık gibidir,
Yalan gece karanlığı.

BEN BAKARIM SANA

Balığa çıktıysa anan
Ben bakarım sana,
Anan bir deniz tekesi verir bana.
Harmana gittiyse anan,
Ben bakarım sana,
Anan bir tutam buğday verir bana.
Ama kafayı çekmeye gittiyse anan,
Böceklere karıncalara bırakırım seni,
Çünkü sarhoş döner de düşünmez beni.

ELLERİN ERDEMİ

Toprağı ekip biçen ellerin
Erdemi, değeri büyüktür,
Servet akar o ellerden,
Deniz fışkırır evlerinin önünde.
Ürettiklerini paylaşırsan
Kapındaki sakat dilenciyle,
Cömertliğinin hayrını görürsün.
Ürettiklerini paylaşırsan
Kapındaki öksüz dilenciyle
Tanrı senin iyiliğini unutmaz.
Karıncalar böcekler yemez
Senin parmaklarını. Ölünce
Yerin cennettir. Yaşadıkça
Tanrı esirger seni.

OLMAZ OLMAZ DEME

Olmaz dedim, karşı koydum,
Ölürüm de kocaya varmam dedim.
Ama annemle babam zorladılar,
Bir deneyim bari şu evliliği.

UZAK DAĞLAR YAKIN DAĞLAR

Tâ uzaklardaki dağlar seni gizliyor benden,
Yakındaki dağlar abanıyor üstüme,
Elime bir balyoz geçirsem de
Kafalarını ezsem bu tepelerin.
Ah kanatlarım olsa da kuş gibi uçsam
Tâ uzaklardaki dağlara.

GEÇMİŞ OLA

İnsanların türküsünü söylemekten
Vazgeçtim artık,
Bulutların peşindeyim ben.
Darılar kurudu gitti tarlada.
Dünya allak bullak,
Ölüyoruz elimiz kolumuz bağlı.

Ağacın altında otursan kalkmıyorsun bir daha.
Hey gidi Tanrım, günün birinde
Bulutlar görünüyor da
Yağmur yağacak diye dünyalar bizim oluyor.
Ama güneş geziniyor gökte boylu boyunca
Ve yağmur gelmiyor
Evimize sığınmıyoruz bile.
Günlerce gökte yağmur bulutu yoksa.
Et kafalar bile bilir ki,
Dünyanın tutar tarafı kalmamıştır.

HAYVANLAR DÖRT KOL ÇENGİ

Sola atıyorum kendimi,
Sağa atıyorum kendimi,
Suda kayıp giden, kıvrıla kıvrıla yüzen,
Sıçrayan balık gibiyim.
Her şey yaşıyor, her şey oynuyor, her şey şakıyor.

Kuş uçuyor,
Uçuyor da uçuyor,
Gidip dönüyor kanat çırpa çırpa,
Yükseliyor, tâ yukarlarda dört dönüyor, iniyor aşağı
O kuş benim işte.
Her şey yaşıyor, her şey oynuyor, her şey şakıyor.

Maymun daldan dala
Atlıyor, sıçrıyor, zıplıyor.
Yanında karısı, yanında yavrusu,
Ağzı dolu, kuyruğu havada.
İşte maymun bu, işte maymun bu.
Her şey yaşıyor, her şey oynuyor, her şey şakıyor.

YÜREĞİM

Yüreğim sevinçle dolup taşıyor;
Ormanın ağaçları altında
Yüreğim türküler söyleyerek
Kanat çırpıyor, gidiyor.
Orman, yerimiz yurdumuz, anamız.
Bir iplik götürüyorum,
Minnacık bir kuş tutunuyor ipliğe.
Yüreğimi kıskıvrak sarıyor iplik,
Artık yüreğim yavru kuşla birlikte tutsak.

AÇLIK

Kahrolası açlık,
Aslan gibi saldırıyor.
Kahrolası açlık
Çekirge yedirtiyor bize.

MEZARCILAR GÖMMESİN BENİ

Mezarcılar gömmesin beni,
Gömmesin beni mezarcılar.
Ayaklarımı gömseler de
Gövdeme dokunmasınlar,
Sevdiklerim gelip görebilsin yüzümü.

ÖPÜCÜK

Gel, sevgilim,
Gel, bir öpücük ver bana.
Yeni bir yasa çıktı:
Görevimiz kucaklaşmak.

BAŞKANIN GÖZDESİ

Başkanın gözdesi
Olmanın da zorluğu var:
Su aygırıyla
Arkadaşlık etmek gibi bir şey.

ÖLÜM

Hey Güneş, koca Güneş,
Ecel geliyor, ömrün sonu bu,
Ağaç devrilip ölüyor.
Hey Güneş, koca Güneş,
Çocuk doğuyor anasının karnında.
Ecel gördü, insan gördü, Güneş gördü.
Hey Güneş, koca Güneş.

ÜÇ ÇAPKIN

Birincinin adı, Sekhu,
Sekhu şebek demek,
Bütün kadınlar peşinden koşardı,
Hepsinden kolayca kurtulurdu o.

İkincinin adı Bebebili,
Bebebili ormanı aşan ok demek,
Koşardı bütün genç kızların arkasından,
Onun gibi dil döken çapkın az bulunurdu.

Üçüncünün adı Okhuata,
Okhuata zehirli mantar demek,
Kızlar korkardı ondan,
Kaçışırlardı o gelince.

NİNNİ

Uyu, yavrum, uyu; kapat gözlerini, uyu, yavrucuğum!
Gece bastırdı artık, uyku saati geldi, yarın yepyeni bir gün.
Uyu, yavrum, uyu! Sen gözünü yumunca gün kaçıp gitti.
Sımsıcaksın. İçtin sütünü, uyu artık, bol bol uyu.
Uyu da büyü. Koskocaman, güçlü kuvvetli bir adam ol.
Uyu da büyü. Yarın eline ok yay al, bıçak al.
Uyu da büyü. Ben iki büklüm olurken sen dimdik ol.
Uyu, yavrum, yarın senindir, ama yarın unutma ananı.

AY ANA

Ay, Ay Ana, Ana Ay,
Bütün varlıkların anası,
İşit sesimizi, Ay Ana!
Hey gidi Ay Ana, Ana Ay,
Hortlakları uzak tut bizden,
İşit sesimizi Ay Ana,
Ana Ay, Hey gidi Ay Ana.

GECENİN OĞLU

Gecenin oğlu değilsin sen,
Cehennem gibi karanlık, hain gecenin.
Gecenin oğlu değilsin sen
Dumanı tüten kulübenden çıkan is gibi kara.
Sen ışıl ışıl, saydam gündüzün oğlusun,
Zengin ve cömert yeryüzünün oğlu,
Güzelim meyveler büyüten toprağın oğlu.
Sen ışıl ışıl, saydam gündüzün oğlusun.
Hayır, sen gecenin oğlu değilsin.

BÜYÜ

Adam gider, koşar düşer.
Ok atılır, uçar, ıslık çalar.
Ruhlar, cinler, periler,
Tohum, yiğit, bitki...
. . . . .
Düştü adam.
Vah, vah!
Gündüzün ardından gece,
Gecenin ardından gündüz.
Düştü adam.
. . . . .
Uçup gitti ok, ıslık çalarak.
Vah, vah!
Açıldı yeryüzü,
Uçuyor ruhlar, cinler, periler.
Suçlu tâ uzaklarda.
Baba, çocuklarına bak, baba!
Fırtına, bora, yıldırım,
Vurmayın, vurmayın artık.

FİL AVCISI

Akşamın kanatları altında ağlayan ormanda
Kapkara gece mutlu bir uykuya vardı.
Gökte yıldızlar kaçıştılar titreye titreye.
Pervaneler sönük, ışıksız.
Tâ yüksekte ay karardı, ışıkları söndü.
Cinler periler dolaşıyor ortalıkta.
Fil avcısı, yayı al eline.
Al yayını eline, fil avcısı!

Korkudan titreyen ağaç uykuya dalmış,
Yapraklar ölü.
Maymunlar gözlerini yummuşlar da
En yüksek dallardan sarkıyorlar.
Ceylanlar geçiyor sessiz, çekingen adımlarla.
Kulaklarını dikip taze otlar yiyorlar.
Ara sıra başlarını kaldırıp korkuyla dinliyorlar.
Ağustos böcekleri sustu artık.
Fil avcısı, yayı al eline.
Al yayını eline, fil avcısı.

Azgın yağmurun kamçıladığı ormanda,
Baba fil geziniyor ağır ağır,
Umursamadan, ürkmeden, kendi gücünden emin.
Hiç kimsenin yenemediği baba fil, kırdığı
Ağaçlar arasında yürüyor, duruyor, ilerliyor;
Yiyor, gürlüyor, ağaç deviriyor, eşini arıyor.
Baba fil, tâ uzaklardan duyuluyor sesin.
Fil avcısı, yayı al eline.
Al yayını eline, fil avcısı.

Senden başka hiç kimsenin girmediği ormanda,
Yüreklen, avcı, yürü, sıçra, koş.
Et önünde duruyor, kocaman et,
Dağ gibi eti yüreği şenlendiren et,
Ocakta pişecek olan et, ağzına layık et,
Kan kırmızı et ve çubuk tüttürürken içilen kan...
Fil avcısı, yayı al eline.
Al yayını eline, fil avcısı.

ŞEN ŞAKRAK

Balık yüzer... fis!
Kuş uçar... vin!
Fare koşar... nan nan!

Ben de sıçrıyorum, zıplıyorum,
Balık mıyım ne,
Su da atlayan, ansızın dönen,
Hızla öne atılan balık gibi...
Her şey cıvıl cıvıl, güle oynaya, şen şakrak.

Balık yüzer... fis!
Kuş uçar... vin!
Fare koşar... nan nan!

Kuş uçup gidiyor,
Uçuyor da uçuyor.
Gidip dönüyor, geçip gidiyor.
Tâ yükseklere çıkıyor, süzülüyor aşağı.
Kuş muyum ne...
Her şey cıvıl cıvıl, güle oynaya, şen şakrak.

Balık yüzer... fis!
Kuş uçar... vin!
Fare koşar... nan nan!

Daldan dala atlıyor maymun,
Koşarak, zıplayarak, sıçrayarak,
Yanında karısı, afacan oğlu,
Ağzı dolu, kuyruğu havada.
İşte maymun! İşte maymun!
Her şey cıvıl cıvıl, güle oynaya, şen şakrak.

GÖKKUŞAĞI

Ey Gökkuşağı! Ey Gökkuşağı!
Tâ yükseklerde, ışılda, dur,
Ulu ormanın üstünde,
Kara bulutlar arasında,
Kara göğü ikiye bölerek.

Aşağılarda, altüst ettin her şeyi,
Savaşta zaferi kazanan
Yıldırım kükredi,
Kükredi amansız bir öfkeyle.
Gazabı neydi bize?

Kara bulutlar arasında,
Karanlık göğü bölerek
Olgun meyveyi kesen bıçak gibi...
Gökkuşağı, gökkuşağı!

İnsanlara kıyan
Yıldırım kaçtı
Parstan kaçan ceylan gibi,
Kaçtı bir koşu,
Gökkuşağı, gökkuşağı!

Yükseklerdeki avcının yaman yayı;
Sürülerle bulutu –
Korkup kaçan bir fil sürüsü gibi –
Kovalayan koca avcıya
söyle, varolsun, Gökkuşağı.

De ki: "Öfkelenme"
De ki: "Kışkırtanlara aldırış etme!"
De ki: "Öldürme bizi!"
Korkudan titriyoruz,
Gökkuşağı, bunları anlat ona.

FİL

Ormanın kötü ruhunun kışkırttığı
Yaşlı fil, sürünün babası, artık
Yapayalnız dolaşıyor, çünkü
Baba fili istemiyor dişileri.
Erkekliğine ne oldu, baba fil?
Nerede eskiden övündüğün kudret?
Ormanın kötü ruhunun kışkırttığı
Yaşlı fil yaklaşıyor kulübelerimize.
Gözün görmesin kulübeleri, baba fil,
Kulakların duymasın çocukların çığlığını.
Koskocaman ayakların evimizi yıkmasın.
Baba fil! Koca fil!

KIZGIN

Gece kapkara, gök silinip gitmiş.
Ayrıldık atalarımızın köyünden.
Yaradan kızgın bize.

AİLE BAĞLARI

Ki delice seviyordu karısını.
Kaynanasını ise hiç sevmiyordu,
Hiç ama hiç.
Bir bildiği vardı Ki'nin elbet.

Kaynanalar, acı erik gibidir.
Acı erik gibi ham, yeşil sert.
Yersiniz, dişleriniz sızlar,
Diliniz kopacakmış gibi ağrır.

Genç kadınlar, en lezzetli eriklerdir,
Dişe gelirler.
Böyle yemişi yeme de yanında yat.

Ki delice seviyordu karısını.
. . . . .
Kocam için anamdan mı vazgeçsem,
Anam için kocamdan mı?
Hangisinde mutluluk var, ya da üzüntü?

Anayı bırakmak, köyü bırakmak...
Ah, yüreğim sızlıyor.
Köye dönmek, kocamı görmek yeniden...
Ah, ne büyük mutluluk.

Kızımdan vazgeçmek, köyümde kalmak...
Ah, yüreğim sızlıyor.
Uzaklardaki damadımı görmek...
Ah, ne büyük mutluluk.

SAKIN

Genç ana,
Yavrun karnında
Oynayıp tekme atarken
Gözlerin ilişmesin
Ağır aksak yürüyen kaplumbağaya;
Bırak, yolda ilerlesin kendi başına!
Köyde ortalıkta dolaşan cüzzamlıya bakma sakın!

Genç ana,
Gösterme yavruna;
Karnından çıkan çocuk
Sütünü emerken görmesin
Yolda ağır aksak ilerleyen kaplumbağayı da,
Köyde ortalıkta dolaşan cüzzamlıyı da.

OĞUL

Erkek çocuk doğdu,
Erkek çocuk doğdu,
Uzun ömürlü olsun,
Yakışıklı olsun.

Erkek çocuk doğdu,
Erkek çocuk doğdu,
Uzun yıllar yaşasın,
Çok yaşlansın.
Sağ olsun, var olsun,
Sevinçler, sevgiler,
Kıvançlar, övgüler,
Onun olsun hepsi!
Engongonabarota koyduk adını.

CİN

Git, kötü ruh, kem göz,
Git, kötülük kumkuması,
Ormana dön, geceye dön,
Yerine yurduna dön, baba fil!
Çekil git bu kulübeden,
Bırak şu zavallı adamı,
Hınzır cin!

İturi-Pigme

DÖN BANA

Ah Mefimanza, ah Mefimanza,
Ben ne yaptım ki sana?
Dön, gel artık, gel de seni
Küçücük salıncağında sallayayım.

Bambuti-Pigme

YEMEK

Mızrak delip geçecek de
Öldürecek onu.
Sonra,
Yapraklardan yapılmış torbaya koyup
Ateşin üstünde
Pişireceğiz onu.

Habeşistan

ÇÖMLEKÇİ

Yoksul kadın oturmuş şuracıkta
Çömlek yapıyor
Oruçlu ama gece gündüz çalışıyor:
Öğreten öğretmiş ona balçıktan
Çömlek yapmayı
Ve insanın balçıktan yaratıldığını
. . . . .

Sevgili Annem, gittin aramızdan,
Beni doğuran, yaratan sendin,
İçinde besledin, içinden çıkardın beni.
Şimdi sıra bende, sen benim içimdesin:
Duyuyorum karnımda kımıldanışlarını.
Karnımda kal da kıtlık başlarsa
Beni beslersin içimden.

. . . . .

Ne güzel yatıyorduk kocamla
Rahat rahat, ekmek elden su gölden;
Keyif sürüyorduk, zevk ediyorduk
Bir de baktım,
Dört yanımıza
Ölüler serilmiş.

. . . . .

Hastaydım, gördün durumu
"Sarhoş" diye bağırdın
İçkiye elimi sürmem ben
Sarhoş gibi sendeleyişim
Bir somun ekmeğe doğru
Koşup durduğumdan.

Yoruba

ÖRDEK

Boşuna övünüp duruyorsun, ördek
Yavruların var ama,
Onları taşıyacak sırtın yok.
Ördek, boşuna övünüp durma.

FİL

Ölüm getiren fil.
Fil: Ormandaki hortlak.
Tek elle iki palmiyeyi
Yerle bir eder.
İki eli olsa
Göğü paçavra gibi yırtar.
Köpek yiyen cin,
Koç yiyen cin,
Dikenli yemişleri
Mideye indiren cin.
Öldürücüdür dört bacağı da,
Koşar, ezer otları.
Geçtiği yerlerde
Ot büyümez bir daha.

ATA

Çağlara göğüs germiş
kayalar gibi sapasağlam, güçlü;
üstünde ot bitmez.
Gözü, tanrı gözü gibi keskin.
Dünya gibi hiç değişmek bilmez.
Işığı söndürse gözünün feri
aydınlatır dört yanını.
Kısır kadına çocuk doğurtur.
Önderimizin atasıdır o.
Yavrumu o esirgeyecek.

YİNE ŞANGO

Şango, goril gibi bir hayvandır,
Öylesi az bulunur ormanda,
Büyücülük yapan maymun gibi az bulunur.
Şango, ilacından biraz verme bana,
Hepsini ver de süreyim yüzüme gözüme.
Fil bekleyen eceli bekler,
Su aygırı bekleyen ölüm bekler,
Demiryolu bekleyen bin türlü dert bekler,
Şango diyor ki canımıza kasdeden her şeyden kaçmalıyız;
Kaçınmalıyız dertlerden illetlerden –
Kaçtığımız şeyleri bekleyen Şango'ydu.

AYA KARŞI GÜNEŞ

Ay savaşamaz;
Ona dokunma, Güneş.
Ay savaşamaz;
Ona dokunma, Güneş!

Ay, güzelim aydınlığını armağan eder yeryüzüne.
Gel, Tanrı ne verdiyse birlikte yiyelim geceleyin.
Hırsız! Patlak gözlü hırsız!

Zulu

KABARCIKLAR

Timsahlarla birlikte suya girersen hiç korkma,
Saldırmazlar sana,
Timsahlar suda yaptığın kabarcıklara bayılırlar.

AŞK TÜRKÜSÜ

Yürüyorum bir başıma.

Soto

BAYKUŞ

Kovuklarda, çatlaklarda tüneyen baykuş,
Yağmur yağınca nerede otururşun?

Buşman

KERTENKELE

Oh, oh,
Dikenli ağaçta oturuyor kertenkele.
Oh, oh!
Kertenkele dikenli ağacın üstünde yatıyor.
Oh, oh!
Dikenli ağacın üstünde yatıyordu kertenkele.

KITLIK

Kıtlık günü,
Kıtlık başladı,
Kıtlık başımızda.

BİR ŞEYCİĞİ YOK

Zavallı Haris kıvranıp duruyor,
Karın ağrısından iki büklüm.
Zehir yutmuş sırtlan gibi
Yeri toprağı ısırıyor boyuna.
Herkes koşuyor manzarayı görmeye.
Hepsinin gözleri faltaşı gibi
Açılıyor ama yine de diyorlar ki:
"Merak etmeyin, bir şeyciği yok!"

ANA, OĞLUNA DİYOR Kİ:

Hey gidi, yaman kadının oğlu,
Boğa gibi güçlü senin gövden,
Sen koca dallarıyla ulu bir ağaçsın,
Al inekten doğmuş al boğasın sen,
Benim sütümle büyüdün,
Sütümü hiç esirgemedim senden.
. . . . .
Ben sana söylemedim mi oğlum,
Dümdüz yürüyen, yırtıcı mızraklarla
Zehirli oklar taşıyan, dişleri
Zehirli mızrak ucu gibi öldürücü
Cenkçilerden kendini koru demedim mi?
Aslan kuyruğunun sapsarı yavrusu,
Niye dinlemedin Ananın sözünü?

SIRTLAN

Yaşlı dişi sırtlan,
Yaşlı dişi sırtlan
Tutup götürecekti
Kulübeden yaşlı kadını;
Yaşlı kadın yürüdü
Sırtlanın üstüne:
Başladı veryansın etmeye.
İşte asıl sırtlan o.
Sırtlan, öldürdü sırtlanı.

YARADAN KIZGIN

Aydınlığı eziyor karanlık,
Gece üstüne gece.
Yarın yine bir açlık günü...
Yaradan kızgın bize.
Eski insanlarımız ölüp gitti.
Kemikleri uzaklarda, toprakta,
Ruhları geziniyor –
Nerede geziniyor ruhları?
Belki esip geçen rüzgâr bilir bunu.
Kemikleri uzaklarda, toprakta.
Ruhları da yerin altında mı acaba?
Yoksa buradalar mı, aramızdalar mı?
Görüyorlar mı sunacağımız kurbanları?
Yarın bomboş, çırılçıplak...
Yaradan oralarda değil artık,
Ocağımızı koruyan babacan varlık değil.

BOYUNDURUK

Hey, orada yatan Ay,
Yarın sabah erkenden
Bir devekuşu göster bana;
Devekuşu kuluçkaya yatarken
Ben ceylan tüyüyle
Çekip çıkarayım boyunduruğu.

AĞU

Hey ağu,
Hey ağu,
Hey ağu,
Hey ağu,
Hey ağu,
Hey ağu, kaldır tâ yükseklere
Anamızın yüreğini,
Gitsin Anamız,
Boyunlardan kan emen
Akbabaların havuzundan
Su içsin.

ÖLDÜĞÜMÜZ GÜN

Öldüğümüz gün
Rüzgâr çıkagelir
Silip süpürür bizi,
Ayak izlerimizi.
Rüzgâr toz kaldırır da
Ayak izlerimizi örter.

Yoksa hiç ölmemiş
Oluruz sanki.
İşte bunun için
Rüzgâr çıkagelir de
Siler ayak izlerimizi.

RÜZGÂR

Bir zamanlar insandı rüzgâr,
Gezinirdi yeryüzünde.
Şimdi kuş oldu,
Yükseklerde uçuyor.

Uçmasına uçuyor ya,
Hem de gagalıyor bizi:
Biliyoruz varlığını, işitiyoruz,
Ama göremiyoruz bu kuşu.

Kuş-rüzgâr yiyecek arıyor,
Ava çıkıyor kuş-rüzgâr,
Avını yiyip bitirince
Uçup yuvaya dönüyor.

Rüzgâr-kuş ava çıktığında
Gök gürlüyor, yer allak bullak...
Rüzgâr-kuş uyuyunca gök dinleniyor,
Bizler de uyuyoruz birazcık.

YAĞMUR TÜRKÜSÜ

Güneş altında
Toprak kupkuru
Ağlıyorum tek başıma
Ateşin karşısında
Bütün gün
Yeryüzü çığlık çığlığa
Yağmur gelsin diye.
Bütün gece haykırıyor
Yüreğim, avcım gelsin de
Beni alıp götürsün diye.

Ah, kulak ver rüzgâra,
Dinle, kadınım;
Yağmurun eli kulağında,
Boşanacak nerdeyse.
Yüreğine kulak ver,
Senin avcın geldi bile.

CEYLAN

Ne olur, öldürme ceylanımı,
Canımın içi ceylanımı.
Ceylanım öyle yoksul ki,
Ceylanım öksüz.

Lamba

CIRLAK BÖCEĞİ

Geri gel, çırlak böceği!
Dümbeleğini unutmuşsun,
Güm güm ötüyor hâlâ.
Hadi gel, Cırlak Efendi.

SON GEZİ

Dere tepe dolaşmakla geçti ömrüm,
Ölünce geziye çıkar gibi ölürüm.

Bantu

KAYIK TÜRKÜSÜ

Ağaç gövdesinden oyup yaptığım
Kayık süzülüp gidiyor ırmakta.
Ağaçlarda maymunlar bıcır bıcır
Konuşuyor, bağırıp çağrışıyor.
Hey gidi avcı, ormanların avcısı,
Söyle bana, maymunların derdi ne?

Yavru maymunun bacağı kırılmış,
Ona üzülmüşler, ağlaşıyorlar.

Sarıl küreklere, ırmağın avcısı;
Haber verelim anasına,
Yavru maymun bağırıyor, ağlıyormuş:
Minicik maymun bacağını kırmış
Diye bütün maymunlar ağlaşıyor.

Embundu

BALIKÇILARIN TÜRKÜSÜ

Gelsene, balık,
Alsana şu güzelim yemi.
Yavrularını yollama,
Yemin tadını kaçırmasınlar.
En iyisi, kendin gel,
Var gücünle
Şu güzelim yemi kap.

Somali

GÜZELLİĞİN

Senin taptaze güzelliğin
Usul usul dalgalanan çimen gibi
Yüzünü gösterirken güneş ışınları
Yağmurun nimetleri döküldükten sonra.

Ambo

AV TÜRKÜSÜ

Koşun, av şuraya gitmiş.
Çabuk, şuraya gitmiş avımız,
Otların ezikliğinden belli.

ÖLÜLERE TÜRKÜ

Biliyorum,
Ölümün ötesinde hiçbir zevk yok,
Şunu iyi bilin:
Yaşarken neyin tadına vardınızsa
Alıp götüreceksiniz.

Şunu iyi bilin:
Karılarınızdan
Aldığınız zevk
Gidecek sizinle birlikte.

Şunu iyi bilin:
Seve seve
İçtiğiniz içkiler
Sizlerle birlikte gidecek.

Şunu iyi bilin:
Tadını çıkara çıkara
Yediğiniz etler
Gidecek sizinle birlikte.

Şunu iyi bilin:
Tüttürdüğünüz çubuklarla
Kavuştuğunuz huzur
Sizlerle birlikte gidecek.

Hadi gelin, vur patlasın
Çal oynasın, yaşamanın
Tadını çıkarmış olan ölünün
Hatırasına eğlenin çılgınca.

Fang

GÜNEŞE İLAHİ

Ürken gece titreyerek
batıyor tâ derine
senin yıldırım gözlerinden,
amansız oklarından,
ateş saçan tirkeşinden kaçıyor.
Gecenin cübbesini yırtıyorsun
kıvılcımlarınla, ışık hançerlerinle.
Etekleri alevlerle çevrili,
içi pırıltılı yıldızlarla dolu
kapkara cübbe parça parça yırtılıyor.

Eve

ÖLÜM TÜRKÜSÜ

Bir türkü söyle bana, bir ölüm türküsü.
Elinden tutup götüreyim onu.
Yeraltındaki dünyadan bir türkü söyle.
Bir türkü söyle bana, bir ölüm türküsü.
Söyle de yeraltındaki dünyaya gideyim.

Yeraltındaki ölüler dünyası dedi ki bana:
"Mezar öyle güzel, yeraltında yaşam öyle hoş ki.
Ama artık palmiye şarabı içemezsin."
İşte elinden tutuyorum seni,
Yolculuğa çıkıyoruz yeraltındaki ölüm dünyasına.

GÖK

Geceleyin gök, hayvanlarla insanlarla
Kaynaşan bir kocakent gibidir.
Ama orda hiç kimse ne yaban kuşları
Öldürmüştür ne de keçi,
Hiçbir av geçmemiştir ayının eline.
Ne kaza vardır orda, ne kayıp.
Her şey düzenli, her şey yerli yerinde.

ŞANGO

Şango, koca bir kütükle vurup öldürür parsı.
Yalancının mumu yatsıya kadar yanar,
Şango, et kafaların hakkından gelir.
Bir burun kıvırdı mı, yalancı başlar kaçmaya,
Cenge tutuşmamışsa bile korkarız ondan.
Ama savaş ışıkları belirince gözlerinde
Kaçacak delik arar ona tapanlar da, düşman olanlar da;
Ateş fışkırır gözünden, ağzından, burnundan.
Koyunları öldürüp kanlarında yıkanan pars,
Çarşıda ölüp evinde dirilen adam.

Belengi

AĞLAMA, YAVRUM

Niçin ağlıyorsun, yavrucuğum?
Gök pırıl pırıl, güneş ışıl ışıl;
Niçin ağlıyorsun?
Babana gitsene: baban sever seni.

Git ona söyle neden ağladığını?
Baban sever seni, ben okşarım seni,
Yine de üzgünsün.
Ne diye ağlıyorsun yine de?
Söylesene, yavrucuğum,

NE YAPSAM

Bilmem
Neler gelecek başıma:
Nerden yiyecek bulacağım?
Ne olacak hâlim,
Nerden yemek bulacağım?
Hiç bilmiyorum...
Ne yapsam acaba
Ne yapsam da yemek bulsam?

ZULU ÖNDERİ ŞAKA

Adı, Şaka'dır, sarsılmaz önder,
Menzi'nin oğlu, oturduğu yerden şimşek yağdırır.
Bütün kuşları avlayan ulu kuş,
Gürzleri sindiren yaman gürz.
Kimsenin yetişemediği koşucu, Endaba'nın oğlu,
Ayla güneşle yarışan.
Gökler surat astığında fillerin sığındığı
Enkandla kayaları gibi bir ana-baba günüdür.
Attığı mızraklardan çığlıklar kopar,
iniltiler uğuldar.
Bırakılmış evlerde kalır yaşlı kadınlar,
yaşlı erkekler sürünür yollar boyunca.

ÇÖMLEK

Çömlek yapıyoruz analarımız gibi.
Çömlek mi? Hangi çömlek?
İşte bu.
Analarımız gibi çömlek yapıyoruz.

Önce tabanı, dibi...
Boğum boğum, kesim kesim,
Upuzun parmaklarımız balçığa biçim veriyor,
Kaskatı başparmaklarımız biçim veriyor.
Kesim kesim, boğum boğum,
Çömlek yapıyoruz analarımız gibi.

Analarımız gibi çömlek yapıyoruz.
Boğum boğum, kesim kesim.
Sırtlan göbeği gibi şişiyor beli.
Hem de bir koyunu mideye indirmiş sırtlan
Karnı, ikiz doğuracak kadın gibi şişiyor.
Ne güzel çömlek,
İkizlere gebe bir kadın gibi.

Susu

EN TATLI ŞEY

Dünyada her şeyden tatlı
bir şey var
baldan tatlı
tuzdan tatlı
şekerden tatlı
her şeyden tatlı.
Nedir o?
Uyku.

Uyku insanı tutsak etmek isterse
kimse önleyemez bunu,
uyur kalır insan.
Uyku köle etmek istemeyegörsün insanı,
sayısız insan kurtarmaya gelse,
sayısız insan gürültü yapsa
sayısız insan asla kurtaramaz uykudan.

Huruşe

SIRTLAN

Karanlıkta geldi babam,
Ben de karanlıkta yola çıktım:
"Ay ışığında yürümem,
Korkudan ödü patlayan çocuklardan değilim."
Sırtlan, adım anılmaz geceleyin,
Ansızın çıkıveririm ortaya,
Sinsi sinsi, kenarda köşede bekleyerek,
Karanlıkta gezenlerin oğluyum ben.

Hotento

YAĞMUR BULUTLARI ARDINDA
GÖRÜNMEZ OLAN GÜNEŞE TÜRKÜ

Ateş kararıyor, kütük kapkara artık.
Alev sönüyor... Felaketler karşımızda.
Güneşi aramaya çıkıyor Tanrı,
elinde ışıl ışıl gökkuşağı,
kutsal avcının yayı.

Dinlemiş çocuklarının ağlayıp sızlanışını.
Burçlarda gezinip yıldız topluyor,
kertenkele yakalayan bir kadın gibi
çevik ellerle dolduruyor onları sepete,
kertenkelelerle dolup taşıyor sepet,
sonunda ışıklarla dolup taşıyor.

ECEL

Derler ki Ay çağırmış da peygamberdevesini,
İnsanlara yollamış hayatla sözle:
"Git şunu söyle insanlara –
Ben ölüyorum, ölerek yaşıyorum,
Sizler de öleceksiniz, ölerek yaşayacaksınız."
Peygamberdevesi yola çıkmış
Ayın sözünü dünyaya iletmek için.
Yolda yaban tavşanı çıkmış karşısına:
Demiş ki "Söyle bakalım, böcek,
Nedir taşıdığın haber?"
Peygamberdevesi cevap vermiş:
"Ay gönderdi beni, insanlara diyor ki:
Nasıl kendisi ölüyor ve ölerek yaşıyorsa
Onlar da ölecek ve ölerek yaşayacakmış."
Kurnaz tavşan demiş ki: "Niye yoruyorsun kendini?
Bırak ben gideyim, rüzgârdan hızlı koşarım ben."
Tavşan koşmuş, insanlara haberi şöyle vermiş:
"Beni Ay gönderdi, sizlere diyor ki:
Ben ölüyorum, ölünce yok olup gideceğim,
Sizler de ölüp gideceksiniz, yok olacaksınız."
Sonra bir koşu Aya gitmiş tavşan,
İnsanlara ulaştırdığı haberi anlatmış.
Ay kapkara bir öfkeye kapılmış:

"Sen" demiş. "Nasıl söylemediğim sözleri ulaştırırsın onlara?"
Kocaman bir kütük almış eline, tavşanın suratına indirmiş var gücüyle.
Yalancı tavşanın dilini yarmış. O gün bugün yarıktır yaban tavşanının dili.

Dama

AĞIT

Kocamın kızı öldü.
Kalk da emzireyim seni.
Sütler bozuk artık.
Daoseb'in kızı, benim kızım,
Kalk da öpeyim seni.

KARIMA AĞIT

Hey gidi, dolgun göğüslü kadınım,
Ölüp gittin.
Kalk da sopana sarıl;
Birlikte gidip tarla fareleri tutalım.
Kocan bir daha kim bilir ne vakit soğan yiyecek...
Gerçekten öldün mü ki?
Belki yaşıyorsun da, toprak altındasın.
Kalk, bir değnek kes kendine,
Tarlalardan yiyecek topla, getir.
Yorulmak bilmez kadın,
Hayvan derisine bürünmüş kazıcı!
Kızı bol, oğlu bol kadın, kalk!

Evlattan yana zengin kadın, kalk!
Oğullar anası, kalk!
Çocuklara kim sürecek güzel kokuları?
Eşin dostun güzel kokular hazırladılar,
Kalk, sen de katıl onlara.
Kısa kollu kadın, kalk.
Düğümler at üstündeki posta,
Gidelim tarlaya, yiyecek getirelim.
Sen toprak altında yatarken
Başka kadınlar soğanları çekip çıkartıyor yerden.
Kalkıp gidelim de tarla fareleri tutalım.
Kocana kim yemek bulup getirecek tarlalardan?
Kalk da son sözlerini söyle bana.
Tek kelime söylemeden ölüp gittin, kadınım.

KOCAMA AĞIT

Boylu boslu, gencecik adam, babamız,
Ağaçlar gibi heybetli, ağaçlar gibi devrildi:
Yatıyor boylu boyunca, konuşmuyor artık.
Bir dul kadına yardım etmez hiçbir erkek.
Erkeklerin çocukları bir kez var olur ancak.
Baba, hiç gülümsememiştir bir dul kadına.
Ölüp gitti erkeğim; ben şimdi kimi bulacağım?
Herkesin gözü onun üstündeydi.
Ben şimdi hangi ülkeye gitsem acaba?

YEMEK DUASI

Yemekçi-başı demişler bana.
Sizi koruyan, sizi doyuran benim!
Gelin, ceylanlar, gelin!
Gelin, bahar ceylanları!
Gelin, yaban öküzleri!
Gelin, geyikler, gelin,
Düşün yere, ölün!
Kirpi de düşüp ölsün!
Porsuk da düşüp ölsün!
Bal bulalım!
Soğan alalım!
Yaklaşsın devekuşu!
Yaban güvercinleri düşüp ölsün!
Karacalar gelsin bize doğru.

OK

Tirkeşime bir ok yontuyordum,
Oğlum yandı.

Zehirli bir ok yontayım dedim,
Kızım hendeğe yuvarlandı.

Bir değnek keseyim dedim kendime,
Bu sefer kızım yandı.

Zehirsiz bir ok yontuyordum,
Bu sefer oğlum hendeğe yuvarlandı.

MEZAR BAŞINDAN AYRILIŞ

Artık gitmemiz gerek, Babacığım,
Sana son uğrayışımız bu.
Mutluluklar dileriz sana.

SÖZÜ GEÇEN

Bu köyde benim sözüm geçer!
Yakaladım seni!
Geber, fil!
Geber, zürefa!
Geber, ceylan!
Geber, geyik!
Geber, öküz başlı ahu!

EN GÜZEL HAYAT

Mızrağımız yolundan şaştı,
Baba fil!
Seni öldürmek istememiştik,
Seni öldürmek istemedik ki!
Baba fil!
Bizim avcı değil senin canını alan,
Ecelin gelmiş.
Geri gelip de kulübelerimizi
Yerle bir etme sakın,
Fil Baba!

Gazabını gösterme bizlere,
Senin yerin cennet artık,
Ruhlar âleminde yaşıyorsun,
Atalarımız da senin yanında,
Yeniden barış ve dostluk olacak.
En güzel hayatı yaşayacaksın,
Ruhlar âlemindesin artık.

NERDE BAHAR?

Kurak bizim toprağımız...
Kadınlar, söyleyin bana,
Hangi topraklara gideyim?

Su yok bizim ülkemizde.
Kadınlar, söyleyin bana,
Baharı bulmak için
Nerelere gitsem acaba?

Bıktım şu sözlerden:
"Biz öyle bir yer görmedik ki."
Ben hep soracağım.

ORTA VE GÜNEY AMERİKA

(Meksika / Maya / Aztek / İnka / Peru)

CANLAR NİÇİN YİTİK ŞİMDİ?

"Son bulacaklar,"
Dedi efendimiz.
Son bulacaktık.
Demek Efendimiz, çocukları sona ersin istiyordu.
Konuştu yıldırım:
"Evimi yıkarsan ben de senin evini yıkarım,"
dedi yıldırım Efendimize.
"Evini yıkmamı istemiyorsan
Çocuklarının yarısını ver bana."
Yeryüzünün efendisi yıldırım böyle dedi.
"Peki, senin olsun," dedi Efendimiz.
O zaman başladı canların yitip gitmesi,
Çünkü Efendimiz kurban etti çocukları.
"Al yarısını," dedi Efendimiz.
O zaman başladı canların yitip gitmesi,
Çünkü Efendimiz kurban etti çocukları.
"Al yarısını," dedi Efendimiz.
Daha önce hiç kimselere vermemişti çocuklarını,
İstememişti hiç kimsenin onları almasını.
Ruhlar yitip gitmezdi o zamanlar.
Düşsek bile kalmazdık düştüğümüz yerde.
Ama, şimdi, düşersek
Korkarsak
Kalıyoruz oracıkta.
Gelin görün olup bitenleri,
Yeryüzü hâkimi yıldırım,
Canların yarısını alıp götürüyor.

ALAMET

Gecenin içinden
Bir ses yükseldi:
Bir kadın sesi,
Ağlaya ağlaya:
"Ah yavrularım,
Tâ uzaklara
Gitmemiz gerekiyor."
Ara sıra diyordu ki:
"Ah yavrularım,
Nereye götürsem sizi?"

OZAN, KADERE İNANMALI

Alın yazısının gücünü hiç çıkarmadı aklından.
Hak etmişti sıhhatini, servetini.
Keyif sürerek yaşadı, hoşnuttu her şeyden.
Alın yazısını gözden ırak tutmadı.
Layık olmaya uğraştı kaderin verdiği nimetlere.

Alın yazısına aldırış etmeyen, kaderi küçümseyen,
Şarkıcıymış, ressammış, zanaatçıymış, kaç para eder...
Kadere sırt çeviren, yıkılır, mutluluk nedir bilmez.
Kendini herkesin üstünde sanan,
Kaderini boş yere harcamıştır,
Küstahtır, burnu bir karış havadadır.
Başkasını hor gören, budalanın biridir.
Yüzü gözü berbattır, yüreği bozuk,
Türküleri abuk sabuk, düşünceleri saçma sapan.
Budalaca, berbat türkülerin ozanıdır.

MEKSİKO'NUN GÖRKEMİ

Uzanmış boylu boyunca kocakent, Meksiko,
Çember çember zümrüt ışıltıları yayıyor,
Tanrı-kuşunun tüyleri gibi parlak, görkemli.

Yanı başında savaş komutanlarının
Tekneleri gelip gidiyor.
Çiçek yüklü bir sis çöküyor halkı üstüne.

Tanrım, işte evin! İşte hüküm sürdüğün yer.
Dünyaya yayılıyor türkün. Herkes dinliyor.

İşte Meksiko, beyaz söğütler, beyaz sazlar sarayı!

Sen, mavi balıkçıl gibi, kanat çırpıyorsun onun üstünde.
Uçarak geliyorsun, açılan kanatların, kuyruğun ne güzel.

İşte bendelerin, ülkemizi yönetenler, her yerde!

HAYATIMIZI DOKUYAN ODUR

Cennette dikili durur Tomurcuklu Ağaç.
Bizler, orada yaratıldık,
Yaradan orada varlığa kavuşturdu bizi,
Orada dokudu hayatımızı.
Herkese, her şeye can veren Odur.
Nasıl ki ben altın işlerim,
Yeşim işlerim – bunlar benim türkülerim.
Firuzedir sanki.
Cennette dört döndürür bizleri,
Bütün varlıklara can veren,
Hayatımızı dokuyan Odur.

İLAHİ

Her gece içki içilmesine
Niçin karşı koyacakmışım?
Gidin, altın giysiler,
Parlak cübbeler giyin.

Tanrım süzülüp indi
Işıltılı sular üstüne.
Kıyılarda selviler gibi,
Yeşil yılanlar gibi güzel.
Dertlerden kurtuldum artık.

Yakıp yıkmak için
Yola çıkıyorum, Bereket Tanrısı.
Gönlüm, gök mavisi sularda.
Altın sularda görüntülerim.
Ölümlü insanlara görüneceğim.
Güç vereceğim savaş çağrılarına.

Ölümlüler gibi göründü Tanrım.
Dağlardadır görüntün, Bereket Tanrısı.
Ölümlü insanlara görüneceğim,
Güç vereceğim savaş çağrılarına.

DUA

Yoktan var eden cömert Efendimiz,
Yalvarırım sana:
Senden fışkıran nimetleri
Bol bol dağıt şu insanlara;
Tadını çıkarsınlar

Cana can katan, lezzetli,
Gönüllere haz ve huzur veren,
Bütün armağanların...
Kısacık bile sürse,
Rüya gibi gelip geçse bile.

BİR KADININ YAKINMASI

Ne yapsam acaba?
Erkeğim beni
Kırmızı yaban gülüne
Benzetiyor.
Erkeğimin ellerinde
Solarsam
Bırakıp gidecek beni.

ALAMETLER BELİRDİ

Gün ışığında bir ateş çemberi düştü.
Bir arada üç yıldız, alev alev,
Üçü de kuyruklu.
Batıdan geldi,
Kıvılcımlar sağanağı gibi dökülerek,
Doğuya gitti uçarcasına.
Herkes gördü bunu.
Çılgınca çalan çanlar gibi
Göklere yükseldi çığlıklar.

SONRA İNDİ

Sonra indi
Gökler yeryüzüne sürtünürken.
Dört aydınlık içinde dolaştılar,
Dört kat yıldız içinde.
Dünya aydınlanmamıştı henüz:
Ne gün vardı, ne gece, ne de ay.
Bir de baktılar ki dünya yaratılıyor.
Şafak sökercesine yaratıldı dünya.

SON AZTEK KRALININ TESLİM KONUŞMASI

Ah, komutan, elimden gelen her şeyi yaptım
Ülkemi savunmak,
Senin eline düşmesinden kurtarmak uğruna.
Ama talihim yaver gitmedi.
Canımı al, böylesi daha iyi.
Meksika krallığına son vermiş olursun.
Zaten yıktın, yok ettin
Kentimi de halkımı da.

SEVİLEN KADINA

Ay var gökte,
Senin yüzünde ağız.
Gökte nice yıldızlar var,
Senin yüzünde iki güzel göz.

DUA

Yaradan!
Yeryüzünün bir ucundan bir ucuna
Rakipsiz yaşayan,
İnsanlara varlık ve güç veren,
Dedi ki:
"Bu, erkek olsun!"
"Bu, kadın olsun!"
Onlara işte böyle
Beden ve can verdin, Yaradan!
Esirge yarattıklarını.
İyilikle, güvenlikle, barışla
Yaşasınlar...
Sen nerdesin?
Gökte mi? Yerde mi?
Bulutlarda mı? Boralarda mı?
İşit sözlerimi, cevap ver bana.
Bizi avuçlarına al
Sonsuzluğa kadar,
Ölümsüz varlığa kavuştur bizi.
Sunduklarımızı kabul et
Nerede olursan ol.
Yaradan!

KUŞLARIN TÜRKÜLERİ

I.
Yağmur zamanı çıkarım ortaya:
Şakırım çiçekler arasında.
Kıvanç türküleri söyler yüreğim.

II.
Çiçeklerden süzülen özsu
Toprağın üstünde köpük köpük
Yüreğim sarhoş.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Yeni ay, hey gidi yeni ay.
Sevgilime hatırlat beni.
Burda senin hükmündeyim.
Kerem et, benden başka kimse
Girmesin sevgilimin yüreğine.

DOSTLUK

Dostluk ışıl ışıldır
Tanrı-kuşunun tüyü,
Kokuşlu çiçekler gibi.
En güzel giysilere
Takılan balıkçıl tüyü gibi.

Türkümüz, şakıyan bir kuştur,
Ruhları okşar güzelim sesiyle.
Çevremizi saran çiçekler arasında,
Tomurcuklu dallar altında
En güzel türkü bizimki.

TÜRKÜ

Anam beni doğurdu,
Ah!
Yağmur bulutu içinde,
Ah!
Yağmurla ağlamak bana vergi,
Ah!
Bana vergi bulutla dört dönmek,
Ah!

DUA

Ulu Tanrı, bak bize, dinle bizi!
Bırakma bizi, uzaklaştırma kendinden.
Yerin göğün Tanrısı,
Cennetin Yüreği!
Dünyanın Yüreği!
Çocuklar ver bize, yavrular ver:
Güneş dönüp durdukça
Aydınlık sürüp gittikçe
Eksilmesin soyumuz sopumuz.
Tan ağarsın, gündüz olsun.
İyi yollar ver bize, düz yollar!
Halkımız barış içinde yaşasın,
Alabildiğine barış.
Hepsi mutlu olsun.
İyi hayat ver bizlere,
Yararlı bir varlık ver.

VEBA

Leş kokusu yayılmıştı dört yana.
Babalarla dedeler ölünce
Halkın yarısı kırlara kaçtı.
Cesetleri köpeklerle akbabalar yedi.
Saymakla bitmiyordu ölüler.
Atalar ölüp gitti, onlarla birlikte
Hükümdarın oğluyla kardeşleri de.
İşte öksüz kaldık, oğullar!
Yazık oldu gençliğimize...
Ölmek için doğmuşuz!

YAĞMUR TANRISINA VE SULARIN RUHUNA YAKARIŞ

Merhametli cömert Efendimiz,
Canlara can katan,
Dünyayı rahata kavuşturan,
Yeryüzünde yaşayanlara
Huzur veren Efendimiz!
Yürekten sesleniyorum sana,
İçim sızlayarak, acı acı.
Yalvarırım size, dört yönde,
Doğuda, batıda, kuzeyde, güneyde
Uzanıp giden suların ruhları,
Yeryüzünün çukurlarında, havada,
Yüksek doruklarda, derin mağaralarda
Yaşayan sizler, koşun şu zavallı
İnsanların imdadına,
Sulayın toprağı,
Şu ölümlü biçarelerin gözleri –
Kadınlar, erkekler, hayvanlar, kuşlar –
Bütün gözler size çevrili umutla.
Gelin artık, bizim öz tanrılarımız.

BİR DÜŞ TÜRKÜSÜ

Dinleyin dostlar:
Bir düş türküsüdür bu.
Her yıl baharda altın gibi
Taze buğday canımıza can katar.
Olgun mısırlar dinçleştirir bizi.
Dostların yüreklerindeki
İyi duyguları bilmek,
Değerli taşlarla süslü
Bir gerdanlık takmak gibidir.

O ÇİÇEKLER SOLMAYACAK

Solmayacak benim çiçeklerim,
Türkülerimin sesi kesilmeyecek.
Ozan demişler bana, toplayıp
Yaşatacağım hepsini,
Darmadağın türküleri, çiçekleri.
Toprağın üstünde sararıp solsa da
Çiçeklerim, hepsi dirilecektir
Altın tüylü kuşun canevinde.

AĞLAYAN AĞLAYANA

Ağlayan ağlayana:
Gözyaşlarına boğuluyor şehir.
Meksikalılar kaçtı karşı kıyıya;
Kadın gibi, kaçan kaçana.
"Nereye gidiyoruz, a dostlar?"
Soruyorlar: "Doğru mu?"
Evet, Meksiko kenti boşaltıldı bile.
Duman, göğe yükseliyor,
İs kaplıyor dört yanı.

AY VE YIL

Ay ve yıl
Geçip gidiyor,
Gün de, yel de.
Varlığımız da
Geçip gidiyor
Sessiz yurduna.

GELECEKTEN HABER

Ye, ye, ekmeğin var ya.
İç, iç, suyun var işte.
O gün toz toprağa bulanacak yeryüzü,
O gün çürümeye başlayacak yer gök,
O gün bir bulut yükselecek ve bir dağ,
O gün güçlü bir adam ele geçirecek ülkeyi,
O gün yıkılan yıkılana,
O gün kopacak incecik yaprak,
O gün örtülecek ölülerin gözleri,
O gün üç belirti olacak ağaçta,
O gün üç nesil orada asılacak,
O gün yükselecek savaş bayrağı,
Cenkçiler dağılacak uzak ormanlara.

KOCA REİSİN HORTLAĞI

Kimdir bu, hortlak biçiminde,
Kaplan gibi rüzgâr sırtında koşan?
Çınarlarla insanlar onu görünce
Fısıldaşıyorlar:
"İşte, kardeş, bak,
Koca Reis'in hortlağı bu."

GÖVDEMİZDE ÇİÇEKLER

Yalnızca uyumaya gelmişiz,
Düş görmeye gelmişiz yalnızca.
Doğru değil yeryüzüne
Yaşamak için geldiğimiz.
Varlığımız bahar yaprakları gibi
Açılır kapanır.
Yüreğimiz çiçekler gibi açar.
Çiçekler çıkar gider de
Gövdemizden,
Sararıp solarlar.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Bu türkümle
Uyuyacaksın.
Gecenin en koyu
Karanlığında geleceğim.

YARADANA YAKARI

Yaradan, Evrenin Efendisi!
Hem erkek, hem kadın,
Isının, üretimin hâkimi,
Tükürüğüyle bile büyü yapan Tanrı.
Nerdesin?
Keşke saklanmasan benden.
Belki gökte,
Belki yerde,
Uzayda belki boylu boyunca.

Gücünü, yargını gösterdiğin yer neresi?
İşit sesimi!
Belki yüksekteki surlara yayılmış,
Belki sığ denizlere, kumsallara...
Her yerde yaşıyor.
Dünyayı yaratan,
İnsanı yaratan,
Atalarımın en yücesi,
Senin önünde,
Seni görmeye can attığım hâlde,
Gözlerim kamaşıyor da görmez oluyorum.
Seni görmek,
Seni tanımak,
Senden öğrenmek,
Seni anlamakla
Senin beni görmeni,
Tanımanı sağlayacağım.
Güneş ve Ay,
Gündüz ve Gece,
Yaz ve Kış,
Boşuna değil bu düzen,
Gidiyorlar kaderin seçtiği yere.
Kutsal asanı uzattığın
Her yöne ulaşıyorlar.
Ah, dinle beni,
Sakın beni yorgun düşürme,
Sakın beni öldürme.

KARTALLA AY TANRIÇASI

Göğün altında, bizim tâ üstümüzde yaşıyor kartal.
Görmelere değer.
Pençelerinde tutuyor dünyayı.
Külrengi bir giysisi var,
Güzel, nemli, canlı bulutlardan bir giysi.
Ulu tanrıdan buyruk bekliyor orda.
Aşağıdaki dünyasına bakıyor, gözleri ışıl ışıl.
Bakışları batıya çevrili.
Gözleri ışıl ışıl, aşağıya hayat sularına bakıyor.
Afetler fışkırıyor yüzünden.
Görkemli gözü güneştir.
Ayakları kıpkırmızı.

İşte orada yaşıyor, tâ üstümüzde, uzaklarda.
Oradan hatırlıyor bu dünyada yaşayanları.
Yeryüzünün üstüne geriyor kanatlarını.
O kanatlar altındaki tanrılar
Yağmur getiriyor, çiğdem armağan ediyor.
Yeryüzüne dökülüyor hayat çiğdemi.
Sesi yükseliyor üstümüze.
İşitiyoruz o güzel sözleri...
Ölüler ülkesindeki Tanrıça bile duyuyor.
Yüce Ana da işitiyor o sesi.
Ve cevap geliyor, dinliyoruz sözlerini Ay Tanrıçasının.
Birleşip karışıyor o sözler burada,
Tanrıçanın ve kartalın sözleri.

Uzaklarda, hayat sularının üstünde
Ağır ağır kayboluyor kartalın sözleri.
Sürükleniyor uzaklara Yüce Ananın sözleri...
Orada, uzaklarda, gök kubbede ölüyor,
Tâ ötelerde yitip gidiyor sözler...

PERU'DAN DANS TÜRKÜSÜ

Uyan, kadın,
Kalk, kadın,
Sokağın ortasında
Bir köpek havlıyor.

Ecel gelse,
Dans başlasa.

Başlıyor dans.
Kalk, oyna.
Geldi ecel,
Kurtuluş yok!

Ah! Ne ayaz,
Ah! Ne rüzgâr...

YARATILIŞ

I.
Salt görüntü vardı ilkin,
Başka hiçbir şey yoktu.
Babamız bir hayale dokundu,
Gizli bir şey aldı eline.
Hiçbir şey yoktu.
Babamız düşlerle serabı
Bağrına basarak düşündü
Uzun uzun, derin derin.

II.
Hiçbir şey yaratılmamıştı.
Görüntüye destek olacak
Bir sırık bile yoktu.
Babamız iliştirdi hayali
Bir düşün ipliğine ve tuttu
Soluğunun yardımıyla.
Görüntünün dibini yokladı,
Hiçbir şey yoktu. Gerçekten,
Hiçbir şey yaratılmamıştı.

III.
Babamız yeniden kurcaladı
Bu sırrı çözmek için.
Boş hayali düş ipliğine
Bağlayıp büyüye bastırdı,
Düşünden aldığı yardımla tuttu
Sırrı bir tutam pamuk gibi.

IV.
Sonra kavradı serabın dibini,
Üstünde tepindi kaç kere.
Sonunda oturdu düşünü gördüğü
Dünyasının üzerine.

V.
Onundu artık yeryüzü görüntüsü.
Ormanlar fışkırsın diye
Tükürdü de tükürdü.
Sonra oturdu dünyasının üstüne,
Örttü onu gök kubbeyle.
Dünyanın sahibi olduğu için,
Üstüne mavi beyaz göğü koydu.

VI.
Masalcıbaşı
Göklerin dibinde oturuyordu,
Düşündü uzun uzun,
Sonra bu masalı yarattı,
Yeryüzünde bizler dinleyelim diye.

YİNE DE DEĞİŞMEDEN DURUYOR YERYÜZÜ

Ah, takıp takıştırdığımız çiçekler!
Ah, besleyip büyüttüğümüz türküler!
Yola çıkıyoruz Sırlar Ülkesine doğru!
Günübirliğine bile olsa,
Bir arada olalım, dostlar!
Çiçeklerimizi arkada bırakalım,
Bırakalım çiçeklerimizi:
Ama yine de değişmeden duruyor yeryüzü,
Eğlenelim, dostlar, keyif sürelim!

GELECEK HER MUTLULUĞU SİLER

Nerde koca reisler, nerde yiğitler?
Neler geldi başlarına?
Sesleri, kadere tutsak...
Öbür dünyaya göçtü hepsi,
Olanlar oldu.
Hiçbir mutluluğa güvenilmez,
Hiçbiri temelli değil,
Çünkü gelecek her mutluluğu siler.

HİÇ ÖLMESEM

Kendinden geçmiş insanlar gibiyim.
Ağlayıp sızlıyorum, sonum gelecek diye.
Akıbetim ne zaman aklıma gelse
"Ah, hiç ölmesem," diyorum.
"Ah, hiç yok olup gitmesem!
Ecelin ulaşamadığı,
Âdemoğlunun zafer kazandığı
Yerin ötesine gitmek isterdim.
Ah, hiç ölmesem,
Ah, hiç yok olup gitmesem!"

RESSAM VE ÇÖMLEKÇİ

Usta ressam Toltek, gerçek sanatçıdır.
Kırmızı ve kara mürekkeple yaratır,
kara suyla da...

Akıllıdır usta ressam,
Tanrı hep gönlündedir,
Tanrısallık koyar her resmine,
dertleşir yüreğiyle...

Balçığa hayat veren sanatçının
gözü keskindir,
balçığı yoğurur, biçimlendirir.

Usta çömlekçi titizdir,
Balçığa öğretir gerçeklere benzemesini,
dertleşir yüreğiyle,
yaratır, hayat verir.

Bilmediği yoktur, ressam Toltek gibi,
bütün hünerleri öğretmiştir ellerine.

Beceriksiz çömlekçinin sanatı
savruktur, cılızdır,
sakattır.

KIVANÇLI AĞIZ

Kıvançlı ağızla,
Kıvançlı dille,
Gece gündüz
Duyulacak çağrın.
Tarla kuşunun sesiyle
Şakıyacaksın
Oruç tutarken.
Mutluluğumuzda,
Sevincimizde belki
Dünyanın bir yerinde,
Yaradan, Ulu Tanrı,
İşitecek sesini.
"Olur!" diyecek sana
Ve sen,
Başka efendisi olmayan
Sen, yaşayacaksın,
Sonsuz var olacaksın.

İLLETİN BAŞLANGICI

O zamanlar, akıl çağıydı.
Günah işlenmiyordu;
Yaşantılar bozmuyordu kutsal inancı.
Hastalık yoktu o zamanlar,
Ne ağrıyan kemikler vardı,
Ne de yüksek ateş.
O zamanlar yoktu çiçek hastalığı,
Bağrımız yanmıyordu sıtmadan.
Ne mide ağrısı, ne verem,
Başağrısı bile yoktu.
Dirlik düzenlik vardı bizim toplumda.

Allak bullak olduk yabancılar gelince.
İğrenç şeylerle geldiler...
İlletimiz de onlar yüzünden başladı.
İşlerin rast gittiği günler bitti.
Sağduyu kalmadı bizlerde.
Gözlerimizin görmez olduğu,
Utanç içinde yaşadığımız şu günler
Sona erince her şey anlaşılacak.

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Kızların arasına girip hepsine
Bakıyorum alıcı gözüyle,
Ama en hoşuma giden,
İlk yanında yürüdüğüm kız.
Gözüm onun üstünde, ama
Ötekilere de bakıyorum
Düş görür gibi.

Güzel kıza diyorum ki:
"Ben öldüğümde hep beni düşün."
Ötekilere de bakıyorum
Düş görür gibi.
Hoşlandığım kız da düş görüyor.

ULU ÖNDERİN ÖLÜMÜ

Ağlıyoruz,
kan yaş içinde,
ağlıyoruz,
umutlarımız söndü,
çığlık çığlığa
ağlıyoruz.
Gözlerindeki ışıltıları
güneş kapıp götürdü sonsuzluğa.
Yüzünü görmüyoruz artık,
sesini duymuyoruz.
Sevgi dolu bakışları
Artık koruyamayacak ulusunu.

DUA

Bugün önünde diz çöküyoruz, Babamız.
Bizi bağışlaman için dua ediyoruz,
Çocuklarımız ölmesin, yaşasınlar diye.

Yağmur duasına çıkıyoruz
Tarlalar bereketli olsun,
Sürüler iyi beslensin diye.
Ey, Altın Başlı Yüce Erkek,

Ey, Ulu Kadın, diyorsunuz ki:
"Yağmur yağsın!"
İki Eski Ulu Tanrıya yalvarıyoruz.

Yardımımıza koşsunlar her işte!
Kötülüklere karşı korusunlar bizi

Göklere hayran bakıyoruz,
İki kez diz çöküyoruz!
Ey Altın Bıçak, de ki:
"Çocuklar hastalanmasın artık!"

Cennetin tam ortasındasın.
Sensin bütün varlıkları yaratan.
Sendedir hayatımız.

GENÇ ADAMIN AŞK TÜRKÜSÜ

Ne vakit bir şey yesem, sevgilim,
Yediğim senin sevginin sızısı...
Ne zaman uykum gelse, sevgilim,
Gördüğüm düş, sana olan aşkımdır.
Evde ne zaman yatsam sırtüstü,
Sevginin acısını duyarım, sevgilim.
Ne zaman dolaşsam ayağım takılır
Sana duyduğum aşkın azabına, sevgilim.

HASTALIKLARA KARŞI BÜYÜ

Lanet olsun yaratılış yılanına,
karanlık yılanına,
insanın baş düşmanı,
ilk yaratılan âdemoğlunun düşmanı,
uyandı çabucak!
Kopartın kafasını, ezin,
Yerdeki tanrılar,
Gökteki tanrılar!

Bitsin kötülükleri,
yaratılıştaki, karanlıktaki
şehvetin kazancı kalmasın artık...

Yeryüzündeki tanrılar,
yerden yere vurun onu,
hırpalayın şehvetini
yaratılışın, karanlığın.

Hemen kesin ortasından,
bitsin getirdiği ağrı ve ateş...
Lanet olsun ona!
Yüzün iğrenç derisini,
parçalayın!

OĞLUNUN GÖBEĞİNİ KESERKEN ANANIN SÖYLEDİKLERİ

İşte kesiyorum göbeğini.
Bil ki doğum yerin
Evin olacak değildir.

./..

Çünkü vatan hizmetine
Girip cenkçi olacaksın.
Her yerde yaşayan
Ulu Tanrının cenkçi kuşu
Olmaktır alın yazın.
İçinde doğduğun bu ev,
Senin için yuva ancak,
Mola verdiğin bir han,
Dünyaya gelirken uğrak.
Burada yeşerecek,
Burada çiçek açacaksın.
İşte kopuyorsun anandan
Kayadan bir çırpıda
Kopartılan yonca gibi.

DAĞLARIMIN YÜZÜ

Sesim yöneliyor
senin dudaklarına,
yüzüne:
on üç kez yirmi gün ver bana,
on üç kez yirmi gece,
veda edeyim diye
dağlarımın yüzüne,
vadilerimin yüzüne,
eskiden dolaştığım
dört bucağa,
dünyanın dört köşesinde,
arayıp bulmak için,
beni beslemek için,
yaşamak için.

SONSUZ YAŞAMAK YOK DÜNYADA

Acaba gerçekten yaşıyor muyuz dünyada?
Sonsuz değil yeryüzünde hayatımız,
Kısacık!
Yeşim olsa kırılır yine de,
Altın olsa erir,
Tanrı-kuşun tüyleri bile çürür.
Sonsuz yaşamak yok dünyada,
Hayatımız kısacık!

SEVGİ TÜRKÜSÜ

Gittin mi, uzaklarda mısın, bilmiyorum:
Yatarken seninleyim, kalkarken seninle,
Bütün düşlerimde yanı başımdasın.
Kulaklarımda titreşince küpeler
Biliyorum, yüreğimde sen kımıldıyorsun.

YANIP YAKILMALAR

I.
Kan yaş içindeyim. Yüreğim yaralı. Cânım çiçeklerden, güzelim şarkılardan ayrılmak günü yaklaşıyor. Bari yaşamanın tadını çıkaralım şu son günlerde. Türküler söyleyelim şen şakrak. Dönüşsüz bir yolculuğa çıkacağız yakında. Canevimizden iz bile kalmayacak.

II.
Dostlarım biliyor mu acaba: yeniden doğmayacaklar, bir daha gençliğe kavuşmayacaklar diye nasıl öfke içindeyim, üzgünüm?
Öyle yoksul, öyle hırpaniyim ki... işim gücüm sana hizmet etmek. Senin gönlün hoş olsun diye şu perişan evi silip süpürüyorum, ocakta diri tutuyorum ateşi. Canının istediği gibi buyruk vermeni bekliyorum. Ah, şuracıkta ölsem de dertli biçare ömrüm sona erse, gönlüm huzura, bedenim rahata kavuşsa.

III.
Ne kaldı şunun şurasında, veda edeceğim eşe dosta, bir daha göremeyeceğim hiçbirini.

IV.
Nerde yaşayacak benim ruhum? Hani yerim yurdum? Yüreğim parçalanıyor yeryüzünde.

V.
Alıp birer birer açıyoruz mücevherleri, mavi çiçekler sarmaş dolaş oluyor sarı çiçeklerle... hepsini çocuklara armağan edelim diye.

VI.
Çiçeklere bürünsün ruhum, kendinden geçsin o güzel kokularla, çünkü Yüce Anamızın karşısına çıkacağım yakında, ağlaya ağlaya...

ACI TÜRKÜ

I.
Tatlı sesli kuş-tanrı, büyüledi ruhumu.

II.
Ben de o kuş gibiyim, tek Tanrının birliğinde yaratılmışım.
Çiçekler içinde tatlı şarkılar söylüyorum.
İçimde bir sevinç, bir sevinç!

III.
Tarla çiçeklerinden süzülen buğulu çiğ damlalarıyla
kendimden geçiyorum.

IV.
İçim kan ağlıyor şu dünyadan göçüp gideceğiz diye.

V.
Ne de olsa Meksikalıyız. Gördüm ki yönetim elden
gidiyor, kan yaş içinde öne atıldım, bizi devirmele-
rine boyun eğmeyelim diye haykırdım.

VI.
Meksikanın haşmeti yok edilecek diye aşırı öfkeye
kapılmamalıyım.

VII.
Göklerdeki sisli burçlar bize karşı. Yok edilmek
üzere çiçeklere sevgiyle bakan.

VIII.
Kitaplara sevgiyle bakan, ağlıyor, yıkıntının
başlamasına ağlıyor.

TANRI TİTLAKAOAN'A YAKARIŞ

Ey bütün güçleri elinde tutan, insanlara can veren tanrı Titlakaoan, iyiliğini esirgeme benden. Yedir, içir beni. Huzurunla zevklerinin tadını çıkarmamı sağla. Korkunç dertler, sıkıntılar içinde yaşıyorum şu dünyada. Merhamet!